

សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន

អំពី

គោលនយោបាយគណបក្ស ក្នុងការយោសាសនាបោះឆ្នោត ជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រ នីតិកាលទី ៥

អត្ថបទដកស្រង់ទាំងស្រុងពី គោលនយោបាយរបស់គណបក្សនានា
ដែលចូលរួមក្នុងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រនីតិកាលទី ៥ ។

គាំទ្រថវិកាបោះពុម្ពបន្ថែមដោយ

មូលនិធិអង្គការសហប្រជាជាតិដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍

សហភាពអឺរ៉ុប

ជំនួយរបស់វិទ្យាស្ថានគ្រីស្ទ និង
ប្រជាជនគ្រីស្ទសាសនា

ប្រជាជនប្រទេសអាល្លឺម៉ង់

Grenzelessly involved

អង្គការអន្តរជាតិបោះពុម្ពបន្ថែមដោយ
លើកកម្ពស់សិទ្ធិ ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់

វិទ្យាស្ថានគ្រីស្ទ
និងគោលនយោបាយ

វិទ្យាស្ថានតស៊ូមតិ និងគោលនយោបាយ

វិទ្យាស្ថានតស៊ូមតិ និងគោលនយោបាយ(API) ជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលបាននិងកំពុងធ្វើការទៅលើការអភិវឌ្ឍន៍តាមបែបប្រជាធិបតេយ្យថ្នាក់មូលដ្ឋាន សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន និងការគាំទ្រអង្គការសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីបម្រើតម្រូវការចាំបាច់ផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យមានរយៈពេលយូរអង្វែង។ ការចូលរួមចំណែកលើកកម្ពស់សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានសាធារណៈ គឺជាបេសកកម្មមួយរបស់ វិទ្យាស្ថានតស៊ូមតិ និងគោលនយោបាយ (API) ក្រុមការងារសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន(A2IWG) បណ្តាញនិងអង្គការដៃគូទាំងអស់ ជាពិសេសអង្គការដៃគូថ្នាក់មូលដ្ឋានរួមមាន អង្គការទ្រទ្រង់ស្ត្រីខ្មែរ (COWS) សម្ព័ន្ធភាពដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផល (FACT) ពុទ្ធិកសមាគមខ្មែរនៅកម្ពុជា (KBSC) ម្លប់បៃតង(MB) ក្រុមទ្រទ្រង់ភូមិ(VSG)។ វិទ្យាស្ថានAPI បោះពុម្ពខ្លឹមសារទាំងស្រុងនៃគោលនយោបាយគណបក្សក្នុងការយោសាសនាបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រនីតិកាលទី ៥ ដែលបានធ្វើជូនមកវិទ្យាស្ថានAPI។

គោលបំណងនៃការបោះពុម្ពឡើងវិញនេះ គឺដើម្បីបង្កើនការផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា ជាពិសេសប្រជាជនក្នុងតំបន់គោលដៅរបស់វិទ្យាស្ថាន API និងអង្គការដៃគូទាំងអស់ បានទទួលព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ពីគោលនយោបាយរបស់គ្រប់គណបក្សក្នុងការយោសាសនាបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រនីតិកាលទី៥នេះ ដើម្បីរួមចំណែកឱ្យពួកគេធ្វើការសម្រេចចិត្តយ៉ាងត្រឹមត្រូវក្នុងការបោះឆ្នោតនាថ្ងៃទី ២៨ ថ្ងៃអាទិត្យ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៣នេះ និងធ្វើការត្រួតពិនិត្យតាមដានការអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់គ្រប់គណបក្សដែលជាប់ឆ្នោត ក្នុងទិសដៅបម្រើតម្រូវការនៃការអភិវឌ្ឍន៍ប្រជាធិបតេយ្យ និងសង្គមរយៈពេលវែងរបស់កម្ពុជា។

វិទ្យាស្ថានAPI សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រៅជ្រះចំពោះមូលនិធិអង្គការសហប្រជាជាតិដើម្បីលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ (UNDEF) សហភាពអឺរ៉ុប (EU) អង្គការអន្តរព្រះវិហារក្នុងកិច្ចសហការដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍(ICCO)-KERK INACTIE ប្រទេសហូឡង់ និង អង្គការ Bread For The World ប្រទេសអាមេរិក និង ជំនួយព្រះវិហារជាតិម៉ាក និង ជំនួយព្រះវិហារសាសនា (DCA/CA) ដែលបានគាំទ្រថវិកាដល់វិទ្យាស្ថាន API ។

ការបោះពុម្ពបន្ថែមនូវព្រឹត្តិបត្រគោលនយោបាយគណបក្សក្នុងការយោសាសនាបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រនីតិកាលទី៥នេះ គឺ មិនឆ្លុះបញ្ចាំងពីទស្សនៈរបស់វិទ្យាស្ថាន API, UNDEF, EU, ICCO-KERK IN ACTIE, Bread For The World និង DCA/CA ទេ។

អាសយដ្ឋាន៖ ភ្នំពេញវីឡា (ជាន់ទី២) ផ្ទះលេខ១២៤ ផ្លូវលេខ៣៨៨ សង្កាត់ទួលស្វាយព្រៃ១ ខណ្ឌច្បារមន រាជធានីភ្នំពេញ

ទូរស័ព្ទ៖ (+៨៥៥) ២៣ ២១៣ ៤៨៦

ទូរសារ៖ (+៨៥៥) ២៣ ២១៣ ៤៨៧

អ៊ីម៉ែល៖ apioffice@apiinstitute.org

គេហទំព័រ៖ www.apiinstitute.org

គោលនយោបាយរបស់គណបក្សនយោបាយ

សម្រាប់ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ

នីតិកាលទី ៥ ឆ្នាំ ២០១៣

១. គណបក្ស សព្វាភិបាល (គ.ស.ក).....	១
២. គណបក្ស ហ៊ុនស៊ីនម៉ិច (អ.ស.ជ.ក.ង.អ.ស.ស).....	១១
៣. គណបក្ស សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ (គ.ស.រ.ប).....	២២
៤. គណបក្ស ប្រជាជនកម្ពុជា (គ.ប្រ.ជ).....	៣២
៥. គណបក្ស ខ្មែរអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច (គ.ខ.អ.ស).....	៦៩
៦. គណបក្ស ខ្មែរឈប់ត្រួត (គ.ខ.ឈ.ក).....	៧៣
៧. គណបក្ស សង្គ្រោះជាតិ (គ.ស.ជ).....	៧៨
៨. គណបក្ស សម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ (គ.ស.ប).....	៩០

- គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្រោមគំនិតផ្ដួចផ្ដើមរបស់ព្រះគ្រូមហាថេរៈ លោកតាហង្ស ភ្នំត្បែងមានជ័យ។

- គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាមានសញ្ញាព្រះអាទិត្យនិងព្រះចន្ទជួបគ្នាមានបាវចនាសញ្ជាតិ សាសនា អធិបតេយ្យមានលំដាប់លេខរៀងទី១នៅក្នុងសន្លឹកឆ្នោត។

អត្ថន័យនៃសញ្ញាសំគាល់ **គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា** :

- ព្រះអាទិត្យ និង ព្រះចន្ទ ជួបគ្នាតំណាងឱ្យការរួបរួម គ្រប់ស្រទាប់ប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយមិនប្រកាន់រើសអើងនិន្នាការនយោបាយ ជំនឿសាសនា និងជាតិសាសន៍ ឱ្យតែអ្នកទាំងនោះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់សញ្ជាតិនិងព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

- ព្រះអាទិត្យពណ៌មាសនិងព្រះចន្ទពណ៌ប្រាក់តំណាងឱ្យ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សន្តិភាព និង សហប្រតិបត្តិការរបស់សញ្ជាតិខ្មែរគ្រប់រូបដើម្បីការអភិវឌ្ឍ និងភាពចម្រើនរុងរឿង។

សេចក្តីថ្លែងការណ៍

ដោយសារសង្គ្រាមបង្ហូរឈាមរវាងខ្មែរនិងខ្មែរអូសបន្លាយជាច្រើនទសវត្សរ៍ធ្វើឱ្យប្រជាជាតិខ្មែរស្លាប់អស់រាប់លាននាក់ ហើយស្ទើរតែផុតពូជ រីឯ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធលើកកម្ពស់យុទ្ធសាស្ត្រ បានធ្លាក់ចុះដល់កំរិតសូន្យ។ បន្ទុកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរទាំងនេះ ធ្វើឱ្យយើងជួបប្រទះនូវឧបសគ្គច្រើនរាប់មិនអស់នៅក្នុងការស្ដារ និងអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិមាតុភូមិ និងលើកស្ទួយជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋជាហេតុធ្វើឱ្យភាពក្រីក្រនៅតែបន្តកើតមាននិងអត្រានៃប្រជាជនដែលរស់នៅក្រោមបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រនៅតែមានកំរិតខ្ពស់ និងមានលំដាប់ថ្នាក់ខ្ពស់នៅក្នុងបញ្ជីនៃប្រទេស ដែលមានការលូតលាស់តិចតួចបំផុត នៅក្នុងពិភពលោក។ ប្រទេសកម្ពុជា ជាប្រទេសមួយ ដែលធ្លាប់មានវប្បធម៌អារ្យធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីរន្ទីនោះ គណបក្សសញ្ជាតិកម្ពុជា យល់ឃើញថា ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននេះ វាពុំទាន់ស្ដែងឱ្យស័ក្តិសមទៅនឹងសេចក្តីប្រាថ្នាចង់បានរបស់ជនរួមសញ្ជាតិខ្មែរគ្រប់ៗគ្នាដែលជាគណបក្សសញ្ជាតិកម្ពុជានៅឡើយទេ ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ យើងនៅមានបញ្ហាអវិជ្ជមានខ្លះទៀតទន្ទឹមគ្នានឹងការខាតបង់ពីអតីតកាលដ៏ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ក៏នៅតែជាបញ្ហាដ៏ក្តៅគគុកដែលគណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាត្រូវតែមានចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការដោះស្រាយ។

ដើម្បីរួមចំណែកដោះស្រាយបញ្ហាដែលជាចំណោទចំបងជាច្រើនខាងលើ គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាដែលមានបាវចនាសញ្ជាតិ សាសនា អធិបតេយ្យ ត្រូវប្រកាន់ជំហរបង្រួបបង្រួម ផ្សះផ្សា ឯកភាពជាតិ មិនគិតពីអតីតកាល គិតតែពីបច្ចុប្បន្ន និងអនាគត យកអតីតកាល ជាបទពិសោធន៍ ដោះស្រាយបញ្ហាតាមសន្តិវិធី គោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ គោរពសេរីភាពសាសនា ដោយមិនរើសអើងជំនឿសាសនា មិនប្រកាន់និន្នាការនយោបាយ លុបចោលទោសប្រហារជីវិត ពង្រឹងវប្បធម៌នីតិរដ្ឋ ជំរុញ និងលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និង ជីវភាព

រស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋហើយបានចាត់ទុកភាពក្រីក្រជាសង្គ្រោះចំពោះមុខដែលត្រូវតែដោះស្រាយជាបន្ទាន់។

ភាពក្រីក្រ

នៅពេលដែលសង្គមជាតិមួយមានគំលាតគ្នាខ្លាំងពេករវាងអ្នកមាននិងអ្នកក្រហើយភាពក្រីក្រចេះតែអូសបន្លាយមិនអាចធ្វើឱ្យប្រទេសជាតិនោះរីកចំរើនទៅមុខបានទេហើយសង្គមនោះនឹងវិលទៅរកភ្លើងសង្គ្រាមកាប់សំលាប់គ្នា។ ចំណែកប្រទេសកម្ពុជាអត្រានៃប្រជាជនរស់ក្រោមបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រកំរិតខ្ពស់ ក្នុងចំណោមប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍតិចតួចបំផុតនៅក្នុងពិភពលោកនោះ កំពុងស្រែកឃ្លានការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយតម្លាភាព រវាងទីក្រុង និងជនបទ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត កម្ពុជាជាប្រទេសកសិកម្មមានប្រជាជនដល់៨៥ភាគរយរស់ពីដីផ្នែកលើវិស័យនេះ វាជាសក្តានុពលមួយយ៉ាងសំខាន់សំរាប់ការរីកលូតលាស់សេដ្ឋកិច្ចជាតិប្រកបដោយចីរភាព។ តើហេតុអ្វីបានជាភាពក្រីក្រនៅតែបន្តកើតមាន? ជាអកុសល សេចក្តីសង្ឃឹមថាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជាប្រកបដោយចីរភាពមានអត្រា៦%- ៧% ក្នុង១ឆ្នាំ នៃផលិតផលសរុបជាពិសេសមានវិស័យបីគឺទេសចរណ៍ សំណង់ និងឧស្សាហកម្មកាត់ដេរនៅក្នុងកំណើននេះ ឥឡូវនេះត្រូវទទួលរងផលប៉ះពាល់ទៀតនៅពេលមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសកល។

ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភាពក្រីក្រនេះ គណបក្ស សញ្ញាជាតិកម្ពុជាសូមគាំទ្រនិងសហការនូវរាល់គំនិតផ្តួចផ្តើមនិងសកម្មភាពទាំងឡាយណាដែលសហគមន៍ជាតិ អង្គការសង្គមស៊ីវិល ដៃគូអភិវឌ្ឍជាតិនិងអន្តរជាតិ ប្រទេសផ្តល់ជំនួយដែលមានសុឆន្ទៈកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និង លើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា ដោយមិនរើសអើងជាតិសាសន៍ និងនិន្នាការនយោបាយ។ ជាមួយគ្នានេះគណបក្ស សញ្ញាជាតិកម្ពុជាសូមអំពាវនាវដល់ប្រជាជាតិខ្មែរទាំងអស់ទោះជា នៅក្នុងស្រុកក្តី នៅឯនាយសមុទ្រក្តី និងមហាកំលាំងចលករផ្សេងៗទៀត ដែលមានគំនិតសុទ្ធិដ្ឋិនិយមប្រកបដោយមនសិការជាតិខ្ពស់ សូមមេត្តាចូលរួមគាំទ្រ និងសហការជាមួយនឹងគណបក្ស សញ្ញាជាតិកម្ពុជានៅក្នុងការទប់ស្កាត់ ដោះស្រាយរាល់បញ្ហាអវិជ្ជមាន ដែលកំពុងកើតមាន ចំពោះមាតុភូមិ ប្រជាជាតិយើង និងក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិឱ្យក្លាយជាអារ្យប្រទេស។ គណបក្ស សញ្ញាជាតិកម្ពុជា ជានិច្ចកាលគឺ ១. គាំទ្ររបបរាជានិយមអាស្រ័យរដ្ឋធម្មនុញ្ញគ្រប់កាលៈទេសៈ។ ២. គាំទ្រនិងគោរពយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់តាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ៣. គាំទ្រនិងគោរពច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិផ្សេងៗទៀតដែលមានជាធរមាន។ ៤. គោរពច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រនិងគណបក្សនយោបាយ។ ៥. គោរពតាមសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសកលស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ ៦. ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍លិខិតប្រជាធិបតេយ្យសេរី និងពហុបក្ស។ ៧. ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍ការពារ រួមសុខរួមទុក្ខ ស្មើឆ្នាលស្រោចស្រង់ បំរើ និងឧបត្ថម្ភប្រជារាស្ត្រ។

សូមបោះឆ្នោតជូន	១	 គណបក្ស សញ្ញាជាតិកម្ពុជា	✓
-----------------------	----------	--	---

- គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្រោមគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ព្រះគ្រូមហាថេរៈ លោកតាហង្ស ភ្នំត្បែងមានជ័យ។

- គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាមានសញ្ញាព្រះអាទិត្យនិងព្រះចន្ទជួបគ្នាមានបាវចនាសញ្ជាតិ សាសនា អធិបតេយ្យមានលំដាប់លេខរៀងទី១នៅក្នុងសន្លឹកឆ្នោត។

អត្ថន័យនៃសញ្ញាសំគាល់ **គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា** :

- ព្រះអាទិត្យ និង ព្រះចន្ទ ជួបគ្នាតំណាងឱ្យការរួបរួម គ្រប់ស្រទាប់ប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដោយមិនប្រកាន់រើសអើងនិន្នាការនយោបាយ ជំនឿសាសនា និងជាតិសាសន៍ ឱ្យតែអ្នកទាំងនោះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់សញ្ជាតិនិងព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

- ព្រះអាទិត្យពណ៌មាសនិងព្រះចន្ទពណ៌ប្រាក់តំណាងឱ្យ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សន្តិភាព និង សហប្រតិបត្តិការរបស់សញ្ជាតិខ្មែរគ្រប់រូបដើម្បីការអភិវឌ្ឍ និងភាពថ្កុំថ្កើងរុងរឿង។

គោលនយោបាយនិងកម្មវិធីនយោបាយសំខាន់ៗ

គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា គឺខ្មែរថ្មី ខ្មែរអធិបតេយ្យ ខ្មែរផ្តល់សេរីភូមិសាសន៍ដល់ជំនឿនៃការប្រមូលផ្តុំនៃគំនិតផ្នែកប្រឌិតប្រកបដោយសុខុមាលភាព មនសិការជាតិរបស់សញ្ជាតិខ្មែរគ្រប់រូប គ្រប់និន្នាការនយោបាយក្នុងទិសដៅការពារទប់ស្កាត់ ដោះស្រាយរាល់បញ្ហាវិជ្ជមានដ៏សែនគ្រោះថ្នាក់ ដែលកំពុងកើតមាននិងទៅអនាគត ចំពោះមាតុភូមិនិងប្រជាជាតិកម្ពុជា និង ក្នុងទិសដៅការអភិវឌ្ឍប្រទេសឱ្យរីកចម្រើន លើកស្ទួយជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងប្រែក្លាយមាតុភូមិកម្ពុជាជាអារ្យប្រទេស។

ដើម្បីសំរេចបានទិសដៅជំនឿខាងលើ និងទទួលបាននូវការគាំទ្រ និងចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប គណបក្សសញ្ជាតិកម្ពុជាដែលមានបាវចនា សញ្ជាតិ សាសនា អធិបតេយ្យ បានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីនយោបាយសំខាន់ៗ៧ខាងក្រោមគឺ :

១. ការបង្រួបបង្រួម ផ្សះផ្សា និងឯកភាពជាតិ

ដើម្បីជៀសវាងការបែកបាក់សាមគ្គីភ័ក្ត្រក្នុងសង្គមគ្រួសារខ្មែរ និងឈានដល់ការកាប់សំលាប់គ្នាដោយសារតែនិន្នាការនយោបាយផ្សេងៗគ្នា គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា បានប្រកាន់ខ្ជាប់ គ្រប់កាលៈទេសៈ នូវគោលនយោបាយបង្រួបបង្រួមផ្សះផ្សានិងឯកភាពជាតិក្រោមដំបូលព្រះមហាក្សត្រតែមួយដែលព្រះអង្គទ្រង់គង់ជាម្ចាស់មិនប្រកាន់និន្នាការនយោបាយដើម្បីជាឧត្តមប្រយោជន៍ប្រជាជាតិមាតុភូមិដ៏ឧត្តុង្គឧត្តមរបស់សញ្ជាតិខ្មែរគ្រប់រូប។ នៅក្នុងគ្រប់បុព្វហេតុនៃការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ឱ្យថ្កុំថ្កើងរុងរឿង លើកស្ទួយជីវភាពរស់នៅ របស់ប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយសុភមង្គល និង ប្រែក្លាយមាតុភូមិកម្ពុជាជាអារ្យប្រទេសនោះ គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាបានគាំទ្រ និង

គោរពយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់តាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលមានចែងថា ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រមិន ឱ្យមានការលាបពណ៌ដោយសារតែហេតុផលនយោបាយនិងមនោគមវិជ្ជាពីខាងក្រៅ។ និយាយជារួម គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា បានចាត់ទុកការបង្រួបបង្រួមផ្សះផ្សា និង ឯកភាពជាតិជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃគ្រប់ដំណោះស្រាយ នៃវិវាទទាំងអស់។

២. ការការពារអធិបតេយ្យភាព បូរណភាពទឹកដី

ដោយសារសង្គ្រាមកាប់សំលាប់គ្នារវាងខ្មែរនិងខ្មែរដោយមនោគមវិជ្ជាបរទេស ធ្វើឱ្យបូរណភាពទឹកដីនៅតែជា បញ្ហាដ៏ក្តៅកកនៅឡើយ។ វាមានភាពស្មុគស្មាញណាស់នៅក្នុងរឿងនេះ គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាយល់ថាត្រូវតែ មានឯកភាពជាតិនៅក្នុងចំណោមអ្នកនយោបាយខ្មែរជាការចាំបាច់បំផុត មុននឹងចាប់ផ្តើមដំណោះស្រាយផ្សេងៗ ទៀត។ ជាបន្តបន្ទាប់គាំទ្រ និងសហការនូវគំនិតផ្តួចផ្តើម និងសកម្មភាពទាំងឡាយណា ដែលជំរុញឱ្យមានទិវារំលឹក ខួបនៃការពារបូរណភាពទឹកដីនិងការចរចាជាទ្វេសមភាគីឬពហុសមភាគីក្នុងតំបន់ឬអន្តរជាតិតាមសន្តិវិធីដើម្បីប្រ ក្លាយបញ្ហាព្រំដែនជាព្រំដែនសន្តិភាព។ បើមិនដូចនេះទេយើងស្នើសុំឱ្យមានសន្តិសិទ្ធអន្តរជាតិនៃបណ្តាប្រទេសហត្ថ លេខីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីសស្តីពីកម្ពុជាថ្ងៃទី២៣តុលា១៩៩១ឡើងវិញនិងសូមឱ្យប្រទេសបារាំងដែល ជាម្ចាស់អាណានិគមដែនដីឥណ្ឌូចិនជួយដោះស្រាយនៅក្នុងរឿងនេះឬប្តឹងទៅតុលាការអន្តរជាតិទីក្រុងឡាអេ។

៣. ការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ

កិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីសស្តីពីកម្ពុជាថ្ងៃទី២៣ខែតុលាឆ្នាំ១៩៩១បានតម្រូវឱ្យកម្ពុជាគោរពតាមគោល ការណ៍លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនិងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស។ ជាការពិតណាស់ការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងលទ្ធិប្រជាធិប តេយ្យគឺជាការចាំបាច់នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រទេសឱ្យមានការរីកចម្រើនលូតលាស់ប្រកបដោយចីរភាព និងធ្វើឱ្យសង្គម ជាតិមួយរស់នៅប្រកបដោយសុភមង្គលនិងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ។ គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាត្រូវតែមានចំណែកយ៉ាងសំខាន់ ដើម្បីជំរុញឱ្យ ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបមានសិទ្ធិស្មើគ្នានៅចំពោះមុខច្បាប់។

និយាយជារួមការគោរពសិទ្ធិមនុស្សនិងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងធម្មនុញ្ញនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ព្រមទាំងលុបចោលទោសប្រហារជីវិតគឺជាកត្តាសំខាន់ចាំបាច់នៅក្នុងគោល នយោបាយ និងកម្មវិធីនយោបាយជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងជាបំណងប្រាថ្នាដ៏ទទួលបានដក់ជាប់នៅក្នុងផ្នត់គំនិតនៃ ថ្នាក់ដឹកនាំគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់របស់គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា។

សូមបោះឆ្នោតជូន ១	 គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា	✓
--	--	---------------------------------------

- គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្រោមគំនិតផ្ដួចផ្ដើមរបស់ព្រះគ្រូមហាថេរៈ លោកតាហង្ស ភ្នំត្បែងមានជ័យ។

- គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាមានសញ្ញាព្រះអាទិត្យនិងព្រះចន្ទជួបគ្នាមានបាវចនាសញ្ជាតិ សាសនា អធិបតេយ្យមានលំដាប់លេខរៀងទី១នៅក្នុងសន្លឹកឆ្នោត។

អត្ថន័យនៃសញ្ញាសំគាល់ **គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា** :

-ព្រះអាទិត្យ និង ព្រះចន្ទ ជួបគ្នាតំណាងឱ្យការរួបរួម គ្រប់ស្រទាប់ប្រជារាស្ត្ររស់នៅក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយមិនប្រកាន់រើសអើងនិន្នាការនយោបាយ ជំនឿសាសនា និងជាតិសាសន៍ ឱ្យតែអ្នកទាំងនោះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់សញ្ជាតិនិងព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

-ព្រះអាទិត្យពណ៌មាសនិងព្រះចន្ទពណ៌ប្រាក់តំណាងឱ្យ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សន្តិភាព និង សហប្រតិបត្តិការរបស់សញ្ជាតិខ្មែរគ្រប់រូបដើម្បីការអភិវឌ្ឍ និងភាពចម្រើនរុងរឿង។

៤. គោលការណ៍វប្បធម៌នីតិវិធី:

វប្បធម៌នីតិវិធីគោលការណ៍ស្នូលនៃបណ្តាគោលការណ៍សំខាន់ៗទាំងអស់នៅក្នុងការដឹកនាំប្រទេសឱ្យក្លាយជាអារ្យប្រទេស។ នៅសម័យមហានគរប្រទេសកម្ពុជាមានកិត្តិនាមល្បីល្បាញទាំងនៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោកនោះក៏ដោយសារតែព្រះរាជា និង មន្ត្រីរាជការគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ទ្រង់ប្រតិបត្តិ និង អនុវត្តតាមរបបធម្មាធិបតេយ្យ ដូចគ្នាទៅនឹងបណ្តាប្រទេសដែលប្រកាន់យកការដឹកនាំតាមបែបនីតិវិធី សង្កេតឃើញថា ប្រទេសទាំងនោះមាន ការរីកចម្រើនលឿនគ្រប់វិស័យ។ គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា បានចាត់ទុកការលើកកម្ពស់វប្បធម៌នៃការគោរពច្បាប់ គឺជាកត្តាគន្លឹះនៅក្នុងការជំរុញឱ្យមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាព សមភាព និងយុត្តិធម៌។ គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាត្រូវតែមានចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការធានាអធិបតេយ្យនៃស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ នីតិប្រតិបត្តិនិងប្រព័ន្ធតុលាការឱ្យនៅដាច់ដោយឡែកពីគ្នានិងតម្រូវឱ្យប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបមិនថា អ្នកតូច អ្នកធំត្រូវតែគោរពច្បាប់ គោរពតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញដែលជាច្បាប់កំពូលមិនឱ្យចាត់ទុកស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិរដ្ឋសភា ស្ថាប័នតុលាការ គ្រាន់តែជាស្ថាប័នមួយសំរាប់ប្រថាប់ត្រាឱ្យស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិ មិនឱ្យមានវប្បធម៌និរទណ្ឌភាព មិនឱ្យជនល្មើស ជនឱកាសនិយមរស់នៅយ៉ាងមានសេរីភាពនៅក្រៅសំណាញ់ច្បាប់បានឡើយ។ ដើម្បីលើកកម្ពស់ និង ពង្រឹងការអនុវត្តគោលការណ៍នីតិវិធី គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាទាមទារឱ្យមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់មហាជន ក្រសួង មន្ទីរស្ថាប័នរដ្ឋ អង្គការសង្គមស៊ីវិលដៃគូអភិវឌ្ឍ និងម្ចាស់ជំនួយ ឱ្យបានទូលំទូលាយក្នុងការចែករំលែកព័ត៌មាន ហើយចាត់ទុកសំលេងប្រឆាំងភាគតិចជាសំលេងដ៏ចាំបាច់សំរាប់បូកបញ្ចូល ទៅនឹងសំលេងភាគច្រើនដើម្បីធ្វើការសំរេចស្របតាមនីតិវិធីនៃច្បាប់។ ជាមួយគ្នានេះត្រូវធានាឱ្យបាននូវអធិបតេយ្យនៃអំណាចទាំងបី លើកកម្ពស់និងពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

បង្កើតឱ្យមានតុលាការឯករាជ្យ តុលាការឯកទេស ធានាឱ្យរដ្ឋបាលសាធារណៈមានលក្ខណៈអព្យាក្រឹត លើកកម្ពស់ ការងារសេវាសាធារណៈ លើកកម្ពស់ធនធានមនុស្សផ្នែកច្បាប់លើកកម្ពស់សមត្ថភាពស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធលុបចំបាត់ចោលនូវវប្បធម៌និរទណ្ឌភាព លើកកម្ពស់វប្បធម៌សន្តិភាពនិងវប្បធម៌គោរពច្បាប់ដោយក្នុងនោះត្រូវដាក់កម្មវិធីច្បាប់ចូលទៅក្នុង កម្មវិធីអប់រំទៅតាមកំរិតនិងផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយទៅក្នុងសហគមន៍និងបន្តគាំទ្រតុលាការខ្មែរក្រហម។

៥. ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច

ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចនិងលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋជាកត្តាសំខាន់និងចាំបាច់សំរាប់កាត់បន្ថយ ភាពក្រីក្រនិងធ្វើឱ្យសង្គមជាតិមួយមានស្ថេរភាព។ ដើម្បីធានាបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាពទាំងក្នុង ពេលបច្ចុប្បន្ននិងអនាគតនិងឈានទៅកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងបំណុលបរទេសនោះវាចាំបាច់ណាស់នូវនយោបាយ ការបរទេសមួយប្រកបដោយភាពទន់ភ្លន់ប្រសប់ និងបើកចំហរជើងមេឃមិនប្រកាន់ថាប្រទេសសេរីឬ កុម្មុយ នីស្ទដើម្បីទទួលបានទីផ្សារធំទូលំទូលាយនិងក្រុមហ៊ុនវិនិយោគ ត្រូវធ្វើសមាហរណកម្មកម្ពុជាទៅក្នុងតំបន់និងពិភព លោក ត្រូវធានាសន្តិសុខសុវត្ថិភាពសង្គម ស្ថេរភាពនយោបាយ ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវវប្បធម៌នីតិវិធីដោយលើកកម្ពស់ និងពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយ លើកកម្ពស់ការកសាងសមត្ថភាពធនធានមនុស្សពិសេសជំនាញ ក្នុងនោះ ត្រូវលើកកម្ពស់ និង ពង្រឹងគុណភាពវិស័យអប់រំ និងលើកកម្ពស់វិស័យសុខាភិបាលលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍ ជនបទ ដោយកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសារព្រឹក្សានោះត្រូវស្ថាបនាផ្លូវគមនាគមន៍ទូរគមនាគមន៍ ថាមពលអគ្គិសនី លើកកម្ពស់វិស័យកសិកម្មដោយធ្វើទំនើបកម្មបច្ចេកទេសប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ដោះស្រាយបញ្ហាដីធ្លីដោយលើកកម្ពស់ និងពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ភូមិបាលដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តរួចហើយបញ្ជាព្រៃឈើ និងជលផល លើកកម្ពស់លើ វិស័យរ៉ែនិងថាមពលដោយផ្ដោតទៅលើការរុករក និងគ្រប់គ្រងរ៉ែប្រេងកាត និងរ៉ែផ្សេងទៀតស្ថាបនាថាមពលរ៉ែ អគ្គិសនីទាំងខ្នាតតូចនិងខ្នាតធំលើកកម្ពស់វិស័យទេសចរណ៍ដោយធ្វើការអភិរក្សលើរមណីយដ្ឋានប្រវត្តិសាស្ត្រនិង វប្បធម៌រមណីយដ្ឋានធម្មជាតិនិងបង្កើតរមណីយដ្ឋានថ្មីៗថែមទៀតជាមួយនឹងការលើកកម្ពស់ក្នុងការអភិរក្សវប្បធម៌ និងបរិស្ថានធម្មជាតិដើម្បីទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរណ៍លើកកម្ពស់វិស័យឯកជន ឧស្សាហកម្ម សិប្បកម្មខ្នាតតូចមធ្យម លើកកម្ពស់នយោបាយយែនឌ័រលើកកម្ពស់សេវាសាធារណៈកាត់បន្ថយរបៀបរបបការិយាល័យបតេយ្យ និងសហការ ជាមួយនឹងដៃគូអភិវឌ្ឍ អង្គការសង្គមស៊ីវិលជាតិនិងអន្តរជាតិ ជាពិសេសប្រទេសម្ចាស់ជំនួយ។

៦. គោលការណ៍វប្បធម៌សន្តិភាពសន្តិសុខសុវត្ថិភាពសង្គម

ការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍វប្បធម៌សន្តិភាព រក្សាសន្តិសុខ សុវត្ថិភាពសង្គមនិងស្ថេរភាពនយោបាយគឺជា

សូមបោះឆ្នោតជូន	១ គណបក្ស សញ្ញាតិកម្ពុជា
------------------------------	---

- គណបក្ស សញ្ញាតិកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្រោមគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ព្រះគ្រូមហាថេរៈ លោកតាហង្ស ភ្នំត្បែងមានជ័យ។

- គណបក្ស សញ្ញាតិកម្ពុជាមានសញ្ញាព្រះអាទិត្យនិងព្រះចន្ទជួបគ្នាមានបាវចនាសញ្ញាតិ សាសនា អធិបតេយ្យមានលំដាប់លេខរៀងទី១នៅក្នុងសន្លឹកឆ្នោត។

អត្ថន័យនៃសញ្ញាសំគាល់ **គណបក្ស សញ្ញាតិកម្ពុជា** :

- ព្រះអាទិត្យ និង ព្រះចន្ទ ជួបគ្នាតំណាងឱ្យការរួបរួម គ្រប់ស្រទាប់ប្រជារាស្ត្ររស់នៅក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយមិនប្រកាន់រើសអើងនិន្នាការនយោបាយ ជំនឿសាសនា និងជាតិសាសន៍ ឱ្យតែអ្នកទាំងនោះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់សញ្ញាតិនិងព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

- ព្រះអាទិត្យពណ៌មាសនិងព្រះចន្ទពណ៌ប្រាក់តំណាងឱ្យ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សន្តិភាព និង សហប្រតិបត្តិការរបស់សញ្ញាតិខ្មែរគ្រប់រូបដើម្បីការអភិវឌ្ឍ និងភាពផ្តុំផ្សំរុងរៀង។

មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃការអភិវឌ្ឍប្រទេសប្រកបដោយចីរភាពនិងមិនអាចខ្វះបានសំរាប់សង្គមជាតិខ្មែរទាំងមូល។ នៅគ្រប់ដំណោះស្រាយនៃវិវាទទាំងអស់ត្រូវប្រកាន់យកតាមសន្តិវិធីនិងនីតិវិធីនៃច្បាប់ បណ្តុះវប្បធម៌អហិង្សាលើកកម្ពស់សីលធម៌សង្គមមិនរើសអើងជំនឿសាសនាទប់ស្កាត់និងលុបបំបាត់អំពើហិង្សា អំពើចាប់ជំរិត អំពើពាលាអាវ៉ាសៃ អំពើជួញដូរមនុស្ស អំពើជួញដូរគ្រឿងញៀន ល្បែងសុំសងខុសច្បាប់។ ការការពារសន្តិសុខ សុវត្ថភាពដល់ អ្នកវិនិយោគនិងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកវិនិយោគ និងការមិនដកហូតទ្រព្យសម្បត្តិបុគ្គលដែលមានបានក្នុងអតីតកាល ទោះបីមានប្រភពពីណាក៏ ដោយគឺជាកត្តាសំខាន់ និងចាំបាច់ក្នុងការលើកទឹកចិត្ត និងទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគ មករកស៊ីបណ្តាក់ទុន បង្កើតរោងចក្រ សហគ្រាសនៅក្នុងប្រទេសយើង។ ដើម្បីសំរេចគោលដៅនេះយើងត្រូវលើកកម្ពស់ដល់ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យបានទូលំទូលាយ ក្រសួងមន្ទីរ ស្ថាប័នរដ្ឋទាំងអស់ អង្គការសង្គមស៊ីវិលជាតិអន្តរជាតិ ត្រូវលើកកម្ពស់ សមត្ថភាពសមត្ថកិច្ចរបស់ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវធ្វើការសហការនិងទំនាក់ទំនងឱ្យបានជិតស្និទ្ធពិក្រុមមួយទៅក្រុមមួយទៀតពីភូមិមួយទៅភូមិមួយទៀតពីឃុំសង្កាត់មួយទៅឃុំសង្កាត់មួយទៀតពីស្រុកខណ្ឌមួយទៅស្រុកខណ្ឌមួយទៀត ពីខេត្តក្រុងមួយទៅខេត្តក្រុងមួយទៀតពីតំបន់មួយទៅ ទៅតំបន់មួយទៀតនៅក្នុងប្រទេស។ លើសពីនេះ ត្រូវទំនាក់ទំនងល្អជាមួយប្រទេសភូមិផងរូបងជាមួយជាមួយប្រទេសក្នុងតំបន់និងក្នុងពិភពលោក។

៧. ការពារវប្បធម៌និងបរិស្ថានធម្មជាតិ

វប្បធម៌លំដាប់ជាតិរលាយ។ ប្រទេសកម្ពុជាមានប្រវត្តិសាស្ត្រវប្បធម៌យូរលង់មកហើយ និងមានសម្បត្តិវប្បធម៌ដ៏សំបូរបែបនិងមិនអាចកាត់ថ្លៃបានក្នុងនោះសម្បត្តិវប្បធម៌ដែលមានសារសំខាន់ចាំបាច់និងត្រូវគោរពថែរក្សានោះគឺមនុស្ស

ខ្មែរមនុស្សខ្មែរ បានកសាងនូវវប្បធម៌អរិយធម៌របស់ខ្លួនមានច្រើនរាប់មិនអស់ទាំងរូបី និងអរូបីនៅលើមាតុភូមិអង្គរ ដ៏ស្រស់បរវនៃយើងជាពិសេសនៅសម័យមហានគរ។ វប្បធម៌ អរិយធម៌ដ៏ល្អផ្ទុកផងទាំងនេះ គឺជាមោទនភាពរបស់ ជាតិដែលគណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាត្រូវតែមានចំណែកយ៉ាងសំខាន់និងមិនអាចខ្វះបានក្នុងការធ្វើពលិកម្មដើម្បីលើក កម្ពស់និងបន្តការការពារឱ្យនៅគង់វង្សសំរាប់កុលបុត្រកុលធីតាខ្មែរជំនាន់ក្រោយ និងបង្ហាញដល់សហគមន៍អន្តរជាតិ បានស្គាល់ថាខ្មែរជាជាតិសាសន៍មួយមានវប្បធម៌អរិយធម៌របស់ខ្លួនដ៏យូរលង់មកហើយនៅលើឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិន ។

ប្រាសាទបុរាណរាប់ពាន់ដែលមានសក្តានុពលទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរណ៍ជាតិ និងអន្តរជាតិនិងរកចំណូលចូលចិញ្ចឹមការ ជាតិរាប់រយលានដុល្លាក្នុងមួយឆ្នាំ។ រូបចំលាក់ដ៏មានតំលៃរូបបដិមាករ ក្បាលអ្នកតា និងវត្ថុសក្ការៈដ៏មានតំលៃផ្សេង ទៀត ត្រូវបានពួកចោរទមិឡអន្តរិយ បំផ្លាញ និងលួចយកទៅ ត្រូវធ្វើការអភិរក្ស និងទាមទារយកមកវិញ។ ធនធាន ធម្មជាតិដ៏សំបូរបែបមានព្រៃឈើ សត្វព្រៃ មច្ឆាជាតិ ត្បូងដ៏មានតំលៃ ធនធានធម្មជាតិក្នុងទឹក ក្រោមទឹក ក្នុងដី ក្រោមបាតសមុទ្រ ត្រូវបានបំផ្លាញដោយចេតនាក្តីអចេតនាក្តីដែលគណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជាត្រូវតែទប់ស្កាត់។ នៅ មុនសម័យសង្គ្រាមព្រៃឈើគ្របដណ្តប់លើផ្ទៃដី៧០% នៃប្រទេស ត្បូងបរិបេណិន មច្ឆាជាតិទឹកសាប ទឹកប្រៃ សម្បត្តិ វប្បធម៌ ពិសេសប្រាសាទបុរាណ និងសម្បត្តិវប្បធម៌ដ៏មានតំលៃដែលមិនអាចកាត់ថ្លៃបានជាច្រើន ស្ទើរតែរលាយ ហិនហោច ជាពិសេសមនុស្សខ្មែរ ស្ទើរតែផុតពូជ ក្រោយសង្គ្រាមជាងបីទសវត្សរ៍។ ដោយសារតែធនធានធម្មជាតិ ទាំងនោះត្រូវបានបំផ្លាញធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទទួលរងនូវគ្រោះមហន្តរាយស្ទើរតែរៀងរាល់ឆ្នាំជាពិសេសទឹកជំនន់ ភាពរាំងស្ងួត អាកាសធាតុប្រែប្រួលនិងគ្រោះឡើងវិញ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ វប្បធម៌បរទេសអវិជ្ជមាន អាសអាភាស ពាលា អាវ៉ាសែបានហូរចូលដោយគ្មានការទប់ស្កាត់ និងត្រូវបានលើកកម្ពស់ បានពង្សកម្រៃយុវវ័យឱ្យភ្លើងភ្លើនភ្លេចអស់ នូវប្រពៃណីយុវជនទំនៀមទម្លាប់ដ៏ស្រស់ផ្ទុកផងរបស់ខ្លួន។ ដើម្បីការពារវប្បធម៌ បរិស្ថានធម្មជាតិនិងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជ មានដែលកំពុងកើតមាននាពេលបច្ចុប្បន្ននិងទៅអនាគតជាការចាំបាច់ ត្រូវតែពង្រឹងវប្បធម៌នីតិវិធី ការចូលរួមរបស់ សហគមន៍ ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ការចូលរួមរបស់សង្គមស៊ីវិលជាតិ អន្តរជាតិ សហការណ៍ជាមួយប្រទេសក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក។ គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា ជានិច្ចកាលប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលនយោបាយទាំង៧ខាងលើនេះ ដែល ជាត្រឹមត្រូវនិងជាកូនសោរគន្លឹះសំរាប់ដោះស្រាយរាល់បញ្ហាអវិជ្ជមាន និងធ្វើឱ្យប្រទេសជាតិមានការរីកចំរើន លើកស្ទួយជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនិងប្រក្សាយមាតុភូមិកម្ពុជាជាអារ្យប្រទេស។

សូមបោះឆ្នោតជូន

១

គណបក្ស សញ្ជាតិកម្ពុជា

- គណបក្ស សញ្ញាតិកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្រោមគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ព្រះត្រូមហាថេរៈ លោកតាហង្ស ភ្នំត្បែងមានជ័យ។

- គណបក្ស សញ្ញាតិកម្ពុជាមានសញ្ញាព្រះអាទិត្យនិងព្រះចន្ទជួបគ្នាមានបាវចនាសញ្ញាតិ សាសនា អធិបតេយ្យមានលំដាប់លេខរៀងទី១នៅក្នុងសន្លឹកឆ្នោត។

អត្ថន័យនៃសញ្ញាសំគាល់ **គណបក្ស សញ្ញាតិកម្ពុជា** :

-ព្រះអាទិត្យ និង ព្រះចន្ទ ជួបគ្នាតំណាងឱ្យការរួបរួម គ្រប់ស្រទាប់ប្រជារាស្ត្ររស់នៅក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដោយមិនប្រកាន់រើសអើងនិន្នាការនយោបាយ ជំនឿសាសនា និងជាតិសាសន៍ ឱ្យតែអ្នកទាំងនោះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់សញ្ញាតិនិងព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

-ព្រះអាទិត្យពណ៌មាសនិងព្រះចន្ទពណ៌ប្រាក់តំណាងឱ្យ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សន្តិភាព និង សហប្រតិបត្តិការរបស់សញ្ញាតិខ្មែរគ្រប់រូបដើម្បីការអភិវឌ្ឍ និងភាពផ្តុំផ្គុំរុងរឿង។

៨/ គោលនយោបាយការបរទេស

គ.ស.កប្រកាន់នូវនយោបាយផ្លូវកណ្តាលនៅក្នុងសម័យសកលភាវូបនីយកម្មកម្ពុជាទៅក្នុងតំបន់និងសកលលោកនេះ។ យើងត្រូវការនូវនយោបាយការបរទេសមួយប្រកបដោយទេពកោសល្យខ្ពស់ឲ្យបានទូលំទូលាយបើកចំហរជើងមេឃ មិនប្រកាន់ជាជាតិលោកសេរីឬកុម្មុយនីស្តនោះទេ ដើម្បីទទួលបានទីផ្សារធំទូលាយ។ យើងត្រូវប្រកាន់នូវជំហរ នយោបាយឯករាជ្យអព្យាក្រឹត្យ និង មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធដែលប្រទេសយើងធ្លាប់បានអនុវត្តកាលពីអតីតកាល ធ្វើឲ្យ ប្រទេសកម្ពុជាមានការរីកចំរើននិងមានកិត្តិនាមល្បីរន្ធិទាំងនៅលើផ្ទៃរាបជាតិនិងផ្ទៃរាបអន្តរជាតិ។ យើងត្រូវការទំនាក់ទំនងការទូតជាមួយប្រទេសទាំងអស់ នៅលើសកលលោកដើម្បីទទួលបានផ្លែផ្កាទាំងខាងធនធានមនុស្សខាងបច្ចេកទេស នយោបាយ ទីផ្សារ វប្បធម៌។ យើងត្រូវការបញ្ជូននិស្សិតទៅសិក្សារៀនសូត្រនៅតាមបណ្តាប្រទេសជឿនលឿន នៅក្នុងលោក និងនាំត្រលប់មកវិញនូវធនធានមនុស្សប្រកបដោយគុណភាពចូលរួមការកសាងជាតិ។ ជាមួយគ្នានេះ យើងត្រូវការផ្សព្វផ្សាយត្រលប់ទៅវិញ នូវវប្បធម៌អរិយធម៌របស់យើង និងលក្ខណៈផលិតផលដែលផលិត បាននៅក្នុងស្រុកទៅទីផ្សារនៃបណ្តាប្រទេសទាំងនោះ។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀត យើងមានមិត្តច្រើនប្រសើរជាងមានសត្រូវ។ ដើម្បីឲ្យគោលនយោបាយការបរទេសទទួលបានផ្លែផ្កាគួរជាទីពេញចិត្តនោះ គ.ស.កដែលមានសញ្ញាព្រះអាទិត្យនិងព្រះចន្ទជួបគ្នានិងមានលំដាប់លេខរៀងទីមួយនៅក្នុងសន្លឹកឆ្នោតបានដាក់ចេញនូវវិធានការណ៍ជាយុទ្ធសាស្ត្របន្តបន្ទាប់ដូចតទៅ៖

១.បន្តអនុវត្តន៍នយោបាយឯករាជ្យអព្យាក្រឹត្យ និងមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធដែលជាស្នាព្រះហស្ថរបស់ព្រះមហាវិរក្សត្រ។

២.ប្រកាន់យកនយោបាយឯករាជ្យ មិនជ្រៀតជ្រែកកិច្ចការផ្ទៃក្នុងប្រទេសដទៃដោយឈរលើគោលការណ៍ សន្តិសហវិជ្ជាមាន។

៣.មិនគាំទ្រ មិនចូលរួមសម្ព័ន្ធភាពយោធាទ្វេភាគី រីឯហុភាគីណាមួយឡើយ។

៤.គាំទ្រចលនារំដោះជាតិនិងឯករាជ្យភាព។

៥.គាំទ្រនិងចូលរួមចលនាក្នុងបុព្វហេតុសន្តិភាពដែលស្នើឡើងដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ

៦.គាំទ្រនិងចូលរួមសម្ព័ន្ធភាពសេដ្ឋកិច្ចដោយធ្វើសមាហរណកម្មកម្ពុជាទៅក្នុងតំបន់និងក្នុងពិភពលោក។

គោលនយោបាយជាយុទ្ធសាស្ត្រ៥ខ៖

ដើម្បីជាអត្ថប្រយោជន៍ប្រទេសជាតិនិងប្រជាជាតិខ្មែរនិងដើម្បីប្រែក្លាយមាតុភូមិកម្ពុជាឲ្យទៅជាអាព្យប្រទេសនោះ ព្រះគ្រូមហាថេរៈលោកតាហង្ស ភ្នំត្បែងមានជ័យ ដែលជាអ្នកដូចផ្ដើមបង្កើតគណបក្សសញ្ញាតិកម្ពុជាបានផ្តល់អនុសាសន៍ថា៖ គណបក្សសញ្ញាតិកម្ពុជាត្រូវតែប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលនយោបាយជាយុទ្ធសាស្ត្រមិនដាក់អោយជាប់ខាតមិនអាចខ្វះបាន៥ខ្សែតដូចខាងក្រោម នូវគ្រប់សកម្មភាពរបស់ខ្លួន៖

- ១/ ត្រូវប្រកាន់ជំហរបង្រួបបង្រួម ផ្សះផ្សា និងឯកភាពជាតិ។
- ២/ មិនប្រកាន់និន្នាការនយោបាយ។
- ៣/ មិនប្រកាន់រើសអើងជាតិសាសន៍ និងជំនឿសាសនា។
- ៤/មិនត្រូវរឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិបុគ្គលដែលមានបានក្នុងអតីតកាលទោះបីមានប្រភពពីណាក៏ដោយ។
- ៥/ ធ្វើការលើកលែងទោស(នយោបាយ) លុបចោលនូវទោសប្រហារជីវិតទោះបីអ្នកទាំងអស់នោះមានបាតដៃប្រឡាក់ឈាមក៏ដោយ។

លើសពីនេះទៅទៀតថ្នាក់ដឹកនាំគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ដ៏ដូចជាសមាជិកសមាជិកានៃគណបក្សសញ្ញាតិកម្ពុជាត្រូវប្រកាន់ខ្ជាប់នូវព្រះពុទ្ធសាសនាសីល៨(សិក្ខាបទ៨) យើងមិនត្រូវអនុវត្តន៍នូវនយោបាយទឹកឡើងត្រីស៊ីស្រមោច លុះដល់ទឹកហោចស្រមោចស៊ីត្រីនោះទេយើងត្រូវការរំងាប់ពៀរដោយការមិនចងពៀរ។ យើងត្រូវដើតាមមាគ៌ាព្រះពុទ្ធ។

សូមបោះឆ្នោតជូន	 ១ គណបក្ស សញ្ញាតិកម្ពុជា	
-----------------------	--	---

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

គោលនយោបាយ គណបក្សរាជានិយមប្រជាធិបតេយ្យ

រួមរួមជាតិ ដើម្បី
កម្ពុជា ឯករាជ្យ អព្យាក្រឹត សន្តិ និង សហប្រតិបត្តិ ឆ្ពោះទៅរកការកសាង
និងអភិវឌ្ឍន៍ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

បុព្វកថា

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ជាគណបក្សនយោបាយ ដែលបានប្រសូត្រចេញ ពីចលនាតស៊ូ រំដោះជាតិគឺ រណសិរ្សប្រមុខជាតិ ដើម្បីកម្ពុជា ឯករាជ្យ អព្យាក្រឹត សន្តិ និងសហប្រតិបត្តិ “រដកងអសស” (Front Uni National pour un Cambodge Independant, Neutre, Pacifique et Cooperatif “FUNCINPEC”) ដែលបានបង្កើតឡើង ដោយព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ **នរោត្តម សីហនុ** ព្រះមហាវីរក្សត្រ ព្រះរាជបិតាឯករាជ្យ បូរណភាពទឹកដី និងឯកភាពជាតិខ្មែរ នៅថ្ងៃទី២១ ខែមិនា ឆ្នាំ១៩៨១ ហើយត្រូវបានប្តូរ មកជា **គណបក្សហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** នាពេលសមាជសាកល នៅថ្ងៃទី២៧-២៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៩២ នៅភូមិត្រាំ ឃុំអំពិល ស្រុកបន្ទាយអំពិល ខេត្តឧត្តរមានជ័យ។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច មានគោលការណ៍ដឹកនាំប្រទេសជាតិ តាមមាគ៌ា **នយោបាយ សីហនុនិយម**។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ជាភាគីមួយក្នុងចំណោមភាគីហត្ថលេខី នៃកិច្ចព្រមព្រៀង សន្តិភាព ទីក្រុងប៉ារីស ថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១ ស្តីពីបញ្ចាកម្ពុជា។ ស្តែងចេញពីសាមគ្គីភាព នៃអ្នករាជានិយម អ្នកសីហនុនិយម **គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** ទទួលបានជោគជ័យ នាំមុខគេ ក្នុងការបោះឆ្នោត សាកលថ្ងៃទី២៣-២៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៣។ ជ័យជំនះរបស់**គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** ជាជ័យជំនះ របស់ប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ។ បន្ទាប់ពីទទួលបានជ័យជំនះ ក្នុងការបោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៩៣ និងដោយទទួលបាន ការសព្វព្រះរាជហឫទ័យពីសម្តេចឪ សម្តេចតា សម្តេចតាទ្វីត ព្រះមហាវីរក្សត្រនៃយើង **គណបក្សរាជានិយម ហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** បានចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងការបង្កើតរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ បង្កើតរបបរាជានិយម អាស្រ័យ ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ប្រកាន់យកនយោបាយប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស និងសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ។

ដោយមានការរួបរួមគ្នា និងមានការឯកភាព នៃអ្នករាជានិយម អ្នកសីហនុនិយមឡើងវិញ ក្នុងការពង្រឹង គណបក្សសម្រាប់ការបោះឆ្នោតសាកល នៅថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣ខាងមុខ **គណបក្សរាជានិយម ហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** សូមដាក់ជូននូវគោលនយោបាយដូចតទៅ ៖

១ គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ជាគណបក្សរាជានិយម ការពាររបបរាជានិយម គោរព និង ការពាររដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ និងបាវចនា ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ ដែលមានព្រះមហាក្សត្រ ជានិមិត្តរូបនៃសាមគ្គីភាព ឯកភាពជាតិ អធិបតេយ្យ និងបូរណភាព ទឹកដី និងយុត្តិធម៌សង្គម។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច គោរពគ្រប់គោលការណ៍ស្តីពីព្រះរាជបុព្វសិទ្ធិ នៃព្រះមហាក្សត្រ ស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

២ គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច លើកស្ទួយនិងអនុវត្តមាគ៌ានយោបាយសីហនុនិយម ក្នុងការ កសាង ស្ថាបនា និងអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិ ឲ្យបានរុងរឿងផ្អែកលើធម្មនុញ្ញ ដូចមានគំរូ ដឹកនាំក្នុងសម័យ សង្គមរាស្ត្រនិយម ក្រោមព្រះរាជកិច្ចដឹកនាំរបស់សម្តេចឪ សម្តេចតា សម្តេចតាទ្វីត ព្រះមហាវីរក្សត្រ នៃយើង ដែលជាព្រះបិតាស្ថាបនិកហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច។

មាគ៌ានយោបាយរាជានិយម សីហនុនិយម គឺនយោបាយជាតិ បង្រួបបង្រួមខ្មែរគ្រប់និន្នាការ នយោបាយ ក្នុងក្របខណ្ឌផ្សះផ្សាជាតិ ឯកភាពជាតិ ស្ថិរភាពនយោបាយ និងការអភិវឌ្ឍ ឯករាជ្យ អព្យាក្រឹត សន្តិភាព និងសហប្រតិបត្តិការជាមួយបណ្តាប្រទេសលើសាកលលោក ដោយគោរពអធិបតេយ្យ និងបូរណភាពទឹកដី។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ប្តេជ្ញាដើរតាមមាគ៌ាអហិង្សា ដើម្បីបង្កើតសន្តិភាព ផ្សះផ្សាជាតិ និងឯកភាពជាតិ ដូចដែលសម្តេចឪ សម្តេចតា ព្រះមហាវីរក្សត្រនៃយើង មានព្រះតម្រិះត្រួសត្រាយ ដឹកនាំជូនជាតិជាគំរូ ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋបានសុខសប្បាយ ជីវភាពធូរធារ ប្រទេសជាតិមានការអភិវឌ្ឍ ក្នុងសន្តិភាព។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច បង្កើនការគោរព និងលើកតម្កើងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលជា សាសនារបស់រដ្ឋ ព្រមទាំងគោរពសិទ្ធិ និងជំនឿលើសាសនាដទៃទៀតដែរ។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ប្រកាន់យកមាគ៌ាអហិង្សា ដើម្បី ដោះស្រាយនូវរាល់ បញ្ហាសង្គម ដោយគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងបញ្ចៀសនូវអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងក្នុងសង្គម ពង្រឹងសីលធម៌សង្គម និងបណ្តុះបណ្តាលសិការស្នេហាជាតិ ស្នេហាវប្បធម៌ អហិង្សា និងការយោគយល់គ្នា ក្នុងមហាគ្រួសារខ្មែរ ស្របតាមព្រះពុទ្ធ រចនៈ ស្តីពីព្រហ្មវិហារធម៌ ។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច យល់ថា សន្តិភាព គឺជាគ្រឹះនៃការអភិវឌ្ឍ ហើយដែលផ្តើមចេញ ដំបូងពីសន្តិភាពនៅក្នុងចិត្ត របស់បុគ្គលម្នាក់ៗ។

៣ គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ប្រកាន់យកនយោបាយបង្រួបបង្រួមជាតិ ផ្សះផ្សាជាតិ ឯករាជ្យ អព្យាក្រឹត មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ និងធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយបណ្តាប្រទេសនានាលើ សាកលលោក។

នយោបាយរួបរួមជាតិ ផ្សះផ្សាជាតិ គឺនយោបាយមិនរើសអើងពណ៌សម្បុរ និន្នាការនយោបាយ ជំនឿ សាសនា និងប្រពៃណីទំនៀមទំលាប់ ។ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប មានសិទ្ធិចូលរួម ក្នុងវិស័យ នយោបាយ

សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងការពារជាតិ ដើម្បីធានាបាននូវឯកភាពជាតិ យុត្តិធម៌សង្គម ការអភិវឌ្ឍ និងការអនុវត្តគោលការណ៍លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស ។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ប្រកាន់យកនយោបាយឯករាជ្យ អព្យាក្រឹត គឺឈរលើនយោបាយ អធិបតេយ្យ និងបូរណភាពជាតិ ក្នុងការគ្រប់គ្រងនិងដឹកនាំប្រទេស និងប្តេជ្ញាធ្វើឲ្យអំណាច នីតិបញ្ញត្តិ នីតិប្រតិបត្តិ និងតុលាការ ដាច់ដោយឡែកពីគ្នា។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច អនុវត្តគោលនយោបាយ ការបរទេស សន្តិ សហវិជ្ជមាន ដោយ ផ្អែកលើឯករាជ្យ អព្យាក្រឹត អធិបតេយ្យ និងបូរណភាពទឹកដី នៃប្រទេសកម្ពុជា និងដោយមិនអនុញ្ញាត ឲ្យមានការជ្រៀតជ្រែកចូលកិច្ចការផ្ទៃក្នុងពីបរទេស ហើយក៏ពុំជ្រៀតជ្រែកចូលកិច្ចការផ្ទៃក្នុង ប្រទេស ដ៏ទៃ។

៤ **គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** លើកស្ទួយ និងការពារសន្តិភាព ស្ថិរភាពនយោបាយ ការអភិវឌ្ឍ អធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពទឹកដី។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច រក្សានិងបន្តដង្ហែតាមព្រះរាជតម្រិះ និងព្រះរាជមាតិកានយោបាយ សម្តេចឪ សម្តេចតា សម្តេចតាទ្វត ព្រះមហាវីរក្សត្រនៃយើង ដោយហ៊ានលះបង់ផលប្រយោជន៍ ផ្ទាល់ខ្លួន និងធ្វើពលកម្មគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីបុព្វហេតុសន្តិភាព ស្ថិរភាពនយោបាយ ការផ្សះផ្សាជាតិ ឯកភាពជាតិ និងការអភិវឌ្ឍ កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋមានជីវភាពធូរធារ សម្បូរសប្បាយ ដែលជាសេចក្តីត្រូវការ និងជាបំណង ប្រាថ្នារបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ។ **គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** យល់ថា មានសន្តិភាព ស្ថិរភាព ផ្សះផ្សាជាតិ និងឯកភាពជាតិ ទើបយើងអាចធ្វើការអភិវឌ្ឍ និងការពារ បាននូវ អធិបតេយ្យ និងបូរណភាពទឹកដី។

៥ **គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** ជម្រុញការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងការគោរពគោលការណ៍ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស ឲ្យបានល្អប្រសើរ សំដៅឲ្យមជ្ឈដ្ឋានជាតិ និង អន្តរជាតិ ទទួលយក បានដូចបណ្តាអាជ្ញាប្រទេសលើសាកលលោក ស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពី សិទ្ធិមនុស្ស។

៦ **គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** លើកកម្ពស់ស្ត្រីចូលរួមក្នុងវិស័យនយោបាយ និងចូលរួមដឹកនាំ គ្រប់វិស័យ និងគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ គឺផ្ដើមចេញពីនយោបាយមាតាធិបតេយ្យ និងជាពិសេសត្រូវលើក ទឹកចិត្ត ឲ្យកូនស្រីបានចូលរៀនសូត្រដូចកូនប្រុស។

៧ **គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** ដង្ហែតាមព្រះរាជតម្រិះសម្តេចឪ សម្តេចតា សម្តេច តាទ្វត ព្រះមហាវីរក្សត្រនៃយើង គឺចាត់ទុកបងប្អូនខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ជាខ្មែរពេញសិទ្ធិ។

បងប្អូនខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដែលកំពុងរស់នៅស្របច្បាប់នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវមានសិទ្ធិ ទទួលបានអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ សៀវភៅស្នាក់នៅ និងសៀវភៅគ្រួសារ ដូចប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ

យើងដែរ។

៨ គណបក្សរដ្ឋបាលសម្បទានស៊ីនឌីកេត មានគោលការណ៍អភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ដោយឈរ លើធនធាន ទាំងបីរបស់ជាតិ គឺធនធានមនុស្ស ធនធានធម្មជាតិ និងសម្បត្តិវប្បធម៌ ។

គណបក្សរដ្ឋបាលសម្បទានស៊ីនឌីកេត ដោះស្រាយប្រាក់បៀវត្ស ឲ្យបានសមរម្យជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ ព្រមទាំងកម្មករ ដើម្បីឲ្យមានកំរិត ជីវភាពគ្រប់គ្រាន់ ស្របតាម ស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ។

៩ គណបក្សរដ្ឋបាលសម្បទានស៊ីនឌីកេត អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ដោយពង្រីកនិងគ្រប់គ្រង ទេសចរណ៍ ធម្មជាតិ ទេសចរណ៍វប្បធម៌ និងអភិវឌ្ឍធនធានធម្មជាតិឲ្យមានតម្លាភាព ដើម្បីបង្កើន ចំណូលប្រជា រាស្ត្រ និងថវិកាជាតិ។ ពង្រីកនិងកែលម្អប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ឲ្យមានលក្ខណៈកាន់តែទំនើប ដើម្បី ស្រោចស្រពផ្ទៃដីកសិកម្ម ផ្តល់ពូជ និងបច្ចេកទេសទំនើប និង ជួយរកទីផ្សារលក់កសិផលជូន ប្រជារាស្ត្រ ។ លើកទឹកចិត្តអ្នកវិនិយោគទុន ឲ្យធ្វើវិនិយោគ លើវិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម និង វិស័យនានា ដោយរក្សាឲ្យបាននូវធនធានធម្មជាតិ និង បរិស្ថាន។

១០ គណបក្សរដ្ឋបាលសម្បទានស៊ីនឌីកេត លុបបំបាត់ការរំលោភបំពានយកដីធ្លីរបស់ប្រជារាស្ត្រ ដោយ ធ្វើការបែងចែកដីធ្លី ធ្វើប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិទូទៅទូទាំងប្រទេស មិនប្រកាន់និន្នាការនយោបាយ និង ដោះស្រាយដីសង្គមកិច្ច ជូនប្រជារាស្ត្រក្រីក្រ ដែលខ្វះដីសម្រាប់សាងសង់លំនៅដ្ឋាន និងដីបង្កបង្កើន ផលឲ្យមានជីវភាពសមរម្យ និងដោះស្រាយដីបម្រុងទុក សម្រាប់កំណើនប្រជារាស្ត្រ។

១១ គណបក្សរដ្ឋបាលសម្បទានស៊ីនឌីកេត ដឹកនាំកម្ពុជាឈរលើនីតិរដ្ឋ ជាសង្គមស្អាតស្អំ មានសីលធម៌ យុត្តិធម៌ ឯកភាពជាតិ ស្រឡាញ់រាប់អាន និងជួយគ្នាទៅវិញទៅមកដោយមិនរើសអើងនិន្នាការ នយោបាយ។

គណបក្សរដ្ឋបាលសម្បទានស៊ីនឌីកេត លើកកម្ពស់នីតិរដ្ឋ គោរពសិទ្ធិមនុស្ស និង គោលការណ៍លទ្ធិ ប្រជាធិបតេយ្យ ព្រមទាំងគោរពគោលការណ៍ច្បាប់ “បុគ្គលគ្រប់រូបស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់” ដោយធ្វើ ច្បាប់ឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ស៊ីសង្វាក់ រៀបចំកែទំរង់ស្ថាប័នរដ្ឋ ឲ្យបានសមស្របតាមតម្រូវការសង្គម និងអនុវត្តច្បាប់ឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព។

១២ គណបក្សរដ្ឋបាលសម្បទានស៊ីនឌីកេត ពិនិត្យឡើងវិញនូវការកាត់ក្តីទាំងឡាយណា ដែលអយុត្តិធម៌ ដើម្បីផ្តល់យុត្តិធម៌ជូនប្រជារាស្ត្រវិញ និងពិនិត្យទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ ដែលបានបាត់បង់ដោយខុសច្បាប់ ប្រគល់ជូនរដ្ឋវិញ។

១៣ គណបក្សរដ្ឋបាលសម្បទានស៊ីនឌីកេត លុបបំបាត់ការជួញដូរមនុស្ស ស្ត្រី និងកុមារ និង លុបបំបាត់ ការផលិតការចរាចរ ការចែកចាយ និងការជួញដូរគ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ គ្រប់ប្រភេទ។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ជម្រុញការអនុវត្តច្បាប់ឲ្យបានម៉ឺងម៉ាត់ ពិសេសច្បាប់ប្រឆាំង អំពើពុករលួយ ច្បាប់ស្តីពីការបង្ក្រាបអំពើជួញដូរមនុស្ស និងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ និងច្បាប់ស្តីពី ការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន។ **គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច** ចាត់វិធានការគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បី គ្រប់គ្រងការធ្វើចំណាកស្រុកឲ្យបានស្របច្បាប់ និងមានសុវត្ថិភាពធានាការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ស្រប តាមច្បាប់ការងារ។ ច្បាប់លក្ខន្តិកៈ និងក្រមសីលធម៌ វិជ្ជាជីវៈមន្ត្រីតុលាការ ព្រមទាំងឲ្យមន្ត្រីថ្នាក់ដឹកនាំ ត្រូវប្រកាសទ្រព្យសម្បត្តិ មុន និងក្រោយចូលកាន់តំណែង។

១៤ គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ពិនិត្យនិងដោះស្រាយករណីជនអន្តោប្រវេសន៍ ដោយអនុវត្ត ច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ និងច្បាប់សញ្ជាតិឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ជាពិសេសជនបរទេស ទាំងឡាយណាដែលមក រស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដោយខុសច្បាប់។

១៥ គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច លុបបំបាត់អំពើពុករលួយ និងអំពើរំលោភអំណាច ការយកកំរៃ សេវាសាធារណៈនានា ដោយខុសច្បាប់ពីប្រជារាស្ត្រ និងផ្ដន្ទាទោសចំពោះមន្ត្រី ដែលបានប្រព្រឹត្ត ខុសច្បាប់។

១៦ គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ពង្រឹងនិងអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព គុណភាព អព្យាក្រឹតភាព ឯករាជ្យភាព នៃមន្ត្រីតុលាការ មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ធានានូវស្ថិរភាពនយោបាយ និងការបោះឆ្នោត ដោយសេរី ត្រឹមត្រូវ និងយុត្តិធម៌ ព្រមទាំងឲ្យព្រះសង្ឃ បុព្វជិតសាសនា មន្ត្រីតុលាការ មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំង ប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ ស្ថិតនៅអព្យាក្រឹតឥតលំអៀង។

១៧ គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច ធ្វើការបង្កើនគុណភាពអប់រំ មានគោលនយោបាយលើកទឹក ចិត្តដល់សិស្ស និស្សិតពូកែ ផ្តល់អាហារូបករណ៍ជូនសិស្ស និស្សិតក្រីក្រ ព្រមទាំង បង្កើតសាលា បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ឲ្យបានច្រើននៅមូលដ្ឋាន តាមតម្រូវការទីផ្សារការងារ ដើម្បីផ្តល់ការងារ ជូនប្រជារាស្ត្រ។

គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច អភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ដោយបង្កើនគុណភាពអប់រំ ពិនិត្យ និងកែសម្រួលកម្មវិធីសិក្សាឡើងវិញ ផ្លាស់ប្តូរពេលវេលាឲ្យសិស្សរៀនពេញមួយថ្ងៃ ពង្រឹងគុណភាព និងសមត្ថភាពគ្រូ និងសាស្ត្រាចារ្យ និងលើកទឹកចិត្តដល់សិស្ស និស្សិតពូកែ ផ្តល់អាហារូបករណ៍ ជូនសិស្ស និស្សិតក្រីក្រ។

១៨ គណបក្សរាជានិយមហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច បង្កើនការពង្រឹងគុណភាព សេវាសុខាភិបាល និង សង្គមកិច្ច ដោយលើកកម្ពស់ក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ និងផ្តល់សេវាមិនយកកំរៃ ចំពោះប្រជារាស្ត្រក្រីក្រកាត់បន្ថយ អត្រាមរណៈភាពមាតា ទារក និងកុមារ ព្រមទាំងជម្រុញឲ្យពេទ្យឯកជនជួយព្យាបាលប្រជារាស្ត្រ ដែល គ្រោះថ្នាក់ចរាចរ ដោយរដ្ឋជាអ្នកចេញថ្លៃសេវាជូន។

គណបក្សរាជានិយមហ្វុនស៊ិនប៉ិច ផ្តល់សេវាជូនស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ឲ្យទៅពិនិត្យផ្ទៃពោះ នៅមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ ដោយឥតបង់ប្រាក់ និងលើកទឹកចិត្តដល់គ្រួសារក្រីក្រ នាំយកបុត្រជីតា អាយុ៦ឆ្នាំ ចូលរៀនថ្នាក់ទី១ ព្រមទាំងបង្កើតមណ្ឌលទទួលថែទាំ និងចិញ្ចឹមជនចាស់ជរាគ្មានទីពឹងឲ្យបានផ្ទៃថ្នូរ និងសមរម្យសមនឹងប្រទេសកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា។

គណបក្សរាជានិយមហ្វុនស៊ិនប៉ិច លុបបំបាត់បញ្ហាគ្រូពេទ្យមិនយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះ អ្នកជម្ងឺបញ្ហាទារយកលុយកាក់ពីអ្នកជម្ងឺខុសច្បាប់ ដោយមានគោលនយោបាយផ្តល់ប្រាក់ លើកទឹកចិត្តចំពោះគ្រូពេទ្យគំរូ។

គណបក្សរាជានិយមហ្វុនស៊ិនប៉ិច បង្កើនគុណភាព និងសុវត្ថិភាពនៃការចិញ្ចឹមទារក កុមារកំព្រា និងអ្នកកំពុងទទួលសេវាស្តារយុវនីតិ សម្បទា នៅក្នុងមណ្ឌលរដ្ឋ និងអង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដោយផ្តល់អាហារ ការស្នាក់នៅសមរម្យ និងផ្តល់សេវាអប់រំ ព្រមទាំង បណ្តុះ បណ្តាវិជ្ជាជីវៈជំនាញតាមតម្រូវការទីផ្សារការងារ។

គោលនយោបាយការបរទេស គណបក្សហ៊្វិនស៊ិនប៉ិច

ប្រសិទ្ធិភាពនៃរាល់នយោបាយ ដែលត្រូវដាក់ចេញឡើង ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងអ្វីមួយ អាស្រ័យទៅនឹងទស្សនៈទានមួយដែលមនុស្សអ្នកនយោបាយ រៀបចំបង្កើតឡើងដើម្បីតម្រង់ទិសទៅរកគោលបំណងនោះ បើពុំនោះទេ គោលនយោបាយនោះល្អបានមានតែឈ្មោះតែប្រាសចាកអត្ថន័យ ឬបុព្វហេតុពិតប្រាកដរបស់វាជាមិនខាន។ ឧទាហរណ៍ជាក់ ស្តែងដែលយើងឃើញសព្វថ្ងៃនេះ អំពីការអភិវឌ្ឍជាទូទៅនៃបណ្តាប្រទេសក្នុងសាកលលោក អស់រយៈពេលសតវត្សមកនេះ ស្រាប់តែមកជួបវិវាទក្នុងវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ ឬថវិកា និងគួរឱ្យព្រួយបារម្ភថែមទៀតគឺបរិស្ថានដោះស្រាយមិនចេញ ដែលញ៉ាំងឱ្យអ្នកនយោបាយ និងអ្នកដឹកនាំក្នុងលោកកំពុងដាក់ទៅរកគោលគំនិតថ្មី របៀបថ្មី ពោលគឺទស្សនៈទានថ្មីមួយ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍជាអាទិ៍ គេកំពុងនិយាយពីការអភិវឌ្ឍបៃតង - ឬចីរភាព ។ល។ និង ។ល។

យ៉ាងណាមិញ ចំពោះគោលនយោបាយរបស់គណបក្សហ៊្វិនស៊ិនប៉ិច ហើយជាក់ស្តែងក្នុងវិស័យការបរទេសនោះ ក៏ត្រូវបានរៀបចំបង្កើតឡើងនៅក្នុងទស្សនៈទានមួយច្បាស់លាស់ តម្រង់ទៅរកឧត្តមប្រយោជន៍ជាតិជាធំ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ “នយោបាយអព្យាក្រឹត មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ និងការរួមរស់ដោយ សន្តិសហវិជ្ជមាន ជាមួយប្រទេសជិតខាង និងប្រទេសផ្សេងៗទៀតលើសាកលលោក” គឺជាទស្សនៈទាននៃនយោបាយការបរទេសរបស់គណបក្សហ៊្វិនស៊ិនប៉ិច ដែលនឹងអនុវត្តទៅ នៅក្នុងវេទិការប្រជុំសំខាន់ៗ៖

១. វេទិការ ទំនាក់ទំនងទ្វេភាគី ដើម្បីពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិជាមួយប្រទេសជាមិត្តទាំងអស់ក្នុងលោក។ ក្នុងឋានៈជាដៃគូរដ្ឋបាល និងអធិបតេយ្យ កម្ពុជាអាចបង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការស៊ីជម្រៅក្នុងឧត្តមប្រយោជន៍ជាតិ ជាមួយប្រទេសដែលជាមហាមិត្ត ឬមិត្តជាប្រពៃណីរបស់ខ្លួន។

២. វេទិការ ទំនាក់ទំនងតំបន់ដែលកម្ពុជាជាសមាជិក ពេញសិទ្ធិ ស្មើភាព នឹងបង្កើននូវកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរួម ដើម្បីទាញយកឱកាសជាច្រើនធ្វើការលើកស្ទួយវិស័យ សំខាន់ៗនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសន្តិសុខជាតិរបស់ខ្លួន ។

៣. វេទិការ អន្តរជាតិ និងសហប្រជាជាតិ ដែលក្នុងឋានៈជារដ្ឋឯករាជ មានអធិបតេយ្យ ពេញលេញ និងជាសមាជិកពេញសិទ្ធិ តាំងពីឆ្នាំ១៩៥៥ មកនោះ កម្ពុជាមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ វេទិការអន្តរជាតិនេះ ឱ្យបានជាអតិបរិមា ដើម្បីជាឧត្តមប្រយោជន៍ជាតិ តែក៏ត្រូវរំពេញកាតព្វកិច្ច ឱ្យសមស័ក្តិជាសមាជិក នៃអង្គការកំពូលនេះដែរ ។

គណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៉ូចមើលឃើញថា នយោបាយអព្យាក្រឹត រួមជាមួយ សាមគ្គីជាតិ គឺជាកម្លាំងជំរុញជាក់ និងមិនបង្កហេតុមួយ ដែលអាចទប់ស្កាត់សកម្មភាព លូកដៃជ្រៀតចូលនិច្ច ការផ្ទៃក្នុងប្រទេសខ្មែរ ពីសំណាក់កម្លាំងទាំងឡាយទាំងខាងក្នុង និងក្រៅប្រទេសកម្ពុជា ។

ទស្សនៈទាន អព្យាក្រឹត មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ នេះញ៉ាំងឱ្យប្រទេសកម្ពុជាដែលជាប្រទេសតូចត្រីក្រ កសាងមិត្តបានច្រើន ដូចនេះអំណោយផលក៏ប្រសើរល្អសម្រាប់ទទួលជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ផង និងសម្រាប់ធានាឯករាជ្យ ក្នុងវិស័យនយោបាយ ក៏ដូចក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាផង។ ឯករាជភាព នៃវិស័យសំខាន់ទាំងពីរនេះគឺ ជាមូលដ្ឋានដ៏រឹងមាំសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា អភិវឌ្ឍបានលឿនទៅមុខទាន់អរិយៈប្រទេស ហើយមានតួនាទីពេញលេញរបស់ខ្លួន ជារដ្ឋដែលអធិបតេយ្យ ។

ចំពោះការរួមរស់ ដោយសន្តិសហវិជ្ជមាន ជាមួយប្រទេសជិតខាងវិញនោះ គឺជាទស្សនៈទានសន្តិភាពនិយម នៃនយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់គណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៉ូច ។

ជារដ្ឋឯករាជ អធិបតេយ្យ បូរណភាពទឹកដី កម្ពុជាមានស្ថេរភាព និងសន្តិភាពជាមួយប្រទេសជិតខាង គឺជាអាទិភាពដំបូងបង្អស់ និងជាអចិន្ត្រៃយ៍ នៃនយោបាយក្រៅប្រទេស របស់រដ្ឋាភិបាល ដែលដឹកនាំដោយគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៉ូច ។

រដ្ឋាភិបាល ដឹកនាំដោយគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៉ូច នឹងប្រកាសជាឱជ្ជារិក ឱ្យកាន់តែច្បាស់នូវសុឆន្ទៈនយោបាយសន្តិភាពនិយមនេះ ដោយគូសបញ្ជាក់ថា កម្ពុជាមិនប្រើកម្លាំងអាវុធក្នុងការដោះស្រាយទំនាស់ជាមួយប្រទេសឯទៀតឡើយ តែដោយការចរចាក្នុងក្របខ័ណ្ឌទ្វេភាគី ឬច្បាប់តំបន់ ឬអន្តរជាតិ។ ក៏ប៉ុន្តែ ដរាបណាមានការគំរាមកំហែងដោយយោធាបរទេសណាមួយនោះ មកលើប្រទេសកម្ពុជា ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នឹងប្រើសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ដើម្បីការពារឯករាជអធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពទឹកដីរបស់ខ្លួន តាមរយៈការប្រកាសសុំជំនួយជាអាវុធ ពីអង្គការសហប្រជាជាតិ និងប្រទេសជាមិត្ត ។

គណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៉ិច យល់ឃើញថា ការរក្សាឱ្យបាននូវបរិយាកាសស្ថេរភាព និងសន្តិភាពជាមួយប្រទេសជិតខាង ជាបច្ច័យដ៏ធំមួយ សម្រាប់និរន្តរភាពនៃទំនាក់ទំនង និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការទ្វេភាគី ដែលនេះគឺជាការសម្រាលមួយដល់ភាពតានតឹង ឬទំនាស់ផ្សេងៗទៀត ដែលអាចកើតមានជាយថាហេតុ រវាងប្រទេសជិតខាង។ ទោះបីបញ្ហា ឬទំនាស់ទាំងនោះនៅតែបន្តមាន ឬដោះស្រាយមិនទាន់បានស្ថាពរយ៉ាងណាក៏ដោយ សំខាន់គឺការរក្សាបាននូវស្ថេរភាព និងសន្តិភាពបានជាប់ជានិច្ច។ ប្រៀបដូចទៅសុភាសិតថា ទុកទៅកំពង់នៅ បញ្ហាទំនាស់មែនកើតមានមិនចេះចប់ តែស្ថេរភាព និងសន្តិភាពនៅតែត្រូវគ្រប់គ្រងបាន ដើម្បីជៀសវាងសង្គ្រាមរវាងប្រទេសនិងប្រទេស។ ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែង ដែលគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៉ិច ទុកជាមេរៀនប្រវត្តិសាស្ត្រ គឺការប្រើកិច្ចរចរចារសន្តិវិធី ក្នុងការដោះស្រាយទំនាស់ជាមួយប្រទេសជិតខាងដោយ ជោគជ័យ មានជាអាទិ៍ :

- បូនីយកិច្ចទាមទារឯករាជបរិបូរណ៍ប្រទេសបារាំងជូនជាតិកម្ពុជានា ឆ្នាំ១៩៥៣ ។
- ការទាមទារយកទឹកដី និងប្រាសាទព្រះវិហារ ដែលប្រទេសថៃកាន់កាប់ដោយខុសច្បាប់ តាំងពីឆ្នាំ១៩៥៤ មក ឱ្យមាតុភូមិនិងប្រជារាស្ត្រវិញ នៅថ្ងៃទី ១៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៦២។
- ការចរចាក្នុងសន្និសិទ្ធិទីក្រុងប៉ារីស ថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១ ដើម្បីបញ្ចប់ការកាន់កាប់កម្ពុជា ដោយខុសច្បាប់ តាំងពីឆ្នាំ១៩៧៩ នៃកងទ័ពវៀតណាម និងសន្តិភាពនៅកម្ពុជា ។

ម្យ៉ាងទៀតនយោបាយអព្យាក្រឹត និងមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ដែលគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៉ិចប្រកាន់យ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួននេះ ក៏ធ្លាប់បានត្រូវអនុវត្តដោយជោគជ័យ ជាបន្តបន្ទាប់ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃប្រទេសកម្ពុជា។

ឧទាហរណ៍: ក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយមនៃទសវត្សរ៍ ៥០-៦០ កម្ពុជាបានចូលរួមក្នុងសន្និសិទ្ធិកំពូលអាស៊ី អាហ្វ្រិកលើកទី១ នៅទីក្រុងប៉ាន់ឌី ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ឆ្នាំ១៩៥៥ ដែលនៅទីនោះកម្ពុជា បានប្រកាសពីអព្យាក្រឹតភាពនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ បន្ទាប់មកទៀតនៅឆ្នាំ១៩៥៦ នៅប្រទេសយូហ្គោស្លាវី កម្ពុជាបានចុះហត្ថលេខាជាមួយប្រធានាធិបតីនៃប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ប្រទេសអារ៉ាប់រួម ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី និងនាយករដ្ឋមន្ត្រីប្រទេសឥណ្ឌា លើធម្មនុញ្ញនៃចលនាមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ។

សេចក្តីដូចបានជម្រាបជាលំអិតខាងលើនេះ អាចបង្រួមមកថា នយោបាយការបរទេស
នៃរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដឹកនាំដោយគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៊ុច គឺ “អព្យាក្រឹត មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ និង
ការរស់ ដោយសន្តិសហវិជ្ជមាន ជាមួយប្រទេសជិតខាង និងប្រទេសផ្សេងៗក្នុងសាកលលោក” ។
សមាជិក និងសមាជិកា និងអ្នកគាំទ្រគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៊ុច បានប្រសិទ្ធិនាម គោលនយោបាយ
នេះថា: គោលនយោបាយការបរទេស ដែលជាចំណែកមួយនៃគោលនយោបាយ
ទូទៅ សម្រាប់កសាងស្ថាបនាប្រទេសកម្ពុជារបស់គណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៊ុច ។

គណបក្សសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ
REPUBLICAN DEMOCRACY PARTY

គោលនយោបាយសំខាន់ៗរបស់
គណបក្សសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ

នយោបាយក្នុងប្រទេស

១- អនុវត្តច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

គណបក្សគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលជាច្បាប់កំពូលរបស់ប្រទេសអោយបានពេញលេញ ដោយមិនអនុញ្ញាតិ អោយជនណាម្នាក់លោកច្បាប់ជាថ្នាក់ខាងលើ។ ជនគ្រប់រូបត្រូវស្ថិតនៅតាមច្បាប់របស់រដ្ឋ អ្នកបំពានត្រូវមានទោស។

២- ផ្តល់សិទ្ធិ និងសេរីភាពប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ

ប្រគល់សិទ្ធិអំណាចបរិបូរណ៍ បញ្ចេញមតិដោយសេរីតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ ដូចមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងសេចក្តីថ្លែងការណ៍សកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស។ មានសិទ្ធិធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធី ដោយគ្រាន់តែជូនដំណឹង ដល់អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ។ បើសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការសរសេរ ផ្សាយព័ត៌មានតាមវិទ្យុ ទូរទស្សន៍ និងសារព័ត៌មាន ដោយសេរី និងបើកអោយឯកជនមានសិទ្ធិកាន់កាប់ស្ថានីយវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍។

៣- អនុវត្តប្រព័ន្ធកត្តនាម ក្នុងការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងមេដឹកនាំ

សភាតំណាងរាស្ត្រ ព្រឹទ្ធសភា និងនាយករដ្ឋមន្ត្រី បើកអោយមានបេក្ខជនឯកត្តនាម។ មេដឹកនាំខេត្ត ស្រុក (ខណ្ឌ) ឃុំ (សង្កាត់) និងភូមិត្រូវបោះឆ្នោតដោយប្រជាពលរដ្ឋ។ ត្រូវកែប្រែប្រព័ន្ធសមាមាត្រ ដែលមានការរំពឹង តាំងពីគណបក្ស តាមរបៀបផ្តាច់ការនិយម គ្រួសារនិយម និងបក្សពួកនិយម។ តំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រូវបាន កំណត់ត្រឹមពីរអាណត្តិប៉ុណ្ណោះ។

៤- កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធរដ្ឋបាល

គ.ស.រ.ប នឹងធ្វើការកាត់បន្ថយ និងឈានលុបបំបាត់អំពើពុករលួយអោយអស់ ដាក់ទោសទាំងអ្នកស៊ី សំណូក និងអ្នកស្លកប៉ាន់ ដោយបង្កើតច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ។

អនុវត្តន៍យ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួននូវគោលការណ៍បែងចែកអំណាចធំៗ ទាំងបី រឺជាថ្មីគ្នា គឺ អំណាចនីតិប្រតិបត្តិ នីតិបញ្ញត្តិ និងអំណាចតុលាការ អោយច្បាស់លាស់ ដើម្បីអោយមានតុល្យភាពអំណាច។ មន្ត្រីរាជការ ទាហាន ប៉ូលីស មិនត្រូវអោយមានមុខងារពីរ រឺការងារស៊ីវិលផង និងជាកងកំលាំងប្រដាប់អាវុធផងទេ។ ក្នុងអំណាច នីតិប្រតិបត្តិ ដូចជា ធ្វើរដ្ឋមន្ត្រីផង និងជាតំណាងរាស្ត្រ ឬកិច្ចការតុលាការទៀត។ កែប្រែប្រព័ន្ធតុលាការធ្វើជា ឧបករណ៍បំប្រើអោយមាននយោបាយរបស់ខ្លួន។

ធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យមូលដ្ឋាន តាមរយៈធ្វើកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន (វិបជ្ជការ និងសហវិបជ្ជការ) ដើម្បីបង្កើនប្រតិបត្តិមុខងារ និងសេវាកម្មរបស់ជាតិ ដោយរដ្ឋាភិបាលធ្វើប្រតិភូកម្មអំណាច

ឬការកិច្ចជាក់លាក់ណាមួយអោយទៅក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ដែលជាអ្នកនៅជិតប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងការបំរើសេវាកម្ម ទាំងនោះជូនប្រជាពលរដ្ឋអោយបានទាន់ពេលវេលា។

បន្ថយចំនួនមន្ត្រីដែលមិនចាំបាច់ ដើម្បីកាត់បន្ថយចំណាយ និងដំឡើងប្រាក់ខែជូនមន្ត្រីរាជការប៉ូលីស ទាហាន អោយបានសមស្របទៅតាមតួនាទី និងមុខងារ។ គ.ស.រ.ប សន្យានឹងបង្កើនប្រាក់បៀវត្ស ដល់មន្ត្រីរាជការ ប៉ូលីស ទាហាន អោយបាន ២០%រៀងរាល់ឆ្នាំ នៃការកាន់អំណាចរបស់ខ្លួន។

ប្រាក់បៀវត្សរបស់សភាតំណាងរាស្ត្រ និងព្រឹទ្ធសភា នឹងត្រូវកាត់បន្ថយ ៣៥% នៃប្រាក់បៀវត្សសព្វថ្ងៃ។ រដ្ឋាភិបាលធ្វើការបំរើអោយផលប្រយោជន៍របស់ប្រទេស មិនមែនធ្វើការបំរើអោយផលប្រយោជន៍បក្សពួក និងគណបក្សទេ។ រដ្ឋាភិបាលដែលបង្កើតឡើង ដោយប្រជាពលរដ្ឋ បំរើប្រជាពលរដ្ឋ និងជាប្រជាពលរដ្ឋ ។

៥- លើកស្ទួយវិស័យការពារជាតិ និងសន្តិសុខ

កងទ័ព ប៉ូលីស និងកងកំលាំងសន្តិសុខជាតិទាំងអស់ ជាប្រជាពលរដ្ឋ ហើយប្រដាប់ដោយអាវុធទំនើប មានប្រាក់ខែសមរម្យ និងទៀងទាត់ កងទ័ព និងប៉ូលីស មិនលំអៀងទៅគណបក្សនយោបាយណាមួយទេ មានតួនាទីការពារជាតិ ការពារទឹកដី ការពារសន្តិសុខជូនប្រជាពលរដ្ឋ ការពាររដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងជួយកសាងប្រទេស ជួយសង្គ្រោះប្រជាពលរដ្ឋ នៅពេលមានគ្រោះអាសន្នធម្មជាតិ និងមហន្តរាយផ្សេងៗ ត្រូវមានគោលនយោបាយ ធានារ៉ាប់រងជីវិតទាហាន ប៉ូលីស និងកងកំលាំងសន្តិសុខជាតិ ដែលរងគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិត ក្នុងបេសកកម្ម ការងារការពារជាតិ មាតុភូមិ ដោយត្រូវផ្តល់ជូនដល់គ្រួសារ នៃទាហាន និងប៉ូលីស កងការពារសន្តិសុខ ជាតិពលីជីវិតយុទ្ធជនពិការ ក្នុងពេលធ្វើបេសកកម្ម នឹងត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ លើកទឹកចិត្តអោយមាន ការរស់នៅសមរម្យ។ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងអស់ ដែលមានអាយុ ១៨ឡើងទៅ ត្រូវមានកាតព្វកិច្ចចូលបំរើកង ព័ទ្ធដោយស្ម័គ្រចិត្តរយៈពេល ០២ឆ្នាំ។ បន្ទាប់ពីរយៈពេល ០២ឆ្នាំនោះមក រដ្ឋត្រូវផ្តល់ឥណទាន ដើម្បីរៀន សូត្របន្ត ឬរៀនមុខជំនាញអ្វីមួយ។ ប៉ូលីសទាំងអស់ត្រូវរើសចេញពីកងទ័ព ដែលមានការហាត់រៀនបាន ត្រឹមត្រូវតាមក្បួនខ្នាត ឬអ្នកដែលចេះច្បាប់ក្បួន មានជំនាញគ្រប់គ្រាន់។

៦- អភិវឌ្ឍន៍គមនាគមន៍ និងទេសចរណ៍

កសាងប្រព័ន្ធគមនាគមន៍ ផ្លូវទឹក ផ្លូវដែក ផ្លូវអាកាស និងទូរគមនាគមន៍អោយបានល្អប្រសើរ ដើម្បីសំរួល ដល់ការទំនាក់ទំនង និងការធ្វើដំណើររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ រៀបចំតំបន់ទេសចរណ៍អោយល្អបំផុត ដោយយកតំបន់ អង្គរវត្តអោយរដ្ឋកាន់កាប់ ហើយប្រាក់ចំណូល ២៥% សំរាប់ជូនប្រជាពលរដ្ឋនៅខេត្តសៀមរាប ដើម្បីលើកទឹក ចិត្តពួកគេ ក្នុងការថែរក្សាបរិស្ថានអង្គរអោយបានគង់វង្សល្អ និងចំណូល ៧៥%ទៀតបង់ ចូលថវិការជាតិ។ ចំណែក ផ្លូវជាតិលេខ៤ មិនត្រូវអនុញ្ញាតិអោយក្រុមហ៊ុនឯកជនកាន់កាប់ ឬធ្វើអាជីវកម្មបានឡើយ។ ធានា និងការពារ សន្តិសុខ និងសុវត្ថិភាពជូនអ្នកទេសចរណ៍គ្រប់ប្រភេទ អោយបានល្អប្រសើរ ដើម្បីទាក់ទាញអោយមានភ្ញៀវ ទេសចរណ៍ចូលប្រទេសយើងបានច្រើន បង្កើនចំណូលថវិការជាតិ។ គ.ស.រ.ប នឹងស្វែងរកប្រាក់កម្ចី ឬជំនួយ អន្តរជាតិ ដើម្បីកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវ និងផ្លូវតាមព្រំដែន ឡាវ ថៃ និងវៀតណាម ក្នុងអាណត្តិទី១ នៃការជាប់ ឆ្នោតចូលកាន់ដំណែងរបស់ខ្លួន។

៧- ដំណោះស្រាយជនអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់

ធ្វើច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ជនភៀសខ្លួនដែលអាចចូលសញ្ញាតិខ្មែរ ត្រូវគោរពច្បាប់រដ្ឋ ចេះអាន ចេះសរសេរ ចេះប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ។ បែងចែកច្បាស់លាស់រវាងជនភៀសខ្លួន និងជនអន្តោប្រវេសន៍។ ការចូលរួម

សញ្ញាតិត្រូវប្រឡង និងសំភាសន៍ជាផ្លូវការ ដោយមន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍ អ្នកប្រឡងជាប់ត្រូវទទួលបានវិញ្ញាបនបត្រផ្តល់សិទ្ធិ និងកិត្តិយស។

បង្កើតអោយមានជនភៀសខ្លួនតាមព្រំដែន ក្នុងករណីចាំបាច់ ដោយសហការជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួន និងស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ។ ជនភៀសខ្លួន និងអន្តោប្រវេសន៍ទាំងអស់អាចមានការជ្រើសរើសវាសនាខ្លួនក្នុងករណី ៣យ៉ាង៖

- 1- ជនភៀសខ្លួនអាចទៅទីលំនៅថ្មី នៅប្រទេសទីបី ប្រសិនបើមានការយល់ព្រមគ្នារវាងភាគីទាំងដែលពាក់ព័ន្ធ។
- 2- ជនភៀសខ្លួនអាចវិលទៅកាន់មាតុប្រទេសខ្លួនវិញ ដោយស្ម័គ្រចិត្ត យោងតាមសន្ធិសញ្ញាក្រុងប៉ារីស ដែលត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយប្រទេសចំនួន ១៩ ដែលមានប្រទេសវៀតណាម ជាប្រទេសសហលេខាទីមួយផងដែរ។
- 3- អាចសុំសិទ្ធិជ្រកកោនផ្នែកនយោបាយនៅប្រទេសខ្មែរបាន ឬក៏ស្ថិតក្នុងឋានៈជាអ្នករកស៊ីជំនួញ ក្នុងនាមជាជនបរទេស មានលិខិតឆ្លងដែន ទិដ្ឋការចេញ-ចូលត្រឹមត្រូវ ឬសុំច្បាប់អនុញ្ញាតិស្នាក់នៅប្រទេសខ្មែរស្របច្បាប់ ហើយត្រូវគោរពច្បាប់ផ្សេងៗគ្នា ដោយធ្វើការសម្របសម្រួល ជាមួយអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដោយអនុញ្ញាតទៅតាមច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ នៃប្រទេសកម្ពុជា ហើយមិនអនុញ្ញាតិអោយជនណាម្នាក់រស់នៅខុសច្បាប់ដោយសេរី គ្មានការទទួលខុសត្រូវអ្វីនោះទេ។

៨- ការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រកសិកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម ឧស្សាហកម្ម ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ និងពន្ធដារ

៨.១ កសិកម្ម

កសិកម្មជាកត្តាសំខាន់បំផុត នៃសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជា ដោយពលរដ្ឋខ្មែរ ៧៣% ជាកសិករ។ ដីកសិកម្មទាំងអស់ត្រូវមានការដាំដុះ ដាំអោយបានគ្រប់រដូវ ហើយដីដែលទំនេរត្រូវដកហូតជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ដែលគ្មានដីដាំដុះ។ បង្កើនប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ទំនប់ ប្រឡាយ អាងទឹក ប្រព័ន្ធលូទឹកអោយបានទូទាំងប្រទេស ដើម្បីចែកចាយទឹកអោយបានដល់តំបន់ជនបទ ស្រុកស្រែចំការ និងតំបន់ដែលគ្មានទឹកសំរាប់ប្រើប្រាស់។

៨.២ ពាណិជ្ជកម្ម

បង្កើនវិនិយោគទុនទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស ការពារមិនអោយមានការរៀបសង្កត់យកលុយពីអ្នកវិនិយោគទុនដោយនីតិវិធីច្បាប់។ រដ្ឋាភិបាលត្រូវបន្ថយពន្ធដារ និងតំលៃក្នុងការបើកក្រុមហ៊ុន និងមុខរបរទាំងអស់។ ដើម្បីបង្កើនការងារតាមរោងចក្រអោយបាន ៥០% នៃការងារទាំងអស់។ រដ្ឋាភិបាលនឹងជួយរកទីផ្សារ និងជួយផ្តល់មធ្យោបាយ ដើម្បីជួយសំរួលបញ្ហាទាំងអស់របស់អ្នកវិនិយោគទុន។

ទំនិញណាមិនបានផលិតក្នុងប្រទេសកម្ពុជា នឹងតម្រូវអោយបង់ពន្ធត្រឹម ២០% តែត្រូវបង្កើនពន្ធនាំចូល ១០០% ចំពោះទំនិញណាដែលផលិតបាននៅប្រទេសកម្ពុជា។

រដ្ឋាភិបាលត្រួតពិនិត្យ និងកំណត់តំលៃទំនិញ និងការប្រាក់ឥតមានការសមរម្យតាមប្រាក់បៀវត្ស និងប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងមិនអោយមានការដាក់តំលៃខ្ពស់ ឬបន្ថោកតំលៃខុសប្រក្រតីដោយឥទ្ធិពលរបស់អ្នកមាន។ ធ្វើរោងចក្រ សហគ្រាស និងសិប្បកម្មច្នៃផលិតផលជារបស់កំប៉ុង កញ្ចប់ ប្រអប់ កែវ ដប ។ល។ ដើម្បីនាំចេញទៅលក់នៅបរទេស ទាញអ្នកវិនិយោគក្រៅ និងក្នុងប្រទេស ដើម្បីបង្កើនអោយមានវារីអគ្គិសនី ផ្តល់ភ្លើងអោយបានគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅតំបន់ដាច់ស្រយាល មានភ្លើងប្រើប្រាស់ដូចនៅទីក្រុងដែរ។ ស្វែងរកកត្តាអនុគ្រោះពន្ធនាំចេញផលិតផលនានា និងផលិតផល

យន្តការសំរាប់ប្រទេសនានា ជាពិសេសសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីបង្កើនការងារដល់ស្ត្រីអោយបានច្រើន ដែលឈានទៅលុបបំបាត់ចំនួនស្ត្រីបេស្យាចារក្នុងសង្គមខ្មែរ។

៨.៣ ការកែតម្រូវប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ និងពន្ធដារ

រៀបចំ កែប្រែថវិកាជាតិ តាមរយៈការប្រមូលពន្ធដារអោយបានត្រឹមត្រូវ ជៀសវាងការ ក្លែងបន្លំពីសំណាក់ភ្នាក់ងារគយ និងពន្ធដារ និងមន្ត្រីផ្សេងៗទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ ដោយការប្រព្រឹត្ត អំពើពុករលួយ។ សម្បត្តិធម្មជាតិដូចជាដី មាស ធុងថ្ម ត្បូង និងព្រៃឈើ ។ល។ រដ្ឋត្រូវកាន់កាប់ដីទាំង អស់បញ្ចូលក្នុងថវិកាជាតិ។ ការបង់ពន្ធ ទ្រព្យសម្បត្តិ ដីធ្លីដូចមានចែងក្នុងចំណុច១១ នៃគោលនយោ បាយនេះ ដោយធ្វើការពន្យល់ ណែនាំប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់អោយយល់ពីការបង់ពន្ធចូលថវិកាជាតិ។

រូបិយវត្ថុប្រទេសមិនអនុញ្ញាតិអោយចាយនៅលើទីផ្សារសាធារណៈក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ជាដាច់ខាត។ រូបិយវត្ថុប្រទេសទាំងអស់ត្រូវប្តូរជាប្រាក់រៀលតាមអត្រាការប្រាក់ ដែលមានការកំណត់ ត្រឹមត្រូវពីធនាគារជាតិ ហើយអ្នកប្រព្រឹត្តល្មើស ត្រូវផ្ដន្ទាទោសតាមច្បាប់។

រៀបចំអោយមានប្រព័ន្ធធនាគារគ្រប់ទីប្រជុំជន គ្រប់ឃុំ-សង្កាត់។ រាល់ការបង់ថ្លៃ ឬ ការផ្ទេរប្រាក់ ជាមួយរដ្ឋត្រូវធ្វើតាមប្រព័ន្ធធនាគារ ដោយមិនទទួលលុយសុទ្ធទេ ដើម្បីការពារមិនអោយមានអំពើពុករលួយកេងប្រវ័ញ្ចលុយជាតិ។

៩. ពង្រឹង និងពង្រីកវិស័យសិក្សាជីកា និងបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស

ឧបត្ថម្ភលោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងផ្តល់ប្រាក់បៀវត្សសមរម្យ។ នៅសាលាបឋមសិក្សាត្រូវមានអាហារសំរាប់ សិស្សានុសិស្ស ទឹកស្អាត ឧបករណ៍សិក្សា និងថ្នាក់រៀនគ្រប់គ្រាន់។ មិនត្រូវទុកក្មេងណាម្នាក់អោយនៅក្រៅ សាលាជាដាច់ខាត។ បឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សាត្រូវបញ្ជូនអាហារថ្ងៃត្រង់នៅសាលារៀន ស្នាក់នៅសាលាដល់ល្ងាច ទើបត្រលប់មកផ្ទះដើម្បីទុកអោយមាតា បិតាប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតយុវជន ដែលមិនបានបន្តការសិក្សាត្រូវ បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈជំនាញ។ ផ្តល់អាហាររូបត្ថម្ភដល់និស្សិតក្រីក្រ ស្វែងរកអាហាររូបករណ៍ឧបត្ថម្ភជូន និស្សិតទៅសិក្សានៅបរទេស ក្នុងន័យបង្កើនចំណេះដឹង និងផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍រវាងប្រទេសផ្សេងៗ ដែលមាន ទំនាក់ទំនងល្អជាមួយប្រទេសកម្ពុជា។

១០. បង្កើតអោយមាននាយកដ្ឋានសន្តិសុខសង្គម និងសុខមាលភាព

រៀបបង្កើតអោយមាននាយកដ្ឋានសន្តិសុខសង្គម និងសុខមាលភាព ដើម្បីបើកអោយមានការចូលរួម សហការ រវាងអ្នកមាន ក្នុងគោលបំណងចូលរួមបន្ថយភាពក្រីក្រ បំបាត់អំពើពុករលួយ និងបំបាត់ចោរកម្មផ្សេងៗ ដែលធ្លាប់មាននៅក្នុងសង្គមខ្មែរ។ នាយកដ្ឋាននេះឧបត្ថម្ភដល់ ចាស់ជរា ជនពិការ កុមារកំព្រា ស្ត្រីមេម៉ាយ អ្នកក្រីក្រគ្មានការងារ គ្មានទីលំនៅ និងថែបំប៉នទារក កុមារ។ ចំណាយប្រាក់ព្យាបាលជូនអ្នកក្រីក្រទាំងអស់ជួយ ឧបត្ថម្ភជនរងគ្រោះធម្មជាតិ និងមហន្តរាយផ្សេងៗ។ ស្វែងរកការងារជូនប្រជាពលរដ្ឋជាពិសេសនិស្សិត ដែលទើប បញ្ចប់ដែលទើបបញ្ចប់ការសិក្សាថ្មី ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ត្រូវអោយមានអត្ថលេខប្រចាំខ្លួន ដើម្បីទទួលផល ប្រយោជន៍ពីនាយកដ្ឋាន សន្តិសុខសង្គម និងសុខមាលភាព។

១១. ដោះស្រាយបញ្ហាដីធ្លីជូនប្រជាពលរដ្ឋ និងជួយសម្របសម្រួលជាមួយអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ

សម្របសម្រួលជាមួយអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីដោះស្រាយកែតម្រូវស៊ីបអង្កេត និងដោះស្រាយបញ្ហាដីធ្លីជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ដែលត្រូវបានរឹបអូស ឬរំលោភបំពានដីធ្លី ពីសំណាក់ជនខិលខូចមួយចំនួន ដោយតម្រូវអោយមានការសងទូទាត់នូវតំលៃសមរម្យ ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅថ្មីអោយបានសមរម្យ។

ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិដីធ្លី មានបួនប្រការដូចតទៅ៖

- តំបន់ដីធ្លីសំរាប់សាងសង់លំនៅដ្ឋាន និងដាំដុះដំណាំប្រើប្រាស់ស្រូវបង់ពន្ធទេ។
- តំបន់ដីធ្លីសំរាប់ធ្វើពាណិជ្ជកម្ម ការអភិវឌ្ឍន៍ និងសកម្មភាពធ្វើពាណិជ្ជកម្មផ្សេងៗ ត្រូវបង់ពន្ធ ៥% ជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ បើសិនជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិមិនព្រមបង់ពន្ធរយៈពេល ២ឆ្នាំ កម្មសិទ្ធិដីនោះបែងចែកជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ដែលត្រូវការធ្វើការដាំដុះ។
- តំបន់ដីធ្លីសំរាប់ធ្វើកសិកម្ម៖ អ្នកដែលមានដីធ្លីច្រើនជាង ១៨ហិកតា ត្រូវបង់ចូលរដ្ឋ ១.៩៩% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ បើសិនជាមិនបង់ពន្ធក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំត្រូវរឹបអូស។
- ដីសំរាប់ធ្វើឧស្សាហកម្ម ត្រូវបង់ពន្ធ ៨%ចូលថវិការជាតិ។

១២. ការការពារស្ថាន និងសម្បត្តិធម្មជាតិ

- **ព្រៃឈើ៖** ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើត្រូវបានហាមឃាត់។ រដ្ឋាភិបាល នៃគណបក្សសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ មានទិសដៅពង្រីកការដាំដុះព្រៃឈើលើផ្ទៃដីដែលត្រូវបានបំផ្លាញពីមុន។ គណបក្សនេះថែរក្សា និងអភិរក្សព្រៃឈើ។
- **សម្បត្តិវប្បធម៌ជាតិ៖** ថែរក្សា និងអភិរក្សបេតិកភណ្ឌជាតិ ដូចជា ប្រាង្គប្រាសាទ វត្តបុរាណនានា ដែលមាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។
- **ភ្នំ ៖** ភ្នំទាំងឡាយរួមទាំងសត្វព្រៃ និងអចលនទ្រព្យ ដែលមាននៅលើភ្នំត្រូវបានហាមឃាត់មិនអោយឈ្នួញធ្វើអាជីវកម្មវាយថ្ម ចាប់ និងសំលាប់សត្វព្រៃ ដែលជាផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ហើយអាចប៉ះពាល់ដល់វត្ថុបុរាណ និងបាត់បង់ពូជសត្វព្រៃ ដែលមាននៅលើភ្នំនីមួយៗនោះ។
- **ទន្លេសាប និងសមុទ្រ ៖** គណបក្សមានការអភិរក្សតំបន់ជីវៈចម្រុះ ដែលមិនអនុញ្ញាតិអោយមានឈ្នួរៈប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានជុំវិញ ឬក្នុងបឹងទន្លេសាប និងសមុទ្រ ដែលជាជង្រុកត្រីសំរាប់ទ្រទ្រង់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ និងនាំចេញទៅលក់នៅទីផ្សារអន្តរជាតិ រដ្ឋាភិបាលបាន និងរៀបចំច្បាប់អោយបានតឹងរឹង ដោយហាមប្រាមការនេសាទគ្រប់ប្រភេទ ដែលអាចនាំអោយដល់ការផុតពូជត្រី និងការថយចុះទិន្នផលត្រី។
- **វីរៈ** គណបក្ស គ.ស.រ.ប ការពារ និងអភិរក្សវីរៈសំខាន់ៗទាំងនៅក្រោមដី ក្រោមភ្នំ សមុទ្រ និងក្នុងបឹងទន្លេសាប មិនអនុញ្ញាតិអោយឈ្នួញណាម្នាក់ធ្វើអាជីវកម្មក្នុងទ្រង់ទ្រាយណាមួយដែលនាំអោយខូចខាត និងបាត់បង់ទ្រព្យសម្បត្តិវីរៈទាំងនោះឡើយ។ គ្រប់ទ្រព្យសម្បត្តិវីរៈទាំងអស់ ជាមរតករួមរបស់ជាតិខ្មែរទាំងមូលមិនមែនជារបស់បុគ្គលណាម្នាក់ឡើយ។
ដូច្នេះយើងត្រូវរួមគ្នាថែរក្សាសម្បត្តិទាំងនោះអោយបានគង់វង្ស ទុកជាកេរ្តិ៍ដំណែលជូនកូនចៅខ្មែរយើងជំនាន់ក្រោយ។
- **កាកសំណល់ នឹងជាតិពុល ៖** មិនអនុញ្ញាតិអោយឈ្នួញទុច្ចរិត យកព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាជាកន្លែងផ្ទុកគ្រឿងកាកសំណល់ជាតិពុលឡើយ ដែលបង្កអោយខូចបរិស្ថាន និងប៉ះពាល់ដល់

ប្រឆាំងអំពើការវេកម្មគ្រប់ប្រភេទ

មនុស្សសំដៅពុះពារ កសាងប្រទេសជានីតិរដ្ឋយ៉ាងពិតប្រាកដ ហើយប្រឆាំងរាល់សកម្មភាព ដែលបង្កអោយមានភ្លើងសង្គ្រាម ប្រឆាំងដាច់ខាតនូវអំពើរើកម្មទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស ហើយប្រឆាំងដាច់ខាតរាល់ការរំលោភលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ប្រឆាំងការផ្តួលរំលំរដ្ឋាភិបាលដោយការប្រើអំពើហិង្សា ប្រើអាវុធដាច់ខាតការរំលោភសិទ្ធិប្រជាពលរដ្ឋ តាមគ្រប់រូបភាព។

ដោយអំពើពុករលួយរបស់មេដឹកនាំខ្មែរគ្រប់ជំនាន់ ដែលមានការជិះជាន់ បែងចែកវណ្ណៈ បណ្តាលអោយជាតិយើងជួបប្រទះនូវវិបត្តិម្តងហើយ ម្តងទៀត បែកបាក់សាមគ្គី បាត់បង់ឯកភាពជាតិ បង្កអោយមានជំលោះ និងពង្រក់អោយខ្មែរកាប់សំលាប់ជាតិសាសន៍ឯង ហើយធ្វើអោយប្រទេសខ្មែរជួបប្រទះនូវហាយន្តភាពខ្ទេចខ្ទាំស្ទើរគ្មានសល់អ្វីទាំងអស់ ហើយបាត់បង់នូវកិត្យានុភាពជាតិ ដែលបណ្តាលអោយប្រទេសជាតិទាំងមូលបាត់បង់ពីផែនទីពិភពលោកទៀតផង។

ជាការពិតណាស់ យើងមិនអាចផ្លាស់ប្តូរអតីតកាលដ៏រុងរឿងបាន ដោយមានការបោះឆ្នោតគាំទ្រពីប្រជាពលរដ្ឋ ព្រោះមានតែប្រជាប្រជាពលរដ្ឋ ដែលជាម្ចាស់ប្រទេស ម្ចាស់អំណាច ម្ចាស់ជោគវាសនារបស់ជាតិ ហើយប្រជាពលរដ្ឋមិនអាចក្លាយទៅជាទាសកររបស់អ្នកដឹកនាំបានឡើយ។

ដំណោះស្រាយដ៏ចម្បងបំផុតរបស់គណបក្សសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ គឺប្រគល់សិទ្ធិ និងអំណាចជូនប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ដើម្បីលុបបំបាត់អំពើពុករលួយកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ដោះស្រាយបញ្ហាជំលោះដីធ្លី កែប្រែប្រព័ន្ធទំរង់ច្បាប់ និងតុលាការដោយមានភាពឯករាជ្យប្រកបដោយយុត្តិធម៌ គ្មានអំពើហិង្សា ដោះស្រាយបញ្ហាជនអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស និងចំណេះដឹងជូនប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់ៗរូប ដោះស្រាយបញ្ហាដោយសន្តិវិធី និងការអភិវឌ្ឍន៍លើគ្រប់វិស័យ។

ដូច្នេះ វាសនាប្រទេសជាតិយើង ត្រូវពឹងផ្អែកទៅលើជនរួមជាតិ ដែលជាម្ចាស់ឆ្នោត និងម្ចាស់កម្មសិទ្ធិហេតុដូច្នេះមុននឹងប្រគល់សន្លឹកឆ្នោតជូនគណបក្សណាមួយ ត្រូវពិចារណាបានច្បាស់លាស់ ដើម្បីវេសមេដឹកនាំជាតិយើង ប្រកបដោយគោលការណ៍ដឹកនាំតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យមិនពុករលួយ គោរពច្បាប់ និងយកប្រជាពលរដ្ឋជាធំ។ ដែលជាការបោះឆ្នោត សុំសម្លេងគាំទ្រពីរាស្ត្រ គឺធ្វើឡើងពីជំហរប្រលងប្រណាំងសមត្ថភាព ក្នុងការដឹកនាំកសាងប្រទេសអោយបានរីកចម្រើនលូតលាស់ សុខដុមរមនា មិនមែនធ្វើឡើងដោយប្រគូតប្រជែងយកស្លាប់រស់ ដើម្បីអោយបានកាន់អំណាចនោះឡើយ។

គួរតែយល់ថា ការចែកអំណោយផ្សេងៗ នៅពេលយោសនាបោះឆ្នោត គឺជារូបភាពប្រជាភិថុតិ នឹងជាការទិញសន្លឹកឆ្នោត ដែលបេក្ខជន និងគណបក្សនយោបាយគួរតែមានសេចក្តីអៀនខ្មាស់មិនគួរប្រព្រឹត្តសោះឡើយ។

គួរទុកខ្លួនជាអ្នកបំរើរាស្ត្រ ហើយរាស្ត្រជាម្ចាស់អំណាច បោះឆ្នោតជ្រើសរើសតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យរៀងរាល់អាណត្តិ។ មិនគួរដាក់ខ្លួនជា (ម៉ែ ឪ រាស្ត្រឡើយ)។

គួរតែប្រុងដៃគ្នាកសាងប្រទេសជាតិអោយបានច្រើនជាងអំណោយពេលរកល្បិចកិច្ចកល ដើម្បីក្តោបក្តាប់អំណាចតែមួយមុខនោះ។ ហើយកុំយកការបោះឆ្នោតជាល្បែងប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីអំណាច ផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន និងបក្សពួក។

គួរតែយល់ថាជីវិតខ្លីណាស់ ពេលស្លាប់ទៅយកអ្វីទៅជាមួយមិនបានទេ មានតែកេរ្តិ៍ឈ្មោះទុកអោយសង្គមជាតិ និងក្រុមគ្រួសារ ហើយមិនត្រូវធ្វើខ្លួនជាមនុស្ស (ឆ្អិនក្បាលស៊ីក្បាល ឆ្អិនកន្ទុយស៊ីកន្ទុយ) ឡើយ។

ប្រជារាស្ត្រ និងអ្នកបោះឆ្នោតទាំងឡាយ៖

គួរខិតខំពង្រីកការយល់ដឹង និងពង្រឹងស្មារតី (ខ្លួនទីពឹងខ្លួន) អោយបានរឹងមាំ។ អំណោយបន្តិចបន្តួចគ្រាន់តែជានុយ វិជាការទិញទឹកចិត្តអោយយើងបោះឆ្នោតគាំទ្រពួកគេ និងគណបក្សគេតែប៉ុណ្ណោះ មិនអាចជួយរាស្ត្រ និងកសាងប្រទេសជាតិអោយរីកចម្រើនរុងរឿង ជីវភាពធូធារនោះឡើយ។

គួរតែយល់ថា ជោគវាសនារបស់លោកអ្នក សំរេចចិត្តជ្រើសរើសខុសតែមួយជំហាន លោកអ្នកនឹងខកពេលអស់មួយអាណត្តិ ៤-៥ឆ្នាំ។

គួរពិនិត្យមើលឡើងវិញថា ពេលបោះឆ្នោតលើកមុនគណបក្ស និងបេក្ខជនបានសន្យាដូចម្តេចខ្លះ ដល់ពេលជាប់ឆ្នោតហើយ តើគេបានធ្វើសព្វគ្រប់ដូចសន្យាទេ តើជីវភាពលោកអ្នកមានភាពធូស្រាលជាងមុនឬទេ?

គួរតែជ្រើសរើសយកគណបក្ស ឬ បេក្ខជនណា ដែលចេះរក្សាព្រៃភ្នំក្រំថ្ម លតាវល្លិ ម្រឹគីម្រឹគា និងសមុទ្រទន្លេ ស្ទឹង បឹង ឬ ព្រមទាំងមធ្យាសិទ្ធិទាំងពួង សំរាប់អោយប្រជាពលរដ្ឋរស់រានមានជីវិតដោយសមរម្យ ថ្លៃថ្នូរ។

ពេលបោះឆ្នោតម្តងៗ គួរតែគិត ឬកំណត់ក្នុងចិត្តអោយបានច្បាស់ ថាតើលោកអ្នកចង់បានអ្វី ដូចជាចង់បានដីធ្លីសំរាប់ដាំដុះ ចង់បានទីផ្សារលក់ផលិតផល ចង់បានមន្ទីរពេទ្យ ល្អ សាលារៀនល្អ ស្ពានថ្មលំល្អ ក្នុងភូមិ-ឃុំ ឬចង់បានប្រាក់ខែសមរម្យសំរាប់រស់នៅដោយថ្លៃថ្នូរ (បើជាអ្នករាជការ ឬ កម្មករ) ឬចង់មានការងារធ្វើក្រោយពីបញ្ចប់ការសិក្សា (បើជាសិស្សល្អ)។ ហើយបោះឆ្នោតអោយគណបក្ស ឬបេក្ខជនដែលសន្យាតាមការចង់បានរបស់លោកអ្នក។

អំពើហិង្សាលើស្ត្រីក្នុងសហគមន៍សេចក្តីផ្តើម

អំពើហិង្សាបានផ្តល់នូវការឈឺចាប់ទាំងផ្លូវកាយ ផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវភេទ។ យើងដឹងហើយថា បុគ្គលងាយរងគ្រោះជាងគេដោយសារអំពើហិង្សាលើស្ត្រី និងកុមារ ជាភេទ ដែលមានភាពទន់ខ្សោយពុំមានកំលាំងគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការតស៊ូ និងអំពើហិង្សា។ តែស្ត្រីនេះហើយដែលមានតួនាទីយកចំណេះដឹងបានមកពីការរៀនសូត្រតាមរយៈឯកសារ (អំពើហិង្សាទៅលើស្ត្រីភេទ និងច្បាប់) ផ្សព្វផ្សាយបន្តទៅស្ត្រីម្នាក់ទៀត ដែលជាស្ត្រីមេផ្ទះម្នាក់ទៀត ដែលជាស្ត្រីមេផ្ទះដូចគ្នា ព្រោះនៅទីក្រុងក្តី ជនបទក្តីច្រើននៅផ្ទះមើលថែទាំកូន ចៅ នៅផ្ទះសំបែងប៉ុណ្ណោះ ការបង្រៀនតគ្នានេះ បានកាត់ពីភាពយល់ដឹងដែលកើតមានឡើងនៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្លួន និងសហគមន៍នានាដែលមានឧបករណ៍ដូចជា (ក្នុងគ្រួសារមួយដែលកើតមានឡើងដោយសារតែប្តីវាយប្រពន្ធ ឬ ប្តីមានស្រីច្រើន មិនទទួលខុសត្រូវក្នុងបន្ទុកគ្រួសារ)។ ស្ត្រីត្រូវតែចេះរើររកការឈឺចាប់ទាំងផ្លូវកាយ ផ្លូវចិត្ត មិនត្រូវគិតតែខំខំមាត់សង្កត់ចិត្ត ព្រោះខ្លាចខូចឈ្មោះ ឬអាស្រូវកេរ្តិ៍ តាមច្បាប់ស្ត្រីនោះទេ ពី ព្រោះច្បាប់ស្ត្រីនេះ គេបង្កើតឡើងសំរាប់អោយមនុស្សប្រុសមានអំណាច ធ្វើបាបស្រី តែប៉ុណ្ណោះ។ ហេតុនេះសមាជិក សហគមន៍នីមួយៗ ជាពិសេសស្ត្រីយល់អោយច្បាស់ពីតំលៃរបស់ខ្លួនទោះបីកំលាំងកាយទន់ខ្សោយជាងបុរសមែនតែសក្តិបញ្ញារបស់ស្ត្រី មិនទន់ខ្សោយទេ ស្ត្រីអាចមានសក្តិបញ្ញាច្រើនជាងបុរសផង។ ទោះបីបុរសជាប្តីមានតួនាទីកប្រាក់និងជាអ្នកចិញ្ចឹមគ្រួសារក៏ដោយ តែស្ត្រីជាភរិយាក៏ដោយ ក៏ភរិយាមានតួនាទីជាមេផ្ទះ ដែលមានភារកិច្ចក្នុងការបង្កើតនិងបិទបាំងថែរក្សាកូនចៅ ដែលមានទំហំធំជាងបុរសចេញរកប្រាក់ខាងក្រៅទៀតផង។ ម៉្យាងទៀតវាជាភាពគួរអោយអាម៉ាសណាស់ពេលដែលបុរសជាប្តីបានប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា យ៉ាងយោឃៅទៅលើស្ត្រីភេទហើយដែលបុរសដ៏ទៃទៀតមានដូចខ្លួនដែរ តែគេមិនធ្វើ ពីព្រោះគិតថានៅពេលដែលមានអំពើហិង្សានាំមកភាពអន្តរាយនិងកើតមានគ្រប់បែបយ៉ាង។

មានមតិជាងច្រើនបាននិយាយថាអំពើហិង្សាដែលកើតឡើងដោយសារមូលហេតុខាងលើនេះជាលេសរបស់ប្តីតំហូចមួយតែប៉ុន្មានឈ្មោះ។ រាស់អំពើហិង្សាដែលមានដូចជា ហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ការជួញដូរស្ត្រីភេទ ការរំលោភស្ត្រីភេទ ទាំងអស់នេះធ្វើអោយឈានទៅរកការអស់សង្ឃឹម ឈឺចាប់រហូតអស់មួយជីវិត បើសិនយើងបានយល់។ ការលំបាករបស់ប្រជាជនក្នុងសហគមន៍។

- 1- យកអំណាចជាធំ៖ គេមិនសូវយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះប្រជាជនក្រីក្រទេ (គិតថាពិសេសប្រយោជន៍ ផ្ទាល់ខ្លួន)
- 2- ប្រកាន់បក្សពួក៖ យកខ្សែស្រឡាយជាធំ៖
 - ខ្វះប្រព័ន្ធអប់រំ៖ គ្មានការផ្សព្វផ្សាយចំណេះដឹងទូទៅ
 - សុខភាព អនាម័យ វិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗអត់មានទាំងអស់
 - គ្មានសាលារៀន (នៅឆ្ងាយ) កុមាររៀនបានតិចតួច
 - ខ្វះជំនាញសំបែងរយៈកាយ (គ្មានលុយសង់)
 - ខ្វះការងារមកពីសមត្ថភាពចំណេះដឹងទាប (ក្រីក្រផុត)
 - ខ្វះអាហារ៖ គ្រួសារមានកូនច្រើននាក់ក្នុងបន្ទុក
 - ខ្វះថ្នាំសង្កូវ៖ គ្មានថវិកាគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ព្យាបាល
 - គ្មានមណ្ឌលសុខភាព៖ (នៅឆ្ងាយ) អត្រាស្លាប់ច្រើនជាងគេពិសេសកុមារ និងស្ត្រី (មកពីមិនបានទទួលការអប់រំ)
 - ផ្លូវធ្វើចរាចរណ៍បំផុត៖ មិនមានអ្នកណាជួយដោះស្រាយ
 - ខ្វះទឹកស្អាត៖ គ្មានទឹកប្រើប្រាស់គ្រប់គ្រាន់ បណ្តាលអោយមានជំងឺមានដំបៅ រមាស់ស្បែក គ្រប់ប្រភេទ អប់រំ និង ផ្សព្វផ្សាយ ដល់មនុស្សជាតិនូវការ ការពារនិងកសាងធនធានធម្មជាតិ នៅមូលដ្ឋាន។

ពាក្យថាបេតិកភណ្ឌជាតិ គឺសំដៅទៅលើទម្រង់សម្បត្តិ បេតិកភណ្ឌជាតិដែលបុព្វបុរសដូនតាយើងកសាងអោយយើងអស់រយៈកាលជាងពីរពាន់ឆ្នាំកន្លងមកនេះយើងទាំងអស់គ្នាជាខ្មែរត្រូវមានសិទ្ធិការពារនិងចូលរួមការពារអោយបានអោយបានគង់វង្សបិតថេរតទៅទៀតហើយនិងកសាងសមិទ្ធផលផ្សេងៗ

ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ទុកជាមហាសម្បត្តិជាតិតទៅមុខទៀត។ គោលដៅបំបាត់អំពើហិង្សា តើយើងធ្វើអ្វីបំបាត់អំពើហិង្សាក្នុងសង្គមជាតិ អំពើហិង្សាកើតមកពីមនុស្សអត់មានសីលធម៌ អត់មានគុណធម៌មិនគោរពច្បាប់ ថែមទាំងអវិជ្ជាអោយចេះដឹងរួមនិងដើរតាមមាតាព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ដូចជាធម៌រក្សាហិរិឧត្ថបៈ សេចក្តីខ្មាស់បាប និងសេចក្តីខ្លាចបាប មិនបៀតបៀនអ្នកដទៃមិនធ្វើអោយអ្នកដទៃក្តៅក្រហាយដោយសារខ្លួនយើងមានព្រហ្មវិហារធម៌បួន មេត្តា ករុណា មុទិតា ឧបេក្ខា និងសីលប្រាំ បាណា អទិនា កាមេ មុសារ សុរា ហើយគោរពច្បាប់ជានិច្ចនេះហើយជាគំរូបំបាត់អំពើហិង្សាក្នុងសង្គមគ្រួសារ និងសង្គមជាតិ ។ បើបុគ្គលណាធ្វើតាមមាតាខាងលើនេះ គឺបានសេចក្តីសុខ បុគ្គលនិងគ្រួសារ បើ សង្គមជាតិ ធ្វើបានក៏បានសេចក្តីសុខនៅក្នុងសង្គមជាតិមាតុភូមិទាំងមូល។

រក្សាការពាររក្ខជាតិ ធម្មជាតិ គណបក្សសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ មានសិទ្ធិពិតប្រាកដក្នុងការការពារនិងចូលរួមការពារបរិស្ថាននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាអោយបានគង់វង្ស និងស្អាតជានិច្ចដើម្បីសំរេចវត្ថុបំណងនេះ ត្រូវតែមណ្ឌលៈបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាពលរដ្ឋ នូវតំលៃរក្ខជាតិ និងធម្មជាតិអោយគាត់យល់ច្បាស់ ដើម្បីជីវភាព សុខភាព សុខមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

រុក្ខ៖
ពាក្យថា រុក្ខា គឺសំដៅទៅព្រៃឈើ ប្រទេសកម្ពុជាយើងបែងចែកជាបីតំបន់៖

- 1- តំបន់ខ្ពង់រាប៖ សំដៅទៅលើតំបន់មានដីខ្ពស់និងភ្នំច្រើន។
- 2- តំបន់វាលរាប៖ សំដៅទៅលើតំបន់ដែលមានដីស្រែចំការប្រជាពលរដ្ឋដែលមានព្រៃដុះ។
- 3- តំបន់វាលទំនាប៖ សំដៅទៅតំបន់សមុទ្រ ទន្លេចសាប និងបឹងបួរដែលទៀតនៅក្នុងទឹកដីប្រទេសខ្មែរដូចនេហទិសដៅគណបក្សយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការការពារនិងចូលរួមការពារព្រៃឈើទាំងបីតំបន់នេះអោយគង់វង្សជាសម្បត្តិធម្មជាតិដ៏ពិតប្រាកដ។

មច្ឆានិងគង្គា៖

ពាក្យថាមច្ឆា គឺត្រីគង្គារ គឺទឹក នៅក្នុងប្រទេសខ្មែរយើងក៏ចែកចេញជាបីតំបន់ដែរ តំបន់ខ្ពង់រាប តំបន់វាលរាប និងតំបន់វាលទំនាប ទិសដៅរបស់គណបក្សក្នុងការពារ និងការពារសម្បត្តិ មច្ឆានិងគង្គា អោយគង់វង្សដើម្បីបំបាត់ជនទុច្ចរិត បំផ្លិចបំផ្លាញជាតិ ដូចជាយកឧបករណ៍ខ្សែភ្លើង យកទៅឆក់ត្រី ក្នុងទឹក ដូចជាមង ឬគីអ្ននឥតក្រឡានិងឧបករណ៍ទាំងឡាយដែលធ្វើអោយប៉ល់ពាល់ដល់មច្ឆាជាតិ នេះជាកាតព្វកិច្ចរបស់ជាតិក្នុងការពារ និងចូលរួមការពារអោយបានគង់វង្ស។

រក្សាការពារសត្វចតុប្បាត និងបក្សាបក្សី៖

ពាក្យថា ចតុប្បាត គឺសំដៅលើសត្វព្រៃមានជើងបួនដូចជាជំរី ទន្សោងខ្លាឃ្មុំ ខ្លាធំឈ្នួស ប្រឹស រមាស គោព្រៃ ពាក្យថា បក្សាបក្សីសំដៅទៅលើសត្វព្រៃឈ្មោល មានស្លាបដូចជាត្រងក់ ទុង ក្រសា ក្អែកទឹក គ្រាល ។ល។ និងសូទាំងឡាយណា ដែលមានច្បាប់ជាតិហាមមិនអោយបាញ់ រឺ ទាក់ ដាក់បង្កប់ ឬជាដើម ។ មានឆន្ទៈក្នុងការការពារដើម្បីបំបាត់ជនទុច្ចរិតបំផ្លាញជាតិអោយអស់ដើម្បីភាពគង់វង្សនៃសម្បត្តិជាតិដល់កុលបុត្តកុលធីតាខ្មែរជំនាន់ក្រោយទៅទៀត។ដើម្បីប្រឆាំងជួញដូរមនុស្សជាតិ ជាពិសេសភេទស្រ្តី៖ ជាបឋមតើយើងត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ត្រូវមានច្បាប់ ហើយត្រូវអប់រំប្រជាពលរដ្ឋអោយស្គាល់ពីតំលៃសិទ្ធិមនុស្សម្នាក់ៗ មានតំលៃដូចគ្នា មានជីវិតដូចគ្នា ហើយក៏ចង់ស្នើមានសិទ្ធិសេរីភាព សមត្ថភាព យុត្តិធម៌ដូចមនុស្សទាំងអស់នៅលើផ្ទៃដីហើយមនុស្សយើងគ្រប់រូបមានស្លាប់ខ្ទើមយ៉ាងខ្លាំងចំពោះអំពើជួញដូរភេទស្រីដែលជាខ្មែរយើងជាតិយើងធ្លាប់មាន អរិយធម៌ វប្បធម៌ និងប្រពៃណី ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់យ៉ាងល្អប្រណិតដូចនេះហើយយើងត្រូវតែពូតដៃសាមគ្គីគ្នា វែករក មុខជនទុច្ចរិតយកមកផ្ដន្ទាទោសទៅតាមផ្លូវច្បាប់ ទាំងអ្នករួមគំនិត និងអ្នកដៃដល់អោយអស់ពីសង្គមជាតិយើងដើម្បីភាពថ្លៃថ្នូររុងរឿង និងតំលៃសុខដុមនាផង។

ដើម្បីជីវភាព សុខភាព សុខមាលភាព៖ ទៅដល់ចាស់ជរាគ្មានទីពឹង ស្រ្តីមេម៉ាយទីទាស់ក្រ និងកុមារកំព្រាគ្មានទីពឹងពាក់ស្នាក់អាស្រ័យ តោងយើងត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះជូនពួកគាត់ ពាក្យថាជីវភាព គឺមានអាហារល្អបច្ចុកគ្រប់គ្រាន់មានសុខភាព មានថ្នាំសង្កូវ ទាំងបូរាណ មានប្រទេសនៅលើពិភពលោកយើងនេះដែលគេអភិវឌ្ឍន៍ដល់គំរិតទៅចាស់ជរា ទាំងជីវភាពសុខភាព សុខមាលភាព ដោយឡែកប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍រដ្ឋពុំមានលទ្ធភាពធ្វើការនេះទាំងស្រុងទេមានតែយើងទាំងអស់គ្នាជាប្រជាពលរដ្ឋរួមព្រៃតដៃសាមគ្គីគ្នាហើយសហការជាមួយសមាគមជាតិ និងសហគមន៍ជាតិនិងអង្គការជាតិ និងអង្គការអន្តរជាតិរួមគ្នាយកចិត្តទុកដាក់ ជួយឧបត្ថមនូវជីវភាពសុខភាព និងសុខមាលភាពដល់ចាស់ជរាស្រ្តីមេម៉ាយទីទាស់ក្រជួយបង្កលក្ខណៈអោយមានអាជីពនិងកុមារកំព្រាអោយមានការទីពឹងពាក់អាស្រ័យបានចូលរៀនដូចកុមារដទៃទៀត។ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សអោយចាកផុតពីសេចក្តីល្ងង់ខ្លៅនេះជាទិសដៅដ៏ពិសិដ្ឋ និងអប្រែកមុនយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរសំរាប់ប្រទេសជាតិមាតុភូមិនៃយើងជាចំខាតត្រូវតែធ្វើនិងចូលរួមធ្វើដើម្បីជីវិតមនុស្សជាតិ។

ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស៖ មនុស្សមួយរូបៗ មានសារៈសំខាន់បំផុតត្រូវតែចេះគោរពច្បាប់ ហើយគោរពច្បាប់ក្នុងករណីកិច្ចដូចខាងលើនេះបើកវគ្គសិក្សានូវច្បាប់ជាតិ និងច្បាប់អន្តរជាតិ ជាច្បាប់សកល ដូចជាជួរមុនុញ

ជាតិ រដ្ឋធម្មនុញ្ញជាតិសហជាតិកតិការសញ្ញា និងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សិទ្ធិនារី និងសិទ្ធិកុមារ។ល។ ជាពិសេសច្បាប់ទាំងឡាយណា ដែលប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវយកមកគោរព និងអនុវត្តន៍ ។ ដូចនេះហើយយើងត្រូវធ្វើសេចក្តីផ្សព្វផ្សាយ

ទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋអោយបានយល់ដឹងនិងចេះដឹងយ៉ាងច្បាស់អំពីច្បាប់ងាយស្រួលអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សដើម្បី ប្រឆាំងជនមិនគោរពច្បាប់បំពានច្បាប់ រំលោភសិទ្ធិមនុស្ស បំពានលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យអំណាចផ្តាច់ ការពុករលួយព្រៃ ផ្សែងយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គមដើម្បីភាពថ្លៃថ្នូររុងរឿងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់ៗរូប លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិរបស់ មនុស្សជាតិ៖មនុស្សគ្រប់ៗរូបទាំងអស់ត្រូវតែមានសិទ្ធិ សេរីភាព សន្តិភាព យុត្តិធម៌។

ពាក្យថា លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ពោលគឺ គោរពច្បាប់ មិនឃ្លាតអំពីច្បាប់ មិនបំពានច្បាប់ គោរព មតិភាគច្រើន។

ពាក្យថា សិទ្ធិមនុស្ស គឺមនុស្សសិទ្ធិសញ្ញាតិទាំងអស់ត្រូវតែមានសិទ្ធិធំៗទាំង៤៖

- 1- មនុស្សម្នាក់ៗត្រូវតែមានសិទ្ធិ មានជីវិត មានកិត្តិយស មានសិទ្ធិកសាងសង្គមគ្រួសារដោយស្របច្បាប់ មានសិទ្ធិរស់នៅឯប្រទេសក្រៅ ហើយក៏មានសិទ្ធិត្រលប់មកមាតុប្រទេសវិញដោយស្របច្បាប់ មានសិទ្ធិ បង្កើតគណបក្សនយោបាយ សហគមន៍ អង្គការ និងសហជីព ដោយស្របច្បាប់ មានសិទ្ធិធ្វើ នយោបាយ បំរើនយោបាយ មានសិទ្ធិឈរឈ្មោះអោយគេបោះឆ្នោត និងទៅបោះឆ្នោតអោយតំណាង របស់ខ្លួនដែលខ្លួនពេញចិត្ត។
- 2- មនុស្សគ្រប់ៗរូបមានសេរីភាព ខាងបញ្ចេញមតិដោយសេរី ចូលរួមប្រជុំដោយសន្តិវិធី សេរីភាព ក្នុងជំនឿសាសនាពេញទី សេរីភាពដើរហើរឆ្ងាយជិតដោយសេរី។
- 3- មនុស្សគ្រប់ៗរូប ត្រូវមានភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ មិនថាអ្នកធំ ឬអ្នកតូច មិនថាអ្នកមានអំណាច ឬអត់អំណាច អ្នកមាន ឬអ្នកក្រ បើប្រព្រឹត្តិខុសពីច្បាប់ ត្រូវផ្ដន្ទាទោសចំពោះអ្នកខុសច្បាប់ ហើយអ្នកដែលមិនបានខុសច្បាប់ត្រូវតែការពារ នោះទើបសមភាពមានស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់។
- 4- ធ្វើអោយមានយុត្តិធម៌នៅក្នុងសង្គមជាតិ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ជាសូលនៃការការពារសិទ្ធិ សេរីភាព និងសមភាពមនុស្សម្នាក់ៗក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ បើមានលក្ខណៈទាំងបួនយ៉ាងខាងលើនេះហើយ យុត្តិធម៌ក្នុងសង្គមជាតិ នឹងកើតមានហើយ តែផ្ទុយទៅវិញ មនុស្សគ្រប់ៗរូបទាំងអស់ បើមានសិទ្ធិ សេរីភាព សមភាព មិនគ្រប់គ្រាន់តាមផ្លូវច្បាប់ទេនោះ យុត្តិធម៌មិនមានឡើយ។

ចហាសន្តិធានវិសាមញ្ញតំណាងរដ្ឋសភា

របស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា

សេចក្តីប្រកាសស្តីពី

កម្មវិធីនយោបាយរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា

ដើម្បីកសាង និងការពារមាតុភូមិឆ្នាំ ២០១៣-២០១៨

បុព្វកថា

គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា (មានឈ្មោះដើមថា បក្សប្រជាជនបដិវត្តន៍ខ្មែរ) ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅ ថ្ងៃទី២៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩៥១ ដោយមានប្រភពចេញពីចលនាតស៊ូដ៏ខ្លាំងក្លារបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ប្រឆាំង ពួកអាណានិគមនិយមឈ្លានពាន ដើម្បីឯករាជ្យជាតិ ។ ចាប់តាំងពីថ្ងៃបដិសន្ធិរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានរក្សាខ្ជាប់តតប្រែប្រួលនូវសារជាតិរបស់ខ្លួន គឺជាតំណាងដ៏បរិសុទ្ធនៃផលប្រយោជន៍ ដ៏ឧត្តុង្គឧត្តមរបស់ប្រជាជន តស៊ូពុះពារឆ្លងកាត់រាល់ឧបសគ្គសព្វបែបយ៉ាង ហ៊ានធ្វើពលិកម្មមិនរួញរានៅ គ្រប់ដំណាក់កាលនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ដើម្បីឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ បូរណភាពទឹកដី សន្តិភាព សេរីភាព អព្យាក្រឹត ប្រជាធិបតេយ្យ វឌ្ឍនភាព និងសុភមង្គលរបស់មាតុភូមិ និងប្រជាជាតិខ្មែរ ។ ឆ្លងកាត់ដំណាក់កាលទាំងនោះ មានកម្មាភិបាល យុទ្ធជន យុទ្ធនារីរបស់យើងច្រើនឥតគណនាដែលបានបូជាសាច់ស្រស់ ឈាមស្រស់ និង អាយុជីវិតយ៉ាងអង់អាចក្លាហានបំផុតនៅលើសមរភូមិ ដើម្បីបុព្វហេតុរួមរបស់ជាតិ និងប្រជាជន ។

ក្នុងពេលប្រទេសជាតិត្រូវធ្លាក់ទៅក្នុងគ្រោះមហន្តរាយប្រល័យពូជសាសន៍ ដែលរបបកម្ពុជាប្រជា- ធិបតេយ្យរបស់ពួកប៉ុល ពត បានបង្កឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា គឺជាកម្លាំងនយោបាយឈានមុខតែមួយគត់ ដែលបានក្រោកឈរតស៊ូបង្កើតឡើងរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះ- ជាតិកម្ពុជា នាថ្ងៃទី ២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៧៨ ដើម្បីប្រមូលកម្លាំងប្រជាជាតិទាំងមូលប្រយុទ្ធផ្ដួលរំលំរបបដ៏យង់ ឃ្នងនេះ ដោយមានការជួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រដ៏ស្មោះសរពីសំណាក់កងទ័ពស្ម័គ្រចិត្តវៀតណាម និងពិកម្លាំងស្នេហា សន្តិភាព យុត្តិធម៌ទាំងឡាយនៅលើសកលលោក រហូតទទួលបានមហាជ័យជំនះជាប្រវត្តិសាស្ត្រនាថ្ងៃ ៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៧៩ ។ ជ័យជំនះ ៧ មករា បានសង្គ្រោះជាតិឱ្យមានជីវិតរស់ឡើងវិញទាន់ពេលវេលា បញ្ចប់

ដំណាក់កាលដំបូងនៃបំផុតដែលពុំធ្លាប់មានក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃកម្ពុជា ហើយនាំប្រទេសជាតិឈានចូល
សករាជ្យប្រកបដោយពន្លឺ និងក្តីសង្ឃឹម ដែលប្រជាជនបានក្លាយជាម្ចាស់លើជោគវាសនារបស់ខ្លួនយ៉ាងពិត
ប្រាកដ ។

ក្រោយថ្ងៃជ័យជំនះ ៧ មករា សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាដែលជាដួររបស់ប្រជាជនត្រូវបាន
បង្កើតឡើង ។ ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តន៍កម្ពុជាដែលជាតំណាងស្របច្បាប់តែមួយគត់របស់ប្រជាជន
កម្ពុជា បានដឹកនាំស្តារប្រទេសជាតិឡើងវិញពីចំណុចសូន្យ ប្រឹងប្រែងជំនះនូវផលវិបាកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរទាំងឡាយ
ដែលរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត បានបន្សល់ទុក ក្នុងស្ថានភាពមានតែបាតដៃទទេ និងស្ថិតក្នុង
កាលៈទេសៈមានសន្តិភាពផង និងសង្គ្រាមផង ព្រោះត្រូវបន្តប្រយុទ្ធទប់ស្កាត់មិនឱ្យរបបប្រល័យពូជសាសន៍
អាចវិលត្រឡប់មកវិញបាន ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាដ៏ក្មេងខ្ចី ត្រូវទទួលរងការដាក់
ទណ្ឌកម្មយ៉ាងអយុត្តិធម៌ពីសំណាក់មជ្ឈដ្ឋានខាងក្រៅមួយចំនួនថែមទៀត ដែលធ្វើឱ្យសភាពការណ៍កម្ពុជា
នៅគ្រានោះកាន់តែលំបាកស្មុគស្មាញឡើង ។

ទោះបីជាមានឧបសគ្គ និងការលំបាកដ៏ធំធេងយ៉ាងនេះក្តី ក៏គ្មានអ្វីអាចមករារាំងដំណើរជាតិកម្ពុជា
មិនឱ្យឈានទៅមុខបានឡើយ ។ អាស្រ័យដោយមានមាគ៌ានយោបាយ និងការអនុវត្តដ៏ត្រឹមត្រូវ និងផ្អែក
លើកម្លាំងមហាសាមគ្គីជាតិ ព្រមទាំងទទួលបានការជួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រពីបណ្តាប្រទេសជាមិត្តជិតឆ្ងាយ និង
កម្លាំងជឿនលឿននានា គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានដឹកនាំប្រទេសឱ្យចេញផុតពីស្ថានភាពដ៏លំបាកលំបិនបំផុត
ឈានទៅមុខជាជំហានៗ ឆ្លងពីដំណាក់កាលរីកចម្រើនមួយ ទៅកាន់ដំណាក់កាលរីកចម្រើនមួយទៀត
ប្រកបដោយមោទនភាព ។

សរុបមក រយៈពេល ៣៤ឆ្នាំ កន្លងមកនេះ គណបក្សបានសម្រេចសមិទ្ធផលធំៗជាប្រវត្តិសាស្ត្រ
យ៉ាង ច្រើនជូនជាតិ និងប្រជាជន គឺ ៖

ក. ដំណាក់កាលពីឆ្នាំ ១៩៧៩ ដល់ឆ្នាំ ១៩៩៣ ៖

១~ បានវាយរំលំរបបប្រល័យពូជសាសន៍ប៉ុល ពត ទទួលបានជ័យជំនះជាប្រវត្តិសាស្ត្រនា **ថ្ងៃ ៧
មករា ឆ្នាំ ១៩៧៩** ដែលបានសង្គ្រោះជាតិឱ្យរស់ឡើងវិញទាន់ពេលវេលា ហើយបានប្រយុទ្ធទប់ស្កាត់មិន
ឱ្យរបបដ៏យង់ឃ្នងនេះអាចវិលត្រឡប់មកវិញបាន ដើម្បីការពារការរស់ឡើងវិញរបស់ប្រជាជាតិ ។

២~ បាននាំមកជូនប្រជាជនវិញនូវសិទ្ធិ សេរីភាព លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ កិត្តិយស និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ
ដែលត្រូវបាត់បង់ទាំងស្រុងក្នុងរបបប៉ុល ពត ។

៣~ បានស្តារ និងកសាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមឡើងវិញចាប់ពីលេខសូន្យ ធ្វើឱ្យគ្រប់វិស័យបានរស់ឡើងវិញ ជីវភាពប្រជាជនត្រូវបានស្តារឱ្យមានស្ថិរភាពជាជំហានៗ ហើយបង្កបាននូវបុព្វបទ និងលក្ខណសម្បត្តិជា មូលដ្ឋានបំផុតសម្រាប់ការបន្តស្តារ កសាង និងអភិវឌ្ឍប្រទេសរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ។

៤~ បានធ្វើជាកម្លាំងស្នូលក្នុងដំណើរការស្វែងរកសន្តិភាព និងការបង្រួបបង្រួមជាតិ រហូតសម្រេច បានកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស ស្តីពីដំណោះស្រាយនយោបាយបញ្ចាកកម្ពុជា នាថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៩៩១ និងជាកម្លាំងបង្អែកដែលមិនអាចខ្វះបានក្នុងការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ព្រមទាំងការបង្កើតរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទីពីរ ។

ខ. ដំណាក់កាលពីឆ្នាំ ១៩៩៣-២០១៣ :

១~ បានការពារយ៉ាងគត់មត់នូវរាល់សមិទ្ធផលនៃសង្គមជាតិ ការពាររដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា ទប់ស្កាត់ការប៉ុនប៉ងវិលត្រឡប់មកវិញនៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ថែរក្សាស្ថិរភាពនយោបាយ សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម និងនិរន្តរភាពនៃគ្រប់ស្ថាប័នរដ្ឋ ។

២~ បានការពារកម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់របស់ប្រជាជន ការពារអាជីពរបស់មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំង ប្រដាប់អាវុធ និងការពាររាល់កិច្ចសន្យាវិនិយោគទុនពីសម័យរដ្ឋកម្ពុជា ។

៣~ បានការពារ ពង្រឹង និងពង្រីកលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរី ពហុបក្សនៅកម្ពុជាឱ្យរីកចម្រើនឥត ឈប់ឈរ លើកកម្ពស់ការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស សមភាពយេនឌ័រ សម្រេចបានការបោះឆ្នោតជាបន្តបន្ទាប់ប្រកប ដោយលក្ខណៈសេរី ត្រឹមត្រូវ និងយុត្តិធម៌ ។ ការពារលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោត រក្សាស្ថិរភាពនៃរាជបល្ល័ង្ក និងសម្រេចការធ្វើសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលបានធានាឱ្យប្រទេសជាតិមានស្ថិរភាព និងបន្តឈានទៅ មុខយ៉ាងត្រឹមត្រូវតាមគន្លងនៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងនីតិរដ្ឋ ។

៤~ បានធ្វើឱ្យទឹកដីទាំងមូលទទួលបានសន្តិភាពពេញលេញ និងការបង្រួបបង្រួមជាតិ ចាប់ពីចុង ឆ្នាំ ១៩៩៨ មក តាមរយៈនយោបាយ ឈ្នះ ឈ្នះ ដែលបានធ្វើឱ្យអង្គការចាត់តាំងនៃរបប ប៉ុល ពតត្រូវវិនាស ទាំងស្រុងទាំងខាងនយោបាយ និងយោធា បញ្ចប់ទាំងស្រុងនូវសង្គ្រាមដ៏រ៉ាំរ៉ៃ ហើយបានធ្វើសមាហរណកម្ម ប្រជាជនកម្ពុជាដែលបែកបាក់ព្រាត់ប្រាសក្នុងសង្គ្រាមឱ្យបានវិលត្រឡប់មករួមរស់ក្នុងសង្គមជាតិវិញ ប្រកប ដោយភាពសុខដុមរមនា មានស្ថិរភាព និងការអភិវឌ្ឍ ។

៥~ បានអនុវត្តដោយជោគជ័យនូវកំណែទម្រង់រដ្ឋស៊ីវិលស្រី និងទូលំទូលាយ ដែលរួមមាន កំណែ ទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ កំណែទម្រង់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ កំណែទម្រង់ ច្បាប់និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និង

វិសហមជ្ឈការ កំណែទម្រង់ផលផល ដីធ្លី ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថានប្រកបដោយ
និរន្តរភាព។ បែងចែកដីជួនប្រជាជនដែលគ្មានដី ដើម្បីសង់លំនៅស្ថាន និងបង្កបង្កើនផល លប់ឡូត៍នេសាទ
ទឹកសាបទាំងអស់ ទុកជួនប្រជាជនធ្វើនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ និងជាកន្លែងអភិរក្សផលផល ។

៦- បានស្ដារ និងអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចឱ្យរីកចម្រើនប្រកបដោយចីរភាព សម្រេចបានកំណើនខ្ពស់ជា
បន្តបន្ទាប់ ជំនះបានឆាប់រហ័សនូវឥទ្ធិពលនៃវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិមកលើសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។
ទាក់ទាញ បានអ្នកវិនិយោគឱ្យមកបង្កើតរោងចក្រ សហគ្រាស ធនាគារ មជ្ឈមណ្ឌលពាណិជ្ជកម្ម កសិដ្ឋាន
សំណង់ធំៗ សេវាកម្មទេសចរណ៍ បង្កើតការងារ មុខរបរ និងចំណូលជូនប្រជាជន។ កសាងសមិទ្ធិលើគ្រប់
វិស័យ មានផ្លូវ ស្ពាន អគ្គិសនី ទំនប់ ប្រឡាយ ស្រះទឹក អណ្តូងទឹក មណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍ សាលារៀន មជ្ឈមណ្ឌល
បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ មន្ទីរពេទ្យ វត្តអារាម លំនៅស្ថាន ។ល។ ដើម្បីទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងធ្វើឱ្យ
ជីវភាពរបស់ប្រជាជនបានប្រសើរឡើងជាលំដាប់ ហើយភាពក្រីក្រត្រូវបានកាត់បន្ថយជាបន្តបន្ទាប់។ កម្ពុជា
ត្រូវបានវាយតម្លៃថា ជាប្រទេសទី ១៥ លើពិភពលោកដែលសម្រេចបានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ក្នុងរយៈពេល
១០ឆ្នាំចុងក្រោយ ជាប្រទេសទី ៥ ក្នុងចំណោមប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលអាចនឹងសម្រេចបាននូវគោលដៅ
អភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ និងស្ថិតក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ទី ១ នៅអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកដែលបានសម្រេចវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ
ក្នុងការកែលម្អស្ថានភាពជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន។

៧- បានធ្វើអន្តរាគមន៍ជួយដោះស្រាយទាន់ពេលវេលា និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងការជួយ
សង្គ្រោះប្រជាជនដែលទទួលរងគ្រោះដោយទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត ខ្យល់ព្យុះ និងគ្រោះមហន្តរាយផ្សេងៗ
ទៀត រក្សាបានប្រក្រតីភាពនៃការរស់នៅរបស់ប្រជាជនរងគ្រោះ និងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍។

៨- បានកសាងខ្លើនការពារជាតិរបស់ប្រជាជនយ៉ាងរឹងមាំ ការពារបានគត់មត់នូវអធិបតេយ្យ
បូរណភាពទឹកដី និងកេរ្តិ៍មរតកវប្បធម៌ជាតិរបស់កម្ពុជា ។ ដោះស្រាយបញ្ហាព្រំដែនជាមួយប្រទេស
វៀតណាម និងប្រទេសឡាវ ដោយជោគជ័យ សម្រេចការបោះបង្គោលខណ្ឌសីមាព្រំដែនគោកជាមួយ
ប្រទេសទាំងពីរបានជិតរួចរាល់ ហើយបាន និងកំពុងកសាងខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនជាមួយប្រទេសជិតខាងប្រកប
ដោយសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍន៍ ។

៩- បានសម្រេចជោគជ័យក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្មព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាជាមួយសហគមន៍
អន្តរជាតិទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌអនុតំបន់ តំបន់ និងក្របខ័ណ្ឌអន្តរជាតិ មានទំនាក់ទំនងមិត្តភាព និងកិច្ចសហ-
ប្រតិបត្តិការល្អជាមួយគ្រប់ប្រទេស ដែលបាននាំមកនូវការគាំទ្រ និងជំនួយឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនសម្រាប់
ការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ។ ក្នុងឋានៈជាប្រធានអាស៊ាន កម្ពុជាបានធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះនៃកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ាន

(ខែមេសា និង ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២) កិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ីបូព៌ា កិច្ចសន្ទនាអាស៊ានជាសាកលដែលជាលើកទី១ក្នុងប្រវត្តិអាស៊ាន និងកិច្ចប្រជុំថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីអាស៊ានពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ព្រមទាំងកិច្ចប្រជុំសំខាន់ៗជាច្រើនទាំងក្នុងក្របខណ្ឌតំបន់ និងអន្តរជាតិប្រកបដោយជោគជ័យ ដែលបានឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីសមត្ថភាពរបស់កម្ពុជាក្នុងការចូលរួមដោះស្រាយកិច្ចការតំបន់ក៏ដូចពិភពលោក ធ្វើឱ្យកិត្យានុភាព និងកិត្តិនាមរបស់កម្ពុជាកាន់តែត្រូវបានលើកកម្ពស់លើឆាកអន្តរជាតិ ។ ជាមួយគ្នានេះ កម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក និងអង្គការអន្តរជាតិផ្សេងៗទៀត និងបានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការបំពេញបេសកកម្មថែរក្សាសន្តិភាពនៅប្រទេសមួយចំនួនក្នុងក្របខ័ណ្ឌអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ បានធ្វើឱ្យសម្រេចការចុះបញ្ជីប្រាសាទអង្គរវត្ត ប្រាសាទព្រះវិហារ និងសម្បត្តិវប្បធម៌អរូបីនៃមនុស្សជាតិមួយចំនួនទៀតក្នុងបញ្ជីបេតិកភណ្ឌពិភពលោក និងត្រូវបានជ្រើសរើសឱ្យធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះទទួលរៀបចំកិច្ចប្រជុំគណៈកម្មាធិការបេតិកភណ្ឌពិភពលោកនៅឆ្នាំ ២០១៣ ជាឆ្នាំដែលកម្ពុជាធ្វើជាប្រធាននៃគណៈកម្មាធិការនេះ ។

ឆ្លងតាមបណ្តាសមិទ្ធផលជាប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏ថ្លៃថ្លាបំផុតដូចបានបង្ហាញខាងលើនេះ បានឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញច្បាស់នូវភាពត្រឹមត្រូវទាំងខាងនយោបាយ និងការអនុវត្តរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងការដឹកនាំប្រទេសនៅគ្រប់ដំណាក់កាល ។ ទន្ទឹមនេះ ក៏បានឆ្លុះបញ្ចាំងនូវការគាំទ្រដ៏ទូលំទូលាយរបស់ប្រជាជនកម្ពុជានៅទូទាំងប្រទេសចំពោះគណបក្ស ការខិតខំប្រឹងប្រែងអស់ពីកម្លាំងកាយ កម្លាំងចិត្តរបស់មន្ត្រីនៅគ្រប់ថ្នាក់គ្រប់ផ្នែក កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ និងសមាជិក សមាជិកាគណបក្សក្នុងការបំពេញភារកិច្ចបម្រើប្រទេសជាតិ ព្រមទាំងការជួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រដ៏ស្មោះស្រ មានផលប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមករបស់បណ្តាប្រទេសជាមិត្តជិតឆ្ងាយ និងសហគមន៍អន្តរជាតិ ចំពោះបុព្វហេតុដ៏ត្រឹមត្រូវ យុត្តិធម៌របស់ប្រជាជនកម្ពុជា តាំងពីដំណាក់កាលសង្គ្រោះជាតិរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ។

សរុបមករយៈពេល៣៤ឆ្នាំនៃដំណើរជាតិកម្ពុជា បានបញ្ជាក់ច្បាស់ហើយនូវភាពជាម្ចាស់ សមត្ថភាព និងសក្តានុពលរបស់ប្រជាជាតិយើង នៅក្នុងការកសាងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ខ្លួនប្រកបដោយមោទនភាព ដោយបានប្រែក្លាយទឹកដីកម្ពុជា ពីទឹកដីមរណៈនៅក្រោមរបបប្រល័យពូជសាសន៍ មកជាទឹកដីអភិវឌ្ឍន៍ដ៏រស់រវើក ជាមួយនឹងស្នាមញញឹម និងក្តីសង្ឃឹមរបស់ប្រជាជន ។ បច្ចុប្បន្នប្រជាជនកម្ពុជាកំពុងរស់នៅយ៉ាងសុខដុមរមនា ហើយរូបរាងសាមគ្គីគ្នាជាផ្ទះមួយ ខិតខំបញ្ចេញអស់កម្លាំងកាយ កម្លាំងចិត្តដើម្បីកសាង អភិវឌ្ឍមាតុភូមិ អភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានភូមិ ឃុំ សង្កាត់ និងលើកស្ទួយជីវភាពរស់នៅឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ឈានឆ្ពោះទៅរកអនាគតមួយដ៏រុងរឿង ដែលគ្មានការកើតឡើងជាថ្មីទៀតនូវគ្រោះមហន្តរាយដូចពីអតីតកាល ។

ក្នុងគោលបំណងបន្តបំពេញបេសកកម្មបម្រើប្រទេសជាតិ និងប្រជាជនឱ្យបានកាន់តែប្រសើរឡើង គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា សូមប្រកាសកម្មវិធីនយោបាយ ដើម្បីកសាង និងការពារមាតុភូមិ ពីឆ្នាំ ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ ២០១៨ ដូចតទៅ ÷

I- គោលដៅចម្បងជាយុទ្ធសាស្ត្រយូរអង្វែងរបស់គណបក្ស

គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា គឺរបស់ប្រជាជន បានកើតឡើងស្ថិតស្ថេរ និងរីកចម្រើនអាស្រ័យដោយ ប្រជាជន និងធ្វើអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងដើម្បីឧត្តមប្រយោជន៍របស់ជាតិ និងប្រជាជន។ ក្នុងការបំពេញបេសកកម្ម ជាប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ខ្លួន គណបក្សមានគោលដៅចម្បងជាយុទ្ធសាស្ត្រយូរអង្វែងដែលត្រូវពុះពារសម្រេចឱ្យ បានគឺ ៖

- កសាងប្រទេសជាតិឱ្យជឿនលឿន មានវឌ្ឍនភាពខ្លាំងក្លាលើគ្រប់វិស័យ មានសាមគ្គីភាពរឹងមាំ មានការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស តម្លៃសីលធម៌ សមធម៌ សេរីភាព និងយុត្តិធម៌ មានលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យដែល ចាក់គ្រឹះរឹងមាំ ធ្វើឱ្យប្រជាជនបានរស់នៅប្រកបដោយសុភមង្គល សុខដុមរមនា ទាំងក្នុងគ្រួសារ ទាំងក្នុង សហគមន៍ ក៏ដូចក្នុងសង្គមជាតិទាំងមូល ។
- ការពារប្រទេសជាតិឱ្យស្ថិតស្ថេរគង់វង្សក្នុងឯករាជ្យ សន្តិភាព អធិបតេយ្យ និងបូរណភាពទឹកដី ដ៏ពេញលេញរបស់ខ្លួន ថែរក្សារដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងរាល់សមិទ្ធផលនៃសង្គមជាតិ លើកតម្កើងកិត្យានុភាពជាតិឱ្យ បានខ្ពស់ឡើងជានិច្ច ។

II- គោលការណ៍គ្រឹះនៃកម្មវិធីនយោបាយរបស់គណបក្ស

ឆ្ពោះទៅរកគោលដៅចម្បងជាយុទ្ធសាស្ត្រខាងលើនេះ ក្នុងដំណាក់កាល ពីឆ្នាំ ២០១៣-២០១៨ គណបក្សកំណត់គោលការណ៍គ្រឹះ ១១ ចំណុច គឺ ៖

- ១- សាមគ្គីប្រជាជាតិទាំងមូល ដោយមិនបែងចែកអំពីនិន្នាការនយោបាយ អតីតកាល ភេទ ជំនឿ សាសនា ដើមកំណើតជាតិ និងឋានៈក្នុងសង្គមឡើយ លើមូលដ្ឋានគោរពប្រតិបត្តិខ្ជាប់ខ្ជួននូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងបាវចនា ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ ដើម្បីថែរក្សា ពង្រីករាល់សមិទ្ធផល ដែលសម្រេចបានតាំងពីថ្ងៃដើមជំនះព័រមករា និងធានាជោគជ័យក្នុងដំណើរការកសាង និងការពារមាតុភូមិ តទៅមុខទៀត ។
- ២- កសាង ពង្រឹងខ្សែនការពារជាតិរបស់ប្រជាជនដែលមានកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទជា ស្នូលដ៏រឹងមាំ និងមានការគាំទ្រយ៉ាងសកម្មពីប្រជាជន ដើម្បីការពារសន្តិភាព ការពារឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ និងបូរណភាពទឹកដីកម្ពុជានៅគ្រប់កាលៈទេសៈ ។ ការពាររឹងមាំខ្សែនសន្តិសុខជាតិ ទប់ស្កាត់ បង្ក្រាបបទឧក្រិដ្ឋ

គ្រប់ប្រភេទ និងរាល់អំពើល្មើសច្បាប់ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ រក្សាស្ថិរភាព សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងសុវត្ថិភាពភូមិ ឃុំ ឱ្យរឹងមាំ ដើម្បីការពារជីវភាពដ៏សុខសាន្តរបស់ប្រជាជន លើកកម្ពស់សេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់សង្គមជាតិ និងធានាដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គម ។

៣~ ការពារបបរាជានិយមអាស្រ័យរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងប្រព័ន្ធនយោបាយប្រជាធិបតេយ្យសេរី ពហុបក្សបន្តពង្រឹង ពង្រីកលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ឱ្យកាន់តែរឹងមាំ ស្របទៅនឹងសំណូមពរនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម ។ បន្តកសាងពង្រឹងនីតិវិធីប្រកបដោយប្រព័ន្ធច្បាប់គ្រប់គ្រាន់ មានការអប់រំផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ទូលំទូលាយ មានការអនុវត្តច្បាប់ត្រឹមត្រូវ និងមានប្រសិទ្ធភាព ធានាសមភាព និងយុត្តិធម៌សម្រាប់មនុស្សគ្រប់រូបចំពោះមុខច្បាប់ ។ រាំងស្តាត់រាល់ទម្រង់នៃការប្រើប្រាស់សិទ្ធិអំណាចបំពានលើច្បាប់ និទ្ទណ្ឌភាព និងអំពើហិង្សាគ្រប់រូបភាព ។

៤~ គាំទ្របេក្ខភាពសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** ជានាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សម្រាប់នីតិកាលទី ៥ នៃរដ្ឋសភា និងនីតិកាលបន្តបន្ទាប់ទៀត ។ ប្រកាន់យកគោលការណ៍រៀបចំរាជរដ្ឋាភិបាលចម្រុះជាមួយគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៉ូច ខិតខំពង្រឹងពង្រីកសហប្រតិបត្តិការដ៏ជិតស្និទ្ធជាមួយគ្រប់កម្លាំងនយោបាយ និងមជ្ឈដ្ឋាននានាក្នុងសង្គមដែលមានឆន្ទៈស្នេហាជាតិពិតប្រាកដ ដើម្បីប្រមូលកម្លាំងកសាង និងការពារមាតុភូមិ ។

៥~ ការពារ និងលើកស្ទួយសិទ្ធិសេរីភាពគ្រប់យ៉ាងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដូចមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសកលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ព្រមទាំងកតិកា និងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិនានាស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ជាអាទិ៍ សិទ្ធិមានជីវិតរស់នៅ សិទ្ធិប្រកបរបររចិញ្ចឹមជីវិត សិទ្ធិធ្វើនយោបាយ សិទ្ធិបញ្ចេញមតិសេរីភាពខាងសារព័ត៌មាន សេរីភាពខាងជំនឿសាសនា សិទ្ធិបង្កើតសហជីព និងអង្គការវិជ្ជាជីវៈនានា ។ល។ ប្រជាជនម្នាក់ៗទទួលបានពីរដ្ឋប្រកបដោយសមធម៌នូវផលប្រយោជន៍ខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច វប្បធម៌ អប់រំ សុខាភិបាល និងសេវាសាធារណៈផ្សេងៗទៀត ។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងរដ្ឋ និងសង្គមស៊ីវិលត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ពង្រឹង ពង្រីកដោយឈរលើគោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អ និងនីតិវិធី ។

៦~ លើកកម្ពស់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈគ្រប់ផ្នែកនៅគ្រប់ថ្នាក់ជូនប្រជាជន និងគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានឱ្យបានកាន់តែប្រសើរឡើងទាំងគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព និងវិសាលភាព ជាសេវាសាធារណៈដែលនៅកៀកជាមួយប្រជាជន និងទទួលបានការជឿទុកចិត្ត ។ ពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីសាធារណៈក្នុងការផ្តល់សេវាជូនប្រជាជន ប្រកបដោយភាពស្មោះត្រង់ និងការទទួលខុសត្រូវ ។ រាំងស្តាត់ និងមានវិធានការម៉ឺងម៉ាត់តាមច្បាប់ ចំពោះមន្ត្រីណាដែលបានប្រព្រឹត្តប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន ។ បង្កើនវប្បធម៌ និងផ្គត់ផ្គង់នីតិគោរព និងថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ។

៧~ បន្តជំរុញដំណើរការនៃកំណែទម្រង់រដ្ឋស៊ីស៊ីជម្រៅ និងទូលំទូលាយរួមមាន : កំណែទម្រង់ រដ្ឋបាលសាធារណៈ ការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ កំណែទម្រង់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ កំណែទម្រង់ច្បាប់ និង ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ កំណែទម្រង់ដីធ្លី ជលផល ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន ដើម្បីធានាអភិបាលកិច្ចល្អ និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម ប្រកបដោយចីរភាព ។

៨~ ជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចឱ្យសម្រេចបានកំណើនខ្ពស់ប្រកបដោយចីរភាពក្នុងរយៈពេលវែង លើមូលដ្ឋានកាន់តែទូលាយ និងកាន់តែមានសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែងឡើង ទន្ទឹមនឹងការជំរុញសមាហរណ កម្មសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានៅក្នុងតំបន់ រួមចំណែកធ្វើឱ្យសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ានបានសម្រេចនៅឆ្នាំ ២០១៥ ។ អភិវឌ្ឍវិស័យឯកជនដែលជាក្បាលម៉ាស៊ីននៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ទាក់ទាញវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស និង ជំរុញវិនិយោគក្នុងស្រុក ដើម្បីបង្កើនល្បឿនអភិវឌ្ឍន៍ ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងការបង្កើតការងារ ។ លើក កម្ពស់ការបែងចែកផ្ទៃផ្កានៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយសមធម៌ បន្តកាត់បន្ថយអត្រាភាពក្រីក្រឱ្យបាន លើស ១% ក្នុង១ឆ្នាំ យកចិត្តទុកដាក់កាត់បន្ថយគម្លាតរវាងអ្នកមានចំណូលខ្ពស់ និងអ្នកមានចំណូលទាប រវាងទីក្រុង និងជនបទ ។ បន្តផ្តល់អាទិភាពចំពោះការអភិវឌ្ឍវិស័យអគ្គិសនី ទឹក ផ្លូវ និងធនធានមនុស្ស ។ បន្តអនុវត្តការមិនយកពន្ធលើដីធ្លីរបស់កសិករដែលបង្កបង្កើនផលជាលក្ខណៈគ្រួសារ ការបែងចែកដីជូន ប្រជាជនដែលគ្មានដីសម្រាប់សង់លំនៅស្ថាន និងបង្កបង្កើនផល និងការរក្សាដែននេសាទទឹកសាបទាំងអស់ ទុកសម្រាប់ប្រជានេសាទធ្វើនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ និងជាកន្លែងអភិរក្សជលផល ។ រក្សាឱ្យបាននូវ ស្ថិរភាពប្រាក់រៀល និងថ្លៃទំនិញចាំបាច់សម្រាប់ជីវភាពប្រជាជន ។

៩~ ថែរក្សា និងបន្តពង្រីករាល់សមិទ្ធផលរបស់សម្តេចអគ្គមហាេតម្ភពោធិសាទ ១៦ ស៊ីម សម្តេច អគ្គមហាេសនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** សម្តេចអគ្គមហាេព្យាបាល **ហេង សំរិទ្ធ** ព្រមទាំងថ្នាក់ដឹកនាំ សមាជិក សមាជិកា គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា និងសប្បុរសជនទាំងឡាយដែលបានកសាងជូនប្រជាជននៅ គ្រប់មូលដ្ឋាន ដូចជា ផ្លូវ ស្ពាន ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ អគ្គិសនី សាលារៀនគ្រប់កម្រិត មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះ បណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ មណ្ឌលសុខភាព លំនៅស្ថាន វត្តអារាម ស្រះទឹក អណ្តូងទឹក ជាដើម ។ ពង្រឹងរាល់ វិធានការដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ ជួយអន្តរាគមន៍សង្គ្រោះប្រជាជនដែលត្រូវរងគ្រោះ ដោយគ្រោះមហន្តរាយផ្សេងៗ ហើយមិនទុកឱ្យប្រជាជនណាម្នាក់ត្រូវដាច់ស្បៀងដោយមិនបានដឹង និងមិន បានដោះស្រាយឡើយ ។ បន្តយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍នៃប្រជាជនក្រីក្រ ។

១០~ អភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ សង្គមកិច្ច ឱ្យឆ្លើយតបនឹងសំណូមពរ នៃការជំរុញល្បឿនកសាងជាតិ ការធ្វើឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនូវគុណភាពនៃការរស់នៅរបស់ប្រជាជន

ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់តម្លៃសីលធម៌ និងអត្តសញ្ញាណជាតិ។ បន្តបង្កើនប្រាក់បៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធឱ្យមានជីវភាពបានកាន់តែប្រសើរឡើង ដោយផ្អែកលើកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងភាព ទ្រទ្រង់នៃថវិកាជាតិ ធានាការបើកផ្តល់ប្រាក់បៀវត្ស និងរបបគោលនយោបាយឧបត្ថម្ភផ្សេងៗឱ្យមាន ប្រសិទ្ធភាព និងតម្លាភាព ។ បន្តជំរុញការដំឡើងប្រាក់ឈ្នួល លើកកម្ពស់ជីវភាព និងលក្ខខណ្ឌការងាររបស់ កម្មករនិយោជិតនៅតាមរោងចក្រ សហគ្រាស ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានច្បាប់ការងារ។ ពង្រឹងពង្រីកប្រព័ន្ធ សុវត្ថិភាពសង្គម ដើម្បីជួយគាំទ្រដល់ក្រុមជនដែលងាយទទួលរងគ្រោះ។ ពង្រឹងសមធម៌យេនឌ័រ លើកកម្ពស់ តួនាទី និងស្ថានភាពរបស់ស្ត្រីក្នុងសង្គម ការពារ លើកស្ទួយសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានទាំង៤របស់កុមារ។ ការពារ លើក កម្ពស់សិទ្ធិជនពិការ យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសុខភាពជនចាស់ជរា។ លើកកម្ពស់តួនាទីអតីតយុទ្ធជន និងអ្នក ដែលមានគុណបំណាច់ចំពោះជាតិមាតុភូមិ ។ អភិវឌ្ឍយុវជន ទាំងខាងចំណេះដឹង ចំណេះធ្វើ សុខភាព កាយសម្បទា និងសីលធម៌ ឱ្យក្លាយជាកម្លាំងស្នូលបន្តវេនប្រកបដោយថាមពលរបស់ជាតិ ។

១១- បន្តខិតខំធ្វើការតស៊ូតាមផ្លូវច្បាប់នៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ដើម្បីឱ្យតុលាការនេះបក ស្រាយសាលក្រមឆ្នាំ ១៩៦២ ស្តីពីបុរណភាពដែនដីដែលស្ថិតនៅក្នុងអធិបតេយ្យភាពកម្ពុជានៅតំបន់ ប្រាសាទព្រះវិហារ។ បន្តលើកកម្ពស់ការអនុវត្តនយោបាយការបរទេស អព្យាក្រឹត សន្តិសហវិជ្ជមាន និងមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ខិតខំកសាងពង្រឹងពង្រីកទំនាក់ទំនងមិត្តភាព និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយគ្រប់ ប្រទេស ដោយឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាព គោរពឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ បុរណភាពទឹកដីនៃប្រទេសនីមួយៗ និងមានផលប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមក ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម ក្នុងក្របខ័ណ្ឌទ្វេភាគីជាមួយ ប្រទេសជាមិត្ត និងក្នុងក្របខ័ណ្ឌអនុតំបន់ តំបន់ និងអន្តរជាតិ។ បន្តបំពេញតួនាទីដ៏សកម្មរបស់កម្ពុជាក្នុង កិច្ចការអន្តរជាតិនានា ជាពិសេសក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្មអាស៊ាន ដើម្បីធ្វើឱ្យសម្រេចសហគមន៍អាស៊ាន ឆ្នាំ ២០១៥ ។ បន្តខិតខំដោះស្រាយបញ្ហាព្រំដែនគោក និងសមុទ្រជាមួយប្រទេសជិតខាងឱ្យបានសម្រេច ដោយផ្អែកលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ជាតិ ច្បាប់អន្តរជាតិ និងលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិនានា ជាពិសេសជំរុញ ការបោះបង្គោលព្រំដែនជាមួយប្រទេសវៀតណាម ប្រទេសឡាវ ឱ្យបានឆាប់រហ័សសព្វគ្រប់ និងជាមួយ ប្រទេសថៃ ខិតខំបន្តរក្សាក្របបង្គោលសីមាចាស់ដែលនៅសេសសល់ឱ្យបានឆាប់ ព្រមទាំងជំរុញឱ្យមានការ ឯកភាពគ្នាលើទីតាំងបង្គោលដែលបានរកឃើញហើយ ដើម្បីធានានូវអធិបតេយ្យនិងបុរណភាពទឹកដីពេញ លេញរបស់កម្ពុជា និងកសាងខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនមួយប្រកបដោយសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ និង អភិវឌ្ឍន៍ ។

III- ទម្រង់យោធនាគារសម្រាប់សម័យ

ក. ការការពារជាតិ សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ

ការពារជាតិ

១. ពង្រឹងកិច្ចការពារអធិបតេយ្យជាតិនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាលើដែនដីគោក ដែនកោះ ដែនទឹក- ផ្ទៃក្នុង ដែនសមុទ្រ តំបន់តភ្ជាប់ តំបន់សេដ្ឋកិច្ចផ្តាច់មុខ ខ្ពង់រាបបាតសមុទ្រ និងដែនអាកាស ដោយយក ចិត្តទុកដាក់លើការកសាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រការពារជាតិ ពង្រឹងទីតាំងឈរជើងរបស់កងឯកភាពជួរមុខ កសាងទីតាំងបង្អែក ប្រព័ន្ធការពារ ប្រព័ន្ធទំនាក់ទំនងបញ្ជា ប្រព័ន្ធគាំទ្រ ផ្លូវគមនាគមន៍ ។ល។ ដែលជា មូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏រឹងមាំសម្រាប់កិច្ចការពារជាតិ ។ ពង្រឹងការតស៊ូតាមផ្លូវច្បាប់នៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ដើម្បីការពារអធិបតេយ្យរបស់កម្ពុជានៅតំបន់ប្រាសាទព្រះវិហារ ។ លើកទឹកចិត្តប្រជាពលរដ្ឋតាំងទីលំនៅ កសាងភូមិស្ថានតាមបណ្តោយព្រំដែន ផ្សារភ្ជាប់នឹងការវិវត្តចំណងមិត្តភាព និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយ ប្រទេសជិតខាង ដើម្បីកសាងព្រំដែនជាតំបន់សន្តិភាព សន្តិសុខ សហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍន៍ពិតប្រាកដ ។

២. បន្តអនុវត្តកំណែទម្រង់កងយោធពលខេមរភូមិន្ទឱ្យស្របទៅនឹងការវិវត្តច្រើនរបស់ប្រទេសជាតិ និងពិភពលោក ជាកងកម្លាំងដែលមានឧត្តមគតិស្មោះត្រង់ដាច់ខាតចំពោះជាតិមាតុភូមិ គោរពស្រឡាញ់ ប្រជាជន មានឆន្ទៈប្រយុទ្ធបូរផ្តាច់ និងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការការពារឯករាជ្យ សន្តិភាព អធិបតេយ្យ បូរណភាពទឹកដី និងរាល់សមិទ្ធផលនៃសង្គមជាតិបានរឹងមាំ ហើយចូលរួមសកម្មក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ ប្រទេសជាតិ ។

៣. បន្តអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សក្នុងវិស័យការពារជាតិ តាមរយៈការបង្កើនគុណភាពហ្វឹកហ្វឺននៅតាម បណ្តាសាលាហ្វឹកហ្វឺន ពង្រឹងសមត្ថភាពយោធាចារ្យ កសាងជួរនាយទាហានវ័យក្មេងដែលជ្រើសចេញពីសិស្ស និស្សិត និងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយបណ្តាប្រទេសជាមិត្ត ដើម្បីពង្រីកកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលយោធិន អាជីព ។ ពង្រឹងខ្សែរយៈចាត់តាំងក្នុងជួរកងទ័ពនៅគ្រប់ថ្នាក់ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងកង កម្លាំង ។ លើកកម្ពស់សុខុមាលភាពកងទ័ព ធានាការផ្គត់ផ្គង់ភ័ស្តុភារ ហិរញ្ញវត្ថុ និងសម្ភារៈបច្ចេកទេស គ្រប់ប្រភេទដល់កងទ័ពឱ្យបានល្អប្រសើរ ជាពិសេសចំពោះបណ្តាកងឯកភាពឈរជើងនៅខ្សែត្រៀមជួរមុខ និងកងការពារដែនកោះ ។

៤. ពង្រឹងពង្រីកទំនាក់ទំនង និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកងយោធពល ខេមរភូមិន្ទលើគ្រប់ផ្នែក និងបន្តចូលរួមក្នុងបេសកកម្មរក្សាសន្តិភាពលើពិភពលោកក្នុងក្របខ័ណ្ឌកងកម្លាំង រក្សាសន្តិភាពនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

សន្និសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ

៥- ការពារសន្តិសុខជាតិ ប្រឆាំងដាច់ខាតរាល់អំពើដែលនាំទៅដល់ការបង្កអស្ថិរភាពនយោបាយ ការបង្កជម្លោះប្រដាប់អាវុធក្នុងជាតិ ឬជាមួយប្រទេសជិតខាង និងមិនអនុញ្ញាតឱ្យមានការប្រើប្រាស់ទឹកដី កម្ពុជាដើម្បីប្រឆាំងនឹងប្រទេសជិតខាង ។ បង្ការដាច់ខាតមិនឱ្យកើតមានការគំរាមកំហែង ការបំផ្លិចបំផ្លាញ ទ្រព្យសម្បត្តិ អាយុជីវិត ឬមហន្តរាយ ដែលបង្កឡើងដោយអំពើភេរវកម្ម ។

៦- ពង្រឹងវិធានការគ្រប់គ្រងសង្គម ដោយគួបផ្សំនឹងការបង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយបណ្តា ប្រទេសក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ដើម្បីបង្ការ ទប់ស្កាត់ និងបង្រ្កាបមិនឱ្យមានក្រុមសង្គមដឹកនាំកើតមាន នៅកម្ពុជា ។ យកចិត្តទុកដាក់ស្រាវជ្រាវ ស៊ើបអង្កេត មិនទុកឱ្យមានខ្សែរយៈនៃបណ្តាញឧក្រិដ្ឋជនឆ្លងដែន ធ្វើសកម្មភាពបាន ឬប្រើប្រាស់កម្ពុជាជាភូមិសាស្ត្រគេចខ្លួនពីសំណាញ់ច្បាប់នៃប្រទេសក្រៅ ។

៧- លើកកម្ពស់ចលនាមហាជនចូលរួមការពារសន្តិសុខ សុវត្ថិភាព នៅមូលដ្ឋានឱ្យបានក្លៀវក្លា ដើម្បី ពង្រឹងខ្សែនសន្តិសុខជាតិឱ្យកាន់តែរឹងមាំ តាមរយៈការបន្តជំរុញចលនាអនុវត្តគោលនយោបាយ “ភូមិ ឃុំ មានសុវត្ថិភាព” ឱ្យមាននិរន្តរភាព និងសកម្មនៅគ្រប់មូលដ្ឋានទូទាំងប្រទេស ។ ពង្រឹងវិធានការទប់ស្កាត់ និង បង្រ្កាបបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌគ្រប់ប្រភេទ ជាពិសេសអំពើប្លន់ ឃាដកម្ម អំពើហិង្សាដោយចេតនា ការជួញដូរ គ្រឿងញៀន ការជួញដូរមនុស្ស និងសកម្មភាពជនទំនើង ។ ល។ ដើម្បីបង្កភាពកក់ក្តៅក្នុងការរស់នៅ និង ប្រកបមុខរបរបស់ប្រជាជន ។

៨- ខិតខំរៀបចំសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈឱ្យបានល្អប្រសើរ ស្របតាមស្ថានភាពប្រទេសជាតិដែលកំពុង មានការរីកចម្រើន ដោយយកចិត្តទុកដាក់គ្រប់គ្រងកត្តាជាមូលដ្ឋាននានាក្នុងការធានាសណ្តាប់ធ្នាប់ សុវត្ថិភាព សង្គម ដូចជា ជំរុញការរៀបចំសណ្តាប់ធ្នាប់ និងកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ ការងារគ្រប់គ្រងអាវុធជាតិ ផ្ទុះ ការគ្រប់គ្រងមុខរបរពិសេស ការងារផ្តល់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ការបង្ការ និងពន្លត់អគ្គិភ័យ ។ល។

៩- ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងជនបរទេសគ្រប់ប្រភេទនៅកម្ពុជា មិនទុកឱ្យមានមុខសញ្ញាគ្រោះថ្នាក់ ឬមុខ សញ្ញាហាមឃាត់នានាអាចជ្រៀតចូលបាន ។ បន្តជំរុញការដោះស្រាយបញ្ហាជនបរទេសអន្តោប្រវេសន៍ និង គ្រប់គ្រងជនអន្តោប្រវេសន៍ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ព្រមទាំងដោះស្រាយអំពើល្មើសច្បាប់របស់ជនបរទេសយ៉ាង ម៉ឺងម៉ាត់តាមច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ ។

១០- លើកកម្ពស់សមត្ថភាពបំពេញភារកិច្ចរបស់កងកម្លាំងនគរបាលជាតិឱ្យកាន់តែមានវិជ្ជាជីវៈ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ការទទួលខុសត្រូវ សីលធម៌ គុណធម៌ ក្លាយជាស្ថាប័នបម្រើប្រជាជនដ៏ស្មោះត្រង់ និងជាបង្អែកជាទីទុកចិត្តកក់ក្តៅរបស់សង្គមជាតិ ។

ខ~ ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ វិស័យការ និងសហមជ្ឈការ ការពង្រឹងផ្នែកច្បាប់ និងប្រព័ន្ធ យុត្តិធម៌ និងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ :

១១~ បន្តអនុវត្តកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ សំដៅធ្វើឱ្យរដ្ឋបាលសាធារណៈកាន់តែមានភាពឆ្លើយតប ប្រសិទ្ធភាព ប្រសិទ្ធផល និងជំនឿទុកចិត្ត ហើយលើកកម្ពស់វប្បធម៌សេវាសាធារណៈ ឆន្ទៈម្ចាស់ការ ភក្តីភាព និងមនសិការវិជ្ជាជីវៈរបស់មន្ត្រីរាជការ ដើម្បីប្រែក្លាយរដ្ឋបាលសាធារណៈទៅជាអ្នកផ្តល់សេវាសាធារណៈដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ដែលបម្រើប្រជាជនបានកាន់តែល្អប្រសើរឡើង ។ គណបក្សនិងបន្តផ្ដោតលើការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រទាំង ៣ នៃកម្មវិធីជាតិកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលគឺ : ១-ការពង្រឹងគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ តាមរយៈការបង្កើត និងដាក់ឱ្យអនុវត្តស្តង់ដារសេវាសាធារណៈ , ២-ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ការកែលម្អការគ្រប់គ្រង និងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស តាមរយៈការបង្កើត និងដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលនយោបាយធនធានមនុស្សក្នុងរដ្ឋបាលសាធារណៈ និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងគុណផលការងារ , និង៣-ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធបៀវត្ស និងប្រាក់បន្ថែមផ្សេងៗដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការងារ ព្រមទាំងការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងក្របខ័ណ្ឌ និងការពង្រាយមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល ។

១២~ បន្តអនុវត្តឱ្យបានកាន់តែស៊ីជម្រៅបន្ថែមទៀត នូវកំណែទម្រង់វិស័យការ និងវិសហមជ្ឈការតាមគោលការណ៍នៃការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ បន្តពង្រឹងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់ថ្នាក់អំពីស្ថាប័ន ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ការផ្ទេរមុខងារ និងធនធាន ប្រព័ន្ធថវិកា ហិរញ្ញវត្ថុ និងទ្រព្យសម្បត្តិ ការកសាងសមត្ថភាព សំដៅធានាឱ្យរដ្ឋបាលគ្រប់ថ្នាក់នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិបំពេញការងារដោយមានការចូលរួម គណនេយ្យភាព តម្លាភាព និងការឆ្លើយតប ក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន និងការចូលរួមកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ដើម្បីរួមចំណែកប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម របស់ប្រទេសជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព ។

១៣~ បន្តអនុវត្តឱ្យបានកាន់តែស៊ីជម្រៅកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ សំដៅជំរុញការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ឱ្យមានស្ថិរភាព និងកាន់តែទទួលបានការជឿទុកចិត្ត ព្រមទាំងពង្រឹងសមត្ថភាព ឯករាជភាព និងភាពមិនលំអៀងនៃស្ថាប័នតុលាការដែលជាកត្តាដ៏សំខាន់នៃដំណើរការពង្រឹងនីតិរដ្ឋ ការបែងចែកអំណាចដាច់ពីគ្នា ការគោរពសិទ្ធិបុគ្គល និងការធានាភាពយុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាជនទូទៅ ។ ដើម្បីសម្រេចទិសដៅនេះ បណ្តាសកម្មភាពសំខាន់ៗនឹងត្រូវបន្តជំរុញយ៉ាងសកម្ម ជាអាទិ៍ សម្រាប់កំណែទម្រង់ច្បាប់ គឺជំរុញការកសាងច្បាប់ថ្មីៗតាមការចាំបាច់នៃការគ្រប់គ្រងរដ្ឋ និងស្របតាមដំណើរការបង្កើតសហគមន៍អាស៊ានឆ្នាំ ២០១៥ ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់នានាជាធរមានឱ្យបានកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ការបង្កើនការអប់រំផ្សព្វផ្សាយ និងបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់គ្រប់ថ្នាក់ និងប្រជាជនឱ្យបានទូលំទូលាយក្នុងវិស័យច្បាប់ ។ សម្រាប់

កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ គឺការជំរុញការកសាងច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថាប័នតុលាការ ជាអាទិ៍ ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា និងវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម ។ ដើម្បីឱ្យការដោះស្រាយរឿងក្តីតាមនីតិវិធីជាធរមានបានកាន់តែឆាប់រហ័ស និងប្រកបដោយយុត្តិធម៌ គណបក្សនឹងបន្តជំរុញការពង្រឹងស្ថាប័នតុលាការ និងអយ្យការ តាមរយៈការខិតខំបង្កើនសមត្ថភាពរបស់ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមន្ត្រីតុលាការ និងជំរុញបង្កើតរដ្ឋបាលតុលាការតាមសាលាជម្រក គ្រប់ជាន់ថ្នាក់។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ក្រុមសីលធម៌ មនសិការ វិជ្ជាជីវៈ និងវិន័យ នឹងត្រូវពង្រឹងតាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលបឋម និងការបណ្តុះបណ្តាលបន្តនៅរាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ ហើយនិងការចុះធ្វើអធិការកិច្ចនៅតាមសាលាជម្រករបស់អង្គភាពអធិការកិច្ចនៃក្រុមប្រឹក្សាវិន័យនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម ។ បន្តជំរុញការពង្រឹងយន្តការដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការដើម្បីកាត់បន្ថយចំនួនសំណុំរឿងដែលមិនចាំបាច់ក្នុងតុលាការ និងកាត់បន្ថយភាពស្មុគស្មាញក្នុងសង្គម។ បន្តជំរុញការកសាងអគារ និងបំពាក់សម្ភារៈសម្រាប់សាលាជម្រកឱ្យមានស្តង់ដារ ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាពទទួលបានយុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាជនគ្រប់រូប ។

១៤~ ប្រកាន់ខ្ជាប់ជំហរម៉ឺងម៉ាត់ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ តាមរយៈការពង្រឹង និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃវិធានការស្នូលទាំង ៣ គឺ : ការអប់រំដើម្បីឱ្យម្នាក់ៗ ទាំងអ្នកដើមចម និងអ្នកទទួលផលមិនប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ , ការបង្ការ និងទប់ស្កាត់ ដើម្បីឱ្យម្នាក់ៗមិនអាចប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ , និងការបង្ក្រាបបទល្មើស បញ្ជូនទៅតុលាការ ដើម្បីឱ្យម្នាក់ៗមិនហ៊ានប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ ។ លើមូលដ្ឋាននេះទើបធានាបាននូវការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាគ្រប់បែបយ៉ាង ពង្រឹងអភិបាលកិច្ច និងនីតិវិធី ព្រមទាំងរក្សាភាពស្អាតស្អំ និងយុត្តិធម៌របស់មន្ត្រីដែលជាកត្តាចាំបាច់ក្នុងការអប់រំខ្លួន សង្គមជាតិ និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជន។ ដើម្បីបំបាត់ឱកាស និងរារាំងអំពើពុករលួយ ចាំបាច់ត្រូវបន្តអនុវត្តឱ្យបានសកម្មនិងមានលទ្ធផលខ្ពស់ក្នុងការលុបបំបាត់ការយកកម្រៃសេវាខុសច្បាប់នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់ថ្នាក់នៅក្រសួង ស្ថាប័ន មន្ទីរ និងការិយាល័យនានា គឺគ្មានការទារលុយតាមកន្លែងធ្វើការ តាមផ្សារ តាមដងផ្លូវតាមដងទន្លេ ឬច្រកព្រំដែនឡើយ ។

គ~ ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច :
ការគ្រប់គ្រងម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ការអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ

១៥~ បន្តរក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ប្រកបដោយចីរភាពក្នុងបរិការណ៍អតិផរណាមានកម្រិតទាប និងអាចគ្រប់គ្រងបាន ហើយអត្រាប្តូរប្រាក់មានស្ថិរភាព ដើម្បីធានាបរិស្ថានអនុគ្រោះ

សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ និងការសម្រេចគោលដៅធំៗនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម ការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់
ប្រជាជន ព្រមទាំងសមាហរណកម្មទៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ។ ក្នុងគោលដៅនេះ គណបក្សខិតខំសម្រេច
ឱ្យបានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យម ៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ ដើម្បីធ្វើឱ្យកម្ពុជាអាចចាកចេញផុតពីប្រទេសមាន
ចំណូលទាប ឈានឡើងជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប យ៉ាងយូរនៅឆ្នាំ២០១៨ និងក្លាយជា
ប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ ២០៣០ ។ ជាមួយគ្នានេះ គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ឆ្នាំ
២០១៥ របស់កម្ពុជា និងគោលដៅកាត់បន្ថយអត្រានៃភាពក្រីក្រជាង ១%ក្នុងមួយឆ្នាំក៏ត្រូវសម្រេចឱ្យបាន
និងខិតខំរួមចំណែកធ្វើឱ្យសម្រេចគោលដៅសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ានឆ្នាំ ២០១៥ ។ ការរីកចម្រើនខាងសេដ្ឋកិច្ច
ត្រូវតែធានានូវកាលានុវត្តភាព ការចូលរួម និងការទទួលបានផលដោយសមធម៌ សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ស្រទាប់ ។

១៦~ បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសមស្រប
គួបផ្សំនឹងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុប្រយ័ត្នប្រយោជន៍ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។ ខិតខំធ្វើពិពិធកម្មមូលដ្ឋាន
កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ដោយឈរលើមូលដ្ឋានភាពប្រកួតប្រជែងនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និងការផ្សារភ្ជាប់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា
ជាមួយបណ្តាញផលិតកម្មក្នុងតំបន់ ក្នុងនោះយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ការបន្តអនុវត្តគោលនយោបាយជំរុញ
ផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករ ដែលត្រូវបានចាត់ទុកជាមាស ស របស់កម្ពុជា ការអនុវត្តគោលនយោបាយ
អភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល និងកសិ-ឧស្សាហកម្ម ព្រមទាំងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ
អភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍ឆ្នាំ ២០១២-២០២០ ។

១៧~ បន្តជំរុញការអនុវត្តកម្មវិធីកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដើម្បីសម្រេចបាននូវ
ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈមួយ ដែលមានលក្ខណៈស្តង់ដារអន្តរជាតិ សំដៅធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធនេះក្លាយជាឧបករណ៍
អភិវឌ្ឍន៍មួយដ៏មានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ធានាសមធម៌ យុត្តិធម៌សង្គម ធានាទ្រទ្រង់
ប្រតិបត្តិការរបស់រដ្ឋ និងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ព្រមទាំងរួមចំណែករក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និង
ស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ ។

ក្នុងគោលដៅខាងលើ ខាងផ្នែកចំណូល គឺខិតខំជំរុញការប្រមូលចំណូលថវិកាជាតិទាំងចំណូល
សារពើពន្ធ និងមិនមែនសារពើពន្ធឱ្យមានកំណើនជារៀងរាល់ឆ្នាំ ។ ខាងផ្នែកចំណាយ គឺបន្តផ្តល់អាទិភាព
លើវិស័យសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ការបង្កើនសមត្ថភាព និងការលើកកម្ពស់ជីវភាព
របស់មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ។ ផ្សារភ្ជាប់ចំណាយសម្រាប់វិស័យនីមួយៗទៅនឹងគណនេយ្យ
ភាពនៃសម្ពតិកម្មនៅក្នុងវិស័យនោះ ។ ខិតខំបង្កើនអតិរេកចរន្ត ដើម្បីធានាដល់តម្រូវការវិនិយោគសាធារណៈ
និងសេវាបំណុល ព្រមទាំងបង្កលក្ខណៈដល់ការសន្សំទុនបម្រុងរបស់រដ្ឋ ។ ក្នុងការគ្រប់គ្រងការប្រមូល

ចំណូល និងការចាត់ចែងចំណាយ ត្រូវផ្ដោតលើប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ជាមួយគ្នានេះ បន្ថយកម្រិតទុកដាក់ខ្ពស់ជានិច្ចក្នុងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈឱ្យស្ថិតក្នុងលទ្ធភាពទ្រទ្រង់នៃសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។

១៨~ បន្តអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ សំដៅកសាងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុមួយដ៏រឹងមាំ និងផ្អែកលើគោលការណ៍ ទីផ្សារ ដែលបម្រើឱ្យការក្រេវឆ្នក់ និងបែងចែកធនធានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។ ប្រព័ន្ធនេះត្រូវមានការ គ្រប់គ្រង ត្រួតពិនិត្យសមស្រប មានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង សមាហរណកម្ម តម្លាភាព និងប្រសិទ្ធភាព ។ ក្នុងគោលដៅនេះ គណបក្សបន្តជំរុញការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១១-២០២០ ដោយផ្ដោតសំខាន់លើវិស័យធនាគារ និងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ សំដៅគាំទ្រដល់ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច នវានុវត្តន៍ និងភាពប្រកួតប្រជែងនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ជាពិសេសវិស័យកសិ ឧស្សាហកម្ម និងកម្មន្តសាល ក៏ដូចលទ្ធភាពទទួលបានសេវាហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់សហគ្រាសធុនតូច មធ្យម និងសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ព្រមទាំងជំរុញការធ្វើសមាហរណកម្មហិរញ្ញវត្ថុជាមួយបណ្តាប្រទេសក្នុងអាស៊ាន ។

១៩~ អនុវត្តគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុប្រកបដោយភាពទន់ភ្លន់ និងប្រុងប្រយ័ត្ន ដែលរួមចំណែក ដល់ការរក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងបង្កើតបរិស្ថានអំណោយផលដល់ការអភិវឌ្ឍ ។ បន្តរក្សារបបអត្រាប្តូរ ប្រាក់អណ្តែតមានការគ្រប់គ្រង ដើម្បីរក្សាស្ថិរភាពប្រាក់រៀល ពង្រឹងជំនឿទុកចិត្តរបស់សាធារណជន និង វិនិយោគិនមកលើប្រាក់រៀល ជំរុញការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលលើមូលដ្ឋានស្ថិរភាពតម្លៃប្រាក់រៀល និងកាត់ បន្ថយដុល្លារូបនីយកម្ម ។ ពង្រឹងប្រព័ន្ធធនាគារឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព សមាហរណកម្ម និងការប្រកួត ប្រជែង តាមរយៈការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការត្រួតពិនិត្យ ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យសន្តិសុខភាព ហានិភ័យ ឥណទាន និងហានិភ័យទីផ្សារ ដោយអនុលោមតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ ។ បន្តពង្រឹងប្រព័ន្ធមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុឱ្យ កាន់តែមានភាពរឹងមាំ មានប្រសិទ្ធភាព និងបម្រើផលប្រយោជន៍នៃស្រទាប់ប្រជាជនក្រីក្រ ជាមួយនឹងតម្លៃ សេវាហិរញ្ញវត្ថុសមស្របដែលអាចទទួលយកបាន ។ ព្រមជាមួយនេះ បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ មិនមែនធនាគារ ដូចជា វិស័យធានារ៉ាប់រង វិស័យសោធន វិស័យមូលបត្រ និងវិស័យអចលនទ្រព្យ ជាដើម ។

តារាង៦៖ ដៃគូក្នុងការអភិវឌ្ឍ

២០~ ពង្រឹងភាពជាដៃគូជាមួយសហគមន៍ដៃគូសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍ វិស័យឯកជន និងសង្គម ស៊ីវិល ដោយឈរលើគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានដែលមានចរិតសកល និងធានាភាពជាម្ចាស់របស់រដ្ឋក្នុងការដឹក នាំការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ។ ពង្រឹងពង្រីកសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងសមាគម នានា ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយស្របច្បាប់ ហើយធ្វើប្រតិបត្តិការដោយឈរលើគោលការណ៍ អភិបាលកិច្ចល្អ និងនីតិវិធី ដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គម ការលើកកម្ពស់លទ្ធិ-

ប្រជាធិបតេយ្យ និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ព្រមទាំងចូលរួមតាមដានការអនុវត្តគោលនយោបាយផងដែរ ។ បន្តពង្រឹងយន្តការវេទិកានៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា វេទិកាអាជ្ញាភិបាលនិងវិស័យឯកជន និងវេទិកាអាជ្ញាភិបាលជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ហើយជំរុញឱ្យវេទិកាទាំងនេះក្លាយជាវេទិកាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ដែលជាយន្តការសម្រាប់ឱ្យអាជ្ញាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ចូលរួមពិភាក្សារាល់បញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិវឌ្ឍ ទាំងវិស័យសាធារណៈ ទាំងវិស័យឯកជន ។

កសិកម្ម

២១- បន្តអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មឱ្យក្លាយជាផ្នែកនាំមុខមួយដែលមានប្រៀបខ្លាំងពិតប្រាកដ ដើម្បីធ្វើជាមូលដ្ឋានមួយដ៏រឹងមាំនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាព ធានាសន្តិសុខស្បៀង បង្កើនការងារ និងប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ប្រជាជន ជាពិសេសប្រជាជននៅជនបទ ហើយរួមចំណែកដល់ការការពារបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព ។ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ គណបក្សនឹងផ្តោតលើការអនុវត្តបណ្តាកម្មវិធីសំខាន់ៗ រួមមាន ការបញ្ចូលបច្ចេកវិទ្យាក្នុងវិស័យកសិកម្ម ការបង្កើនផលិតភាព និងពិពិធកម្មកសិកម្មទាំងការដាំដុះ និងការចិញ្ចឹម ការជំរុញការចូលទីផ្សារអន្តរជាតិនៃផលិតផលកសិកម្មរបស់កម្ពុជា ការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍធនធានជលផល និងការការពារ និងគ្រប់គ្រងធនធានព្រៃឈើប្រកបដោយចីរភាព ។

២២- ខិតខំសម្រេចគោលនយោបាយជំរុញផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករឱ្យបាន ១លានតោននៅឆ្នាំ ២០១៥ សំដៅប្រែក្លាយកម្ពុជាទៅជាប្រទេសផលិតស្បៀងនាំមុខមួយនៅលើពិភពលោក ។ រក្សាផ្ទៃនេសាទទឹកសាបសម្រាប់ប្រជាជនធ្វើនេសាទជាលក្ខណៈគ្រួសារ ពង្រឹងតំបន់អភិរក្ស បង្កើនការការពារធនធានជលផល លុបបំបាត់បទល្មើសនេសាទគ្រប់រូបភាព និងជំរុញការអភិវឌ្ឍវារីវប្បកម្ម រួមនឹងការបន្តពង្រឹង និងពង្រីកសហគមន៍នេសាទ ។ រក្សាផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ដោយត្រូវបង្កើនការការពារធនធានព្រៃឈើ ពិសេសការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ ការទប់ស្កាត់បង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ ជំរុញការដាំដើមឈើឡើងវិញ និងបង្កើនសមត្ថភាពសហគមន៍ព្រៃឈើ លើមូលដ្ឋានធានានិរន្តរភាព និងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង ។

២៣- ជំរុញការអភិវឌ្ឍដំណាំកៅស៊ូឱ្យរីកចម្រើនទាំងបរិមាណ និងគុណភាព ក្លាយជាវិស័យដ៏មានសក្តានុពល និងភាពប្រកួតប្រជែង តាមរយៈការពង្រីកការដាំដុះកៅស៊ូប្រកបដោយទិន្នផលខ្ពស់ដោយបន្តអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកៅស៊ូធម្មជាតិនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១១-២០២០ សំដៅធ្វើឱ្យផ្ទៃដីដាំកៅស៊ូកើនឡើងដល់ជាង ៣០០ ០០០ ហិកតា និងមានបរិមាណផលិតផលពី ២៥០ ០០០ ទៅ ៣០០ ០០០តោន នៅឆ្នាំ ២០២០ ។ យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូធម្មជាតិនឹងផ្តោតលើការធានាគុណភាព និងផលិតភាពនៃការដាំដុះកៅស៊ូ ការសិក្សាលទ្ធភាពប្រើប្រាស់សក្តានុពលដីទំនេរដែលអាចដាំកៅស៊ូបាន

ការជំរុញការដាំដុះកៅស៊ូគ្រួសារ ការជំរុញចម្ការកៅស៊ូឧស្សាហកម្ម ធ្វើជាស្នូលនៃការអភិវឌ្ឍចម្ការកៅស៊ូ គ្រួសារ និងការជំរុញតម្លៃឱ្យបានខ្ពស់ ។

២៤~ ផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ឬជួលអចិន្ត្រៃយ៍ ។ ធ្វើសន្និធិដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ហើយ ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងប្រភេទដីនេះឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ លិខិតបទដ្ឋាន និងកិច្ចសន្យា ជាពិសេសតាមរយៈ ការបង្កើនយន្តការចុះពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ជាប្រចាំនូវសកម្មភាពវិនិយោគរបស់ក្រុមហ៊ុនដែលទទួលបានដីសម្បទាននានា ដែលបានចុះកិច្ចសន្យាជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធានាដល់កិច្ចដំណើរការនៃសកម្មភាពវិនិយោគផង និង ការទប់ស្កាត់នូវភាពអសកម្មផ្សេងៗ ដែលអាចកើតមានទាក់ទងនឹងដីសម្បទានផង ។

ដីធ្លី និងសំណង់

២៥~ បន្តអនុវត្តការកែទម្រង់ដីធ្លី ដែលផ្តោតលើការងាររដ្ឋបាលដីធ្លី ការងាររៀបចំដែនដី និង នគរូបនីយកម្ម ការងារបែងចែកដីធ្លី និងការអភិវឌ្ឍវិស័យសំណង់ ដើម្បីធានាការការពារសិទ្ធិលើដីរបស់ ប្រជាជន ព្រមទាំងការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ និងដីរដ្ឋ ប្រកបដោយតម្លាភាព សមធម៌ ចីរភាព និងប្រសិទ្ធភាព ។ បន្តអនុវត្តនយោបាយមិនយកពន្ធលើដីធ្លីកសិកម្មរបស់កសិករ ដែលបង្កបង្កើនផល ជាលក្ខណៈគ្រួសារ ។

២៦~ លើផ្នែករដ្ឋបាលដីធ្លី បន្តជំរុញការចុះបញ្ជីដី និងផ្តល់កម្មសិទ្ធិដី ទាំងដីរដ្ឋ ដីឯកជន និងដី សហគមន៍ ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពនៃការកាន់កាប់ដីធ្លី ដោយជំរុញល្បឿននៃការចុះបញ្ជីដី សំដៅឈានទៅ សម្រេចឱ្យបាន ១០០% នូវការចុះបញ្ជីដីតាមផែនការនៃបទបញ្ជាលេខ ០១ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល **ជិត ២លានហិកតា** នៅរវាងដើមឆ្នាំ ២០១៤ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការអនុវត្ត “នយោបាយចាស់ សកម្មភាពថ្មីលើ វិស័យដីធ្លី” និងសម្រេចឱ្យបាន ៧០% ដល់ឆ្នាំ២០១៨ លើបរិមាណក្បាលដីដែលត្រូវចុះបញ្ជីសរុប ៦ ទៅ ៧លានក្បាលដីក្នុងទូទាំងប្រទេស ។ ខិតខំកាត់បន្ថយ និងឈានទៅលុបបំបាត់ឱ្យបានភាពអនាធិបតេយ្យ រំលោភកាន់កាប់ដីគ្រប់ប្រភេទដោយខុសច្បាប់ ទប់ស្កាត់ការប្រមូលដីទុកមិនប្រើប្រាស់ ឬមិនធ្វើអាជីវកម្ម ដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លីប្រកបដោយតម្លាភាព និងយុត្តិធម៌ ដោយពង្រឹងការប្រតិបត្តិឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាម ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តិជាធរមាន ព្រមទាំងឆ្លើយតបទៅនឹងគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការនៃ ការងារដីធ្លី ។ ជំរុញការកំណត់ព្រំប្រទល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការកសាងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនៃការ អភិវឌ្ឍទីក្រុង ទីប្រជុំជន និងតំបន់ឆ្នេរ ។

២៧~ លើផ្នែករៀបចំដែនដី គឺធានាការគ្រប់គ្រង ការការពារ និងការប្រើប្រាស់ដី និងធនធាន ធម្មជាតិ ប្រកបដោយតម្លាភាព និងប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីរក្សានិរន្តរភាពបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម ប្រកបដោយសមធម៌ទាំងនៅទីប្រជុំជន និងជនបទ ព្រមទាំងទប់ស្កាត់វិវាទនៃការប្រើប្រាស់ដី ដោយ

ពង្រឹងការអនុវត្តតាមច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំដែនដី និងនគរូបនីយកម្ម ច្បាប់សំណង់ ក្របខណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រនៃ គោលនយោបាយដីធ្លី គោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ និងអភិបាលកិច្ចល្អ។ ទន្ទឹមនេះ កសាងគោលនយោបាយជាតិស្តីពីលំនៅស្ថាន ដើម្បីដោះស្រាយលំនៅស្ថានជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រសម្រាប់ ការរស់នៅប្រកបដោយសុវត្ថិភាព សុខុមាលភាព និងភាពថ្លៃថ្នូរ ។

២៨~ លើផ្នែកបែងចែកដី គឺផ្តល់ទិសដៅច្បាស់លាស់ដើម្បីធ្វើការបែងចែក និងប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋ សម្រាប់គោលបំណងឯកជន និងសាធារណៈប្រកបដោយតម្លាភាព និងសមធម៌ ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការ ដីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ជាពិសេសប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ យុទ្ធជនពិការ គ្រួសារយុទ្ធជនពិការ អតីតកងកម្លាំង ប្រដាប់អាវុធ និងគ្រួសារដែលគ្មានដី ខ្វះដី ហើយត្រូវការដីពិតប្រាកដ តាមរយៈកម្មវិធីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងការធ្វើប្រទានកម្ម ដោយធានាឱ្យបាននូវសមធម៌ ស្ថិរភាពសង្គម សន្តិសុខស្បៀង និងការសម្រួលដល់ ការវិនិយោគ។ បង្កើនល្បឿនផ្តល់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច លើមូលដ្ឋាននៃសន្និធិដីរដ្ឋក្នុងការអនុវត្តនយោបាយ ចាស់ សកម្មភាពធ្វើលើវិស័យដីធ្លី សម្រាប់គោលដៅនេះ។ ទប់ស្កាត់ការកើតមានទៀតនូវភាពមិនប្រក្រតីនៃ ការទទ្រានកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ។

បន្តជំរុញសកម្មភាព បោសសម្អាតមិន និងយុទ្ធភណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះ និងអនុវត្តការបែងចែកដីដែលបាន បោសសម្អាតរួចជូនប្រជាជនដែលខ្វះដីប្រកបដោយសមធម៌ ។

២៩~ ពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍវិស័យសំណង់ ដែលជាសសរស្តម្ភមួយនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច កំពុងមានការរីកចម្រើនយ៉ាងខ្លាំង ដោយផ្ដោតលើការជំរុញវិនិយោគក្នុងវិស័យសំណង់ ការកសាងច្បាប់ ការកំណត់ស្តង់ដារសំណង់ និងការពន្លឿនរយៈពេលចេញលិខិតអនុញ្ញាតសាងសង់ជូនប្រជាជន ។

ឧស្សាហកម្ម សិប្បកម្ម ធនធានរ៉ែ

៣០~ អភិវឌ្ឍវិស័យឧស្សាហកម្មកម្ពុជានិរន្តរៈ សិប្បកម្ម ប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដែលមានលក្ខណៈ ចម្រុះសម្បូរបែប មានការទទួលខុសត្រូវខាងបរិស្ថាន និងសង្គមខ្ពស់ ហើយពង្រីកបាននូវអន្តរកម្មសេដ្ឋកិច្ច រវាងផ្នែកកែច្នៃកម្ពុជានិរន្តរៈ ជាមួយវិស័យកសិកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម និងសេវាកម្ម ដើម្បីជំរុញសមាហរណកម្ម សេដ្ឋកិច្ច ខ្សែចង្វាក់តម្លៃ និងភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជានៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក។ ឆ្លងតាមការ ជំរុញអភិវឌ្ឍវិស័យឧស្សាហកម្ម យើងនឹងអនុវត្តបានជាជំហានៗនូវការពង្រឹងប្រព័ន្ធសហគ្រាសធុនតូច និង មធ្យម និងការធ្វើទំនើបភាវូបនីយកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដែលនឹងនាំកម្ពុជាឈានទៅដល់ដំណាក់កាលថ្មីនៃពិភពកម្ពុ មូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈការប្រើប្រាស់បណ្តាលកូឡាអំណោយផល និងឧត្តមភាពប្រៀបធៀបរបស់ កម្ពុជាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។

៣១~ ក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យនេះ គណបក្សផ្ដោតការប្រឹងប្រែងថែមទៀតលើការពង្រឹងភាព

អំណោយផលនៃបរិស្ថានវិនិយោគ ការជំរុញការអភិវឌ្ឍតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស ការលើកកម្ពស់ផលិតភាព និង សហគ្រិនភាពរបស់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ការពង្រីកលទ្ធភាពទទួលបានបច្ចេកវិទ្យាជឿនលឿន ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ និងវិជ្ជាជីវៈ ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់ការងារស្តង់ដារបន្ថែម ការវាយតម្លៃភាព អនុលោម និងមាត្រាសាស្ត្រ ។ ទិសដៅជាសារវន្តនៃគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មនៅពេលខាង មុខនេះ គឺការច្បាស់យកតម្លៃបន្ថែមឱ្យបានកាន់តែច្រើននៅក្នុងវិស័យសំខាន់ៗដែលមានស្រាប់ រួមមាន វិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ និងទេសចរណ៍ ការលើកស្ទួយប្រភេទឧស្សាហកម្មថ្មីៗដែលមាន សក្តានុពលវិវត្តលូតលាស់ និងការខិតខំបង្កើតឧត្តមភាពប្រៀបធៀបថ្មីទៀត ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ។

៣២~ អភិវឌ្ឍធនធានរ៉ែ ប្រេងកាត និងឧស្ម័ន ដើម្បីប្រក្លាយធនធាននេះឱ្យទៅជាប្រភពថ្មីមួយ

ទៀតនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា។ លើកទឹកចិត្តឱ្យវិស័យឯកជនវិនិយោគលើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និង ការធ្វើអាជីវកម្មធនធានទាំងនោះ តាមច្បាប់ជាធរមាន ដោយយកចិត្តទុកដាក់ជាសំខាន់ទៅលើសុវត្ថិភាព សុខុមាលភាព ព្រមទាំងការការពារបរិស្ថាន និងសង្គម។ បន្តរៀបចំ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព បទប្បញ្ញត្តិ និង លិខិតបទដ្ឋាននានា ដែលទាក់ទងនឹងធនធានរ៉ែ ប្រេងកាត និងឧស្ម័ន ដើម្បីធានាការអភិវឌ្ឍធនធាននេះ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។ ចំណូលដែលបានមកពីធនធានរ៉ែ ប្រេងកាត និង ឧស្ម័នត្រូវបានគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ដោយផ្សារភ្ជាប់ ជាមួយកម្មវិធីកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ។

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគមនាគមន៍

៣៣~ នៅក្នុងដំណាក់កាលដែលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកំពុងតែស្ថិតក្នុងស្ថានភាពហាក់ឡើង ឈានទៅរក

ដំណាក់កាលរីកចម្រើនមួយថ្មីទៀតខ្ពស់ជាង បណ្តាញគមនាគមន៍និងដឹកជញ្ជូនកាន់តែមានតួនាទីសំខាន់ជា ក្បាលរថភ្លើងនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងជាសរសៃឈាមសម្រាប់ចិញ្ចឹមសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ប្រព័ន្ធសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ។ គណបក្សនឹងបន្តបង្កើនការស្តារ សាងសង់ និងអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដឹកជញ្ជូនប្រកបដោយគុណភាពសម្រាប់បម្រើឱ្យការដឹកជញ្ជូនពហុរូបភាព គឺ ទាំងការដឹកជញ្ជូនផ្លូវគោក ផ្លូវដែក ផ្លូវទឹក កំពង់ផែ និងការដឹកជញ្ជូនផ្លូវអាកាស ដែលតភ្ជាប់រវាងគ្រប់តំបន់នៅទូទាំងប្រទេស តភ្ជាប់ ជាមួយបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ដើម្បីធានាការធ្វើដំណើរទៅគ្រប់ច្រកល្អ ការផ្តល់សេវា ដឹកជញ្ជូនបានគ្រប់គ្រាន់ គ្រប់រដូវកាលប្រកបដោយផាសុកភាព សណ្តាប់ធ្នាប់ ប្រសិទ្ធភាព និងមានតម្លៃ

ទាប ។ ផ្នែកលើមូលដ្ឋាននេះនឹងកាន់តែបង្កលក្ខណៈដល់សមាហរណកម្មផ្ទៃក្នុងរបស់កម្ពុជា សមាហរណកម្ម នៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ជំរុញការអភិវឌ្ឍគ្រប់វិស័យសេដ្ឋកិច្ច សម្រួលការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម ទេសចរណ៍ ព្រមទាំងបម្រើដល់កិច្ចការពារជាតិបានកាន់តែល្អប្រសើរ ។

៣៤~ បន្តផ្តល់អាទិភាពខ្ពស់ដល់ការស្តារ និងអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់គ្រប់ប្រភេទ ទាំងផ្លូវ ជាតិ ផ្លូវខេត្ត និងផ្លូវជនបទ ក្នុងនោះ ខិតខំកែលម្អផ្លូវលំជនបទជាជំហានៗ ពីផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហមទៅជា ផ្លូវក្រាលកៅស៊ូ ឬផ្លូវបេតុង ឱ្យបានពី ៣០០ ទៅ ៤០០ គ.ម ក្នុង១ឆ្នាំ តាមស្តង់ដារឯកភាពជាតិមួយ ។ ការស្តារ និងអភិវឌ្ឍផ្លូវត្រូវដើរទន្ទឹមនឹងការពង្រឹងរាល់វិធានការដ៏ម៉ឺងម៉ាត់ ដើម្បីធានាការគ្រប់គ្រងការងារ ថែទាំផ្លូវថ្នល់ឱ្យមាននិរន្តរភាព ។ លើកទឹកចិត្តជំរុញការចូលរួមពីផ្នែកឯកជនក្នុងការវិនិយោគលើការអភិវឌ្ឍ និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ព្រមទាំងសេវាកម្មដឹកជញ្ជូន ។ លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រងមធ្យោបាយដឹក ជញ្ជូនគ្រប់ប្រភេទឱ្យមានលក្ខណសម្បត្តិខាងបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធ្វើចរាចរណ៍លើផ្លូវសាធារណៈ ។ ទន្ទឹមនឹងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន ត្រូវបង្កើនការផ្សព្វផ្សាយអប់រំដល់ប្រជាជនទូទៅឱ្យបាន យល់ដឹងច្បាស់អំពីច្បាប់ចរាចរណ៍ ហើយចូលរួមអនុវត្តយ៉ាងសកម្ម ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពចរាចរណ៍ និងការ គោរពថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ។

រៀបចំគោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនក្នុងទីក្រុង ជាពិសេសរាជធានីភ្នំពេញសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និង រយៈពេលវែង ដើម្បីពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ កសាងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនរួមប្រយោជន៍នឹងដោះស្រាយបញ្ហា កកស្ទះ និងពង្រឹងសណ្តាប់ធ្នាប់ចរាចរណ៍ក្នុងទីក្រុង ដែលកាន់តែមានភាពលំបាកស្មុគស្មាញឡើងពីមួយថ្ងៃ ទៅមួយថ្ងៃ អាស្រ័យដោយកំណើនប្រជាជន និងកំណើនយ៉ាងលឿននៃបរិមាណយានយន្តគ្រប់ប្រភេទ ។

៣៥~ បន្តស្តារឡើងវិញបណ្តាញផ្លូវដែកនៅកម្ពុជាដែលមានស្រាប់គឺ បណ្តាញពាយ័ព្យទិស និងនិរតី ទិស ដើម្បីពង្រីកវិសាលភាពនៃការដឹកជញ្ជូនទំនិញ អ្នកដំណើរ និងការដឹកជញ្ជូនឆ្លងកាត់ព្រំដែន ព្រមទាំង ធ្វើសមាហរណកម្មផ្លូវដែកកម្ពុជាទៅក្នុងប្រព័ន្ធផ្លូវដែកតំបន់អាស៊ាន និងមហាអនុតំបន់មេគង្គ ។

៣៦~ ពង្រឹងយន្តការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនផ្លូវសមុទ្រ និងដឹកជញ្ជូន ផ្លូវទន្លេ ដើម្បីរៀបចំប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនទាំងពីរ ជាលក្ខណៈតំបន់ និងអន្តរជាតិប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព មាន ការប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាព ធានាបរិស្ថានទន្លេ សមុទ្របានល្អ ព្រមទាំងធ្វើឱ្យកាន់តែប្រសើរនូវតួនាទី របស់កំពង់ផែ ក្នុងការសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ចរាចរណ៍ទំនិញ និងទេសចរណ៍ ។

៣៧~ បន្តស្តារ និងអភិវឌ្ឍអាកាសយានដ្ឋានជាតិ-អន្តរជាតិ និងប្រព័ន្ធនាំផ្លូវអាកាសនៃព្រះរាជា- ណាចក្រកម្ពុជា លើកកម្ពស់ការពង្រឹងសុវត្ថិភាព សន្តិសុខអាកាសចរណ៍ និងការការពារបរិស្ថាន ដើម្បី

បង្កើនផលប្រយោជន៍ខាងសេដ្ឋកិច្ច ជំរុញវិស័យពាណិជ្ជកម្ម ទេសចរណ៍ និងធ្វើឱ្យមានសង្គតិភាពជាមួយ គោលនយោបាយដឹកជញ្ជូនផ្លូវអាកាសថ្នាក់តំបន់ អនុតំបន់ និងអន្តរជាតិ ។

ធនធានទឹក

៣៨~ លើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រង ថែរក្សា និងប្រើប្រាស់ធនធានទឹកប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព មាន និរន្តរភាព និងរក្សាបាននូវប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាពដល់ជនគ្រប់រូបក្នុងការប្រើប្រាស់ទឹកដែលមាន អនាម័យ សុវត្ថិភាព និងតម្លៃសមស្រប សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃបានគ្រប់គ្រាន់ ធានាការគ្រប់គ្រង និងបែងចែកទឹកឱ្យមានសមភាពសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម សេវាកម្ម និងសកម្មភាព សេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗទៀត ធានាការគ្រប់គ្រងបរិមាណ និងគុណភាពទឹក ទាំងទឹកលើដី ទាំងទឹកក្រោមដី ហើយកាត់បន្ថយឱ្យបានជាអតិបរមានូវគ្រោះគំរាមកំហែងដល់អាយុជីវិត និងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋពីគ្រោះមហន្តរាយដែលបង្កឡើងដោយទឹក ។ ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក ដោយជំរុញឱ្យ មានការគោរពកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរប្រទេសលើការគ្រប់គ្រងទឹកដងទន្លេមេគង្គ និងចាត់ទុកទឹកជាទ្រព្យ សម្បត្តិសាធារណៈដែលត្រូវគោរព និងការពារ ។

៣៩~ បន្តផ្តល់អាទិភាពលើការស្តារ កសាង ថែទាំ និងគ្រប់គ្រងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធស្រោចស្រពដែល ត្រូវតែមានប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ច ហើយត្រូវតែធានាបាននូវផលនៃការវិនិយោគ ក្នុងនោះរួមមាន អាងស្តុកទឹក ប្រឡាយទឹក សំណង់ទ្វារទឹក លូទឹក ប្រឡាយនាំដីល្បាប់ ប្រព័ន្ធដោះទឹក ទំនប់ការពារទឹកជំនន់ ការពារ ទឹកប្រៃ និងស្ថានីយបូមទឹក ដើម្បីបង្កើនផ្ទៃដីស្រោចស្រពជាមធ្យម ២៥០០០ ហិកតា ក្នុង ១ឆ្នាំ ជំរុញការ បង្កបង្កើនផល ពង្រីកវារីវប្បកម្ម កាត់បន្ថយមហន្តរាយដែលបណ្តាលមកពីគ្រោះទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត ព្រមទាំងសម្រួលដល់ការធ្វើដំណើររបស់ប្រជាជន ។ ជំរុញការផលិតឧបករណ៍ និងមធ្យោបាយបម្រើឱ្យវិស័យ ធនធានទឹក ។

៤០~ ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការ គ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីទប់ស្កាត់រាល់សកម្មភាព ឬគម្រោងសាងសង់ នានាដែលអាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់មកលើធនធានទឹកក៏ដូចជាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ។ រាំងស្កាត់ និងមានវិធានការ ម៉ឺងម៉ាត់ចំពោះសកម្មភាពចាក់លុបបំពេញដី ការជីកថ្មី ឬការរំលោភលើផ្លូវទឹកទន្លេ ស្ទឹង បឹងប្តូរ ព្រែក ឬ តំបន់ទំនាបសមុទ្រ និងទីលិចទឹកជាប្រចាំ ដែលគ្មានច្បាប់អនុញ្ញាត ហើយអាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់មកលើ ធនធានទឹក ក៏ដូចប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងបរិស្ថាន ។

៤១~ បន្តធ្វើសមាហរណកម្មកម្ពុជាជាមួយសហគមន៍អន្តរជាតិក្នុងវិស័យទឹក ដើម្បីជំរុញកិច្ចសហ- ប្រតិបត្តិការ និងការយោគយល់ជាអន្តរជាតិក្នុងវិស័យនេះ ។ សហការពេញទំហឹងជាមួយបណ្តាប្រទេសជិត

ខាងដែលមានព្រំប្រទល់ជាប់នឹងកម្ពុជា ព្រមទាំងជាមួយនឹងប្រទេសក្នុងតំបន់ ដើម្បីសម្រេចគោលបំណង នៃកិច្ចព្រមព្រៀងមេគង្គឆ្នាំ១៩៩៥ ស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងការអភិវឌ្ឍអាងទន្លេមេគង្គប្រកបដោយ និរន្តរភាព ។

ទឹកស្អាត

៤២~ ជំរុញការអភិវឌ្ឍ និងវិចារណកម្មការគ្រប់គ្រងវិស័យផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុង ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន និងផលិតកម្ម សេវាកម្ម ប្រកបដោយគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព និងថ្លៃសមរម្យ ដើម្បីរួមចំណែកលើកកម្ពស់សុខុមាលភាព ជាពិសេសកាត់បន្ថយកង្វះទឹកស្អាតប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រជាជន ដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជន ជាយក្រុង និងជនបទ ។ គោលដៅក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត គឺដល់ឆ្នាំ ២០១៨ ប្រជាជនចំនួន ៨៥% ដែលរស់នៅរាជធានី ខេត្ត និងប្រជាជនចំនួន ៦០% ដែលរស់នៅតាមបណ្តាញ បានទទួលសេវាទឹកស្អាតដែលមានគុណភាពល្អ និងថ្លៃសមរម្យប្រើប្រាស់ តាមរយៈការពង្រីកសមត្ថភាពផលិត និងផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនៅរាជធានី ខេត្ត និងពង្រីកការចូលរួមរបស់ផ្នែកឯកជនក្នុងការវិនិយោគលើវិស័យ ផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត ។

ថាមពល

៤៣~ បន្តអភិវឌ្ឍវិស័យថាមពល ដើម្បីធានាការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលដែលមានស្ថិរភាព ការជឿទុកចិត្ត និងថ្លៃសមរម្យ សម្រាប់បម្រើជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ការផ្តល់សេវានានាដល់សង្គម និងការអភិវឌ្ឍ សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ដោយផ្ដោតលើទិសដៅធំៗ ២ គឺ : បន្តសាងសង់ស្ថានីយផលិតអគ្គិសនីក្នុងស្រុក និងធ្វើ សមាហរណកម្មប្រព័ន្ធថាមពលកម្ពុជាទៅក្នុងប្រព័ន្ធថាមពលរបស់តំបន់អាស៊ាន និងមហាអនុតំបន់មេគង្គ សំដៅបង្កើតប្រភពថាមពលឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងមានស្ថិរភាពសម្រាប់កម្ពុជា ទន្ទឹមនេះ បន្តអភិវឌ្ឍ បណ្តាញបញ្ជូន អនុស្ថានីយ បណ្តាញបញ្ជូនរង និងបណ្តាញចែកចាយអគ្គិសនីឱ្យឆាប់បានគ្របដណ្តប់ទូទាំង ប្រទេស ដើម្បីបញ្ជូនថាមពលដែលមានស្ថិរភាព និងថ្លៃសមរម្យទៅផ្គត់ផ្គង់ដល់លំនៅស្ថានប្រជាជន និង ទីតាំងបម្រើសកម្មភាពសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច ។

៤៤~ ជំរុញការធ្វើពិពិធកម្មថាមពល ក្នុងនោះក៏រួមមានការបង្កើតប្រភពថាមពលស្អាត និងថាមពល កកើតឡើងវិញផងដែរ ពង្រឹងសន្តិសុខថាមពល ខិតខំកាត់បន្ថយឱ្យបានជាអតិបរមានូវផលប៉ះពាល់លើបរិស្ថាន ធម្មជាតិ និងសង្គមក្នុងដំណើរការផលិតថាមពល ។ បន្តអនុវត្តតួនាទីនាំមុខរបស់រដ្ឋក្នុងការវិនិយោគលើ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនី ជាមួយគ្នានេះ គាំទ្រនិងលើកទឹកចិត្តដល់ការចូលរួមរបស់ផ្នែកឯកជនក្នុង ការវិនិយោគ និងធ្វើអាជីវកម្មផ្តល់សេវាអគ្គិសនី ដែលគោរពតាមការកំណត់នៃច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិ ស្តង់ដារ

និងនីតិវិធីជាធរមាន ជាពិសេសការអនុវត្តផ្នែកអគ្គិសនីឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់អគ្គិសនី ដើម្បីការពារ ផលប្រយោជន៍ និងភាពយុត្តិធម៌ទាំងសម្រាប់អ្នកផលិត អ្នកបញ្ជូន អ្នកចែកចាយ និងអ្នកប្រើប្រាស់ ។

នៅក្នុងដំណើរការអគ្គិសនីភ្ជាប់បន្ថែមកម្មជនបទ គោលដៅនៃវិស័យថាមពលពិឆ្នាំ ២០១៣ ដល់ ២០១៨ គឺពង្រីកការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិឱ្យដល់ភូមិចំនួន ៨០% នៃចំនួនភូមិទាំងអស់ និងដោះស្រាយការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីដោយវិធីផ្សេងៗទៀតឱ្យបាន ១០% នៃចំនួនភូមិទាំងអស់ លើគោលដៅ ១០០% នៃភូមិនៅឆ្នាំ ២០២០ ហើយរហូតដល់ឆ្នាំ ២០៣០ មាន ៧០% នៃគ្រួសារទាំងអស់នឹងមានអគ្គិសនីដែល មានគុណភាពដូចអគ្គិសនីពីបណ្តាញជាតិប្រើប្រាស់ ។ ខិតខំរកលទ្ធភាពជួយប្រជាជនក្រីក្រនៅតំបន់ជនបទ ឱ្យអាចប្រើប្រាស់អគ្គិសនីពីបណ្តាញផ្គត់ផ្គង់ ទាំងលទ្ធភាពភ្ជាប់ចរន្តពីបណ្តាញ ទាំងថ្លៃអគ្គិសនី ។

បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគមនាគមន៍

៤៥~ បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគមនាគមន៍ជានិមិត្តរូបនៃវឌ្ឍនភាពរបស់មនុស្សជាតិក្នុងសម័យកាល បច្ចុប្បន្ននេះ ដែលកម្ពុជាត្រូវតែចាប់យកឱ្យបាន និងដើរឱ្យទាន់ការរីកចម្រើនរបស់បណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់ ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍប្រទេសលើគ្រប់វិស័យ ការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃស្ថាប័នរដ្ឋក្តីដូចឯកជន និងការ លើកស្ទួយជីវភាពរបស់ប្រជាជន ។ បន្តអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ ព្រមទាំងបច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មានគមនាគមន៍ឱ្យមានលក្ខណៈទំនើប មានគុណភាពខ្ពស់ស្របតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ មានថ្លៃសមរម្យ និងមានសេវាគ្របដណ្តប់នៅទូទាំងប្រទេស ដែលប្រជាជនទូទៅអាចប្រើប្រាស់ និងទទួលបានផលប្រយោជន៍ គ្រប់ៗគ្នាពីសេវាកម្មនេះ ។ លើកទឹកចិត្តវិនិយោគឯកជនធ្វើទំនើបកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគមនាគមន៍ ជំរុញ ការប្រកួតប្រជែងដោយយុត្តិធម៌ក្នុងទីផ្សារសេវាប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ដោយផ្អែកលើច្បាប់ និង លិខិតបទដ្ឋាននានា ។ ទប់ស្កាត់ការធ្វើអាជីវកម្មផ្តាច់មុខក្នុងវិស័យប្រៃសណីយ៍ និងវិស័យបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន គមនាគមន៍ ដោយចាត់ទុកវិស័យទាំងពីរ ជាទំនិញ និងសេវាសាធារណៈផង និងជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈផង ។

ពង្រីកការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត បណ្តាញខ្សែកាបអុបទិកប្រកបដោយសុវត្ថិភាព និងជឿ ទុកចិត្តឱ្យបានដល់គ្រប់ខេត្ត ដើម្បីពង្រីកវិសាលភាព និងរក្សានិរន្តរភាពនៃសេវាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន គមនាគមន៍ ។ បន្តអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលគ្រប់គ្រងអេឡិចត្រូនិច ទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ជំរុញការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីរាជការ សិស្ស និស្សិត លើវិស័យបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគមនាគមន៍ ។ បង្កើន វិសាលភាព និងគុណភាព នៃបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយ ទាំងការផ្សាយក្នុងប្រទេស និងទៅក្រៅប្រទេស ។

អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

៤៦~ ខិតខំធ្វើឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ តាមរយៈការបន្តកសាងផ្លូវ ជនបទ ការរៀបចំឱ្យមានដំណើរការនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងថែទាំផ្លូវជនបទដោយមានការចូលរួមរបស់

សហគមន៍មូលដ្ឋានជាមួយរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ជាពិសេសការកែលម្អផ្លូវជនបទជា
ជំហានៗ ពីផ្លូវក្រាលក្រួសក្រហម មកជាផ្លូវក្រាលកៅស៊ូ ឬផ្លូវបេតុង។ ខិតខំសម្រេចគោលដៅឆ្នាំ ២០១៨
ប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទចំនួន ៦០% នឹងបានទទួលសេវាផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតហើយនៅឆ្នាំ២០២៥ ប្រជាពលរដ្ឋ
គ្រប់រូបដែលរស់នៅក្នុងសហគមន៍ជនបទ ត្រូវមានសេវាផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងអនាម័យគ្រប់គ្រាន់ ព្រមទាំង
រស់នៅក្នុងបរិស្ថានដែលមានអនាម័យប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

៤៧- អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជនបទ ដើម្បីកែលម្អ លើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាជននៅជនបទ និងកាត់បន្ថយ
ការធ្វើចំណាកស្រុកស្វែងរកការងារ តាមរយៈការជំរុញវិស័យឥណទានជនបទដើម្បីផ្តល់សេវាប្រាក់កម្ចី
ដែលមានអត្រាការប្រាក់សមរម្យជូនប្រជាជននៅជនបទ ការបង្កើតកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលជំនាញមូលដ្ឋាន
ការជំរុញការអភិវឌ្ឍសិប្បកម្ម សហគ្រាស និងមុខជំនួញខ្នាតត្រួសារ ខ្នាតតូច និងមធ្យម ដោយយកចិត្ត
ទុកដាក់ផ្តល់បច្ចេកទេសជំនាញ និងការយល់ដឹងអំពីការបង្កើតមុខរបរ ព្រមទាំងការខិតខំពង្រីកទីផ្សារ
សម្រាប់ផលិតផលជនបទ។

៤៨- អភិវឌ្ឍតំបន់ដែលមានជនជាតិដើមភាគតិចរស់នៅឱ្យមានការរីកចម្រើនខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គម
កិច្ច និងវប្បធម៌ ធានាសិទ្ធិពេញលេញរបស់បងប្អូនជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការចូលរួមធ្វើសេចក្តីសម្រេច
នានា ដើម្បីកសាងគោលនយោបាយជាតិ សិទ្ធិទទួលបាននូវការការពារដោយច្បាប់ និងវិធានការសង្គមនានា
ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការចាំបាច់សម្រាប់ការរស់នៅប្រកបដោយភាពថ្លៃថ្នូរ ព្រមទាំងការគោរពចំពោះ
ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណីល្អ និងភាសារបស់បងប្អូនជនជាតិ។

ពាណិជ្ជកម្ម

៤៩- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យពាណិជ្ជកម្ម តាមរយៈការធ្វើពិពិធកម្មទីផ្សារនាំចេញ និងការបង្កើន
ល្បឿនសមាហរណកម្មនៅក្នុងក្របខណ្ឌពាណិជ្ជកម្មសេរីសំខាន់ៗនៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ជាពិសេសបណ្តា
ប្រទេសក្នុងសមាគមអាស៊ានស្របតាមទិសដៅធ្វើឱ្យសម្រេចសហគមន៍អាស៊ានឆ្នាំ ២០១៥ និងបណ្តា
ប្រទេសជាសមាជិកនៃអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។ ឆ្លងតាមការអនុវត្តទិសដៅនេះ កម្ពុជានឹងទទួលបាន
អត្ថប្រយោជន៍សម្រាប់ការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងផ្តល់ឱកាសដល់កម្ពុជាក្នុងការរួមចំណែកកសាងគោល
នយោបាយសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ និងពិភពលោក ដើម្បីឱ្យការធ្វើពាណិជ្ជកម្មក្នុងតំបន់ និងពិភពលោកមានលក្ខណៈ
យុត្តិធម៌ សមធម៌ និងតម្លាភាព។

៥០- បន្តពង្រីកទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ ដើម្បីផ្សារភ្ជាប់ទីផ្សារក្នុងប្រទេសជាមួយនឹងទីផ្សារ
ក្រៅប្រទេស។ លើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពផលិត ផ្គត់ផ្គង់ ជំរុញការវិនិយោគ និងការនាំចេញទំនិញ

ដោយផ្ដោតលើការបង្កើនគុណភាពផលិតផលក្នុងស្រុក ការបង្កើតបន្ថែមមុខរបរ និងមុខទំនិញថ្មីៗសម្រាប់ នាំចេញ សំដៅរក្សាលំនឹងនៃជញ្ជីងពាណិជ្ជកម្ម បញ្ចៀសវិបត្តិទីផ្សារ ដោះស្រាយការងារ និងបង្កើនចំណូល របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

៥១- រក្សាស្ថិរភាពថ្លៃទំនិញនៅលើទីផ្សារ បន្តធ្វើកិច្ចអន្តរាគមន៍លើទីផ្សារ ជាពិសេសចំពោះបណ្តាមុខ ទំនិញជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដូចជា ស្រូវ អង្ករ ប្រេងឥន្ធនៈ អគ្គិសនី ទឹក និងបណ្តាមុខទំនិញផ្សេងៗទៀត ដែល ត្រូវការប្រើប្រាស់ចាំបាច់សម្រាប់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយចាត់វិធានការរាំងខ្ទប់បាតុភាព ស្តុកទំនិញលក់ដំឡើងថ្លៃ ឬការលក់បំប្លែងថ្លៃ ដែលនាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។ បង្កលក្ខណៈងាយស្រួលឱ្យផលិតផល និងទំនិញធ្វើចរាចរបានដោយសេរីនៅគ្រប់ទីកន្លែង ដោយឈរលើ គោលការណ៍ប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាព តាមថ្លៃទីផ្សារសេរី ជាពិសេសយកចិត្តទុកដាក់ការពារថ្លៃទំនិញ កសិផលរបស់ប្រជាកសិករ និងជំនះបាតុភាពដែលនាំឱ្យកកស្ទះទំនិញកសិផល ការបន្ទាបបង្គាប់ថ្លៃកសិផល និងការរាំងស្ទះការដឹកជញ្ជូន ។

៥២- ខិតខំរក្សាទីផ្សារដែលមានស្រាប់ និងបន្តចរចាបើកច្រកទីផ្សារជាមួយប្រទេសជាដៃគូពាណិជ្ជកម្ម នានា ដើម្បីជំរុញឱ្យទំនិញ និងសេវារបស់កម្ពុជាដណ្តើមបានទីផ្សារកាន់តែទូលំទូលាយថែមទៀត ។ ចូលរួម យ៉ាងសកម្មជាមួយបណ្តាប្រទេសក្នុងសមាគមអាស៊ាន ក្នុងការបង្កើតតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីជាមួយបណ្តា ប្រទេសធំៗ ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីពង្រីកទីផ្សារឱ្យបានជាអតិបរមា ។ ព្រមជាមួយនោះខិតខំពង្រឹង និង ពង្រីកលក្ខណសម្បត្តិនានា សំដៅពង្រឹងសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជានៅក្នុងទីផ្សារក្រៅប្រទេស ។

៥៣- ការពារ លើកតម្កើងកម្មសិទ្ធិបញ្ញា ដែលជាប្រភេទកម្មសិទ្ធិ ឬ ទ្រព្យសម្បត្តិមួយដ៏មានតម្លៃ ដូចជា តម្លៃនៃទ្រព្យសម្បត្តិខាងបញ្ញាដែលទាក់ទងនឹងស្នាដៃតក្កកម្ម ការរកឃើញថ្មីនៃវិទ្យាសាស្ត្រ ការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យា គំនូសឧស្សាហកម្ម ម៉ាក និងពាណិជ្ជនាម ជាដើម ។ លើកស្ទួយផលិតផលសម្គាល់ ភូមិសាស្ត្រ ផលិតផលដែលបង្ហាញនូវមរតកវប្បធម៌ប្រពៃណីដែលជាស្នាដៃរបស់ផលិតករខ្មែរ ។ ពង្រឹងការ អនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងគុណភាព សុវត្ថិភាពលើផលិតផលទំនិញ និងសេវា ទប់ស្កាត់សកម្មភាពប្រកួត ប្រជែងមិនស្មោះត្រង់ រាំងស្កាត់ការផលិត ការចែកចាយផលិតផលក្លែងក្លាយ ផលិតផលគ្មានគុណភាព ឬ ខូចគុណភាព ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ផ្ទុជន វិនិយោគិន លើកទឹកចិត្តពាណិជ្ជករ ផលិតករឱ្យ ធ្វើប្រតិបត្តិការពាណិជ្ជកម្មដោយស្មើភាព និងការពារផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលជាអ្នកប្រើប្រាស់ ផលិតផល ទំនិញ ឬសេវានានា ។ ទប់ស្កាត់ការនាំចូលទំនិញប្រើប្រាស់រួចដែលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដល់បរិស្ថាន ។

៥៤- បន្តជំរុញចលនា “ភូមិមួយ ផលិតផលមួយ” ដោយឈរលើគោលការណ៍បីយ៉ាងគឺ : ជំរុញឱ្យ ប្រជាជនផលិតស្របតាមលក្ខខណ្ឌភូមិសាស្ត្រ និងលក្ខខណ្ឌទីផ្សារក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស , ផលិតឱ្យ

បានច្រើន ផលិតមានគុណភាពល្អ លក់ឱ្យដាច់ ហើយបានថ្លៃខ្ពស់ និងប្រើប្រាស់គំនិតច្នៃប្រឌិត ទេពកោសល្យ ភាពប៉ិនប្រសប់របស់ប្រជាជនតាមមូលដ្ឋាន ដែលនឹងជួយបង្កើតមុខរបរបន្ថែម រួមចំណែកបង្កើនចំណូល លើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅ ។

ការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និងការទាក់ទាញការវិនិយោគ

៥៥- គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ចាត់ទុកវិស័យឯកជនជាក្បាលម៉ាស៊ីននៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ។ ក្នុងន័យនេះ ការទាក់ទាញវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស ការជំរុញការវិនិយោគក្នុងស្រុក ជាពិសេសតាមរយៈការលើកកម្ពស់ សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងការជំរុញសហគ្រិនភាពក្នុងប្រទេស គឺជាកម្លាំងចលករក្នុងការបង្កើន ល្បឿនអភិវឌ្ឍន៍ ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងការបង្កើតការងារ ។ លើសពីនេះ វិស័យឯកជនក៏ត្រូវចូលរួមទទួល ខុសត្រូវផ្នែកសង្គមផងដែរ ដើម្បីធានាចីរភាពនៃការអភិវឌ្ឍ ។ ការកសាងអភិបាលកិច្ចសាជីវកម្មល្អជាប្រការ ចាំបាច់សម្រាប់ការប្រកួតប្រជែងផង សម្រាប់ភាពរឹងមាំ និងភាពរីកដុះដាលនៃវិស័យឯកជនខ្លួនឯងផង ព្រមទាំងសម្រាប់ពង្រឹងវប្បធម៌គណនេយ្យភាពចំពោះសង្គមផង ជាពិសេសតាមរយៈការបំពេញកាតព្វកិច្ច ពន្ធ និងអាករ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការខិតខំធ្វើឱ្យបរិស្ថានវិនិយោគ និងធុរកិច្ចនៅកម្ពុជាកាន់តែមានភាព អំណោយផល និងល្អប្រសើរ ព្រមទាំងធ្វើឱ្យកម្ពុជាក្លាយជាគោលដៅវិនិយោគមួយ ដែលមានភាពកាន់តែ ទាក់ទាញនៅក្នុងតំបន់ដែលនឹងបង្កើនបាននូវភាពប្រកួតប្រជែង និងផលិតភាពកាន់តែខ្ពស់សម្រាប់កម្ពុជា នោះ គឺជាទិសដៅដ៏មានសារៈសំខាន់ចាំបាច់បំផុត ។

៥៦- បន្តពង្រឹងអភិក្រមបើកចំហសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និងការទាក់ទាញវិនិយោគ សំដៅ ពង្រីកច្រកចូលទៅកាន់ទីផ្សារតំបន់ និងអន្តរជាតិ ។ រៀបចំឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនូវរបបវិនិយោគឯកជន ដើម្បីផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តសមស្រប និងចំគោលដៅដែលឆ្លើយតបទៅនឹងសំណូមពរនៃការអភិវឌ្ឍរយៈពេល វែង ។ ដើម្បីធានាបរិស្ថានវិនិយោគ និងធុរកិច្ចប្រកបដោយភាពអំណោយផល សម្រាប់ទទួលការវិនិយោគ ទាំងក្នុងប្រទេស និងពីក្រៅប្រទេស បណ្តាវិធានការសំខាន់ៗ និងត្រូវបានពង្រឹងថែមទៀត ដែលផ្តោតលើការ ធានាស្ថិរភាពនយោបាយ សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ការធានាស្ថិរភាព និងភាពគត់មត់នៃបរិស្ថាន ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ការសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និងការសម្រួលធុរកិច្ច ជាអាទិ៍ ការកាត់បន្ថយការិយា- ធិបតេយ្យ ការអនុវត្តយន្តការច្រកចេញចូលតែមួយ ការលុបបំបាត់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ ជាដើម ។ ទន្ទឹមនេះ បន្តជំរុញការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ការអនុវត្តវិធានការនានាសំដៅកាត់បន្ថយថ្លៃដឹកជញ្ជូន និង ថ្លៃអគ្គិសនី ព្រមទាំងការជំរុញការរៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ដែលឆ្លើយតបទៅ នឹងតម្រូវការទីផ្សារ ។

ទេសចរណ៍

៥៧- អភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជា ជាទេសចរណ៍វប្បធម៌ និងធម្មជាតិប្រកបដោយគុណភាព និងចីរភាព ដោយប្រកាន់ខ្ជាប់នូវទស្សនៈ “ការអភិវឌ្ឍបម្រើឱ្យការអភិរក្ស និងការអភិរក្សបម្រើឱ្យការអភិវឌ្ឍ” ដើម្បីចូលរួមទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច លើកស្ទួយជីវភាពរបស់ប្រជាជន និងរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចបែបតង់ដែលជានិន្នាការរួមនៃពិភពលោកបច្ចុប្បន្ន។ ដំណើរការនេះ តម្រូវឱ្យអនុវត្តទន្ទឹមគ្នានូវការខិតខំបង្កើនសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែង និងការធានានិរន្តរភាពដែលកើតចេញពីការអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍ ព្រមជាមួយនេះត្រូវចាប់យកឱ្យបាននូវកាលានុវត្តភាពថ្មីៗនៃការអភិវឌ្ឍទេសចរណ៍ក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ។ ខិតខំសម្រេចគោលដៅទទួលទេសចរមកពីក្រៅប្រទេសនៅឆ្នាំ ២០១៥ ប្រមាណ ៤.៥លាននាក់ ឆ្នាំ២០១៨ កើនដល់ ៦.១លាននាក់ រួមជាមួយទេសចរក្នុងស្រុកប្រមាណ ១០.៥លាននាក់ ដែលអាចបង្កើតការងារដោយផ្ទាល់បានជិត ៧សែននាក់ ។

៥៨- ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ ត្រូវបង្កើនការអភិវឌ្ឍ អភិរក្ស ការពារ និងកែលម្អឱ្យបានសមស្របនូវទីកន្លែងដែលមានសម្បត្តិវប្បធម៌ និងធនធានធម្មជាតិដែលជាគោលដៅទេសចរណ៍របស់ជាតិ ។ យកចិត្តទុកដាក់ការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍគោលដៅទេសចរណ៍សំខាន់ៗរបស់ជាតិប្រកបដោយស្មារតីទទួលខុសត្រូវ និងប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ ព្រមទាំងបន្តខិតខំជំរុញការវិនិយោគក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ និងបង្កើតផលិតផលទេសចរណ៍ថ្មីៗប្រកបដោយគុណភាពបន្ថែមទៀត។ រាល់គុណតម្លៃនៃសម្បត្តិមរតក និងធនធានរបស់ជាតិត្រូវថែរក្សាឱ្យបានល្អ ដើម្បីទ្រទ្រង់ដល់សកម្មភាពទេសចរណ៍យូរអង្វែង សម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយៗទៀត ។

៥៩- គោរពតម្លៃរបស់ប្រជាជនមូលដ្ឋាន សហគមន៍នីមួយៗ និងជំរុញឱ្យមានការចែករំលែកបទពិសោធន៍ល្អៗប្រកបដោយគុណភាពដល់ភ្ញៀវទេសចរ និងប្រជាជនមូលដ្ឋាន ព្រមទាំងផ្តល់សេវាប្រកបដោយគុណភាព ដើម្បីបង្កើនកម្រិតនៃការពេញចិត្តរបស់ភ្ញៀវទេសចរក្នុងការទស្សនាកម្សាន្ត និងទាក់ទាញឱ្យមានការផ្សព្វផ្សាយបន្ត ព្រមទាំងការវិលត្រឡប់មកទស្សនាជាថ្មីទៀត ។

៦០- ជំរុញឱ្យបណ្តាភាគីពាក់ព័ន្ធទទួលផលប្រយោជន៍ពីវិស័យទេសចរណ៍ប្រកបដោយសមធម៌ ពោលគឺ បង្កើនអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចជាអតិបរមា កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាននៃវិស័យទេសចរណ៍មកលើសេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ និងបរិស្ថាន និងកាត់បន្ថយការឆ្លុះឆ្លាយក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ឱ្យនៅកាន់តែតិចត្រឹម ១៥% នៅរយៈពេល ៥ឆ្នាំខាងមុខ ។

៦១- ចូលរួមអនុវត្តទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍បែតង តាមរយៈការបន្តជំរុញចលនាប្រឡងប្រណាំងទីក្រុងស្អាត ទីក្រុងបែតង រមណីយដ្ឋានស្អាត រមណីយដ្ឋានបែតង និងការចាប់យកទស្សនទានថ្មីៗនៃភាពបែតង និង ភាពស្អាត ដោយបំផុសចលនា និងសកម្មភាពប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាបែតង ដូចជា ការប្រើប្រាស់អគ្គិសនីពី ថាមពលកកើតឡើងវិញ ការបង្កើនអនាម័យ ការដាំដើមឈើជាដើម ។ លើមូលដ្ឋាននេះ នឹងកាន់តែលើក កម្ពស់បាននូវគុណភាពនៃផលិតផលទេសចរណ៍របស់កម្ពុជា ។

៦២- ខិតខំរក្សាទីផ្សារទេសចរណ៍ដែលមានស្រាប់ និងពង្រីកទីផ្សារថ្មីៗទៀត ជាពិសេសទីផ្សារក្នុងតំបន់ បង្កើនការផ្សព្វផ្សាយទេសចរណ៍តាមគ្រប់រូបភាព ជំរុញការតភ្ជាប់ និងសម្រួលការធ្វើដំណើរទេសចរណ៍ ក្នុងតំបន់ ព្រមទាំងពង្រឹងការធានាសន្តិសុខ សុវត្ថិភាពដល់ទេសចរ និងអ្នកដំណើរនៅគ្រប់ទីកន្លែង ។ បង្កើន ការចូលរួមពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ទាំងរដ្ឋ ឯកជន ប្រជាជន និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងការជំរុញវិស័យ ទេសចរណ៍កម្ពុជា ។ បន្ថយកម្រិតទុកដាក់ពង្រឹងពង្រីកបណ្តាសហគមន៍ទេសចរណ៍មូលដ្ឋាន ដើម្បីលើក ទឹកចិត្តប្រជាជនចូលរួមអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍ ការពារបរិស្ថាន ការពារធនធានវប្បធម៌ និងធម្មជាតិ ។

បរិស្ថាន

៦៣- ការថែរក្សា ការពារជីវៈចម្រុះ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិប្រកប ដោយចីរភាពទាំងនៅដែនគោក ទាំងនៅដែនសមុទ្រ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជនទូទៅទាំងពេលបច្ចុប្បន្ន និងអនាគត ការឆ្លើយតបចំពោះការអភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្មដែលបញ្ចេញធាតុពុលកាន់តែច្រើន និងការប្រែប្រួល អាកាសធាតុជាសកលនៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ គឺជាអាទិភាពដ៏ចម្បង ដើម្បីធានាដល់ការលូតលាស់នៃសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងការលើកកម្ពស់សុខុមាលភាពសាធារណៈ ។ គណបក្សនឹងបន្តបង្កើនកិច្ចការពារគុណភាពបរិស្ថាន និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិឱ្យមានចីរភាពក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី តាមរយៈជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចបែតង ដោយមានការចូលរួមពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ជាពិសេសការចូលរួមរបស់សហគមន៍នៅមូលដ្ឋាន ពង្រឹងស្ថាប័ន និង ក្របខណ្ឌច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការការពារបរិស្ថាន បន្តធ្វើសមាហរណកម្មបរិស្ថាននៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងពង្រឹងពង្រីកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិលើវិស័យបរិស្ថាន ទាំងក្នុងក្របខណ្ឌតំបន់ និងអន្តរជាតិ ។

៦៤- ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីបរិស្ថានសំដៅថែរក្សាតំបន់ការពារធម្មជាតិ ទប់ស្កាត់រាល់សកម្មភាព បំផ្លាញគុណភាពបរិស្ថាន និងបញ្ចៀសគ្រោះមហន្តរាយនានា ។ យកចិត្តទុកដាក់វាយតម្លៃឱ្យបានម៉ត់ចត់នូវ ហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានក្នុងការអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍នានា ដើម្បីធានាការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម ប្រកបដោយចីរភាព ។ ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងដីសម្បទានក្នុងតំបន់ប្រើប្រាស់

ដោយចីរភាពសម្រាប់គម្រោងវិនិយោគអភិវឌ្ឍន៍ សំដៅការពារ ទប់ស្កាត់ ការរុករានយកដីព្រៃនៃតំបន់ស្នួល និងតំបន់អភិរក្ស ហើយមួយផ្នែកទៀតជួយផ្តល់បច្ចេកទេសដល់ប្រជាសហគមន៍ដែលរស់នៅក្បែរនោះ ។ ជំរុញការអភិវឌ្ឍទេសចរណ៍ធម្មជាតិ ដែលនឹងជួយដល់ការថែរក្សាបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ។ បង្កើន ការត្រួតពិនិត្យ និងកាត់បន្ថយការបំពុលបរិស្ថាន ដែលរួមមាន ការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹង សារធាតុប្រកប ដោយគ្រោះថ្នាក់ ការត្រួតពិនិត្យ និងបង្កើនគុណភាពខ្យល់ ការត្រួតពិនិត្យ និងទប់ស្កាត់ការបំពុលទឹក និងដី ព្រមទាំងការបំពុលសោតារម្មណ៍ និងចក្ខុអារម្មណ៍ ។

ឃ~ ការអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការងារ វប្បធម៌ និង សង្គមកិច្ច អប់រំ និងកីឡា

៦៥~ កសាង និងអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សលើគ្រប់ផ្នែកប្រកបដោយគុណភាព និងមានគុណធម៌ល្អប្រពៃ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងសំណូមពរនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម ដើម្បីកសាងកម្ពុជាឱ្យក្លាយជាសង្គមរីក ចម្រើនជឿនលឿន ដែលផ្អែកលើមូលដ្ឋានចំណេះដឹងលើគ្រប់វិស័យរួមទាំងខាងវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកទេស និងចំណេះធ្វើ ហើយដើរស្របជាមួយនឹងការរីកចម្រើននៃបណ្តាប្រទេសនៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ។ បន្ត លើកកម្ពស់គោលការណ៍ “អប់រំសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា” តាមរយៈការធានានូវលទ្ធភាពទទួលបានសេវាអប់រំ ប្រកបដោយសមធម៌ ដែលផ្តល់ឱកាសស្មើគ្នាដល់កុមារ និងយុវជនកម្ពុជាទាំងអស់បានទទួលការអប់រំ មូលដ្ឋានក្នុងប្រព័ន្ធ និងការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ ។ ការអនុវត្តគោលការណ៍នេះ ត្រូវផ្សារភ្ជាប់នឹងការអប់រំមនសិការ ស្នេហាជាតិ ការអប់រំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ការអប់រំវប្បធម៌សន្តិភាព ការគោរពសិទ្ធិ និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ មនុស្ស ការគោរពគោលការណ៍សេរីភាព ប្រជាធិបតេយ្យ និងយុត្តិធម៌សង្គម ប្រឆាំងនឹងអំពើហិង្សា ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និងការរើសអើងគ្រប់រូបភាព ។

៦៦~ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ គណបក្សនឹងបន្តជំរុញការកសាងសាលារៀនឱ្យដល់ភូមិ កាត់ បន្ថយការចំណាយរបស់មាតាបិតាសិស្ស បង្កើនថវិកាចំណាយសម្រាប់គ្រឹះស្ថានសិក្សា ពង្រាយគ្រូបង្រៀន ឱ្យដល់គ្រប់ទីកន្លែង ពង្រីកអន្តេវាសិកដ្ឋាន បំផុសចលនាជាតិ និងពង្រីកការចូលរួមពីផ្នែកឯកជន ព្រមទាំង ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា ដើម្បីអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំ ។ បន្តកសាងអនុវិទ្យាល័យឱ្យបានគ្រប់ឃុំដែលនៅមិនទាន់ មានអនុវិទ្យាល័យ ។

៦៧~ បង្កើនគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាអប់រំនៅគ្រប់កម្រិតសិក្សា និងការបណ្តុះបណ្តាល បច្ចេកទេស និងមុខជំនាញ ទាំងក្នុងគ្រឹះស្ថានរដ្ឋ ទាំងគ្រឹះស្ថានឯកជនឱ្យស្របទៅតាមកម្រិតស្តង់ដារអន្តរជាតិ និងតម្រូវការអភិវឌ្ឍន៍របស់ប្រទេស តាមរយៈការពង្រឹងការងារបណ្តុះបណ្តាល និងវិក្រឹតការគ្រូបង្រៀន

ការកែលម្អកម្មវិធីសិក្សា ការធ្វើអធិការកិច្ច និងពង្រឹងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រង ការលើកទឹកចិត្តគ្រូបង្រៀន ក្នុងការបង្កើនសមត្ថភាពបង្រៀន ការពង្រឹងគុណភាពក្នុងការប្រឡងបញ្ចប់កម្រិតសិក្សានីមួយៗ ការសិក្សា ភាសាបរទេសដែលចាំបាច់ ការកែលម្អលក្ខខណ្ឌនៃការសិក្សា ការបង្កើតបណ្ណាល័យ មន្ទីរពិសោធន៍ និងបង្កើនការផ្គត់ផ្គង់សម្ភារៈសិក្សាជាដើម ។ ព្រមជាមួយនោះ បន្តអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន និងកសាងសមត្ថភាព របស់មន្ត្រីអប់រំ ដោយបន្តកសាងច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋាននានា ដែលពាក់ព័ន្ធវិស័យអប់រំ ពង្រឹងរចនាសម្ព័ន្ធ ការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលជំនាញដល់មន្ត្រីអប់រំសំដៅធានាអភិបាលកិច្ចល្អនៅគ្រប់ថ្នាក់ ។

៦៨- អភិវឌ្ឍវិស័យកីឡា រួមទាំងកីឡាជនពិការ ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិឱ្យមាន ការរីកចម្រើនស្របជាមួយនឹងការរីកចម្រើននៃវិស័យកីឡាក្នុងតំបន់ ដោយពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយ ជាតិអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំកាយ និងកីឡាឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ សំដៅរួមចំណែកដល់ការលើកកម្ពស់ សុខភាពប្រជាជន ពង្រឹងសាមគ្គីភាព និងត្រៀមលក្ខណសម្បត្តិឱ្យបានល្អ ដើម្បីចូលរួម និងទទួលរៀបចំ ព្រឹត្តិការណ៍កីឡាធំៗ ជាលក្ខណៈអន្តរជាតិនានានៅពេលខាងមុខ ដូចជា អាស៊ានហ្គេមជាដើម ។

សុខាភិបាល

៦៩- អភិវឌ្ឍវិស័យសុខាភិបាល សំដៅធ្វើឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនូវសុខភាពប្រជាជន ដែលជាមូលដ្ឋាន គន្លឹះមួយនៃការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម តាមរយៈ ការផ្តល់សេវាសុខាភិបាល ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព គុណភាព សមធម៌ និងមាននិរន្តរភាពដល់ប្រជាជនទូទៅ ពិសេសប្រជាជនក្រីក្រ ងាយរងគ្រោះ និងប្រជាជនរស់នៅតំបន់ជនបទ ។ សម្រាប់រយៈពេលមធ្យមបន្តទៅមុខទៀត ការខិតខំ នៃវិស័យនេះមានគោលដៅកាត់បន្ថយឱ្យបានជាអតិបរមានូវការស្លាប់របស់មាតា ទារក និងកុមារ កាត់បន្ថយ ការឈឺ និងស្លាប់ដោយសារជំងឺឆ្លង និងជំងឺមិនឆ្លងរ៉ាំរ៉ៃ ព្រមទាំងការពង្រឹង និងពង្រីកនូវប្រព័ន្ធសុខាភិបាល ឱ្យបានកាន់តែប្រសើរឡើង។ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ គណបក្សនឹងផ្តោតលើការបន្តជំរុញអនុវត្តឱ្យមាន ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់បណ្តាកម្មវិធីសំខាន់ៗ រួមមាន ៖

- កម្មវិធីសុខភាពបន្តពូជ សុខភាពមាតា ទារក និងកុមារ អាហារូបត្ថម្ភ និងការអប់រំសុខភាព។ ក្នុងនោះខិតខំបង្កើនអត្រាគ្របដណ្តប់នៃការផ្តល់ថ្នាំបង្ការគ្រប់មុខវ៉ាក់សាំងដល់កុមារ រួមទាំងការបញ្ចូលវ៉ាក់ សាំងថ្មី និងទប់ស្កាត់មិនឱ្យកើតមានតទៅទៀតជំងឺកញ្ជ្រៀល និងជំងឺតេតាណូសលើទារក ។
- កម្មវិធីប្រយុទ្ធនឹងជំងឺឆ្លង ជាពិសេសជំងឺអេដស៍ រោង គ្រុនចាញ់ គ្រុនឈាម និងជំងឺមិនឆ្លងរ៉ាំរ៉ៃ ក្នុងនោះខិតខំលុបបំបាត់ជំងឺគ្រុនចាញ់ឱ្យបានទាំងស្រុងនៅត្រីមាស ២០២៥ ព្រមទាំងយកចិត្តទុកដាក់ព្យាបាល អ្នកប្រើប្រាស់សារធាតុញៀន ។

- និងកម្មវិធីពង្រឹង និងពង្រីកប្រព័ន្ធសុខាភិបាលនៅគ្រប់ថ្នាក់ប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ ។

៧០~ ពង្រីកវិសាលភាពនៃសេវាសុខាភិបាលសាធារណៈ ឱ្យកាន់តែខិតជិតប្រជាជន ដោយបន្តពង្រីក ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តនៃវិស័យនេះ ដូចជា ការសង់អគារមន្ទីរពេទ្យបង្អែក មណ្ឌលសុខភាព ប៉ុស្តិ៍សុខភាព និងបង្កើតបន្ទប់រង់ចាំឱ្យបានច្រើនថែមទៀត ពង្រីកសកម្មភាពចុះផ្តល់សេវាសុខភាពតាមភូមិ ឃុំ ពង្រឹង យន្តការលើកលែងការបង់ថ្លៃសេវាពិនិត្យ និងព្យាបាលជំងឺសម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្រ តាមរយៈការពង្រីក មូលនិធិសមធម៌ ការបង់ថ្លៃជួស ប្រព័ន្ធធានារ៉ាប់រងសុខភាពតាមសហគមន៍ និងរបបសន្តិសុខសង្គម ។ ពង្រឹងការផ្គត់ផ្គង់ឱសថឱ្យបានដល់គោលដៅតាមរបបកំណត់ក្នុងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ។

៧១~ បង្កើនការវិនិយោគលើឧបករណ៍បរិក្ខារពេទ្យ និងបច្ចេកវិទ្យាទំនើប នៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែក ថ្នាក់ជាតិ និងខេត្ត ។ ពង្រឹងសមត្ថភាពជំនាញ និងក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈរបស់មន្ត្រីបុគ្គលិកសុខាភិបាល គ្រប់ថ្នាក់ ដើម្បីផ្តល់សេវាជូនប្រជាជនប្រកបដោយភាពថ្លៃថ្នូរ រាក់ទាក់ យកចិត្តទុកដាក់ពិនិត្យ និងព្យាបាល អ្នកជំងឺគ្រប់រូបដោយគ្មានការរើសអើង ។

៧២~ ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិស័យឯកជន ដើម្បីឈានទៅលុបបំបាត់ឱសថក្លែងក្លាយ សេវាឯកជន ខុសច្បាប់ និងធានាការប្រកបអាជីវកម្ម សេវាកម្មឱសថ និងសេវាសុខភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្រោមលក្ខខណ្ឌ ច្បាប់ ។ បន្តលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ និងភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈ និងវិស័យឯកជន ដើម្បីបង្កើនការវិនិយោគក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ទាំងផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ធនធានមនុស្ស ការផ្តល់សេវា សុខភាព និងការងារស្រាវជ្រាវជាដើម ព្រមទាំងរួមចំណែកពង្រឹងអន្តរាគមន៍សុខភាពសាធារណៈ ។

ការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

៧៣~ អភិវឌ្ឍវិស័យការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដែលតម្រង់ទិសលើការធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ មានការងារ មុខរបរបានសមរម្យ ត្រឹមត្រូវ និងថ្លៃថ្នូរ ការការពារសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់របស់ និយោជក និងកម្មករនិយោជិត ព្រមទាំងការកសាង និងលើកកម្ពស់សមត្ថភាពបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈឱ្យ រីកចម្រើនស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ ។

បន្តលើកកម្ពស់លក្ខខណ្ឌការងារឱ្យបានកាន់តែប្រសើរឡើង ដោយពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការងារ បទដ្ឋានគតិយុត្តិនានា និងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិខាងការងារ ។ បន្តពង្រឹងការអនុវត្តសេរីភាពសហជីព និង អង្គការវិជ្ជាជីវៈ ប្រឆាំងការរើសអើងចំពោះសហជីព និងអង្គការវិជ្ជាជីវៈ ជំរុញការកសាងច្បាប់ស្តីពី សហជីព និងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតតុលាការការងារ ។ ពង្រីកសុខដុមនីយកម្មក្នុងទំនាក់ទំនងវិជ្ជាជីវៈរវាងកម្មករ និយោជិត និងនិយោជក ព្រមទាំងពង្រឹងប្រព័ន្ធសុខភាព និងសុវត្ថិភាពការងារនៅតាមសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន

ឱ្យបានល្អប្រសើរ ។ បន្តជំរុញការដំឡើងប្រាក់ឈ្នួល ការផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ និងប្រាក់អត្ថប្រយោជន៍នានាដល់ កម្មករនិយោជិត ។ ខិតខំធ្វើឱ្យមានតុល្យភាពរវាងតម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់នៅក្នុងទីផ្សារពលកម្ម ។ យកចិត្ត ទុកដាក់ទប់ស្កាត់ការប្រើប្រាស់ពលកម្មកុមារក្រោមអាយុកំណត់នៅតាមសហគ្រាស ។

៧៤~ រៀបចំគោលនយោបាយជាតិស្តីពីមុខរបរ និងការងារ ស្របទៅនឹងការវិវឌ្ឍនៃសេដ្ឋកិច្ច សង្គម ។ ពង្រឹងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងយន្តការសេវាការងារធ្វើស្របច្បាប់សម្រាប់ពលករកម្ពុជាទាំងនៅក្នុង ប្រទេស និងទៅក្រៅប្រទេស ទន្ទឹមនេះយកចិត្តទុកដាក់រក្សាតុល្យភាពកម្លាំងពលកម្មសម្រាប់ទីផ្សារការងារ ក្នុងស្រុក ។ បង្កើនការការពារពលករខ្មែរដែលត្រូវបានបញ្ជូនទៅធ្វើការនៅបរទេស ។ គ្រប់គ្រងកម្លាំងពលករ បរទេសដែលធ្វើការនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាស្របតាមច្បាប់ជាតិ និងគោលការណ៍សមាហរណកម្ម របស់សមាគមអាស៊ាន ។

៧៥~ ជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីរបបសន្តិសុខសង្គម សម្រាប់ជនទាំងឡាយដែលស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់ ស្តីពីការងារ ក្នុងនោះរួមមាន : ការបន្តពង្រឹង និងពង្រីករបបធានារ៉ាប់រងហានិភ័យការងារឱ្យបានគ្រប ដណ្តប់ទូទាំងប្រទេស ការដាក់ឱ្យដំណើរការរបបធានារ៉ាប់រងសុខភាពសម្រាប់កម្មករ និយោជិត និងគ្រួសារ ក្នុងបន្ទុក ក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ និងការដាក់ឱ្យដំណើរការរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់កម្មករនិយោជិតក្នុង វិស័យឯកជនឱ្យទទួលបានរបបប្រាក់សោធននិវត្តន៍ដូចមន្ត្រីរាជការដែរ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៥ ។

៧៦~ អភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សលើផ្នែកបច្ចេកទេស ឱ្យឆ្លើយតបទៅនឹងសំណូមពរនៃការអភិវឌ្ឍ សេដ្ឋកិច្ច សង្គម ដោយជំរុញការអប់រំ បណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ប្រកបដោយគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព និងស្របតាមតម្រូវការនៃទីផ្សារការងារ ។ ពង្រីកបណ្តាលកូដឈ្នួលអនុគ្រោះឱ្យប្រជាជន ជាពិសេសស្រីទាប យុវវ័យបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញរយៈពេលខ្លី ឬមធ្យមប្រកបដោយសមធម៌ តាមគ្រប់រូបភាព ដើម្បីមានលទ្ធភាពបង្កើតមុខរបរដោយខ្លួនឯង ឬរកការងារធ្វើនៅតាមរោងចក្រ សហគ្រាស ការដ្ឋាននានា ឬទៅធ្វើការងារដោយស្របច្បាប់នៅក្រៅប្រទេស ។

៧៧~ សម្របសម្រួលឱ្យស៊ីចង្វាក់គ្នារវាងវិស័យអប់រំ និងវិស័យបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និង វិជ្ជាជីវៈ ។ ជំរុញការកសាងគ្រឹះស្ថានអប់រំ បណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈឱ្យមាននៅគ្រប់ខេត្ត ដែល អាចផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលនៅតាមសហគមន៍ ព្រមទាំងរួមចំណែកដល់ទិសដៅ “ភូមិមួយ ផលិតផលមួយ” ។ ពង្រីកលទ្ធភាពបង្កើតអន្តេវាសិកដ្ឋាននៅតាមគ្រឹះស្ថានអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈសម្រាប់ សិស្ស និស្សិត សិក្ខាកាម ដែលមានទីលំនៅឆ្ងាយៗស្នាក់នៅ ។ លើកទឹកចិត្តការចូលរួមនៃផ្នែកឯកជន និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងការពង្រីកកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈឱ្យកាន់តែមាន វិសាលភាពឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនៃសង្គម ។

វប្បធម៌ ជំនឿ សាសនា

៧៨- លើកកម្ពស់ការអភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍវប្បធម៌ជាតិ ដើម្បីថែរក្សា ការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ជាតិ ទាំងរូបី និងអរូបីឱ្យស្ថិតស្ថេរគង់វង្សយូរអង្វែង បង្កើតផលិតផលវប្បធម៌ឱ្យបានកាន់តែច្រើន ហើយចូលរួម សកម្មភាពការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងកែលម្អជីវភាពប្រជាជនស្របតាមអត្ថន័យវប្បធម៌ជាសេដ្ឋកិច្ច ។ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ គណបក្សនឹងបន្តផ្ដោតលើសកម្មភាពសំខាន់ៗជាអាទិភាពគឺ ការថែរក្សា និង អភិវឌ្ឍតំបន់បេតិកភណ្ឌឱ្យមាននិរន្តរភាព ការថែទាំ និងអភិរក្សប្រាសាទបុរាណនានា ការជំរុញឱ្យកម្ពុជា ក្លាយជាមជ្ឈមណ្ឌលមួយនៃការផ្សព្វផ្សាយសិល្បៈ ទស្សនីយភាព ផ្សព្វផ្សាយផលិតផលសិល្បៈសុទ្ធរូប និង សិល្បៈសិប្បកម្ម ការពង្រីកសកម្មភាពវប្បធម៌លើគ្រប់ជំនាញ និងការខិតខំពង្រីកទីផ្សារវប្បធម៌ឱ្យកាន់ តែបានទូលាយទាំងក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេសដែលនឹងជំរុញថែមទៀតដល់ផលិតកម្មវប្បធម៌ខ្មែរ ។ បង្កើនការអប់រំ ជាពិសេសការអប់រំស្រទាប់យុវជន និងកុមារឱ្យយល់ដឹងច្បាស់អំពីតម្លៃដ៏វិសេសវិសាលនៃ វប្បធម៌ ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ ដែលជាអត្តសញ្ញាណរបស់ជាតិ ហើយចូលរួមថែរក្សា លើកតម្កើង អភិវឌ្ឍវប្បធម៌ជាតិ និងកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលនៃវប្បធម៌អវិជ្ជមានពីបរទេស ។

បង្កើនការផ្លាស់ប្តូរសកម្មភាពវប្បធម៌សិល្បៈជាមួយបណ្តាប្រជាជាតិ ដើម្បីសន្តិភាព សុខដុមនីយកម្ម និងអភិវឌ្ឍន៍ ។ ថែរក្សា និងអភិវឌ្ឍវប្បធម៌ ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ល្អ និងភាសារបស់បងប្អូនជនជាតិដើម ភាគតិច ។

៧៩- គោរពសេរីភាពខាងជំនឿ និងសាសនា លើកស្ទួយព្រះពុទ្ធសាសនាដែលជាសាសនារបស់រដ្ឋ ជាពិសេសការបន្តពង្រឹង និងពង្រីកពុទ្ធិកសិក្សានៅគ្រប់កម្រិត ការបោះផ្សាយគម្ពីរដីកា ក្បួនច្បាប់នានា និង កិច្ចប្រតិបត្តិធម្មវិន័យ ទន្ទឹមនេះ គាំទ្រសកម្មភាពនៃសាសនាផ្សេងៗទៀតក្នុងសង្គម ។ ពង្រឹងសុខដុមនីយកម្មរវាង សាសនិកនៃគ្រប់សាសនា ប្រឆាំងការរើសអើង បែងចែកក្នុងចំណោមប្រជាជនដែលបណ្តាលមកពីភាពខុសគ្នា ខាងសាសនា សំដៅប្រែក្លាយសក្តានុពលរបស់សាសនាទាំងអស់ ទៅជាកម្លាំងជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម ពង្រឹងសន្តិភាព សាមគ្គីភាព ថែរក្សាប្រពៃណីជាតិ និងលើកកម្ពស់តម្លៃសីលធម៌ ។ រាំងស្ងាត់ការយកសាសនា ទៅធ្វើអាជីវកម្ម និងបង្កជាវិបត្តិសាសនា ។

សង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា

៨០- អភិវឌ្ឍវិស័យសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទាឱ្យកាន់តែមានវិសាលភាពទូលំ ទូលាយ រួមចំណែកធ្វើឱ្យសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាជនមានស្ថានភាពកាន់តែប្រសើរឡើង ដោយមានសេវា សង្គមកិច្ចគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ជួយជនរងគ្រោះ និងជនងាយរងគ្រោះគ្រប់ប្រភេទ មានប្រព័ន្ធសន្តិសុខសង្គម

រឹងមាំ និងទូលំទូលាយសម្រាប់ធានារ៉ាប់រងចំពោះហានិភ័យសង្គមជាយថាហេតុ ហើយធ្វើឱ្យសេវាសង្គមកិច្ច កាន់តែនៅក្បែកនឹងប្រជាជន ព្រមទាំងមានការចូលរួមដ៏សកម្មពីប្រជាជន ។

លើការងារអភិវឌ្ឍសុខុមាលភាពសង្គម គណបក្សនឹងជំរុញបង្កើនអន្តរាគមន៍សង្គមកិច្ច ដើម្បីជួយ ដល់ប្រជាជនក្រីក្រងាយរងគ្រោះ និងជនរងគ្រោះដោយគ្រោះមហន្តរាយផ្សេងៗ ។ លើកកម្ពស់សន្តិសុខ ស្បៀង បន្តពង្រឹងពង្រីកកម្មវិធីសង្គ្រោះបន្ទាន់សម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្រងាយរងគ្រោះ ទប់ស្កាត់ទុរគតភាព និងការធ្វើចំណាកស្រុកដោយប្រថុយប្រថាន ។ ពង្រឹងកម្មវិធីដោះស្រាយបញ្ហាជនអនាថា ជំរុញការប្រយុទ្ធ ប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស និងការជួយជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស យកចិត្តទុកដាក់ធ្វើការ អភិវឌ្ឍសហគមន៍ប្រជាជនក្រីក្រ ឱ្យទទួលបានកាលានុវត្តភាពសម្រាប់កែលម្អជីវភាព ។ ខិតខំបង្កើតប្រព័ន្ធ សន្តិសុខសង្គមឱ្យបានទូលំទូលាយ គ្របដណ្តប់គ្រប់ស្រទាប់ប្រជាជន និងគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ធ្វើជាស្នូលនៃសំណាញ់ សុវត្ថិភាពសង្គម និងជំរុញការអនុម័តច្បាប់ស្តីពីរបបសន្តិសុខសង្គមសម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជា ។

៨១- លើកកម្ពស់ការអនុវត្តការងារយុវនីតិសម្បទា និងការអនុវត្តកម្មវិធីយុត្តិធម៌អនីតិជន ។ ពង្រឹង ការព្យាបាល ស្ថានីតិសម្បទាសម្រាប់ជួយជនរងគ្រោះដែលប្រើប្រាស់បំពានសារធាតុញៀនតាមមណ្ឌល ព្រមជាមួយនោះ លើកទឹកចិត្ត ការព្យាបាល និងស្ថានីតិសម្បទាជនរងគ្រោះដែលប្រើប្រាស់បំពានសារធាតុ ញៀននៅតាមសហគមន៍ ។

៨២- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិចំពោះជនពិការ ជំរុញកិច្ចការពារលើកកម្ពស់សិទ្ធិសុខុមាលភាព ជនពិការតាមអនុសញ្ញានៃអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ និងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារ លើកកម្ពស់សិទ្ធិជនពិការ ផ្តល់សេវាស្ថានលទ្ធភាពពលកម្មដោយមិនបង់ថ្លៃសម្រាប់ជនពិការក្រីក្រ ពង្រីក សេវាសហគមន៍ អនុវត្តគោលនយោបាយឧបត្ថម្ភជនពិការក្រីក្រតាមសហគមន៍ និងបង្កើនការចូលរួមរបស់ ជនពិការក្នុងគ្រប់សកម្មភាព ។

បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិសម្រាប់មនុស្សចាស់ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ជំរុញនូវកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ មនុស្សចាស់តាមសហគមន៍ និងកម្មវិធីថែទាំមនុស្សចាស់តាមគ្រួសារឱ្យបានកាន់តែប្រសើរ ។ ពង្រឹងសកម្មភាព នៃសមាគមមនុស្សចាស់នៅតាមឃុំ សង្កាត់ លើកទឹកចិត្តចំពោះការបង្កើតកម្មវិធីមនុស្សធម៌នានា ដើម្បីជួយ ដល់ជនចាស់ជរា ។ ជំរុញការរៀបចំ និងដំណើរការសេវាជនចាស់ជរា ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលភ្នាក់ងារផ្តល់សេវា ថែទាំជនចាស់ជរា ។

ពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិចំពោះអតីតយុទ្ធជន និងគោលនយោបាយជាតិចំពោះអតីត មន្ត្រីរាជការស៊ីវិលឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ។ បន្តអនុវត្តនយោបាយរដ្ឋទទួលបន្ទុកបង់ប្រាក់ភាគទាន ៦% នៃ

ប្រាក់បៀវត្សជួសមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល សម្រាប់ទ្រទ្រង់បេឡាជាតិសន្តិសុខសង្គមសម្រាប់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងរដ្ឋបង់ប្រាក់ភាគទានតាមការកំណត់ជូនកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធសម្រាប់ទ្រទ្រង់បេឡាជាតិអតីតយុទ្ធជន ។ ពង្រឹងបេឡាជាតិសន្តិសុខសង្គមសម្រាប់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល បេឡាជាតិសម្រាប់អតីតយុទ្ធជន និងមូលនិធិជន ពិការជាគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលដែលមានលក្ខណៈហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ ជាគ្រឹះស្ថានសោធន សម្រាប់ផ្តល់សេវាសន្តិសុខសង្គមផង និងអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុផង ។ បន្តអនុវត្តគោល នយោបាយផ្តល់សម្បទានដ៏សង្គមកិច្ច កសាងលំនៅស្ថានជូនអតីតកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងគ្រួសារដែល មានតម្រូវការពិបាក ព្រមទាំងបង្កើតគម្រោងជាច្រើនថែមទៀតដើម្បីកែលម្អជីវភាពយោធិន និង អតីតយុទ្ធជន ។

៨៣- ពង្រឹងភាពជាដៃគូជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាតិ និងអន្តរជាតិ ព្រមទាំងសហប្រតិបត្តិការ ដើម្បីពង្រីកស្ថានភាពសាមគ្គីធម៌នៅក្នុងសង្គម រៀបចំប្រភពធនធាន ថវិកា សម្ភារៈ បច្ចេកទេស សម្រាប់ បម្រើឱ្យសំណូមពរនៃការងារសង្គមកិច្ច និងការជួយដល់ជនក្រីក្រងាយរងគ្រោះ ។

ស្ត្រី កុមារ និងយុវជន

៨៤- ពង្រឹងស្ថានភាព និងតួនាទីដ៏សំខាន់របស់ស្ត្រីក្នុងសង្គម លើកស្ទួយសីលធម៌ និងតម្លៃរបស់ស្ត្រីខ្មែរ លុបបំបាត់រាល់ទស្សនៈមើលស្រាលតួនាទីរបស់ស្ត្រី សំដៅលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីឱ្យកាន់តែទូលំទូលាយ និងខ្លាំងក្លាថែមទៀតក្នុងការកសាង និងការពារមាតុភូមិ ។

បន្តលើកកម្ពស់សមធម៌យេនឌ័រ ជំរុញភាពអង់អាចរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ច ដោយជំរុញការបណ្តុះ បណ្តាល បំពាក់បំប៉នជំនាញបច្ចេកទេស និងផ្តល់កាលានុវត្តភាពដល់ស្ត្រីក្នុងការពង្រីកមុខរបរ បង្កើនចំណូល និងកសាងសហគ្រិនភាព ។ បង្កើនឱកាសរៀនសូត្រសម្រាប់ស្ត្រី និងក្មេងស្រី ជាពិសេសនៅកម្រិតមធ្យម សិក្សាទុតិយភូមិ និងឧត្តមសិក្សា ។ ពង្រីកលទ្ធភាពក្នុងការទទួលបានសេវាសុខាភិបាលប្រកបដោយគុណភាព សម្រាប់ស្ត្រី និងក្មេងស្រី ជាពិសេសនៅតាមតំបន់ជនបទ ។ ជំរុញកម្មវិធីអប់រំសីលធម៌សង្គម តម្លៃស្ត្រី និងគ្រួសារខ្មែរ សំដៅពង្រីកវប្បធម៌អហិង្សា ការកសាងគ្រួសារ និងសហគមន៍ប្រកបដោយសុភមង្គល ។ ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ និងច្បាប់ស្តីពី ការបង្ក្រាបអំពើជួញដូរមនុស្ស និងការធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ ជាពិសេសការអនុវត្តផែនការជាតិ ស្តីពីការទប់ស្កាត់ អំពើហិង្សាលើស្ត្រី ដើម្បីលុបបំបាត់នូវឥរិយាបថប្រើអំពើហិង្សាលើស្ត្រី ។

៨៥- បន្តបង្កើនសមាមាត្រនៃការចូលរួមរបស់ស្ត្រីឱ្យបានកាន់តែច្រើនឡើងនៅក្នុងស្ថាប័នជាតិគ្រប់ ថ្នាក់ ដើម្បីឱ្យស្ត្រីបានចូលរួមកាន់តែសកម្មក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចនានា ការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងអភិបាលកិច្ច ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។

៨៦- ផ្តល់អាទិភាពលើការអភិវឌ្ឍសុខុមាលភាពកុមារឱ្យបានល្អប្រសើរ ដោយជំរុញការផ្សព្វផ្សាយ និងអនុវត្តយ៉ាងម៉ត់ចត់នូវអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ជាពិសេសធានាឱ្យកុមារបានទទួលពិតប្រាកដ នូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានទាំងបួនរបស់កុមារ គឺ "សិទ្ធិរស់រានមានជីវិត សិទ្ធិទទួលបានការអភិវឌ្ឍ សិទ្ធិទទួលបាន ការការពារ និងសិទ្ធិចូលរួមរបស់កុមារ" ។ បន្តខិតខំសម្រេចនូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍របស់កម្ពុជា ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ ។ ពង្រឹងការអនុវត្តនយោបាយថែទាំជំនួសចំពោះកុមារ ការថែទាំកុមារតាមគ្រួសារ និងសហគមន៍ បង្កើនការគ្រប់គ្រង និងគុណភាពនៃការថែទាំកុមារនៅតាមមណ្ឌល ទាំងមណ្ឌលរដ្ឋ និង មណ្ឌលនៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។ អនុវត្តម៉ឺងម៉ាត់នូវអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ និងច្បាប់ជាធរមាន ដើម្បីរក គ្រួសារល្អសម្រាប់កុមារនៅក្នុងប្រទេស និងអន្តរប្រទេស រាំងស្ងាត់ការធ្វើអាជីវកម្មកុមារតាមគ្រប់រូបភាព ។

យុវជន

៨៧- យុវជនជាសមស្របរបស់ជាតិទៅអនាគត ជាកម្លាំងបន្តវេនប្រកបដោយសក្តានុពលក្នុងការ អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងការការពាររាល់សមិទ្ធផលសង្គម ។ ភាពរឹងមាំរបស់យុវជនកម្ពុជា ជាតំណាង ឱ្យអនាគតដ៏រុងរឿងរបស់ជាតិ ។ គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាយកចិត្តទុកដាក់បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍយុវជនឱ្យ មានការរីកចម្រើនគ្រប់ផ្នែកទាំងខាងចំណេះដឹង ចំណេះធ្វើ សុខភាព កាយសម្បទា និងមានសីលធម៌រស់នៅ ថ្លៃថ្នូរ ចៀសផុតពីអំពើអបាយមុខ និងអំពើហិង្សា ហើយប្តេជ្ញាឈ្នះក្នុងការបំពេញរាល់ភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ គណបក្សបន្តលើកកម្ពស់ការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលមុខជំនាញវិជ្ជាជីវៈ ចំណេះដឹងវិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកទេស និងកម្មវិធីបំណិនជីវិតដល់យុវជន ជាពិសេសយុវជនពុំសូវមានលទ្ធភាព យុវជនងាយរងគ្រោះ និងយុវជនពិការ ឱ្យមានសមត្ថភាព និងកាលានុវត្តភាពក្នុងការបង្កើតមុខរបរ ឬ ស្វែងរកការងារធ្វើក្នុងទីផ្សារពលកម្មដែលកំពុងតែមានការរីកចម្រើន ។ បង្កើនការអប់រំ ការថែទាំ និង ការផ្តល់សេវាសុខភាពប្រកបដោយគុណភាព និងសមធម៌ដល់យុវជន ពង្រីកសកម្មភាពសិល្បៈ កីឡា ការកម្សាន្តសម្រាប់យុវជន សំដៅពង្រឹងកាយសម្បទា សុខភាព និងសាមគ្គីភាពក្នុងជួរយុវជន យុវនារី ។

ការពារសន្តិសុខ សុវត្ថិភាព និងយុត្តិធម៌សម្រាប់យុវជន យកចិត្តទុកដាក់បញ្ចូលតម្រូវការរបស់ យុវជនទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍គ្រប់កម្រិត ពង្រីកការបណ្តុះបណ្តាលភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងជំរុញការអនុវត្ត ជាជំហានៗនូវទិសដៅយុវភាវូបនីយកម្មក្នុងការផ្តល់ការទទួលខុសត្រូវ នៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ដល់យុវជន ដើម្បីឱ្យយុវជនកាន់តែពង្រីកបាននូវឱកាស និងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រទេស ។ លើកទឹកចិត្ត ពង្រឹងចលនាស្ម័គ្រចិត្តរបស់យុវជនចូលរួមក្នុងសកម្មភាពកសាងយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម ការទប់ស្កាត់បាតុភាព អសកម្មតាមសហគមន៍ និងក្នុងសកម្មភាពផ្សេងៗទៀត ដើម្បីបម្រើផលប្រយោជន៍ប្រជាជននៅតាមមូលដ្ឋាន ក៏ដូចផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ។

ជំរុញចលនាកាយវិទ្យានៅតាមសាលាបឋមសិក្សា អនុវិទ្យាល័យ និងវិទ្យាល័យ រួមចំណែកបង្កលក្ខណៈឱ្យសមាជិកកាយវិទ្យាគ្រប់រូបក្លាយជាពលរដ្ឋដែលមានការរីកចម្រើនពេញលេញ ទាំងកាយសម្បទា ចំណេះដឹង និងបញ្ញាស្មារតី មានការទទួលខុសត្រូវចំពោះខ្លួនឯង ចំពោះគ្រួសារ និងសង្គម ហើយចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនានា ដែលផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍ សង្គមជាតិ និងអន្តរជាតិ ។

ជំរុញចលនាយុវជនកាកបាទក្រហម ដើម្បីពង្រឹងពង្រីកស្មារតីមនុស្សធម៌ឱ្យបានទូលំទូលាយក្នុងមហាជន តាមគោលការណ៍របស់កាកបាទក្រហម និងអង្គចន្ទក្រហមអន្តរជាតិ ព្រមទាំងចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនានាដូចជា ការអប់រំយុវជនអំពីបញ្ហាសុខភាព អំពីសុវត្ថិភាពចរាចរណ៍ និងការរក្សាអនាម័យនៅតាមមូលដ្ឋានជាដើម ។

* * *

 កម្មវិធីនយោបាយរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ដើម្បីកសាង និងការពារមាតុភូមិ ឆ្នាំ ២០១៣-២០១៨ ជាបញ្ញត្តិណាមួយរបស់គណបក្សទាំងមូល ដែលត្រូវបានកសាងឡើងដោយផ្អែកលើរាល់សមិទ្ធផលដ៏ថ្លៃថ្លាបំផុតនៃសង្គមជាតិដែលបានសម្រេចក្នុងរយៈពេល ៣៤ឆ្នាំកន្លងមកនេះ ជាពិសេសសមិទ្ធផលនៃការអនុវត្តកម្មវិធីនយោបាយរបស់គណបក្សឆ្នាំ ២០០៨-២០១៣ ព្រមទាំងផ្អែកលើការវិវត្តជាក់ស្តែងនៃសភាពការណ៍ជាតិ និងអន្តរជាតិបច្ចុប្បន្ន និងបំណងប្រាថ្នាដ៏ពិសិដ្ឋរបស់ប្រជាជន ដើម្បីបន្តនាំកម្ពុជាឈានឡើងឆ្ពោះទៅកាន់ដំណាក់កាលរីកចម្រើនមួយថ្មីទៀតដ៏ខ្លាំងក្លារបស់ខ្លួន ប្រកបដោយកិត្តិយស និងសេចក្តីសង្ឃឹមជឿជាក់ចំពោះអនាគត ក្នុងឯករាជ្យ បូរណភាពទឹកដី ឯកភាព សន្តិភាព ប្រជាធិបតេយ្យ និងវិបុលភាព ។

គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា សូមអំពាវនាវដល់ជនរួមជាតិនៅគ្រប់ទិសទី និងគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានក្នុងសង្គម សូមផ្តល់ការគាំទ្រ និងចូលរួមអនុវត្តយ៉ាងសកម្មនូវកម្មវិធីនយោបាយនេះ ដើម្បីបន្តរួមគ្នាពុះពារជំនះរាល់ឧបសគ្គ និងការលំបាកទាំងឡាយក្នុងដំណើររីកចម្រើនរបស់ជាតិ ហើយបង្កើតឡើងនូវសមិទ្ធផលថ្មីៗទៀតកាន់តែធំធេងឡើង ក្នុងបុព្វហេតុកសាង អភិវឌ្ឍ និងការពារមាតុភូមិយើង ។

កម្មវិធីនយោបាយនេះ ត្រូវបានមហាសន្និបាតវិសាមញ្ញតំណាងទូទាំងប្រទេសរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាអនុម័តនៅថ្ងៃទី ១៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ។

តើ គណៈបក្សខ្មែរអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច មាននិយមន័យម្តេច ?

គណបក្ស = ការប្រកួតប្រជែង ជាក្រុម ជាបក្ស . ខ្មែរ + ការអភិវឌ្ឍន៍ = សេដ្ឋកិច្ច

- រូបថតដ៏សំខាន់ជាងដើមឫស្សី មានន័យថា : យុវវ័យបច្ចុប្បន្ន ស្តង់ដារនៃនាសម័យ
- ឫស្សី ដើម បញ្ជាក់ថា យុវវ័យបច្ចុប្បន្ននៃនាសម័យ មុនសម័យអង្គរ គឺ: សញ្ញាប្រាសាទកំពូល ៥
- មំពាងដើម គឺ: ប្រាសាទកំពូល ៥ ក្នុងសាសនាព្រះឧបាសម្ព័ន្ធ ក្នុងអំណាចតិរិះ ឈរលើលេខរៀងទី៥

ធានាបន្ទា : **សមៈ** **សុចរិត** **យុត្តិធម៌** និង **សម្លេងៈ** **ប័រី** **ការពារ**

- សច្ចៈ** - រាល់សេចក្តីសំរេច សេចក្តីប្រកាស ត្រូវទទួលខុសត្រូវ និងអនុវត្តន៍ជាចាំបាច់ ។
- សុចរិត** - ធ្វើអ្វីត្រូវយ៉ាងដោយភាពត្រឹមត្រូវ មិនប្រកាន់បក្សពួក មិត្តភក្តិ បងប្អូន អនុវត្តន៍តិរិះ ។
- យុត្តិធម៌** - ផ្តល់យុត្តិធម៌ស្មើគ្នា មិនមាន អ្នកធំ មិនមាន អ្នកតូច មិនមានអ្នកមាន មិនមានអ្នកក្រ ។
- សម្លេងៈ** - ជួយពលរដ្ឋដែលកំពុងរងទុក្ខ សំអោយរដ្ឋាភិបាលជួយ ។
- ប័រី** - រកការងារផ្តល់ជូនពលរដ្ឋ និង ពន្យល់បង្ហាញ អោយពលរដ្ឋយល់ និងធ្វើការបាន ។
- ការពារ** - ចាត់មន្ត្រីពិនិត្យរាល់ការងារពលរដ្ឋ មិនអោយជនឈ្មួញឱកាសកេងប្រវ័ញ្ចប្រជាជន ។

គោលនយោបាយបក្ស

គោលនយោបាយ អភិវឌ្ឍន៍ ទំ ៤

- ១- អភិវឌ្ឍន៍ផ្ទុះឆានមនុស្ស
- ២- អភិវឌ្ឍន៍កសិឧស្សាហកម្ម
- ៣- អភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍
- ៤- អភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច

- ១- អភិវឌ្ឍន៍ផ្ទុះឆានមនុស្ស
- ២- អភិវឌ្ឍន៍កសិឧស្សាហកម្ម
- ៣- អភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍
- ៤- អភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច

+ ជំពូកទី១៖ ការអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម

៤- អភិវឌ្ឍន៍វិស័យសេដ្ឋកិច្ច,

៤- អភិវឌ្ឍន៍វិស័យសេដ្ឋកិច្ច.

ទាន គឺជាព្រះរាជកិច្ចរបស់ព្រះករុណាជាម្ចាស់ព្រះមហាក្សត្រ ដែលរដ្ឋាភិបាលចង់បានត្រូវរៀបចំថ្វាយព្រះករុណា ជាព្រះរាជកិច្ច ព្រោះទាំងនេះជាសម្បត្តិជាតិ និង ជាសម្បត្តិព្រះមហាក្សត្រ ។

= តើ គណបក្សខ្មែរអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច បានប្រាក់ពិណាមកអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងបើកប្រាក់បៀវត្សមន្ត្រីរាជការ បញ្ចុះតម្លៃប្រុង សាងសង់សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ និង ផ្លូវគមនាគមន៍ ។ល ។ ?

មញ្ញវត្ថុនៃសេចក្តីសួរ

- បើតាមការពិនិត្យ និងស្រាវជ្រាវ របស់អ្នកសេដ្ឋកិច្ចយើងថា រូបិយប័ណ្ណបរទេសបាននិងកំពុងធ្វើមន្ត្រី សេរីមាតុភូមិកម្ពុជា ប្រមាណ១០០.០០០.០០០.០០០.០០០ដុល្លា ដប់មិនបានដុល្លាអាមេរិក ការដែលកំណត់ប្រមាណនេះ ដោយសំអាងទៅលើសេចក្តីប្រកាសរបស់រដ្ឋាភិបាល សំរាប់ខ្ទង់នៃណាយឆ្នាំ២០១៣ និងកញ្ចប់ថវិការចំណូលមកវិញជាង ៣.០០០.០០០លាន និង ការអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា មើលមានស្ថិតិសង្ខេប ប្រមាណជាង ១០០.០០០.០០០.០០០.០០០ដុល្លានេះ ធ្វើមន្ត្រីលើកម្ពុជា ។

យើងគ្រាន់តែលើកយកអត្រាប្តូរប្រាក់ទិញនិងលក់ ដុល្លា គឺ ១ដុល្លាចំណូលបាន ៣០០រៀល គុណ និងដប់ម៉ឺន លានដុល្លា ឆ្នើរ ៣០.០០០.០០០.០០០.០០០.០០០រៀល សំរាប់ ១ឆ្នាំ ។ បើយើងនាំយកមកបើកប្រាក់បៀវត្ស មន្ត្រីរាជការ ១ខែ ឆ្នើរ ២.៥០០.០០០.០០០.០០០.០០០រៀល នេះគឺជាទឹកប្រាក់ដែល គណបក្សខ្មែរអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច ចាំបាច់នាំមក បើកប្រាក់បៀវត្សដូចមន្ត្រីរាជការទាំងអស់ចាប់ពី ១.០០០.០០០.០០០រៀលឡើងទៅនេះ ។

- ថវិការដែលនាំមកសាងសង់អាគារស្នាក់នៅរបស់មន្ត្រីរាជការ សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ ។ល ។
- គឺបានមកពីការប្រមូលពន្ធរបស់រដ្ឋ ។
- ១- ពន្ធនាំចូល ច្រក ភ្នំពេញ កំពង់សោម កំពត តាកែវ ស្វាយរៀង ព្រៃវែង កំពង់ចាមខេត្តមានជ័យ បន្ទាយមានជ័យ បាត់ដំបង កោះកុង និង កណ្តាល ។ល ។ ពន្ធនាំចូលមានអត្រា១០%ឡើងទៅ ។
- ២-ពន្ធអាករចរាចរណ៍ ១០% នៃតម្លៃទំនិញ ចរន្ត ។

= នេះគឺជាកញ្ចប់ថវិការសំរាប់ការសាងសង់ និងអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជាទៅតាមគោលការណ៍របស់ គណបក្សខ្មែរអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច ។

-ការបញ្ចុះតម្លៃប្រុង គឺរដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវធ្វើការទិញកំប្រុងជាមួយក្រុមហ៊ុនបរទេសដោយកំណត់តម្លៃ ជាវិស្វមាធិ និងលក់អោយក្រុមហ៊ុនឯកជនវិញ ដោយកំណត់អោយលក់តាមតម្លៃដែលរដ្ឋបានកំណត់ជាផ្លូវការ ពេលរដ្ឋទទួលប្រយោជន៍ រដ្ឋទទួលបានពន្ធ នាំយកមកអភិវឌ្ឍកម្ពុជា ។

-ចាត់វិធានការអោយរដ្ឋអនុវត្តន៍ដូចម្តេច វិនិច្ឆ័យ

-ចាត់វិធានការមិនអោយរូបិយប័ណ្ណបរទេសធ្វើមន្ត្រីសេរីមាតុភូមិកម្ពុជា រាល់ការចំណាយ ត្រូវប្តូរប័ណ្ណកម្ពុជា និងប្រើប្រាស់រូបិយប័ណ្ណកម្ពុជាប៉ុណ្ណោះ ។ គឺ ជំរុញអោយពេលជួយលំ ឡាស់អំពីប្រយោជន៍ នៃការបង់ពន្ធដូនរដ្ឋ រដ្ឋអាចអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសបានអាស្រ័យលើការបង់ពន្ធដូនរដ្ឋ ពន្ធដែលទទួលបានពីការបង់ពន្ធរបស់ពលរដ្ឋ ត្រូវបញ្ជាក់ច្បាស់ជូនពលរដ្ឋជ្រាប ។

- ថវិការប្រមូលពន្ធបានប៉ុន្មានក្នុង១ខែ ?
- រដ្ឋនាំយកទៅប្រើប្រាស់អ្វីខ្លះ ?
- ប្រយោជន៍បានទៅលើអ្នកណា ?

គណបក្សខ្មែរអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច មានគោលការណ៍ជាក់លាក់សំរាប់អភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ។

ក- តំឡើងប្រាក់បៀវត្ស មន្ត្រីរាជការ បុគ្គលិក ចាប់ពី១.០០០.០០០.០០០រៀល មួយលានរៀល ឡើងទៅ ។

ខ- តំឡើងប្រាក់លេកប្រចាំថ្ងៃថ្នាក់កម្មករ ២៨.០០០.០០០រៀលក្នុង១ថ្ងៃ ឡើងទៅ ក្នុងនោះបើគិតជាប្រាក់ខែដោយកាត់ថ្លៃអាទិត្យចេញ គឺ ៧២៨.០០០រៀល គិតជាដុល្លា បច្ចុប្បន្ន គឺ១៨០ដុល្លា ក្នុង១ខែ សំរាប់កម្មករកាត់ដេរ ។

គ- ចាត់កំណត់ប្រុងសាង ម៉ាស៊ីន អោយមានតម្លៃស្មើប្រទេសថៃ និងម៉ាឡេស៊ី

ឃ- មិនអនុញ្ញាតអោយចល័ត ឬផ្លាស់ប្តូរមន្ត្រីរាជការ ទាំងតួនាទី ទាំងមុខងារ ចាំបាច់ត្រូវ រក្សាតំណែង និងជំរុញអោយមន្ត្រីរាជការអនុវត្តន៍ដូចម្តេច ដែលជាសម្បត្តិរបស់សភាជាតិ ។

តុលាត្រូវការកាត់ទោសអ្នកដែលសម្លាប់ខ្មែរពិត ព្រោះខ្មែរមិនមែនជាអ្នកសម្លាប់ខ្មែរទេ ។

- ចាត់សាងសង់អាគារស្នាក់នៅរបស់មន្ត្រីរាជការ បុគ្គលិកក្រសួងមន្ទីរ ទាហាន ប៉ូលីស គោលបំណងកាត់បន្ថយ រាល់ការចំណាយ ប្រុងធ្វើដំណើរ ចំណាយការស្នាក់នៅ ចំណាយលេវេលារ គឺស្រឡាញ់ក្រៅផ្ទះ ដែលជាជីវិតសង្គម នាំភាពក្តៅក្រហាយដល់កូនប្រពន្ធ ។ល ។

- សាងសង់សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ អាហារសាសនា និង ផ្លូវគមនាគមន៍ ដែលជាសម្បត្តិសាធារណៈ ក្រោមព្រះរាជកិច្ចព្រះករុណាព្រះមហាក្សត្រ ការរៀបចំ សាងសង់សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ អាហារ

សាសនា និង ផ្លូវគមនាគមន៍ ដែលជាសម្បត្តិសាធារណៈ គឺជាភារៈកិច្ចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ការប្រាសប្រ

បងប្អូនជំនួយជាតិជាទីគោរព អ្នកទាំងអស់នេះ គឺជាគោលការណ៍របស់

តែដោយការបំណេះបង្រៀនរបស់អង្គការយូណេស្កូ បានជួយដល់ការអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកទេស និងការអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកទេស ដើម្បីឱ្យប្រជាជនកម្ពុជា មានជីវភាពរស់នៅបានល្អប្រសើរ។

ដើម្បីអោយ គណបក្សខ្មែរអភិវឌ្ឍន៍សង្គម ទៅជាដឹកនាំ លះត្រាតែ

មានន័យថា បើចង់ប្រើខេអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច បោះឆោតអោយទៅបាន ។

- តើបងជន្មជាតិអោយកូនចៅរៀនសូត្រ ដើម្បីអ្វី ? ជាមាសករ

- តើមន្ត្រីរាជការទាំងអស់ចង់បានប្រាក់បៀវត្ស ចាប់ពី ១.០០០.០០០.០០រៀល

- តើមន្ត្រីជំនាញការទាំងអស់ ចង់បានអាជ្ញាស្នាក់នៅ កាត់បន្ថយការ

- តើប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ចង់បានប្រាក់ពលកម្ម ចាប់ពី ២៨.០០០.០០រៀល ឡើងទៅ

- តើយើងបានរៀបចំតាមតម្រូវទេសចរណ៍ទេសដ៏វិបល្លាស?

នៅថ្ងៃទី ២៨ ខែកក្កដា ២០១៣ នេះ ។

ផលបត្យុខ្មែរអភិវឌ្ឍនសេដ្ឋកិច្ច

ឧទាហរណ៍ ១៖

ප්‍රයුක්තවශයෙන් ෧.

គោលនយោបាយរបស់គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រ

គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅថ្ងៃទី ៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៧ ហើយបានទទួលសច្ចាស្ម័តពីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅថ្ងៃទី ៥ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០០៧។

បេក្ខជននាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃគណបក្សនេះគឺ លោក ក្រវ៉ាញ ដារ៉ន

មូលដ្ឋាននៃគោលនយោបាយ៖

គោលការណ៍កំពូលនៃគណបក្សគឺបំបាត់ភាពក្រីក្រ និង កសាងឡើងវិញនូវភ័ព្វវាសនាដ៏ត្រឹមត្រូវជូនកម្ពុជារួមទាំងនាំមកនូវជីវិតថ្លៃថ្នូរ សុវត្ថិភាព យុត្តិធម៌ សន្តិភាព សមភាព និងសិទ្ធិសេរីភាព ជូនពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប។ រាល់កិច្ចការនឹងត្រូវបានអនុវត្តដើម្បីនាំឱ្យយើងឈានទៅដល់ទិសដៅនោះក្នុងពេលដ៏ខ្លីខាងមុខ។

ឥទ្ធិពលនៃភាពទុគ្គតកំពុងយាយីបំផ្លាញជីវិតមនុស្សនៅកម្ពុជា ដែលគ្មាននរណាអាចប្រកែកបានឡើយ។ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី កំពុងតែវាយការណ៍ថា ភាពក្រីក្រនៅតែបន្តជាបញ្ហាដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនៅអាស៊ី។ ចន្លោះរវាងអ្នកមាន និងអ្នកក្រកាន់តែរីកធំទៅៗ គឺជាភាពអយុត្តិធម៌ និងជាការគំរាមកំហែងដល់ថិរភាពសង្គម។

យើងដឹងហើយថា ភាពក្រីក្រគឺជាឫសកែវនៃបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចក្នុងសង្គម។ យើងក៏ដឹងផងដែរនូវវិធីសង្គ្រោះពលរដ្ឋឱ្យចេញរួចពីភពក្រីក្រនេះ។ យើងគោរពពលរដ្ឋក្រីក្រនូវស្មារតីប្រឹងប្រែងតស៊ូ ឆ្លាស់ឆ្លៀត និងភាពមោះមុតស្វិតស្វាញចំពោះការងារលំបាកគ្រប់បែបយ៉ាង។ ដូច្នេះ យើងនឹងប្រើគ្រប់វិធានការណ៍ដើម្បី ជួយដល់ពលរដ្ឋក្រីក្រទាំងនោះ ឱ្យលោកអាចមានសមត្ថភាពឧបត្ថម្ភក្រុមគ្រួសារបានហើយអាចរួម ចំណែកនូវចំណេះដឹងនិងទេពកោសល្យរបស់លោកជាមួយនឹងសង្គមវិញ។

គម្រោងប្រព្រឹត្តិកម្មជាច្រើននៅក្នុងគោលនយោបាយនេះ គឺបានមកពីការស្រាវជ្រាវ និងអនុសាសន៍ដែលបានផ្តល់ដោយក្រុមអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានាដែលកំពុងប្រតិបត្តិការនៅកម្ពុជា។ ឯកសារនេះមានរួមបញ្ចូលនូវគំនិតមួយចំនួនដែលប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអាមេរិក លោក **លីនដុន ចនសុន** (Lyndon Johnson) បានបង្ហាញជាលើកដំបូងនៅឆ្នាំ ១៩៦៤ ក្នុង “សង្គ្រាមប្រឆាំងភាពក្រីក្រ” របស់លោក។ គំនិតសំខាន់បំផុតនៃ “សង្គ្រាមប្រឆាំងភាពក្រីក្រ” នេះ គឺគម្រោងផ្តល់ជំនួយ ជាប្រាក់រយៈពេលខ្លី ជំនួយអាហារ និងជំនួយផ្នែកពេទ្យ ដល់ពលរដ្ឋក្រីក្រ ទន្ទឹមគ្នានឹងការត្រៀមពលរដ្ឋទាំងនោះឱ្យមានលទ្ធភាពឈានទៅរកការងារថ្មី និងចេញឱ្យរួចពីភពក្រីក្រ។

ការការពារដែនដី និង សិទ្ធិចំពោះអចលនវត្ថុ

វិចារណកថា - ពលរដ្ឋកម្ពុជាភាគច្រើនពឹងទៅលើដីធ្លីសម្រាប់ប្រកបអាជីវកម្ម ។ ភាពតានតឹងទៅលើធនធានដី កាន់តែកើនឡើង ដោយសារការធ្វើសម្បទានទន្ទ្រានទៅលើដីស្រែចំការរបស់ពលរដ្ឋ ការបំបោងតម្លៃដី និងការកើនឡើងនៃចំនួនពលរដ្ឋ។ រីឯការបាត់បង់ព្រៃឈើ គឺជាកត្តាដែលតម្រូវចំណាប់

អារម្មណ៍បន្ទាន់ ព្រោះវាអាចបង្កឱ្យមានគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ។

គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រនឹង៖

- អប់រំអ្នកដែលជាម្ចាស់ដីឱ្យយល់ពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួន
- រៀបចំចាត់ចែងឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវតំបន់សម្រាប់ចំការដាំដុះ ដើម្បីចៀសវាងកុំឱ្យប៉ះពាល់ទៅលើតំបន់ព្រៃឈើដ៏មានតម្លៃ
- បង្កើត និង អនុវត្តនូវច្បាប់ការពារដីធ្លី និងការពារសិទ្ធិចំពោះអចលនវត្ថុ
- ផ្តល់ព័ត៌មានជាចំហរនូវគ្រប់ដំណើរការធ្វើសម្បទានដីធ្លីរបស់រដ្ឋាភិបាល
- ប្រតិបត្តិ កម្មវិធីដាំដើមឈើ ក្នុងនាមថាពលរដ្ឋម្នាក់ដាំឈើមួយដើម
- ធ្វើប្រព្រឹត្តិកម្មបន្ទាន់ដើម្បីផ្ទេរដីដែលអត់ប្រើការដាក់ចូលរដ្ឋ ដើម្បីចែកជូនពលរដ្ឋវិញ
- អនុវត្តផែនការណ៍ប្រមូលថាមពលពីកំដៅថ្ងៃនិងកម្លាំងខ្យល់ (solar and wind power)

ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ / ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច

វិចារណកថា - ពលរដ្ឋកម្ពុជាភាគច្រើនរស់នៅក្នុងភាពក្រីក្រ ហើយត្រូវការឱកាសស្មើគ្នាដើម្បីលើកកម្ពស់គុណភាពនៃជីវិត។ ភាពក្រីក្រនេះជាកត្តាបង្កឱ្យមានជំងឺ និងវិញ្ញាណរបស់មនុស្ស។ ជំនួយបរទេសច្រើនហួសអាចគម្រោមដល់ឯករាជ្យ និងមោទនភាពជាតិ។

គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រនឹង៖

- ផ្តល់ជំនួយបណ្តោះអាសន្នជាប្រាក់និងអាហារ ចំពោះពលរដ្ឋដែលកំពុងរកការងារធ្វើ ឬកំពុងទទួលការហ្វឹកហ្វឺនវិជ្ជាជីវៈ
- បង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលការងារដើម្បីជួយផ្តល់ឱកាសនិងការងារដល់ពលរដ្ឋ
- បង្កើតកម្មវិធីសាធារណការដើម្បីជាជំនួយជូនពលរដ្ឋទាំងផលប្រយោជន៍ និងការងារផ្នែកជួសជុលផ្លូវថ្នល់ សំអាតសំរាម និងសង់ផ្លូវឡើងសម្រាប់ជនពិការ
- អភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូច និង ធុនកណ្តាល ដើម្បីបង្កើនវិនិយោគផ្នែកកសិកម្ម និង ប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹក (ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ)។
- អភិវឌ្ឍទីផ្សារសម្រាប់ផលិតផលសិល្បៈ និងសិប្បកម្មឱ្យបានដល់ខ្នាតអន្តរជាតិ
- ផ្តល់ការហ្វឹកហ្វឺនផ្នែកគ្រប់គ្រង និង វិជ្ជាជីវៈដឹកនាំ
- ជំរុញការចាយវាយថវិការដ្ឋសម្រាប់តែផលប្រយោជន៍ដល់ពលរដ្ឋជាធំ
- ផ្តល់ប្រាក់កម្ចីដែលមានការប្រាក់យ៉ាងទាបសម្រាប់ពលរដ្ឋខ្ចីធ្វើអាជីវកម្ម
- ផ្តល់កម្មវិធីអភិរក្សដល់មនុស្សចាស់
- បង្កើតប្រព័ន្ធជំនួយដល់ជនក្រីក្រនិងចាស់ជរា

ការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

វិចារណកថា - ភាពមិនស្មើគ្នាក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ អាចបណ្តាលឱ្យមានអារម្មណ៍ថា មានអយុត្តិធម៌ និងទំនាស់ក្នុងសង្គម។ កត្តានេះបណ្តាលឱ្យមនុស្សរត់ពីស្រែចូលទៅក្រុង ហើយបង្កឱ្យមានភាពចង្អៀតណែន ខ្វះជម្រក កើតការជួញដូរផ្លូវភេទ បរិស្ថានរស់នៅធ្លាក់ដុនដាប និងងាយរងជំងឺ HIV/AIDS។

គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រនឹង៖

- ផ្តល់ជំនួយដល់កសិករនូវជំនាញកសិកម្មទាន់សម័យ និងការគ្រប់គ្រងចាត់ចែងកសិកម្មរបៀបអាជីព
- បង្កើតឱកាសធ្វើជំនួញផ្នែកផ្សេងៗនៅជនបទ ដោយផ្តល់នូវឱកាស និងប្រាក់កម្ចីដែលមានការប្រាក់កម្រិតទាប
- ផ្តល់ជូនកសិករនូវជំនួយផ្នែកបច្ចេកទេស បច្ចេកវិជ្ជា គ្រាប់ពូជ និងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ

- ជំរុញទឹកចិត្តកសិករឱ្យបង្កើតកសិផលគ្រប់ពូជដំណាំ ដើម្បីឱ្យមានស្ថិរភាពនៃភោគផលអាហារ
- អភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលរួមមានផ្លូវថ្នល់ អគ្គិសនី ទូរស័ព្ទ ស្ថានីយ៍ថាមពលព័ក់ដៅថ្ងៃ និងកម្លាំងខ្យល់ តាមតំបន់ខ្យល់ច្រើននាឆ្នេរសមុទ្រ
- ឧបត្ថម្ភកម្មវិធីផ្តល់សេវាកម្មសម្រាប់យុវជន ដើម្បីផ្តល់ការអប់រំដែលអាចជំរុញឱ្យមានភាពលូតលាស់ផ្នែកបុគ្គលិកលក្ខណៈ និង លក្ខណៈជាមេដឹកនាំ ព្រមទាំងឱកាសផ្នែកការងារផង
- ឧបត្ថម្ភគាំទ្រនិងប្រឹងប្រែងក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្តពីសហរដ្ឋ (U.S. Peace Corps Volunteers) ដើម្បីជួយបម្រើការងារតាមតំបន់ជនបទ
- បង្កើតឱកាសបន្ថែមទៀតជូនជនស្ម័គ្រចិត្តដែលមានបច្ចេកទេសខ្ពស់ៗពីគ្រប់ប្រទេស ដើម្បីមកជួយពលរដ្ឋខ្មែរតាមតំបន់ជនបទ

ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យយុវជន និងផ្នែកសិក្សាអប់រំ

វិចារណកថា - ពលរដ្ឋខ្មែរប្រមាណជិតពាក់កណ្តាលមានអាយុក្រោម ២៥ ឆ្នាំ ជាធនធានមនុស្ស និងជាតំណាងអ្នកគ្រប់គ្រងប្រទេសនាអនាគតដ៏ខ្លីខាងមុខនេះ។ បើគ្មានការឧបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ផ្នែកសិក្សាអប់រំ និងជីវភាពសម្រាប់យុវជន និងយុវនារីយើងទាំងអស់គ្នាទេ នោះបញ្ហានៅកម្ពុជានឹងកើនច្រើនឡើងៗជាមិនខាន។

គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រនឹង៖

- បម្រុងទុកម្ភៃប្រាំភាគរយ (25%) នៃថវិកាជាតិ សម្រាប់ការសិក្សាអប់រំ
- តម្លើងប្រាក់ខែគ្រូបង្រៀនដើម្បីលើកស្ទួយជីវភាពឱ្យបានសមរម្យ
- ដឹកអណ្តូងទឹក នឹងសង់បង្គន់សាធារណៈតាមសាលារៀន
- ផ្តល់ឯកសណ្ឋានសាលាដោយឥតគិតថ្លៃដល់សិស្សក្រីក្រ
- ផ្តល់ឃានជំនិះដល់សិស្សដែលរស់នៅឆ្ងាយពីសាលាលើសពី ១,៦ គីឡូម៉ែត្រ និងជំនួយពិសេសដល់សិស្សពិការ
- ដាក់កម្រិតតម្រូវឱ្យក្មេងអាយុក្រោម ១៧ ឆ្នាំចាំបាច់ត្រូវតែចូលសាលារៀន
- រួមសហការជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិក និងបណ្តាប្រទេសនានាដើម្បីអភិវឌ្ឍ កម្មវិធីប្តូរសិស្ស
- បង្កើតប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌សម្រាប់យុវជនដែលស្ថិតលើជំហរអប់រំឱ្យមាននីតិសម្បទាឡើងវិញ ដើម្បីជួយយុវជនដែលប្រព្រឹត្តខុសច្បាប់ ឱ្យអាចវិលត្រឡប់ចូលសង្គមវិញបាន។
- បង្កើតប្រព័ន្ធសម្រុះសម្រួលសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាយុវជនដែលបានប្រព្រឹត្តិបទល្មើសស្រាលៗ ដើម្បីជៀសវាងនូវការបញ្ជូនយុវជនតាមផ្លូវតុលាការ។
- សហការជាមួយព្រះសង្ឃ ក្រុមសាសនិកជន និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានាក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍លើវិស័យយុវជន។

ចំពោះបញ្ហាជិះជាន់កម្លាំងពលកម្មកុមារក្រោមវ័យ

គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រនឹង៖

- ប្រកាសជាសាធារណៈថា ការប្រើកម្លាំងពលកម្មកុមារក្រោមវ័យគឺជាអំពើខុសច្បាប់ដ៏អាក្រក់បំផុត ហើយត្រូវតែចេញច្បាប់ហាមប្រាមយ៉ាងដាច់អហោង។
- ផ្តល់ការសិក្សាអប់រំដាច់បាច់ដែលមានគុណភាពខ្ពស់ ដល់កុមារទូទៅដោយឥតគិតថ្លៃ ក្រោមការយល់ដឹងដល់សុខទុក្ខ និងភារកិច្ចជួយគ្រួសាររបស់កុមារ ក៏ដូចជាសេចក្តីត្រូវការពិសេសរបស់កុមារមួយចំនួន ព្រមទាំងទុក្ខសោករបស់កុមារក្នុងតំបន់ក្រីក្រ។
- ធ្វើដំណោះស្រាយនិងសម្រួលបញ្ហាដែលកើតពីភាពក្រីក្រ ទន្ទឹមគ្នានឹងការធ្វើអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

- យោសនាអំពីការនាំទូទាំងប្រទេសដើម្បីទាញចំណាប់អារម្មណ៍ទៅលើបញ្ហាជិះជាន់កម្លាំងពលកម្មកុមារ។ ជាពិសេស មាតាបិតា និង និយោជកទាំងឡាយ ត្រូវតែទទួលបានការអប់រំ ឱ្យបានយល់ពីលទ្ធផលអវិជ្ជមាន ស្តីពីការប្រើកុមារក្រោមវ័យឱ្យធ្វើការ។
- ប្រតិបត្តិច្បាប់កម្រិតអាយុអ្នកធ្វើការ (ឧទាហរណ៍ថា ទាល់តែមានវ័យពី ១៦ ឆ្នាំ ឡើងទៅ ទើបអាចធ្វើការបាន)។

ការរក្សាសុខភាពតាមបែបវេជ្ជសាស្ត្រ និង កម្មវិធីទឹកស្អាត

វិចារណកថា - មន្ទីរពេទ្យនៅកម្ពុជាភាគច្រើនពុំមានបុគ្គលិកបម្រើការងារគ្រប់គ្រាន់ទេ ហើយមានការខ្វះខាតខាងអនាម័យ ក៏ដូចជាកង្វះផ្នែកថ្នាំសង្កូវ និងសម្ភារៈពេទ្យផង។ ចំណែកឯបញ្ហាទឹកវិញ ពលរដ្ឋ ប្រមាណតែសាមសិបប្រាំភាគរយ (35%) ប៉ុណ្ណោះមានលទ្ធភាពអាចទទួលបានទឹកស្អាតដែលប្រកបដោយសុវត្ថិភាព។

គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រនឹង៖

- ផ្តល់គ្រប់មន្ទីរពេទ្យនូវអ្វីដែលចាំបាច់សម្រាប់ការព្យាបាល រួមមានសម្ភារៈដូចជាគ្រែសំណាញ់ទ្វារនិងបង្អួច ថ្នាំសង្កូវ អាហារសម្រាប់អ្នកជំងឺជាដើម។
- តម្លើងប្រាក់បៀវត្សបុគ្គលិក ដើម្បីលើកស្ទួយជីវភាពឱ្យបានសមរម្យ
- ផ្តល់ការផ្សព្វផ្សាយអប់រំផ្នែកសុខភាព ដែលទាក់ទងទៅនឹងចំណីអាហារ ការប្រឆាំងនឹងការជក់បារី ការលាងសម្អាតដៃ ការប្រើថ្នាំពេទ្យត្រឹមត្រូវ និងការប្រើថ្នាំសម្រាប់សម្លាប់សត្វចង្រៃនានាផង។
- បង្កើតប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងស្ថាតស្តំ ដែលមិនពុករលួយដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការទទួលជំនួយសុខាភិបាលពីបរទេស។
- ធ្វើការគ្រប់គ្រងឱសថស្ថាន និងសុវត្ថិភាពអាហារ តាមការត្រួតពិនិត្យ និងការបញ្ជាក់ដោយលិខិត
- ផ្តល់សេវាកម្មផ្នែករថយន្តសង្គ្រោះបន្ទាន់ដោយឥតគិតថ្លៃតាមជនបទ និងទីដាច់ស្រយាល
- អនុវត្តជាបន្ទាន់នូវផែនការណ៍ផ្តល់ទឹកស្អាតដល់គ្រប់តំបន់ទូទាំងប្រទេស។ នៅពេលណាដែលអាចធ្វើទៅបាន យើងនឹងផ្តល់ម៉ាស៊ីនបូមទឹកតាមអណ្តូងដែលទាញដោយថាមពលបានមកពីកម្ដៅថ្ងៃ ។
- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធលូទឹកស្អុយ និងការប្រមូលសម្រាមគ្រប់ទីក្រុងធំៗទាំងអស់។

អំពើពុករលួយ

វិចារណកថា - អំពើពុករលួយគឺជាចោរកម្មទៅលើពលរដ្ឋកម្ពុជាទាំងមូល។ អំពើពុករលួយនេះធ្វើឱ្យបាត់បង់នូវសីលធម៌និងឆន្ទៈក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ បំផ្លាញការទុកចិត្តរបស់ពលរដ្ឋទៅលើមេដឹកនាំ បង្អាក់ភាពលូតលាស់នៃសេដ្ឋកិច្ចនិងអភិវឌ្ឍនកម្ម ធ្វើឱ្យស្ថាប័ននានា និង គ្រឹះនៃសិទ្ធិសេរីភាពធ្លាក់អន់ខ្សោយ។ អំពើពុករលួយក៏ជាការគំរាមដល់ជំនឿនៃប្រទេសដែលជាម្ចាស់ជំនួយផងដែរ។

គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រនឹង៖

- តម្លើងប្រាក់បៀវត្សបុគ្គលិករដ្ឋាភិបាល ដើម្បីលើកស្ទួយជីវភាពឱ្យបានសមរម្យ
- ដាក់ទោសទណ្ឌទៅលើជនដែលប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ
- បង្កើតវប្បធម៌ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយសារពត៌មាន ដោយសេរី និង គ្មានភាពលំអៀង
- ផ្តល់មធ្យោបាយជាចំហរជូនពលរដ្ឋក្នុងការទទួលពត៌មានស្តីពីការចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាល។ បង្កើតទិវាអប់រំសាធារណជនឱ្យយល់ពីតួនាទីនៃបុគ្គលិករដ្ឋាភិបាលថាត្រូវបម្រើពលរដ្ឋដោយមិនទទួលប្រាក់សំណូក។
- បង្កើតប្រព័ន្ធគណនេយ្យភាពគ្រប់ផ្នែកក្នុងរដ្ឋាភិបាល

- បង្កើតកម្មវិធីត្រួតពិនិត្យ និង ធានាគុណភាពក្នុងប្រព័ន្ធរដ្ឋាភិបាល
- តម្រូវឱ្យបុគ្គលិករដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ចូលទទួលការហ្វឹកហ្វឺនសិក្សាប្រចាំឆ្នាំដើម្បីយល់ឱ្យបានច្បាស់នូវក្រិត្យក្រម និងការអនុវត្តន៍ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់និងក្រិត្យក្រមគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋ ក៏ដូចជាការជំរុញឱ្យមានភាពលូតលាស់ផ្ទាល់ខ្លួនព្រមទាំងមុខដំណែងជាវិជ្ជាជីវៈឱ្យសមជាបុគ្គលិកនៃរដ្ឋាភិបាល។
- បង្កើតគណៈកម្មការពិសេសដើម្បីស៊ើបអង្កេតរាល់បញ្ហានៃអំពើពុករលួយ។

សង្គមសង្គ្រោះ

វិចារណកថា - គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រមានជំនឿថាមនុស្សគ្រប់ៗរូប រួមទាំងជនពិការផង សុទ្ធតែមានតម្លៃ ហើយសមនឹងទទួលបាននូវការរស់នៅដ៏ថ្លៃថ្នូរ។ ធនាគារពិភពលោកបានធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណផ្នែកជនពិការនៅកម្ពុជា ហើយរកឃើញថាមានជនពិការចំនួនខ្ពង់ម្ភៃភាគរយ (20%) នៃពលរដ្ឋសរុបគឺស្ទើរ តែស្មើនឹងបីលាននាក់។ វាគឺជាភាពអាប័យខ្ពស់បំផុតនៃប្រទេសជាតិ កាលបើយើងបណ្តោយឱ្យពលរដ្ឋចាស់ជរា និងជនពិការរស់នៅដោយគ្មានការឧបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ពីរដ្ឋាភិបាលទេនោះ។ យើងក៏ឃើញទៀតថា សូម្បីតែជនដែលអាចប្រកបការងារបានជាច្រើននាក់ ក៏ត្រូវការជំនួយដែរ តែគ្មាននរណាធ្វើដឹងធ្វើឮចំពោះពលរដ្ឋទាំងនោះទេ។

គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រនឹង៖

- ផ្តល់ជូនពលរដ្ឋចាស់ជរា និងជនពិការនូវជំនួយជាអាហារ ការព្យាបាលសុខភាព និងប្រាក់កាស
- ឧបត្ថម្ភគាំទ្រកម្មករឧស្សាហកម្ម ឱ្យមានជំនួយនិងសេវាកម្មផ្នែក មន្ទីររក្សាសុខភាព មន្ទីរមើលកុមារ ទីកន្លែងស្នាក់នៅ និងកន្លែងធ្វើការប្រកបដោយអនាម័យ និងមានលក្ខណៈសមរម្យ
- សង់ផ្លូវឡើងនិងបង្គន់ពិសេសសម្រាប់ជនពិការ
- បង្កើតការងារពិសេសសម្រាប់ជនពិការ

លើកកម្ពស់និងកសាងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិឱ្យបានប្រសើរឡើង

វិចារណកថា - គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រមានជំនឿថានិរន្តរភាពនៃសន្តិភាព និង វិបុលភាពរបស់ជាតិនឹងមានឥទ្ធិពលល្អទៅលើទំនាក់ទំនងខ្មែរនិងសហគមន៍អន្តរជាតិ។ ហេតុនេះ យើងត្រូវតែប្រឹងប្រែងពង្រឹងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិឱ្យបានប្រពៃដើម្បីផលប្រយោជន៍រួមសម្រាប់ជាតិ និង ពលរដ្ឋគ្រប់ប្រទេស។

យើងនាំអស់គ្នាបោះឆ្នោតឱ្យគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ដើម្បី៖

- 1- ចាស់ៗ ពីអាយុ៦៥ឆ្នាំឡើងទៅ ទទួលបាន ៤ម៉ឺនរៀល ក្នុង១ខែ
- 2- កម្មករ ទទួលបានប្រាក់ខែទាបបំផុត ៦០ម៉ឺនរៀល ក្នុង១ខែ
- 3- មន្ត្រីរាជការ ទទួលបានប្រាក់ខែទាបបំផុត ១លានរៀល ក្នុង១ខែ
- 4- កសិករ ទទួលបានការធានាតម្លៃកសិផល (ស្រូវទាបបំផុត ១០០០៛/kg)
- 5- ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ទទួលបានការព្យាបាលជម្ងឺដោយឥតយកប្រាក់
- 6- យុវជន ទទួលបានឱកាសដូចគ្នាក្នុងការអប់រំ និងការងារធ្វើត្រឹមត្រូវ
- 7- បញ្ចុះ តម្លៃប្រេង ជីកសិកម្ម អគ្គិសនី និងបញ្ចុះអត្រាការប្រាក់

៧		គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ គ.ស.ជ	
----------	---	---	---

Kim

ថវិកាជាតិសម្រាប់អនុវត្តគោលនយោបាយសង្គ្រោះជាតិ

រាជរដ្ឋាភិបាលដឹកនាំដោយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ប្តេជ្ញាចិត្ត ធានាអនុវត្តឲ្យបាន នូវគោលនយោបាយជាអាទិភាពទាំង៧ចំណុច ក្នុងគោលដៅលើកស្ទួយកម្រិតជីវភាពរស់ នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យបានល្អប្រសើរនៅពេលឈ្នះឆ្នោតថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣ ។ ដើម្បីសម្រេចនូវគោលបំណងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលដឹកនាំដោយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ត្រូវរៀបចំគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច ការគ្រប់គ្រង ការចាត់ចែង និងបែងចែកចំណូល ថវិកាជាតិប្រកបដោយតម្លាភាព ក្នុងស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ។

ប្រាក់ចំណូល ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ នឹងប្រមូលបានយ៉ាងតិច ប្រមាណ ១៤០០លានដុល្លារអាមេរិក បន្ថែមលើចំណូលជាតិបច្ចុប្បន្ន សំរាប់អនុវត្ត គោលនយោបាយជាអាទិភាពទាំង៧ចំណុច រួមមានប្រភពចំណូលដូចខាងក្រោម ៖

- ការបង្កើននូវប្រសិទ្ធភាពការប្រមូលពន្ធដារ និងពន្ធគយដែលមានស្រាប់ ។
- ចំណូលពីការបង្កើននូវប្រសិទ្ធភាពពីការប្រមូលប្រាក់ពីទេសចរណ៍ និងប្រាក់ ចំណូលពីការទស្សនាប្រាសាទបូរាណ ។
- ចំណូលពីការយកឈ្នួលពីដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ៩៩ឆ្នាំ ក្នុងតម្លៃយ៉ាងតិច៧០ដុល្លារ មួយហិកតា ក្នុងមួយឆ្នាំ និងពីទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ដែលលក់ និងជួលផ្សេងទៀត ។
- ចំណូលពីការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ និងការធ្វើអាជីវកម្មវីដេអូ មានថ្ម និងឧបាច់ ជាពិសេសចំណូលពីវីមាស វីដេក ផ្សេងៗ ប្រេងកាត និងឧស្ម័ន ។
- ធ្វើច្បាប់គ្រប់គ្រងបនល្បែងកាស៊ីណូ និងកំណត់ពន្ធឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ។
- ចំណូលពីការលក់កូតាសំលៀកបំពាក់ ជួល និងលក់អចលនទ្រព្យរដ្ឋ ។
- ចំណូលពីសេវាផ្តល់ទិដ្ឋាការ លិខិតឆ្លងដែន និងកម្មសិទ្ធិដីធ្លី ។
- កាត់បន្ថយនូវការចំណាយអត់ប្រយោជន៍ ដូចជាការចំណាយលើ "បុគ្គលិករាជការ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ដែលមានតែឈ្មោះ តែអត់មនុស្ស" ការចំណាយលើ ទីប្រឹក្សា ជំនួយការ ក្រុមអង្គរក្សដ៍ច្រើន សមាជិករដ្ឋាភិបាល អភិបាលរងរាជធានី- ខេត្ត ក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ ។ល។ និងការបំបោងចំណាយសាងសង់ និងទិញសម្ភារ សម្រាប់រដ្ឋដោយគ្មានការដេញថ្លៃ និងត្រួតពិនិត្យត្រឹមត្រូវ ។

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ

គ.ស.ជ

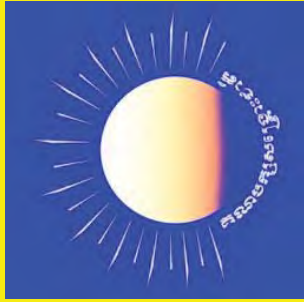

Signature

**ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ**

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ

សង្គ្រោះ បម្រើ កាកែវ

**កម្មវិធីនយោបាយ
គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ**

មាតិកា

	ទំព័រ
ប្រវត្តិគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ	១
សេចក្តីប្រកាស	៥
១. ចក្ខុវិស័យ	៩
២. បេសកកម្ម	៩
៣. គោលបំណង	១០
៤. បារាំង	១១
៥. ប្រសិទ្ធភាព	១២
៦. កម្មវិធីនយោបាយអាទិភាព	១៣

ប្រវត្តិគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយការបង្រួបបង្រួមគ្នារវាង **គណបក្ស សម រង្ស៊ី** និង **គណបក្សសិទ្ធិ មនុស្ស** ។

តាមរយៈជំនួបរវាងថ្នាក់ដឹកនាំគណបក្ស សម រង្ស៊ី និងគណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស នៅថ្ងៃទី១៦-១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ នៅទីក្រុងម៉ានីល ប្រទេសហ្វីលីពីន គណបក្ស ទាំងពីរបានមូលមតិជាឯកច្ឆន្ទ ក្នុងការបញ្ចូលគណបក្ស ទាំងពីរឲ្យទៅជាគណបក្សរួមតែមួយ ទៅក្នុងគណបក្ស ដែលបង្កើតថ្មីឈ្មោះថា **គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ** ។

ការមូលមតិរវាងគណបក្សទាំងពីរក្នុងការបង្កើត ជាគណបក្សរួមគ្នាមួយនេះ បានប្រព្រឹត្តទៅដោយគ្មាន ឧបសគ្គ ដោយសារជំហរ ថ្នាក់ដឹកនាំរបស់គណបក្ស ទាំងពីរ ផ្អែកលើគោលការណ៍ជាផលប្រយោជន៍ជាតិជា មូលដ្ឋាន និងដោយចរិតនយោបាយ រួមទាំងសកម្មភាព នៃគណបក្សទាំងពីរ ក្នុងកិច្ចការពារផលប្រយោជន៍ជាតិ និងប្រជាពលរដ្ឋមានលក្ខណៈដូចគ្នា ។ ប៉ុន្តែកត្តាសំខាន់ បំផុតនោះ គឺការទាមទារ ពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋដែល សុំឲ្យគណបក្សទាំងពីរ រួមកម្លាំងគ្នាដើម្បីសង្គ្រោះប្រទេស ជាតិឲ្យបានទាន់ពេលវេលាក្នុងស្ថានភាពដែលគណបក្ស ប្រជាជនកម្ពុជាកំពុងកាន់អំណាចសព្វថ្ងៃ ពុំបានបំពេញ កាតព្វកិច្ច បម្រើផលប្រយោជន៍ជាតិឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ បានធ្វើឲ្យប្រទេសជាតិកាន់តែធ្លាក់ចូល ទៅក្នុងគ្រោះមហន្តរាយកាន់តែជ្រៅទៅៗ តាមរយៈការ បំផ្លាញធនធានធម្មជាតិ ការបាត់បង់នូវ បូរណភាពទឹកដី និងអធិបតេយ្យភាពជាតិ ហើយជាមួយគ្នានោះបានធ្វើ ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្មែររងទុក្ខវេទនារស់នៅក្នុងជីវភាពក្រីក្រ បាត់បង់ជីវ្គី បាត់បង់សិទ្ធិរស់នៅជាមូលដ្ឋានក្នុងទឹកដី របស់ខ្លួន ។

ការប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយធ្ងន់ធ្ងរ កេងប្រវ័ញ្ច និង ការបណ្តោយឲ្យជនអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ចូលមករស់ នៅដោយអនាធិបតេយ្យ ជាកត្តាអាចនាំឲ្យប្រទេសជាតិ យើងរលាយសាបសូន្យ ដូចមានក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏ជូរ ចត់កន្លងមកនៃការបាត់បង់ទឹកដីកម្ពុជាក្រោម និងខេត្ត មួយចំនួននៅប៉ែកខាងលិចនៃប្រទេសជាដើម ។

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ កំណត់យក ថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ គឺជាថ្ងៃដែលថ្នាក់ដឹកនាំគណបក្ស សម រង្ស៊ី និងគណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស បានចុះហត្ថលេខា លើសេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម ជាថ្ងៃកំណើតគណបក្ស ។ លទ្ធផលនៃកិច្ចពិភាក្សាជាប្រវត្តិសាស្ត្រ រវាងគណបក្ស សម រង្ស៊ី និងគណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស នៅទីក្រុងម៉ានីល នេះបានឈានដល់ការសម្រេចបង្កើត “ចលនាប្រជាធិប តេយ្យសង្គ្រោះជាតិ” និងចេញ នូវសេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម ៥ចំណុច និងកិច្ចព្រមព្រៀង២ស្តីពីសមាសភាពចលនា ប្រជាធិបតេយ្យសង្គ្រោះជាតិ និងសមាសភាពថ្នាក់ដឹក នាំកំពូលគណបក្សថ្មី ដែលបានចុះហត្ថលេខាដោយ ឯកឧត្តម សម រង្ស៊ី ប្រធានគណបក្ស សម រង្ស៊ី តំណាងឲ្យគណបក្ស សម រង្ស៊ី និងឯកឧត្តម កឹម សុខា ប្រធានគណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស ជាតំណាងឲ្យគណបក្ស សិទ្ធិមនុស្ស ។

សេចក្តីប្រកាស

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ យកចិត្តទុកដាក់ជា ចម្បងលើការពង្រឹងឯកភាពជាតិ និងការបង្រួបបង្រួម ជាតិខ្មែរទាំងមូល តាមរយៈការគោរព សិទ្ធិមនុស្សឲ្យបាន ត្រឹមត្រូវ ការអនុវត្តន៍លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស ការពង្រឹងនីតិវិធី និងការលើកស្ទួយជីវភាពរស់នៅរបស់ ពលរដ្ឋខ្មែរជាពិសេសចំពោះកសិករ ចំពោះស្ត្រី ចំពោះ ពលរដ្ឋក្រីក្រ គ្មានជីវ្គី រួមទាំងការផ្តល់ការអប់រំ និងការ ងារត្រឹមត្រូវដល់យុវជន ។

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ប្តេជ្ញាការពារឯករាជ្យ បូរណភាពទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឲ្យនៅគង់ វង្ស និងរួមរស់ដោយសន្តិភាព ជាមួយប្រទេសជិតខាង ។ រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ នឹងបាត់វិធាន ការជាបន្ទាន់ដូចខាងក្រោម ៖

១. លុបបំបាត់អំពើពុករលួយ ដែលជាមូលដ្ឋាននាំឲ្យ មានអយុត្តិធម៌សង្គម និងភាពក្រីក្រ ។
២. ពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ និងកសាងប្រទេសឲ្យ មាននីតិវិធីតាមរយៈតុលាការដែលស្អាតស្អំ ហើយ ធ្វើការកាត់ក្តីមានយុត្តិធម៌ត្រឹមត្រូវ និងការគោរព ច្បាប់ទាំងអស់គ្នា ។
៣. ផ្តល់ការងារត្រឹមត្រូវដល់ពលរដ្ឋ តាមរយៈការធានា នូវប្រាក់ចំណូលសមរម្យ ក្នុងការទ្រទ្រង់ជីវភាព គ្រួសារ ដោយកំណត់ប្រាក់កម្រៃ ទាបបំផុតចំនួន ៦០ម៉ឺនរៀលក្នុងមួយខែ សម្រាប់កម្មករជាមួយនឹង ការផ្តល់ប្រាក់ខែយ៉ាងតិច ១លានរៀល ដល់មន្ត្រី រាជការ គ្រូបង្រៀន គ្រូពេទ្យ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ហើយនឹងតម្លើងប្រាក់ខែក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ឲ្យ បានយ៉ាងតិច ៤សែនរៀលក្នុង១ខែ ។
៤. ផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភសង្គមកិច្ច ដល់មនុស្សចាស់ពី អាយុ៦៥ឆ្នាំឡើងទៅយ៉ាងតិច ៤ម៉ឺនរៀល ក្នុង មួយខែ ។
៥. ផ្តល់សេវាសុខភាពដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ដោយ ឥតយកប្រាក់ ។
៦. ផ្តល់ជីវ្គី និងជួយទ្រទ្រង់ដល់កសិករតាមរយៈកម្ម វិធីនយោបាយមានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដើម្បីឲ្យមានជីវភាពធូរធារ ។
៧. ធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញ លើការបោះបង្គោលព្រំដែន និងបដិសេធការអនុវត្តសន្ធិសញ្ញា ឬកិច្ចព្រមព្រៀង ណាដែលធ្វើឲ្យបាត់បង់ទឹកដី ដើម្បីទាមទារយក ទឹកដីដែលបាត់បង់នោះមកវិញ ។

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ (រាជរដ្ឋាភិបាលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ)

១-ចក្ខុវិស័យ

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ នឹងកសាងប្រទេសជាតិ ឲ្យក្លាយជាប្រទេសមួយ ដែលមានឯករាជភាព បូរណភាព អធិបតេយ្យ ជាតិពេញ លេញ និងដែលប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ គ្រប់ៗរូបមានឱកាសស្មើគ្នា ដើម្បីកសាងអនាគតរបស់ ខ្លួនឲ្យថ្លៃថ្នូរសម្បូរសប្បាយ ។

២-បេសកកម្ម

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មានបេសកកម្មសង្គ្រោះ ប្រទេសជាតិឱ្យរួចផុតពីគ្រោះមហន្តរាយ ដែលប្រទេស ជាតិកំពុងប្រឈមបច្ចុប្បន្ន តាមរយៈការប្រឆាំងដាច់ខាត នូវការរំលោភឈ្លានពានទឹកដីពីប្រទេស ការគ្រប់គ្រង ជិះជាន់ផ្តាច់ការ ការប្រព្រឹត្តិអំពើពុករលួយគ្រប់បែប យ៉ាង និងការបំផ្លិចបំផ្លាញធនធានធម្មជាតិទាំងឡាយ ។

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ការពារឱ្យបាននូវអធិបតេយ្យភាព ឯករាជ្យ និងបូរណភាពទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយរៀបចំពង្រឹងស្ថាប័នជាតិឱ្យផ្តល់ សេវាបម្រើប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរបានត្រឹមត្រូវ ។

៣-គោលបំណង

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មានគោលបំណងប្រមូល ផ្តុំកម្លាំងអ្នកស្នេហាជាតិ អ្នកស្រឡាញ់លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ គ្រប់និន្នាការទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស ដើម្បីរួបរួមគ្នា ធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរអ្នកដឹកនាំបច្ចុប្បន្នចេញ តាមរយៈ ការបោះឆ្នោតដែលមានលក្ខណៈសេរី និងយុត្តិធម៌ ដើម្បី ធានានូវអំណាចប្រជាពលរដ្ឋ ដោយធ្វើឱ្យមានការគ្រប់ គ្រងប្រទេសបានត្រឹមត្រូវប្រកបដោយនីតិវិធី និងមាន យុត្តិធម៌សង្គម ។

៤-បាវចនា

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មានបាវចនា
សង្គ្រោះ បម្រើ ការពារ ។

៥-រូបសញ្ញា

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មានសញ្ញាព្រះអាទិត្យរូប និងមានកាំរស្មី២៤ ដោយមានសរសេរអក្សរគណបក្ស សង្គ្រោះជាតិនៅពីក្រោម ស្ថិតក្នុងផ្ទៃបួនជ្រុងស្មើពណ៌ ខៀវ ។

អត្ថន័យ

- ព្រះអាទិត្យរូបបញ្ចេញកាំរស្មី២៤ តំណាងឱ្យ រាជធានី-ខេត្តទាំង២៤ របស់ព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា ។
- ព្រះអាទិត្យរូប ជាពណ៌តំណាងឱ្យសេចក្តីសង្ឃឹម របស់ប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ។
- ព្រះអាទិត្យ ជាពណ៌ដែលមិនអាចរលត់ ជាការ បញ្ជាក់អំពីការតស៊ូដើម្បីជាតិ ដោយមិនរាថយ របស់ពលរដ្ឋខ្មែរ ។
- ពណ៌ខៀវ ជាតំណាងឱ្យសេរីភាព និងឆ្លុះបញ្ចាំង ពីការយកចិត្តទុកដាក់របស់គណបក្ស លើការ គោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងប្រកាន់យករបបប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស ។

៦-មាគ៌ានយោបាយ

ក-នយោបាយក្នុងប្រទេស

នយោបាយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ឈរលើមាគ៌ា ផ្សះផ្សា និងបង្រួបបង្រួមជាតិដោយបំបាត់ចោលនូវការ រើសអើងបក្ខពួក គ្រួសារនិយម ដោយផ្អែកលើគោល ការណ៍សំខាន់ៗចំនួន៦គឺ ៖

- ប្រកាន់យកគោលការណ៍ តស៊ូដោយអហិង្សា និងការដោះស្រាយបញ្ហាដោយសន្តិវិធី ។
- អនុវត្តឱ្យបានត្រឹមត្រូវ នូវការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ដូចមានចែងក្នុង ធម្មនុញ្ញនៃអង្គការសហប្រជា ជាតិ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងកតិកាសញ្ញា ព្រមទាំងអនុសញ្ញាទាំងឡាយ ដែលទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស សិទ្ធិនារី សិទ្ធិកុមារ សិទ្ធិជនពិការ និងសិទ្ធិជនជាតិដើម ។
- ដោះស្រាយជនអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ដោយ អនុវត្តច្បាប់សញ្ជាតិ និងច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ។
- ប្រកាន់យកគោលការណ៍យុត្តិធម៌សង្គម ដោយ រដ្ឋត្រូវធានាឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ ទទួលបាននូវសិទ្ធិ សេរីភាពគ្រប់បែបយ៉ាង និងមានឱកាសស្មើគ្នា ខាងនយោបាយ ខាងសេដ្ឋកិច្ច និងខាងសង្គម កិច្ច ។ល។
- ប្រកាន់យកគោលការណ៍ប្រជាធិបតេយ្យ សេរី ដោយគោរពប្រជាពលរដ្ឋជាម្ចាស់អំណាច ដែល ក្នុងនោះប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ៗ មិនមែនត្រឹមតែមាន សិទ្ធិចូលរួមក្នុងសកម្មភាពសង្គម គ្រប់រូបភាព ដើម្បីពង្រឹងភាពទទួលខុសត្រូវ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនោះទេ តែមានសិទ្ធិដកអំណាចពីអ្នកដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាលគ្រប់ថ្នាក់ ដែលមិនបានបម្រើ ផលប្រយោជន៍ជាតិបានត្រឹមត្រូវ ។
- ប្រកាន់យកគោលការណ៍អភិវឌ្ឍន៍ប្រទេស ប្រកប ដោយនិរន្តរភាព ដែលជម្រុញឱ្យមានការពង្រឹង ការផលិតសម្រាប់ការនាំចេញ ប្រកបដោយភាព រឹងមាំ និងមានការប្រកួតប្រជែងជាមួយការថែ ទាំធនធានធម្មជាតិ មានព្រៃឈើ មច្ឆាជាតិ និង ធនធានរ៉ែទាំងឡាយ ឱ្យបានគង់វង្សសម្រាប់ជា ផលប្រយោជន៍ជាតិយូរអង្វែងតទៅ ។

ខ-នយោបាយក្រៅប្រទេស

កម្មវិធីនយោបាយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ

- គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ អនុវត្តនយោបាយការ បរទេស ដោយអនុលោមតាមគោលការណ៍សន្តិ សហវិជ្ជមាន ៖
 - ការគោរពទៅវិញទៅមក នូវបូរណភាពទឹកដី និងអធិបតេយ្យភាព ៖ មានន័យថាបាមមិន ឲ្យបំពាន លើលំហដែនដីរបស់ប្រទេស ដទៃ ។
 - មិនឈ្លានពានទៅវិញទៅមក ៖ មានន័យថា មិនគំរាមកំហែង មិនបង្កជម្លោះ ដោយយោធា ជាមួយប្រទេសណាមួយ ។
 - មិនជ្រៀតជ្រែកទៅវិញទៅមក ចូលកិច្ចការ ផ្ទៃក្នុង ៖ មានន័យថា ប្រទេសនីមួយៗមាន ជម្រើសដោយសេរីនូវរបបនយោបាយ ដឹកនាំប្រទេសជាតិរបស់ខ្លួន ។
 - សមភាព និងអត្ថប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមក ៖ មានន័យថាប្រទេសនីមួយៗ អាចពង្រីករាល់ ទំនាក់ទំនងខាងសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម និងវប្បធម៌រវាងប្រទេស និងប្រទេស ។
- ដោះស្រាយបញ្ហាព្រំដែន ដោយអនុលោមតាម សន្ធិសញ្ញាសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីស ថ្ងៃ២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១ និងប្រើប្រាស់សន្ធិសញ្ញា និងកិច្ចព្រមព្រៀងស្របច្បាប់ទាំងអស់ណា ដែលធានា ដល់បូរណភាពទឹកដីខ្មែរទាំងមូល ។

កម្មវិធីនយោបាយជាអាទិភាព១២
របស់គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ គឺជា “រាជរដ្ឋាភិបាលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ” ។ ដើម្បីឆ្លើយ តបទៅនឹងអត្ថន័យ និងដើម្បីឲ្យស្របទៅតាមប្រាថ្នា សង្គ្រោះ បម្រើ ការពារ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិបាន សម្រេចដាក់ចេញនូវកម្មវិធីនយោបាយជាអាទិភាព ដូចខាងក្រោម ៖

១-ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច

- ប្រកាន់យកគោលការណ៍សេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី ដែលមានការប្រកួតប្រជែងដោយសេរី និងស្មើភាព ជាមួយការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយសមធម៌ ដើម្បី លើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋ បង្កើតការងារ និងបង្កើនប្រាក់ចំណូល ។
- បង្កើនការផលិត ដើម្បីបម្រើសេចក្តីត្រូវការ ក្នុង ស្រុក និងការនាំចេញទៅលក់នៅបរទេស ។
- ផ្តល់ភាពងាយស្រួល និងតម្លាភាពដល់ការធ្វើ ពាណិជ្ជកម្មធុនតូច និងមធ្យម ហើយបង្កការ ងាយស្រួល និងការជឿទុកចិត្តដល់អ្នកវិនិយោគ ទុនត្រឹមត្រូវពីក្រៅប្រទេស ។

១-១-វិស័យឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម

- លើកទឹកចិត្តដល់អ្នកវិនិយោគទុនក្នុង និងក្រៅ ប្រទេស លើការបង្កើតរោងចក្រ សហគ្រាស អាជីវ កម្មនានា ដែលទិញយកផលិតផលកសិកម្មក្នុង ស្រុក ។
- បង្កើតមុខរបរសិប្បកម្ម ទៅតាមធនធានធម្ម ជាតិ ដែលមានតាមតំបន់ ដោយបង្កើតមណ្ឌល សិប្បកម្មក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មានបច្ចេកទេស រកប្រភពដើមទុន និងទីផ្សារជូនដល់សិប្បករ ។

១-២-វិស័យពាណិជ្ជកម្ម

- ធ្វើឲ្យមានតុល្យភាពដង្ហើងពាណិជ្ជកម្ម រវាង ប្រទេសជិតខាង និងក្នុងតំបន់តាមរយៈការ បង្កើនការនាំចេញ ។
- ជម្រុញការរកស៊ីប្រកួតប្រជែង ដោយស្មើភាព ឈរលើមូលដ្ឋានច្បាប់ និងតម្លាភាព ។
- លើកទឹកចិត្តដល់ក្រុមហ៊ុនក្នុងប្រទេស និងក្រៅ ប្រទេសឲ្យដាក់ទុនវិនិយោគ ដើម្បីបង្កើនការ ផលិតសម្រាប់ការនាំចេញ បង្កើតការងារ និងប្រើប្រាស់វត្ថុធាតុដើមក្នុងស្រុក ។
- រៀបចំបង្កើនការផលិតនូវផលិតផល សម្រាប់ សេចក្តីត្រូវការក្នុងស្រុក ដើម្បីទប់ស្កាត់ក្នុងការ នាំចូល និងការការពារទីផ្សារ ។

១-៣-វិស័យទេសចរណ៍

- រៀបចំសេវាដឹកជញ្ជូន តាមផ្លូវគោក ផ្លូវទឹក ផ្លូវ អាកាស និងសេវាបម្រើភ្ញៀវឲ្យបានល្អត្រឹមត្រូវ ។
- រដ្ឋគ្រប់គ្រងដោយខ្លួនឯង លើប្រាង្គប្រាសាទ បុរាណ តំបន់ទេសចរណ៍នានា ដែលបុព្វបុរស យើងបានបន្សល់ទុក ។
- អភិវឌ្ឍបន្ថែមលើតំបន់ទេសចរណ៍ធម្មជាតិដើម្បី ពង្រឹងការចែទាំបរិស្ថាន និងជួយដល់ជីវភាព ពលរដ្ឋក្នុងមូលដ្ឋាន ។

១-៤-វិស័យទូរគមនាគមន៍

- ជម្រុញការផ្តល់សេវាទូរស័ព្ទ និងអ៊ិនធឺណែត ក្នុងតម្លៃថោក ។
- ធានាការរកស៊ីវិស័យទូរគមនាគមន៍ ដោយសេរី និងស្មើភាព ។
- ធានាការប្រើប្រាស់បច្ចេកទេស ទូរគមនាគមន៍ សម្រាប់ការទទួលបានព័ត៌មានដោយសេរី ។

១-៥-វិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

- លុបបំបាត់ការិយាធិបតេយ្យដ៏ស្មុគស្មាញ ។
- បង្កើតសេវារដ្ឋបាលច្រកចេញ-ចូលតែមួយ ។
- តម្រូវឲ្យមានការចាយវាយរូបិយវត្ថុជាតិជាផ្លូវការ ពោលគឺ ប្រាក់រៀល ។

- ទប់ស្កាត់យ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ពីការលាងលុយកខ្វក់ ។
- ប្រើប្រាស់យន្តការ និងបច្ចេកទេសដែលមាន ប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រមូលថវិកាជាតិ ។

២.ផ្នែកអប់រំ និងយុវជន

"ការអប់រំ គឺជាឧបករណ៍ប្រសើរបំផុតសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសប្រកបដោយជោគជ័យ តាមរយៈ ការបណ្តុះបណ្តាលមនុស្សឲ្យមានសមត្ថភាព និងការ ទទួលខុសត្រូវក្នុងសង្គម ដោយក្នុងនោះរដ្ឋត្រូវតែផ្តល់ ឱកាសស្មើគ្នាដល់ពលរដ្ឋគ្រប់រូបក្នុងការទទួលបាន ការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព" ។

- គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ធ្វើកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធ អប់រំស៊ីជម្រៅឲ្យមានគុណភាព និងបង្កើតឲ្យ មានស្តង់ដារក្នុងការអប់រំ លើកស្ទួយវិស័យអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដោយចំណាយថវិកា ជាតិលើសពី២០% នៃថវិកាជាតិលើវិស័យអប់រំ ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ជាពិសេសយុវជន មាន ចំណេះដឹងជំនាញពិតប្រាកដ ដើម្បីទទួលបាន ការងារធ្វើ និងបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ ។
- រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ នឹង ជួយឲ្យយុវជនមានចំណេះដឹង និងជំនាញបាន គ្រប់គ្នា ។ ចំពោះយុវជនដែលមិនចង់បន្តការ សិក្សានៅមហាវិទ្យាល័យ រដ្ឋផ្តល់ជូននូវការ បណ្តុះបណ្តាលចំណេះវិជ្ជាជីវៈ ជំនាញឲ្យបាន គ្រប់គ្រាន់ ទៅតាមតម្រូវការទីផ្សារការងារ ដើម្បី អាចយកទៅប្រកបមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត ដោយរដ្ឋ ធានាផ្តល់ជូននូវទឹកប្រាក់កម្ចី សម្រាប់ធ្វើជាដើម ទុន និងមានសេវាប្រឹក្សាយោបល់ ។
- ជម្រុញកម្មវិធីផ្តល់ប្រាក់កម្ចី ឲ្យបានយ៉ាងតិច បំផុត ៥ម៉ឺននាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ សម្រាប់និស្សិតក្រីក្រ ដែលមានបំណងចង់បន្តការសិក្សា នៅតាមមហា វិទ្យាល័យហើយអាចសងមករដ្ឋវិញ ជាដំណាក់ កាលបន្តិចម្តងៗក្នុងចន្លោះពេលពី១០ ទៅ១៥ឆ្នាំ ក្រោយពេលបញ្ចប់ការសិក្សា ហើយមានការងារ ធ្វើ និងមានសមត្ថភាពរកប្រាក់ចំណូលបាន ។
- បង្កើនកម្មវិធីអាហារូបករណ៍ទាំងក្នុង និងក្រៅ ប្រទេសឲ្យបាន១ម៉ឺននាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ សម្រាប់ សិស្ស និស្សិត ដែលរៀនពូកែ ។
- ជម្រុញ និងលើកទឹកចិត្តឲ្យមានសកលវិទ្យាល័យ នៅគ្រប់រាជធានី-ខេត្ត ក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ ដើម្បី បង្កភាពងាយស្រួល ដល់កូនអ្នករស់នៅជនបទ ឲ្យមានលទ្ធភាពចូលរៀនបានគ្រប់គ្នា ។ កសាង និងពង្រាយសាលារៀនគ្រប់កម្រិតឲ្យស្របតាម បរិមាណសិស្ស និងតាមតំបន់ភូមិសាស្ត្រដោយ មានគម្រោងផែនការជាក់លាក់ និងជម្រុញឲ្យ មានមន្ត្រីយុវសាលាសម្រាប់អប់រំ និងថែរក្សា កូនក្មេងឲ្យបានគ្រប់ឃុំ-សង្កាត់ ។
- លើកកម្ពស់តម្លៃគ្រូបង្រៀន ដោយតម្លើងប្រាក់ បៀវត្សជូនលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូ យ៉ាងតិច១លានរៀល ក្នុងមួយខែ និងផ្តល់ថវិកាសម្រាប់សិក្សាស្រាវ ជ្រាវឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ។ ផ្តល់ជូនប្រាក់ឧបត្ថម្ភ បន្ថែមចំពោះលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូ ដែលស្ម័គ្រចិត្តទៅ បង្រៀននៅតាមតំបន់ជនបទដាច់ស្រយាល ។ ពង្រឹងគុណភាពអប់រំ តាមរយៈពង្រឹងក្រមសីល ធម៌ និងពង្រឹងសមត្ថភាពលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូ ។
- ផ្តល់ការអប់រំ ផ្នែកការពារបរិស្ថាន ធនធានធម្ម ជាតិ វប្បធម៌ និងបេតិកភណ្ឌជាតិ ។

៣.ផ្នែកការងារ

"រដ្ឋមានកាតព្វកិច្ច ជម្រុញការបង្កើតការងារត្រឹម ត្រូវដែលមានប្រាក់ចំណូលគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការទ្រទ្រង់ ជីវភាពរស់នៅប្រកបដោយកិត្តិយស និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ដល់ពលរដ្ឋខ្មែរ" ។

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មាន ភារកិច្ចសំខាន់ និងបន្ទាន់ក្នុងការអនុវត្តន៍នូវកម្មវិធី នយោបាយដែលមានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការបង្កើតការងារ ត្រឹមត្រូវ មានប្រាក់ចំណូលសមរម្យដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ខ្មែរ ។ សព្វថ្ងៃពលរដ្ឋដែលពុំមានការងារត្រឹមត្រូវធ្វើមាន ចំនួនកាន់តែច្រើនឡើង ដែលបង្ខំចិត្តឲ្យពួកគេធ្វើចំណាក ស្រុកទៅធ្វើការនៅក្រៅប្រទេសឆ្ងាយពីក្រុមគ្រួសារ និង ទទួលរងការពិបាកវេទនាសព្វបែបយ៉ាង ។

ការងារត្រឹមត្រូវ គឺសំដៅយកការងារដែលពលរដ្ឋ ត្រូវបំពេញក្នុងរយៈពេលមិនលើស ៨ម៉ោង ក្នុងមួយថ្ងៃ ៥ថ្ងៃក្នុងមួយអាទិត្យ ហើយទទួលបានប្រាក់កម្រៃយ៉ាង តិច៦០ម៉ឺនរៀលក្នុងមួយខែ នៅទីកន្លែងដែលមានបរិយា កាសធានានូវសុវត្ថិភាព និងសុខភាពផ្ទាល់ខ្លួនផង ។

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ នឹងចាប់ ផ្តើមនយោបាយផ្តល់ការងារ តាមរយៈការផ្តល់ដីធ្លីដល់ កសិករ ការជម្រុញក្រុមហ៊ុនដែលអភិវឌ្ឍលើដីធ្លី មាន វិធានការដាំដុះដំណាំកសិឧស្សាហកម្ម ការលើកទឹកចិត្ត ឲ្យមានការវិនិយោគលើឧស្សាហកម្ម ដែលប្រើប្រាស់វត្ថុ ធាតុដើម និងផលិតផលកសិកម្មក្នុងស្រុក ។

ការស្រាវជ្រាវលើព័ត៌មានទីផ្សារការងារ ដោយ សហការជាមួយ អង្គការILO និងសហគ្រាសនានាដើម្បី ជាមូលដ្ឋានសំខាន់ ដែលនឹងនាំមកនូវកម្មវិធីនៃការហ្វឹក ហ្វឺនជំនាញដល់ពលករឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងទាន់ពេល វេលាសម្រាប់បំពេញសេចក្តីត្រូវការនៃទីផ្សារការងារ ដែល ជាកត្តាក្នុងការទាក់ទាញវិនិយោគទុន មកពីបរទេសបាន ច្រើន ។

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ជម្រុញ ការលុបបំបាត់អំពើពុករលួយ ឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពដើម្បី ធានាការផ្តល់សេវាល្អត្រឹមត្រូវ ដល់កិច្ចការវិនិយោគទុន លើកស្ទួយដល់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មធុនតូច និងកណ្តាល សម្រាប់ការផលិតបម្រើសេចក្តីត្រូវការក្នុងស្រុក និងនាំ ចេញទៅបរទេស ។

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ នឹង បង្កើតឲ្យមានច្បាប់ស្តីពី "សហគ្រាសរដ្ឋទំនាក់ទំនងនឹង ពលករ" (State Enterprise Labor Relations) ដើម្បី ជួយដល់សហជីពក្នុងប្រទេស ក្នុងការពង្រឹងសមត្ថភាព លើកិច្ចការចរចា ការការពារសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ ពលកររួមទាំងការហ្វឹកហ្វឺនជំនាញដល់ពលករខ្មែរផង ។

៤-ផ្នែកសេវាសុខាភិបាល

"គ្មានពលរដ្ឋខ្មែរណាម្នាក់ ត្រូវបានទុកឲ្យស្លាប់ ដោយសារពុំមានប្រាក់ព្យាបាលជំងឺនោះទេ រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវផ្តល់សេវាព្យាបាលជំងឺដោយឥតយកប្រាក់ ចំពោះ ពលរដ្ឋក្រីក្រ ព្រមទាំងផ្តល់នូវប្រព័ន្ធទឹកស្អាត ប្រព័ន្ធ អនាម័យ និងសេវាចាំបាច់ផ្សេងទៀត មានការអប់រំផ្នែក សុខភាពផងដែរដល់ពលរដ្ឋគ្រប់រូប" ។

ដូចនេះគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មានគោល នយោបាយឲ្យមានការកែទម្រង់ ក្នុងវិស័យសុខាភិបាល លើ៦ចំណុចសំខាន់ដូចខាងក្រោម ៖

- I. រៀបចំឲ្យមន្ទីរពេទ្យព្យាបាលជំងឺទាំងអស់ ត្រូវ ព្យាបាលអ្នកជំងឺឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ដោយមានគ្រូ ពេទ្យប្រកបដោយជំនាញ និងសីលធម៌ល្អរួមទាំង មានថ្នាំពេទ្យ និងបរិក្ខារពេទ្យគ្រប់គ្រាន់ ។ រាជ រដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ នឹងបង្កើត ឲ្យមានមជ្ឈមណ្ឌលថែទាំសុខភាពមាតា និងទារក តាមមូលដ្ឋាន ដើម្បីផ្តល់ការថែទាំដល់មាតាមុន និងក្រោយសម្រាលកូន ហើយផ្តល់ការដឹកជញ្ជូន មាតាទៅសម្រាលកូន នៅមន្ទីរពេទ្យដោយឥត គិតថ្លៃ ។
- II. បង្កើតប្រព័ន្ធការពារសុខភាព ដែលផ្តោតលើការ រស់នៅរបស់ពលរដ្ឋ ប្រកបដោយសុខុមាលភាព តាមរយៈការទទួលទានម្ហូបអាហារ ដែលមាន អនាម័យ និងមានជីវជាតិហើយរស់នៅធ្វើការងារ ក្នុងបរិស្ថានដែលមានសុវត្ថិភាពជៀសផុតពីការ បៀតបៀនដោយជំងឺឆ្លងផ្សេងៗ ។ កម្មវិធីនេះ ចាំបាច់ត្រូវផ្តោតទៅលើការធ្វើកែលម្អច្បាប់មួយ ចំនួន ដើម្បីទប់ទល់ការលក់ឱសថក្លែងក្លាយ រួមទាំងការរៀបចំប្រព័ន្ធទឹកស្អាត និងត្រួតពិនិត្យ ជាតិគីមីនៅក្នុងម្ហូបអាហារជាដើម ។
- III. បង្កើតបែបបទគ្រប់គ្រងមួយ នឹងការពារសុខភាព ពលរដ្ឋពីផលប៉ះពាល់ ដែលអាចកើតមានឡើង តាមរយៈសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍន៍ នានា ជាមួយនឹងការបង្កើតប្រព័ន្ធធានារ៉ាប់រង សុខភាព ដែលពលរដ្ឋនឹងទទួលបាននូវសេវា ព្យាបាលជំងឺ ដែលមានគុណភាពជាលក្ខណៈ សកល ហើយនឹងមិនយកកម្រៃសម្រាប់ពលរដ្ឋ ក្រីក្រ ។
- IV. ពង្រឹងការអប់រំ ដល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យយល់ច្បាស់ អំពីសក្តានុពលក្នុងការថែរក្សាសុខភាព ដោយ បង្កើតឲ្យមានការចូលរួម និងរៀនសូត្រនៅតាម មូលដ្ឋាន ។ កម្មវិធីការពារសុខភាពជាសកម្មភាព សំខាន់ក្នុងការថែរក្សាសុខភាព ហេតុនេះចាំបាច់ ត្រូវបន្ថែមឲ្យមានការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ផ្នែកថែ ទាំសុខភាពដល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យទូលំទូលាយ ។
- V. កសាងក្រុមជំនាញវិជ្ជាជីវៈពេទ្យ ដែលមាន សមត្ថភាព ដោយផ្តល់ប្រាក់បៀវត្សសមរម្យហើយ បំពេញតួនាទីក្នុងអាជីពដោយសន្យា និងធានា ថាជាគ្រូពេទ្យ ដែលមានក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ ត្រឹមត្រូវ ។
- VI. រៀបចំយន្តការប្រព័ន្ធផ្ទាល់របស់ក្រសួងសុខា ភិបាលឲ្យមានតម្លាភាព ។ ជាការចាំបាច់ត្រូវ ជម្រុញការធ្វើវិមជ្ឈការនៅក្នុងវិស័យសុខាភិបាល សាធារណៈ ជាមួយនឹងការបង្កើតអាជ្ញាធរមួយ សម្រាប់ទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធ ការពារសុខភាព ដែលឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការ របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយសហការជាមួយអង្គការ ក្រៅរាជរដ្ឋាភិបាល និងជួយជម្រុញឲ្យអង្គភាព ពាក់ព័ន្ធទាំងក្នុងប្រព័ន្ធសាធារណៈ និងប្រព័ន្ធ ឯកជនធ្វើការងារស្របគ្នា ដើម្បីបំពេញសេចក្តី ត្រូវការរបស់មូលដ្ឋាន ។ ត្រូវបង្កើតអង្គភាព សវនកម្មសម្រាប់វិស័យសុខាភិបាលសាធារណៈ ក្នុងការទទួលពាក្យបណ្តឹង និងត្រួតពិនិត្យស្តង់ ដាររបស់មន្ទីរពេទ្យ និងមន្ទីរសុខភាព ។ បទដ្ឋាន ស្តង់ដារសុខាភិបាលសាធារណៈ នឹងត្រូវចែង ឲ្យបានច្បាស់លាស់ក្នុងច្បាប់ ។

៥-ផ្នែកកសិកម្ម

"ជីវភាពកសិករខ្មែរ ត្រូវតែទទួលបានការលើក តម្កើង និងធានាដោយរដ្ឋតាមរយៈការមានជីវ្ជីគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ការបង្កើតផលិតផលតាមបច្ចេកទេសដែលទទួលបានទិន្នផលច្រើន និងមានទីផ្សារសម្រាប់លក់បាន ចំណេញត្រឹមត្រូវ" ។

យុទ្ធសាស្ត្រទូលំទូលាយ ក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដែលទិសដៅដំបូង គឺពង្រឹងនូវលទ្ធភាពនៃការប្រកួត ប្រជែងនៃកសិករខ្មែរនៅលំដាប់ទីផ្សារ ។ វិធីដែលមាន ប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាពសម្រាប់កសិករ គឺផ្តល់នូវការ លើកទឹកចិត្តដល់កសិករ ក្នុងការបង្កើតផលិតផលដែល មានគុណភាពខ្ពស់ សម្រាប់លក់ក្នុងតម្លៃអាចប្រកួត ប្រជែងបាន ។

តាមពិតកសិករខ្មែរមានបញ្ហាមួយចំនួន ដែល ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ដូចជាភាពមិនចេះអក្សរ ការខ្វះ កិច្ចការពារលើសិទ្ធិជាម្ចាស់ដីស្រែចម្ការ និងការមាន លទ្ធភាពតិចតួចដើម្បីបង្កើនជីវភាពរស់នៅ ។ បើទោះជា មានដំណោះស្រាយដូចមានចែងខាងក្រោម ក៏ដោយក៏ ដំណោះស្រាយទាំងនេះ ត្រូវការសកម្មភាពចូលរួមយ៉ាង ខ្លាំងពីស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល រដ្ឋសភា រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និងការអប់រំជាដើម ដើម្បីឲ្យកសិករខ្មែរអាចមានលទ្ធភាព ក្នុងការចូលរួមជ័យសកម្ម ប្រកបដោយជោគជ័យក្នុងការ អភិវឌ្ឍន៍សង្គមខ្មែរទាំងមូល ។

ការរៀបចំឲ្យមាននយោបាយ ជាវិធានការដ៏មាន ប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តន៍ ជួយដល់កសិករខ្មែរឲ្យមាន ជីវភាពធូរធារឆាប់រហ័សជាបន្ទាន់ នោះរាជរដ្ឋាភិបាល នៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ជម្រុញឲ្យមានការដោះស្រាយ លើបញ្ហាមួយចំនួនដូចតទៅ ៖

(ក)-បញ្ហាដីធ្លី

- ត្រូវធ្វើការពិនិត្យលើដីធ្លី ដែលរាជរដ្ឋាភិបាល បច្ចុប្បន្នផ្តល់ជាសម្បទាន៩៩ឆ្នាំ ឲ្យទៅក្រុមហ៊ុន ហើយបើពិនិត្យតាមផ្លូវច្បាប់រកឃើញថា មានភាព មិនត្រឹមត្រូវផ្ទុយនឹងផលប្រយោជន៍ជាតិ ឬក្រុម ហ៊ុនពុំបានអនុវត្តការដាំដុះ តាមកិច្ចសន្យានោះ រដ្ឋត្រូវមានវិធានការ ដកយកដីទាំងនេះទុកជា សម្បត្តិរដ្ឋ អាចធ្វើការបែងចែកជូនទៅគ្រួសារ កសិករ ដែលគ្មានដីធ្លី ឬខ្វះដីធ្លីធ្វើស្រែចម្ការ ។
- រាល់កិច្ចសន្យានានា ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលកំពុង ធ្វើលើគម្រោងការអភិវឌ្ឍន៍ផ្ទៃដីទំហំធំៗ ត្រូវធ្វើ ការសិក្សាឡើងវិញ ដើម្បីរក្សាទុកផ្ទៃដីសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍន៍ ដែលមានទិសដៅត្រឹមត្រូវជួយ ដល់កសិករ ។

- ត្រូវផ្តល់ដីធ្លីដែលអ្នកមានអំណាច ឬក្រុមហ៊ុន បានយកទៅដោយបំពាន ឲ្យមកពលរដ្ឋជាម្ចាស់ វិញ ។

(ខ)-កាត់បន្ថយការចំណាយច្រើនលើការផលិត

- បង្កើតច្បាប់ស្តីពី “ការបង្កើតសហគមន៍កសិករ” ដើម្បីផ្តល់ភាពងាយស្រួលដល់កសិករ ក្នុងការ ទទួលបានការជួយឧបត្ថម្ភ ពីរាជរដ្ឋាភិបាល និង អង្គការក្រៅរាជរដ្ឋាភិបាល ហើយអាចឲ្យកសិករ អាចទិញសម្ភារៈកសិកម្មរួមគ្នាមានតម្លៃថោក និង អាចងាយស្រួលដល់ការជួយឧបត្ថម្ភផ្សេងៗ ពី រាជរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការនានា ។
- កំណត់តម្លៃប្រេងឥន្ធនៈ ដឹកសិកម្ម សម្ភារៈ កសិកម្ម និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត ឲ្យមានតម្លៃ ប្រហាក់ប្រហែលនឹងប្រទេសជិតខាង ។
- លុបបំបាត់សិទ្ធិផ្តាច់មុខនៃការនាំចេញទំនិញ ឬ លក់ផលិតផល និងសម្ភារៈកសិកម្ម ។
- បង្កើតនាយកដ្ឋាន ឬស្ថាប័នជាន់ខ្ពស់មួយដើម្បី ជួយទ្រទ្រង់ដល់សហគមន៍កសិករ ។

(គ)-ជំនួយបច្ចេកទេស

- យុវជនដែលនៅតាមភូមិ ហើយធ្លាប់ជាសិស្ស សាលា អាចត្រូវទទួលបានការហ្វឹកហ្វឺនបច្ចេកទេស កសិកម្ម ដោយពួកគេអាចឆាប់យល់ពីបច្ចេកទេសថ្មី និងអាចជួយឪពុកម្តាយ ក្នុងការធ្វើឲ្យ ប្រសើរឡើងនូវការផលិតដំណាំ ។
- ត្រូវបង្កើនថវិកាជាតិ សម្រាប់វិស័យកសិកម្មដើម្បី ផ្តល់មធ្យោបាយ ដល់មន្ត្រីបច្ចេកទេសកសិកម្ម អាចចុះជួយដល់កសិករលើផ្នែកបច្ចេកទេសដាំដុះ ប្រើប្រាស់ដី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត រួមទាំង ផ្តល់ចំណេះដឹងផ្នែកទីផ្សារលក់ផលិតផលផង ។
- ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយមានដូចជា វីទេអូ និង ទូរទស្សន៍របស់រដ្ឋ និងឯកជនដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មាន ទីផ្សារ និងចំណេះបច្ចេកទេសទៀងទាត់ និងទាន់ពេលវេលាដល់កសិករ ។

(ឃ)-ព័ត៌មាន និងទីផ្សារលក់ផលិតផល

- រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ជម្រុញ ឲ្យមានការបង្កើតការិយាល័យកសិកម្មមូលដ្ឋាន ដែលមានទីតាំងនៅគ្រប់ឃុំ ។ ការិយាល័យនេះ នឹងបម្រើសេវាច្រើនយ៉ាង ដល់កសិករមូលដ្ឋាន ដូចជា ៖ ប្រមូលតួលេខនៃតម្លៃផលិតផលកសិ កម្មនៅទីផ្សារ ដើម្បីបញ្ចូលប្រព័ន្ធទូរស័ព្ទដៃផ្តល់ ទៅកសិករ និងបិទបញ្ជីតម្លៃទំនិញប្រចាំថ្ងៃនេះ នៅការិយាល័យផង ។ ការិយាល័យកសិកម្មឃុំ អាចរៀបចំឲ្យមានការអប់រំដល់កសិករ នូវចំណេះ ដឹងពីដំណាំឆ្នាំសង្កេត ពីការផលិតជីផលជាតិ និង ការប្រើប្រាស់ដី និងថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត ។ ការិយាល័យកសិកម្មអាចជួយហ្វឹកហ្វឺន ដល់ស្ត្រីជា កសិករ និងជាពិសេសយុវជនតាមភូមិ ដែលគ្មាន ការងារធ្វើនូវបច្ចេកទេសដាំដុះថ្មីៗ មានប្រសិទ្ធ ភាព និងតាមតម្រូវការទីផ្សារ ដើម្បីឲ្យគេអាច ជួយឪពុកម្តាយបង្កើនការផលិត ដោយអនុវត្តការ ផលិតតាមបែបផែនដែលមានប្រសិទ្ធភាព ។

(ង)-ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ

- រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ជម្រុញ ឲ្យមានការផ្តល់មធ្យោបាយដល់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន តាមខេត្តនានា ក្នុងការធ្វើឲ្យមានការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ប្រកបដោយការទទួលខុស ត្រូវ និងតម្លាភាព ។
- រៀបចំឲ្យមានថវិកា សម្រាប់ជួយដល់សហគមន៍ កសិករ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានដើម្បីថែទាំប្រព័ន្ធ ធារាសាស្ត្រដែលមានស្រាប់ និងធ្វើការដឹកប្រឡាយតូចៗ តភ្ជាប់ប្រព័ន្ធមេទៅស្រែពលរដ្ឋ រួមទាំងប្រើប្រាស់ថវិកានេះ សម្រាប់ការបង្កើត ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រខ្នាតតូច តាមសេចក្តីត្រូវការជាក់លាក់ និងប្រសិទ្ធភាព ។
- ផ្តល់លទ្ធភាពដល់សហគមន៍កសិករ ក្នុងការ ទទួលបានការហ្វឹកហ្វឺន សម្រាប់ការបង្កើត និង ថែទាំប្រឡាយតូចៗ ដែលតភ្ជាប់ពីប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រមេទៅស្រែចម្ការ ។

(ច)-កាត់បន្ថយតម្លៃការប្រាក់ខ្ពស់

- ជួយកសិករឲ្យបង្កើតសហគមន៍កសិករ នៅតាម មូលដ្ឋានបានងាយស្រួល ដើម្បីពួកគេអាចប្រើ ប្រាស់សហគមន៍នេះ ក្នុងការទិញរួមគ្នានូវសម្ភារៈ កសិកម្ម និងដីជាដើមបានថោកជាងទិញម្នាក់ៗ ។ ហើយក៏អាចប្រើប្រាស់សហគមន៍ក្នុងការរកការឧបត្ថម្ភពីរាជរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការផ្សេងៗផង និងខ្ចីប្រាក់ពីធនាគារ ដែលមានការប្រាក់ថោក រួមទាំងអាចរកទីផ្សារលក់ផលិតផលរួមបានតម្លៃ ខ្ពស់ជាងដើម ។ ប៉ុណ្ណាក៏សិទ្ធិដីធ្លីត្រូវឲ្យទៅ កសិករគ្រប់គ្នាយ៉ាងឆាប់បំផុត ដើម្បីពួកគេអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ការខ្ចីប្រាក់ពីធនាគារបាន ក្នុង កម្រិតការប្រាក់ទាបជាងការខ្ចីបុរេពីឈ្មួញ ។
- រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ នឹង បង្កើតច្បាប់ដើម្បីគ្រប់គ្រងអាត្រាការប្រាក់ នៃ ការចងការជាឯកជន កុំឲ្យឈ្មួញដាក់តម្លៃខ្ពស់ ហួសហេតុពេក និងបង្កើតគម្រោងម៉ែក្រូហិរញ្ញវត្ថុ សម្រាប់ជួយដល់កសិករ តាមរយៈសហគមន៍ និងដោយកំណត់អត្រាការប្រាក់ មិនឲ្យលើសពី ១% ក្នុងមួយខែ ។

៦-ផ្នែកការការព្រព្យសម្បត្តិជាតិ និងបរិស្ថាន

- ធ្វើបញ្ជីព្រៃឈើសម្បត្តិធនធានរបស់ជាតិ ឲ្យបាន ច្បាស់លាស់ជាបន្ទាន់ និងដោយតម្លាភាព ហើយ យកដាក់ជាសម្បត្តិរដ្ឋវិញនូវ បឹង ដី ព្រៃឈើ និង អគាររបស់រដ្ឋដែលអ្នកមានអំណាចរំលោភយក ដោយខុសច្បាប់ ។
- ធ្វើការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ដូចជា រ៉ែ ប្រេង កាត តង់ មាស ទង់ដែង ដែក និងព្រៃឈើ ឲ្យ មានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីជាប្រយោជន៍ជាតិដល់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ។ល។

- រាល់ការរុករក និងធ្វើអាជីវកម្មវីត្រូវដាក់ឱ្យមាន ការដេញថ្លៃពីក្រុមហ៊ុនឯកជននានា ដោយមាន តម្លាភាពហើយរដ្ឋ និងក្រុមហ៊ុនត្រូវប្រកាសពី ចំណូល-ចំណាយជាប្រចាំ និងជាសាធារណៈ ។
- រាល់ការអនុវត្តន៍អាជីវកម្មវី ការសាងសង់រ៉ាវី អគ្គិសនី ការសាងសង់រោងចក្រ សហគ្រាស និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជំរុះផ្សេងៗ ត្រូវតែមានការ សិក្សាពីផលប៉ះពាល់បរិស្ថានសង្គម និងបរិស្ថាន ធម្មជាតិឱ្យបានច្បាស់លាស់ជាមុនសិន ។
- ការពារឱ្យមាននិរន្តរភាពធនធានធម្មជាតិ និង និរន្តរភាពបរិស្ថានធម្មជាតិតាមរយៈ ៖
 - ទប់ស្កាត់ការនេសាទខុសច្បាប់ បង្កើតឱ្យមាន តំបន់អភិរក្សត្រីធម្មជាតិ និងរៀបចំពង្រឹង សហគមន៍នេសាទ ដើម្បីគ្រប់គ្រងដែននេសាទ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។
 - ស្តារប្រព័ន្ធផ្លូវទឹកធម្មជាតិ ដូចជា ទន្លេ ព្រែក ស្ទឹង ដើម្បីចរាចរនៃមច្ឆាជាតិ ។
 - បញ្ឈប់ និងលុបចោលការផ្តល់ព្រៃសម្បទាន និងដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ដល់ក្រុមហ៊ុនឯកជន និងពង្រឹងសហគមន៍ព្រៃឈើ ដើម្បីគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ធនធានព្រៃឈើ ប្រកបដោយ និរន្តរភាព ។
 - ចាត់វិធានការម៉ឺងម៉ាត់ទប់ស្កាត់ការកាប់ និង នាំឈើប្រណិតចេញទៅក្រៅប្រទេស ទប់ ស្កាត់ការជួញដូរសត្វព្រៃគ្រប់ប្រភេទ ។
 - រដ្ឋចាត់វិធានការដាំដើមឈើ ទូទាំងប្រទេស ឡើងវិញ ជាពិសេសនៅតាមតំបន់ព្រៃភ្នំ ដែលត្រូវគេកាប់បំផ្លាញ និងបំផុសឱ្យមាន ការចូលរួមថែទាំទាំងអស់គ្នា ដើម្បីការពារ បរិស្ថាន និងបញ្ចៀសគ្រោះធម្មជាតិ ដូចជា ខ្យល់ព្យុះទឹកជំនន់ និងភាពរាំងស្ងួត ។

៧-ផ្នែកការពារតម្លៃជាតិ អត្តសញ្ញាណជាតិ និងធម្មធម៌ប្រពៃណីជាតិខ្មែរ

- អ្នកដឹកនាំសំខាន់ៗ ត្រូវមានដើមកំណើតជាខ្មែរ ដោយឡែកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវមានឪពុក និង ម្តាយដែលមានដើមកំណើតជាខ្មែរ ។
- បង្កើតវប្បធម៌សន្ទនាគ្នា រវាងគណបក្សកាន់ អំណាច និងគណបក្សប្រឆាំង ។
- បណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយវប្បធម៌អហិង្សា ការអត់ឱនអធ្យាស្រ័យ និងការសន្ទនាគ្នាជា ចម្បង ។
- អប់រំ និងផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយនូវសីល ធម៌ វប្បធម៌ ពលរដ្ឋវិជ្ជា អក្សរសាស្ត្រ ប្រវត្តិសាស្ត្រ ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ សាសនា ជាតិ និងមាន ស្មារតីស្នេហាជាតិ តាមរយៈកម្មវិធីសិក្សាសិល្បៈ វិទ្យុ ទូរទស្សន៍ សារព័ត៌មាន និងផ្ទាំងផ្សព្វផ្សាយ សាធារណៈ ។
- ចាត់វិធានការដើម្បីលុបបំបាត់ការជួញដូរមនុស្ស ការជួញដូរគ្រឿងញៀន ការលេងល្បែងស៊ីសង បំបាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ បងគូប បងជំ និង អំពើពាលាអាវាសដទៃទៀត ។
- បដិសេធបោលនូវការផ្តល់សញ្ជាតិខ្មែរ ឱ្យជន បរទេសកន្លងទៅដែលធ្វើឡើងដោយខុសច្បាប់ ។
- ការពង្រឹងសីលធម៌ល្អ តាមរយៈការលើកទឹកចិត្ត និងផ្តល់កិត្តិយសដល់សប្បុរសជន និងអ្នកដែល បានលះបង់ដើម្បីជាផលប្រយោជន៍សង្គម ។

៨-ផ្នែកកសាងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យសេរី និងទប់ស្កាត់អំណាចផ្តាច់ការ

- កំណត់អាណត្តិនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដោយបុគ្គលម្នាក់ មិនអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើនាយករដ្ឋមន្ត្រី លើសពី២ អាណត្តិ ឬស្មើនឹង១០ឆ្នាំ ។
- ពង្រឹងស្ថាប័នប្រជាធិបតេយ្យ និងធ្វើឱ្យមាន តុល្យភាពអំណាច និងបែងចែកអំណាចដាច់ពី គ្នារវាងអំណាចនីតិប្រតិបត្តិ អំណាចនីតិបញ្ញត្តិ និងអំណាចតុលាការ ។ បែងចែកឱ្យដាច់ពីគ្នា ក្នុងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋ និងបក្សដែលក្នុងនោះប្រធាន តុលាការ និងព្រះរាជអាជ្ញា គ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ មិនត្រូវជាសមាជិកគណបក្សនយោបាយទេ ។
- បង្កើតនូវវប្បធម៌ប្រជាធិបតេយ្យ ដោយផ្ទាល់ ដោយបើកឱ្យមានវេទិកាជាផ្លូវការ ជួបសួរដេញ ដោលជាសាធារណៈ រវាងអ្នកដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាលគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងឱ្យ មានសមាជិកជាតិប្រចាំឆ្នាំ ក្នុងការសម្រេចបញ្ជា ជំរុញរបស់ជាតិ អនុញ្ញាតឱ្យមានការចូលរួមផ្ទាល់ ពីប្រជាពលរដ្ឋដោយធ្វើប្រជាមតិជាដើម ។
- បង្កើតនូវក្រមសីលធម៌ សម្រាប់អ្នកដឹកនាំដោយ តម្រូវឱ្យអ្នកដឹកនាំ ដែលមានកំហុសឆ្គងប៉ះពាល់ ដល់ផលប្រយោជន៍ប្រទេសជាតិ ឬប្រយោជន៍ ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងកម្រិតណាមួយ ត្រូវលាឈប់ ពីមុខដំណែង ។
- កែប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតឱ្យទៅជាប្រព័ន្ធដែកត្តនាម ឬ ប្រព័ន្ធចម្រុះ ដោយឱ្យមានបេក្ខជនឯករាជ្យអាច ឈរឈ្មោះបាន ។ ប្រជាពលរដ្ឋជាអ្នកបោះឆ្នោត ដោយផ្ទាល់ជ្រើសរើសប្រធានភូមិ មេឃុំ-ចៅ សង្កាត់ អភិបាលក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ និងអភិបាល រាជធានី-ខេត្ត ។
- កំណែទម្រង់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះ ឆ្នោត ដោយមិនត្រូវជ្រើសចេញពីគណបក្ស នយោបាយឡើយ តែត្រូវជ្រើសចេញពីមជ្ឈដ្ឋាន ឯករាជ្យ ដើម្បីធានាការបោះឆ្នោតប្រកបដោយ សេរី និងយុត្តិធម៌ពិតប្រាកដ ។
- រៀបចំចំនួនសមាជិកគណៈរដ្ឋមន្ត្រី គណៈអភិ បាលគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ និងទីប្រឹក្សាឱ្យមានចំនួន តិចតែបំពេញការងារជាប្រយោជន៍ជាតិ ឱ្យមាន ប្រសិទ្ធភាព ។
- បង្កើតអង្គភាពជាតិឯករាជ្យ ផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស ដើម្បី ប្រឆាំងទប់ស្កាត់ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សឱ្យ មានប្រសិទ្ធភាព ។

៩-ផ្នែកកសាងសង្គមស្ថាប័ន និងយុត្តិធម៌

- ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ឱ្យ ស្របតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ ដោយផ្តល់ឯករាជ ភាពដល់អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ តាម រយៈការផ្តល់អំណាចសម្រេច និងថវិកាសម្រាប់ អនុវត្តគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីអនុវត្តច្បាប់នេះ ឱ្យមាន ប្រសិទ្ធភាព ដោយវិធានការបោសសម្អាតអំពើ

ពុករលួយពីលើចុះក្រោម (ពីអ្នកជំរកតូច) និង តម្រូវឲ្យអ្នកដឹកនាំសំខាន់ៗ ប្រកាសទ្រព្យសម្បត្តិ ខ្លួន និងគ្រួសារជាសាធារណៈជាមុន និងក្រោយ កាន់តំណែង ។

- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពសេវាសាធារណៈ ដោយផ្តល់ ជូនមន្ត្រីរាជការ គ្រូបង្រៀន និងកងកម្លាំងប្រដាប់ អាវុធឲ្យទទួលបានប្រាក់បៀវត្សយ៉ាងតិច ១លាន រៀលក្នុងមួយខែ ព្រមទាំងផ្តល់មុខងារ និងតួនាទី យោងតាមសមត្ថភាព និងគុណសម្បត្តិការងារ ។ រាល់ការជ្រើសរើសមន្ត្រី បុគ្គលិករបស់រដ្ឋត្រូវធ្វើ ឡើងតាមរយៈការប្រឡងប្រជែងដោយតម្លាភាព ជៀសវាងការស៊ុកប៉ាន់ និងបញ្ចូល ។
- កែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ឲ្យធានាបានការផ្តល់ សេវាយុត្តិធម៌ត្រឹមត្រូវ ដោយគោរពនូវឯករាជ ភាពនៃប្រព័ន្ធតុលាការ ឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពក្នុង កិច្ចការត្រួតពិនិត្យ និងដាក់វិន័យចៅក្រម និង ព្រះរាជអាជ្ញាដែលប្រព្រឹត្តខុស ដោយលើកកម្ពស់ តុលាការ មិនឲ្យស្ថិតនៅក្រោមអំណាចបុគ្គល អំណាចគណបក្សនយោបាយ ឬអំណាចនីតិ ប្រតិបត្តិឡើយ ។
- ទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយរបស់ចៅក្រម ព្រះរាជ អាជ្ញា និងមន្ត្រីតុលាការផ្សេងទៀត ។ កែទម្រង់ សមាសភាពឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម និង បង្កើតច្បាប់លក្ខន្តិកៈចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា ជា បន្ទាន់ដើម្បីធានាការប្រព្រឹត្តទៅនៃសាលាដម្រះ ក្តីឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយតម្លាភាព និងធានាបាន យុត្តិធម៌ត្រឹមត្រូវ ។

១០-ផ្នែកធានាឯករាជភាព អធិបតេយ្យ និងបូរណភាពទឹកដីខ្មែរ

- ការពារជាដាច់ខាតនូវបូរណភាពទឹកដី នៃព្រះ រាជាណាចក្រកម្ពុជា និងមិនទទួលស្គាល់ព្រំដែន ឬសន្ធិសញ្ញាណា ដែលធ្វើឲ្យបាត់បង់ទឹកដីជា ដាច់ខាត ។
- ចាត់វិធានការបង្ការ និងការពារព្រំដែនដោយ សន្តិវិធីតាមរយៈការអភិវឌ្ឍន៍ តាមបណ្តោយ ព្រំដែន មានការសាងសង់ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន មន្ទីរ ពេទ្យ សាលារៀន វត្តអារាម និងផ្សារជាដើម ដើម្បី លើកទឹកចិត្តឲ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទូទៅ រស់នៅ តាមព្រំដែនឲ្យបានកាន់តែច្រើន ។
- ចាត់វិធានការឲ្យទាន់ពេលវេលាផ្លូវច្បាប់ ដោយ អហិង្សា និងម៉ឺងម៉ាត់ចំពោះជនអន្តោប្រវេសន៍ ដែលមករស់នៅខុសច្បាប់ តាមរយៈការអនុវត្តន៍ ច្បាប់សញ្ជាតិ និងច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ឲ្យបាន ត្រឹមត្រូវ និងផ្ដន្ទាទោសចំពោះមន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ច ណាដែលប្រព្រឹត្តផ្ទុយពីច្បាប់ និងការទទួល ខុសត្រូវរបស់ខ្លួន ។
- ពង្រឹង និងពង្រីក កិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយ នឹងអង្គការអន្តរជាតិ ជាមួយរដ្ឋាភិបាលប្រទេស នានាក្នុងពិភពលោក ដោយឈរលើស្មារតីគោរព អធិបតេយ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ។ បង្កើននូវតួនាទី របស់កម្ពុជា ក្នុងការបំពេញបេសកកម្មសន្តិភាព ក្នុងក្របខណ្ឌអង្គការសហប្រជាជាតិ ក៏ដូចជា ការជម្រុញក្នុងការអនុវត្តន៍លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និង ការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ឲ្យបានទូលំទូលាយនៅ លើពិភពលោក ។

១១-ផ្នែកលើកស្ទួយស្ត្រី

“ស្ត្រី មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសង្គ្រោះ សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសុខុមាលភាពក្នុងសង្គមជាតិ តាម រយៈភាពអត់ធ្មត់ ភាពមានការទទួលខុសត្រូវ និងភាព ហ្មត់ចត់ក្នុងការងារដែលស្ត្រីមានជាធម្មជាតិ ។ ដូចនេះ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មានការប្តេជ្ញាច្បាស់លាស់ដើម្បី ការពារ និងជម្រុញស្ត្រីឲ្យទទួលបានជោគជ័យក្នុងការ ចូលរួមលើកិច្ចការសង្គម និងនយោបាយ” ។

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មាន ទិសដៅក្នុងកិច្ចការពារ និងលើកស្ទួយស្ត្រីខ្មែរដូចតទៅ ៖

- ធានាឲ្យស្ត្រីមានលទ្ធភាព ទទួលបានការអប់រំ ស្មើបុរសដោយការផ្តល់តួនាទី និងការឧបត្ថម្ភ ពិសេស ។
- ធានាឲ្យស្ត្រីទទួលបានសេវាសុខាភិបាល បាន ត្រឹមត្រូវ ។
- ធានា និងការពារស្ត្រីជាជនជាតិដើម ក្នុងការ ប្រើប្រាស់ដីសហគមន៍ និងគ្រប់គ្រងដីតាមបែប ជាប្រពៃណីរបស់ខ្លួន ។
- ផ្តល់សិទ្ធិស្មើគ្នាដល់ស្ត្រី ក្នុងលទ្ធភាពទទួលបាន ពីវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ។
- ផ្តល់ការធានាតំណែង និងតួនាទីដល់ស្ត្រីក្នុង ការងាររដ្ឋ ដោយមានកូតាច្បាស់លាស់ ។
- ធានាឲ្យស្ត្រីទទួលបានប្រាក់កម្រៃការងារ បាន ត្រឹមត្រូវដូចបុរស ។
- ធានាឲ្យមានការចូលរួមពីស្ត្រី ក្នុងការធ្វើសេចក្តី សម្រេចទាំងឡាយ ។

១២-វិវត្តន៍កសិកម្ម ដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធី

នយោបាយសង្គ្រោះជាតិ

ចំពោះប្រាក់ចំណូលវិវត្តន៍កសិកម្ម ដែលរាជរដ្ឋាភិ បាលគណបក្សសង្គ្រោះជាតិនឹងប្រមូលបាន យ៉ាងតិច ប្រមាណ១៤០០លានដុល្លារអាមេរិក បន្ថែមលើចំណូល ជាតិបច្ចុប្បន្ន ដែលមានប្រភពជាចំណូលក្នុងស្រុករួម មាន ៖

- ពីការបង្កើននូវប្រសិទ្ធភាពការប្រមូលពន្ធដារ និង ពន្ធគយ ដែលមានស្រាប់ ។
- ចំណូលពីការបង្កើននូវប្រសិទ្ធភាពពីការប្រមូល ប្រាក់ពីទេសចរណ៍ និងប្រាក់ចំណូលពីការទស្សនា ប្រាសាទបុរាណ ។
- ចំណូលពីការយកឈ្នួលពីដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច៩៩ឆ្នាំ ក្នុងតម្លៃយ៉ាងតិច៧០ដុល្លារ មួយហិកតា ក្នុងមួយឆ្នាំ និងពីទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ដែលលក់ និងជួលផ្សេងទៀត ។
- ចំណូលពីការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ និងការធ្វើអាជីវកម្ម រ៉ែផ្សេងៗមានថ្ម និងខ្សាច់ ជាពិសេសចំណូលពី រ៉ែមាស រ៉ែដែក ធុរ្យថ្ម ប្រេងកាត និងឧស្ម័ន ។
- ធ្វើច្បាប់គ្រប់គ្រងបនល្បែងកាស៊ីណូ និងកំណត់ ពន្ធឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

- ចំណូលពីការលក់កូតាសំលៀកបំពាក់ ជួល និង លក់អចលនទ្រព្យរដ្ឋ ។
- ចំណូលពីសេវាផ្តល់ទិដ្ឋាការ លិខិតឆ្លងដែន និង កម្មសិទ្ធិដីធ្លី ។
- កាត់បន្ថយនូវការចំណាយអត់ប្រយោជន៍ ដូច ជាការចំណាយលើ “បុគ្គលិករាជការ កងកម្លាំង ប្រដាប់អាវុធ ដែលមានតែឈ្មោះតែអត់មនុស្ស” ការចំណាយលើទីប្រឹក្សា ជំនួយការ ក្រុមអង្គរក្ស ជំរឿន សមាជិករដ្ឋាភិបាល អភិបាលរងរាជធានី-ខេត្ត ក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ ។ល។ និងការបំប៉ោងចំណាយសាងសង់ និងទិញសម្ភារៈសម្រាប់រដ្ឋ ដោយគ្មានការចេញថ្លៃ និងត្រួតពិនិត្យត្រឹមត្រូវ ។

រួមគ្នាសង្គ្រោះជាតិយើង !!!

ដឹកនាំដោយ ឯកឧត្តម សម រង្ស៊ី
ឯកឧត្តម កឹម សុខា

គណបក្សសម្ព័ន្ធណៃឡើយជាអិបតេយ្យ

គោលនយោបាយ

មាតិកា

បុព្វកថា.....	១
គោលដៅ.....	៤
ចំណុចទាំងឡើង.....	៨
១. ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតប្រជាពលរដ្ឋអំពីកិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌.....	៨
២. ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតប្រជាពលរដ្ឋអំពីសីលធម៌សង្គម.....	១២
៣. ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតប្រជាពលរដ្ឋអំពីប្រជាធិបតេយ្យ/នយោបាយ.....	១៥
យន្តការប្រាំមីចំណុច.....	២៣
១. កំណត់អាណត្តិនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រឹមពីរអាណត្តិ.....	២៣
២. មិនអនុញ្ញាតឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីបង្កើតក្រុមអង្គរក្សជាយខ្លួនឯង.....	២៧
៣. តម្រូវឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីរស់នៅក្នុងនិវេសនដ្ឋានរដ្ឋ.....	២៨
៤. បង្កើតតុលាការរដ្ឋបាល.....	២៩
៥. ឋានន្តរសក្តិចាប់ពីឧត្តមសេនីយ៍យោធា និងនគរបាលត្រូវសែសេចក្តីទុកចិត្ត ពីសភា.....	៣១
៦. អព្យាក្រឹតមន្ត្រីរាជការ.....	៣២
៧. បោះឆ្នោតជ្រើសរើស និងបោះឆ្នោតដឹកនាំណាងគ្រប់លំដាប់-ឃុំ/សង្កាត់ ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ ខេត្ត/រាជធានី - ដោយប្រជាពលរដ្ឋផ្ទាល់.....	៣៤
៨. បោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រតាមប្រព័ន្ធចម្រុះ.....	៣៦
គំរោងបទប្បញ្ញត្តិ.....	៤៦
ធនធានមនុស្ស.....	៥៤

បញ្ចេញនូវ

- ដោយមើលឃើញថា គម្លាតនៃជីវភាពរស់នៅក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ កាន់តែរីកចម្រើនទៅៗដែលគំរាមកំហែងដល់ស្ថេរភាពសេដ្ឋកិច្ច នយោបាយ និងសន្តិសុខជាតិ ទោះបីជាប្រទេសកម្ពុជាមានការរីកចម្រើនខាងផ្នែក សម្ភារៈរូបវន្ត និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាងពេលវេលាទាំងអស់ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ កម្ពុជាក៏ដោយ
- ដោយមើលឃើញថា មន្ត្រីរាជការគ្រប់លំដាប់ដែលជាភ្នាក់ងាររបស់រដ្ឋ បានក្លាយជាឧបករណ៍នយោបាយបម្រើគណបក្សកាន់អំណាច ហើយរួម ចំណែកយ៉ាងសកម្ម ធ្វើឲ្យរដ្ឋាភិបាលអសមត្ថភាព និងគ្មានការទទួល ខុសត្រូវក្នុងការផ្តល់សេវាសង្គមជូនប្រជាពលរដ្ឋដែលជាម្ចាស់ប្រទេស ឲ្យបានស្មើភាពគ្នានៅចំពោះមុខច្បាប់
- ដោយមើលឃើញថា របៀបនៃការធ្វើនយោបាយរបស់គណបក្សនយោ បាយបច្ចុប្បន្នបានបង្កើតវប្បធម៌ថ្មីនៃការបែងចែកបញ្ចកកក្នុងសង្គមក្នុង ចំណោមប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ទាំងព្រះសង្ឃ មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកង កម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងបានធ្វើឲ្យសាមគ្គីភាព និងទំនុកចិត្តរវាងប្រជា ពលរដ្ឋកំពុងធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំង
- ដោយមើលឃើញថា ការគិតតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ប្រជាពលរដ្ឋធ្វើ ឲ្យសីលធម៌សង្គមបាន និងកំពុងធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុក ជាពិសេសពាក់ព័ន្ធ ទៅនឹងសុចរិតភាព និងការទទួលខុសត្រូវចំពោះទង្វើរបស់ប្រជាពល រដ្ឋម្នាក់ៗ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាសមាជិកគ្រួសារ និងជាប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់នៃ ប្រទេសជាតិមួយ

- ដោយមើលឃើញថា ភាពអយុត្តិធម៌ក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការក្នុងការដោះស្រាយ បញ្ហាប្រជាពលរដ្ឋបណ្តាលឲ្យប្រជាពលរដ្ឋទន់ខ្សោយ និងគ្មានទីពឹងត្រូវ ទទួលរងការបោកបញ្ឆោតទាំងបំពាន និងច្បាស់ក្រឡែត ដោយអំណាចទឹកប្រាក់ របស់អ្នកមានទ្រព្យសម្បត្តិ និងអ្នកមានអំណាច
- ដោយមើលឃើញថា ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងតែស្ថិតនៅក្រោមការគំរាម កំហែងយ៉ាងពិតប្រាកដដែលអាចនឹងឈានដល់ការបាត់បង់ទឹកដី និងជាតិ សាសន៍ពិសោធន៍ប្រទេសជិតខាងក្នុងរូបភាពថ្មីនៃការលេបត្របាក់ទឹកដី គឺ “ការដាក់ថ្នាំបន្លន់ផ្អែង រួចលេបទាំងរស់”
- ដោយមើលឃើញថា បញ្ហាទាំងអស់ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើនេះកើត ចេញពីការគ្រប់គ្រងប្រទេស ដោយប្រព័ន្ធដែលប្រមូលផ្តុំអំណាចទៅលើ បុគ្គលតែម្នាក់ ឬមួយក្រុមតូច ឬដោយការគ្រប់គ្រងតាមឆន្ទៈរបស់ មេដឹកនាំ និងការស៊ើបអង្កេតលុំគ្នា ជាជាងតាមប្រព័ន្ធច្បាប់ដែលមានតួនាទី ប្រសិទ្ធភាព និងការទទួលខុសត្រូវ
- ដោយមើលឃើញថា ការដឹកនាំតាមប្រព័ន្ធដែលប្រមូលផ្តុំអំណាច និង ការស៊ើបអង្កេតលើនឹងនៅតែបន្តពីមួយជំនាន់ទៅមួយជំនាន់ទៀត ដោយសារ តែភាពអសកម្មរបស់ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនក្នុងការមិនចូលរួមក្នុងចលនា នយោបាយ និងមួយចំនួនទៀតចូលរួមដោយគ្មានការយល់ដឹង
- ដោយមើលឃើញថា មានតែការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតប្រជាពលរដ្ឋយល់ ត្រូវលើគោលធម៌ៗបី គឺកិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌ សីលធម៌សង្គម និងប្រជាធិបតេយ្យ/ នយោបាយ (ការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធដឹកនាំរដ្ឋពីប្រព័ន្ធដែលប្រមូលផ្តុំអំណាច មកជាការដឹកនាំដោយប្រព័ន្ធដែលពង្រាយអំណាចដោយការអនុវត្តច្បាប់

កើតចេញពីយន្តការប្រាំបីចំណុច) ទើបអាចដោះស្រាយបញ្ហាទាំងអស់ ខាងលើបាន

- ដោយយល់ឃើញថា មានតែសកម្មភាពនយោបាយប្រកបដោយទស្សនវិស័យ និងប្រាសចាកភាពអាត្មានិយមប៉ុណ្ណោះ ទើបអាចផ្តល់ជម្រើសសន្តិវិធីឲ្យ ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យគាំទ្រចលនានយោបាយដើម្បីទាមទារយកសិទ្ធិ និងអំណាច របស់ខ្លួនដោយស្របច្បាប់ **គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ (គ.ស.ម) [League for Democracy Party (LDP)]** ត្រូវបានបង្កើត ឡើង និងទទួលស្គាល់ដោយប្រកាសរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃលេខ ៧៩១ ប្រ.ក ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៦
- គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យមានអត្តសញ្ញាណសម្គាល់ចំនួនបួន (១)គោលដៅ (២)ចំណុចចាប់ផ្តើម (៣)វិវិយាបថនយោបាយ និង (៤)ធនធានមនុស្ស

១

គោលដៅ

គោលដៅរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យគឺ “មាតុភូមិយុវជនដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាភាពជាម្ចាស់” ដែលនឹងត្រូវសម្រេចតាមរយៈ “ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋលើគោលជំហរ” នៅដំណាក់កាលដំបូង និង “ការប្រកួតប្រជែងយន្តការប្រាំបីចំណុចឲ្យទៅជាច្បាប់” នៅដំណាក់កាលបន្ទាប់។

គោលដៅរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យក្តោបអត្ថន័យពីសំខាន់ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងបញ្ហាសង្គមខ្មែរ។ ទីមួយគឺសំដៅលើអត្ថន័យរបស់ពាក្យ “ស្មើភាពគ្នា”។ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរតាំងតែពីដើមរៀងមកមិនធ្លាប់បានរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នានោះទេ មិនថាស្មើភាពគ្នាខាងឱកាសអភិវឌ្ឍន៍ខ្លួន ការទទួលសេវាសង្គម ឬនៅចំពោះមុខច្បាប់នោះទេ។ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរបាននិងកំពុងជួបប្រទះកម្មភាពនយោបាយដោយគ្មានការយល់ដឹង និងគ្មានគោលដៅច្បាស់លាស់។ លទ្ធផលនៃការចូលរួមបែបនេះគឺបានត្រឹមតែជួយអ្នកនយោបាយទាំងនោះទៅបង្កើតសង្គមកម្ពុជាដែលមានវណ្ណៈអ្នកដឹកនាំដែលពុំមានប្រសិទ្ធភាពជាការដឹកនាំដោយស្តេច និងបច្ចុប្បន្នមានរូបភាពជាប្រជាធិបតេយ្យ តែជាភូតិគឺការប្រមូលផ្តុំអំណាច បើទោះបីជានៅមានស្តេចសោយរាជ្យនៅឡើយក្តី។ វណ្ណៈមួយទៀតគឺវណ្ណៈត្រូវបានគេដឹកនាំដែលសំដៅទៅលើប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ដែលជាម្ចាស់ប្រទេសដោយសារតែពួកគាត់បាត់បង់ភាពជាម្ចាស់អំណាច ជាអ្នកគ្មានទ្រព្យសម្បត្តិ និងគ្មានចំណេះដឹង។

ដោយសារតែ ប្រជាពលរដ្ឋសុខចិត្តទ្រាំទ្រនៅដោយមានវណ្ណៈពីរយ៉ាងដូច្នេះ ទើបវណ្ណៈដែលត្រូវបានគេដឹកនាំកំពុងរស់នៅដោយមិនស្មើមុខស្មើមាត់នឹងវណ្ណៈ ដឹកនាំនៅក្នុងទឹកដីសុណ្ឌូកមិនរបស់ខ្លួន។ លើសពីនេះទៀត ការរស់នៅដោយ មានគម្លាតខ្លាំងហួសហេតុក្នុងជីវភាពរស់នៅរវាងវណ្ណៈទាំងពីរធ្វើឲ្យកម្ពុជាក្លាយជា ប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេសក្រីក្របំផុត ពុករលួយបំផុត និងអពមង្គល បំផុតនៅលើពិភពលោក ដោយឈរលើសូចនាករអន្តរជាតិរបស់អង្គការ សហប្រជាជាតិ យូអិនឌីក (UNDP) សម្រាប់សន្ទស្សន៍អភិវឌ្ឍន៍ធនធាន មនុស្ស និងអង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ (Transparency International) សម្រាប់ អំពើពុករលួយ ឆ្នាំ២០១២។

វណ្ណៈត្រូវបានគេដឹកនាំតស៊ូរស់នៅដើម្បីតែកំរែវណ្ណៈដឹកនាំតែប៉ុណ្ណោះ ដោយ សារតែពួកគាត់គ្មានចំណេះវិជ្ជាជ្រៅជ្រះ គ្មានទ្រព្យសម្បត្តិ និងគ្មានអំណាច ប្រើប្រាស់សិទ្ធិជាម្ចាស់ប្រទេសដែលជាឧបករណ៍វិវត្តន៍ជាយូរឲ្យពួកគាត់ចូល រួមប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាពគ្នាទៅចំពោះមុខច្បាប់ក្នុងប្រទេសមួយដែលមាន ពួកគាត់ជាម្ចាស់។ ប្រជាពលរដ្ឋអាចនឹងរស់នៅក្នុងសង្គមស្មើភាពគ្នា តែនៅពេល ណាដែលប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមបង្កើតសង្គមស្មើភាពគ្នា ដោយកណ្តាប់ដៃ ខ្លួនឯង តាមរយៈសកម្មភាពសង្គម និងសកម្មភាពនយោបាយតែប៉ុណ្ណោះ។ គួរកត់សម្គាល់ថា សង្គមស្មើភាពគ្នាគឺជាសង្គមដែលប្រជាពលរដ្ឋមានឱកាស និងការទទួលខុសត្រូវនៅចំពោះមុខច្បាប់ស្មើគ្នាដើម្បីបំពេញកិច្ចការចិញ្ចឹមជីវិត ហើយទទួលបានផលដូចគ្នា ឬខុសគ្នា អាស្រ័យទៅលើកម្លាំង (កាយ បញ្ញា ចរិត) និងការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ដូចប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងប្រទេស អភិវឌ្ឍន៍ដទៃទៀត។

រួមគិតរួមធ្វើទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

អត្ថន័យទីពីរនៃគោលដៅរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យគឺ “ការរស់ នៅក្នុងភាពជាម្ចាស់”។ ជាក់ស្តែង ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទូទៅមិនធ្លាប់ចាត់ទុកខ្លួន ឯងជាម្ចាស់ប្រទេសនោះទេ ទោះបីជាម្ចាស់តាមផ្លូវធម្មជាតិដែលខ្លួនកើតលើទឹក ដីនេះ ឬម្ចាស់តាមផ្លូវច្បាប់ដែលធានាដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញក៏ដោយ។ ជាទូទៅ ប្រជាពលរដ្ឋយល់ឃើញថា រដ្ឋាភិបាលគឺជាម្ចាស់ប្រទេស និងជាអ្នកទទួលខុស ត្រូវចំពោះកិច្ចការស្រុកទេសសព្វបែបយ៉ាង។ ប្រជាពលរដ្ឋចាត់ទុកខ្លួនឯងថា ពួកគាត់គ្រាន់តែជាមនុស្សកើត និងរស់នៅលើទឹកដីនេះតែប៉ុណ្ណោះ ហើយពួក គាត់យល់ឃើញថា ពួកគាត់គ្មានកាតព្វកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវអ្វីទាំងអស់ ចំពោះកិច្ចការស្រុកទេស។ ប្រជាពលរដ្ឋតស៊ូប្តេជ្ញាថែទាំការការពារ និងការ រីកចម្រើនក្នុងគ្រួសារដែលពួកគាត់ជីវ័យយ៉ាងច្បាស់ថា ពួកគាត់គឺជាម្ចាស់ និងជា អ្នកទទួលខុសត្រូវ។

ផ្ទុយពីភាពជាម្ចាស់លើគ្រួសារ ប្រជាពលរដ្ឋមិនយល់អំពីអត្ថន័យនៃភាពជាម្ចាស់ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ពួកគាត់ក្នុងនាមជាប្រជាពលរដ្ឋ ដែលជាម្ចាស់មាតុភូមិទេ។ ទោះបីជាពួកគាត់បានចូលរួមក្នុងចលនារំដោះជាតិ ឬអភិវឌ្ឍជាតិកន្លងមក ក៏ដោយ ក៏ការចូលរួមរបស់ពួកគាត់មានលក្ខណៈជាការគោបសង្កត់ ការបង្ខិតបង្ខំ ការភ័យខ្លាច ឬដើម្បីផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ។ ដោយសារតែបុព្វហេតុ នៃការចូលរួមគ្មានភាពជាម្ចាស់ និងការទទួលខុសត្រូវក្នុងភាពជាម្ចាស់ ប្រជាពលរដ្ឋ មិនមានមោទនភាព តម្លៃ និងកិត្តិយសក្នុងចលនារំដោះជាតិ ឬអភិវឌ្ឍជាតិឲ្យ សមនឹងការចូលរួម និងការលះបង់របស់ពួកគាត់ឡើយ។ ភាពជាម្ចាស់ក៏មិនអាច កើតឡើងបានដែរ ដរាបណាប្រជាពលរដ្ឋមិនបានចូលរួមដោយការយល់ដឹង និង ការទទួលខុសត្រូវដើម្បីបង្កើតសង្គមនោះដោយកណ្តាប់ដៃខ្លួនឯងតាមមធ្យោបាយ ទាំងឡាយដែលធានាដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់កម្ពុជា។

ដើម្បីកៀងគរកម្លាំងប្រជាពលរដ្ឋចូលរួម ក្នុងសកម្មភាពនយោបាយជាមួយ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យទៅសម្រេចគោលដៅ “មាតុភូមិមួយដែល ពួកយើងរស់នៅដោយភាពស្មើគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់” គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បី ប្រជាធិបតេយ្យបាន និងកំពុងពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យស្គាល់តម្លៃពិតប្រាកដរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋដែលជាម្ចាស់ប្រទេសជាអចិន្ត្រៃយ៍ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងការចូលរួមក្នុងសកម្មភាពសង្គម ជាពិសេសសកម្មភាពនយោបាយដើម្បីឲ្យ ខ្លួនមានឱកាសដូចគ្នាទៅបង្កើតសង្គមមួយ ដែលប្រជាពលរដ្ឋទូទៅអាចរស់ នៅដោយស្មើភាពគ្នាផង និងក្នុងភាពជាម្ចាស់ផង។ នៅពេលកម្ពុជាបានក្លាយ ជាប្រទេសមួយដែលប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅដោយស្មើភាពក្នុងភាពជាម្ចាស់ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនឹងរស់នៅដោយមានមោទនភាព និងភាពថ្លៃថ្នូរពិតប្រាកដ សម ជាខ្មែរម្ចាស់ក្តីអង្គរ ប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងបណ្តាអារ្យ ប្រទេសផ្សេងៗទៀត។

រួមភក្តីរួមធ្វើរួមទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពក្នុងភាពជាម្ចាស់

២ ចំណុចចាងឆ្នើម

ដើម្បីឈានទៅសម្រេចគោលដៅ “មាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយ ស្មើភាពក្នុងភាពជាម្ចាស់” គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យចាប់ផ្តើម សកម្មភាពនយោបាយរបស់ខ្លួនចេញពីការពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋអំពីកិច្ចបដិបត្តិ ព្រះធម៌ សីលធម៌សង្គម និងនយោបាយ/ប្រជាធិបតេយ្យ (របៀបនៃការផ្លាស់ប្តូរ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរដ្ឋដែលប្រមូលផ្តុំអំណាចមកជាការគ្រប់គ្រងរដ្ឋដោយប្រព័ន្ធដែល ពង្រាយអំណាចដែលមានប្រជាពលរដ្ឋជាម្ចាស់តាំងពីថ្នាក់ជាតិ រហូតដល់ថ្នាក់ ក្រោមជាតិតាមរយៈការប្រែក្លាយយន្តការប្រាំបីចំណុចឲ្យទៅជាច្បាប់)។

ការពន្យល់អំពីការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតលើគោលជំរឿ

ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតប្រជាពលរដ្ឋលើគោលជំរឿ ៖ កិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌ សីលធម៌ សង្គម និងប្រជាធិបតេយ្យ គឺជាបេសកកម្មអាទិភាព និងជាអចិន្ត្រៃយ៍របស់ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរក្លាយជាប្រជា ពលរដ្ឋដែលសកម្ម ថ្លៃថ្នូរ និងទទួលខុសត្រូវចំពោះកិច្ចការប្រទេសជាតិជាប់ ជាប្រចាំ ដូចជាប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងអារ្យប្រទេសផ្សេងទៀត។

១. ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតប្រជាពលរដ្ឋអំពីកិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌

ព្រះធម៌គឺជាមេរៀនគ្រាន់ដឹងរបស់ព្រះពុទ្ធ ប៉ុន្តែការប្រើប្រាស់ព្រះធម៌ត្រឹមតែជា សាសនា ឬជំនឿប្រាសចាកហេតុផល តាមរយៈពាក្យ “បុណ្យ” ឬ“ធ្វើបុណ្យ” ដូចសព្វថ្ងៃនេះ កំពុងតែនាំប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរឲ្យលិចលិប និងលង់លក់ក្នុងការ បដិបត្តិដែលមិនត្រឹមតែគ្មានប្រយោជន៍នោះទេ ថែមទាំងបំផ្លាញអ្នកបដិបត្តិ ទាំង

សម្ភារៈ និងស្មារតីទៀតផង។ អ្វីដែលធម្មកិច្ចកិច្ចផ្សាយតាមរាងបុណ្យ ពិធីបុណ្យ ឬលក់ធាតុអាកាសដើម្បីនាំប្រជាពលរដ្ឋឲ្យធ្វើបុណ្យរាល់ថ្ងៃនេះគឺភាគច្រើន មានលក្ខណៈជាសាសនា និង/ឬជំនឿក្នុងចេតនាដើម្បីទាញយកប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេជាអ្នកដឹកនាំពីទាំងនោះ។ ចំណែកពុទ្ធបរិស័ទត្រូវបានធម្មកិច្ចឲ្យមានជំនឿថា ពួកគាត់នឹងទទួលផលនៅអនាគតជាតិ ពីទង្វើបច្ចុប្បន្នរបស់គេដែលផ្ទុយពីខ្លឹមសារបង្រៀនរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដែលមានពុទ្ធដីកថា ទង្វើដែលក្រប្រយោជន៍សម្រាប់បច្ចុប្បន្នមិនបាន ក៏រកប្រយោជន៍សម្រាប់អនាគតមិនបាននោះដែរ (ឥធម្មប្បតិ បេចនន្ទតិ បេចនន្ទតិ) ។

ការប្រើប្រាស់ព្រះធម៌ត្រឹមតែជាជំនឿសាសនាដែលមានលក្ខណៈជាការប្លន់ប្លន់ និងឧទ្ទិសយ៉ាងដូច្នេះ គឺជាហេតុនាំឲ្យមានការធ្លាក់ចុះនូវអារ្យធម៌ដង្ហែង និងទំនៀមទម្លាប់ប្លែកៗរបស់ខ្មែរ និងបាត់បង់ជាបន្តបន្ទាប់រហូតដល់មានការប្រល័យពូជសាសន៍អស់ជីវិតប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរស្លូតត្រង់រាប់លាននាក់ និងការរីករាលដាលយ៉ាងពេញទំហឹងនៃទង្វើប្រាថ្នាផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនដែលជាញឹកញយនៅលើគំនរទុក្ខសោករបស់ប្រជាពលរដ្ឋរួមឈាមខ្មែរផ្សេងទៀត។ ទង្វើអសីលធម៌ និងគំនិតអាក្រក់និយមនេះកំពុងតែបន្តរីករាលដាលក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរជាទូទៅគួរឲ្យព្រួយបារម្ភដោយសារតែការទេសនារបស់ធម្មកិច្ចកិច្ចប្រែប្រួល តាំងប្រជាពលរដ្ឋឲ្យដកគ្រាំជើងលែងរួចក្នុងជំនឿសាសនា។

មេរៀនត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះពុទ្ធមានច្រើនអនេក ប៉ុន្តែព្រះអង្គបានបង្រៀនមនុស្សលោកនូវមេរៀនត្រាស់ដឹងតែមួយចំនួនតូចដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់អ្នកសិក្សាដើម្បីបដិបត្តិរកសេចក្តីសុខនៅក្នុងជីវិតបច្ចុប្បន្ន។ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បី

ប្រជាជនប្រយោជន៍សម្រាប់សម្រេចបានបង្រៀនមួយចំនួន ដែលយើងយល់ថាមានសារប្រយោជន៍ ជាពិសេសមេរៀនទាក់ទងទៅនឹងការរៀបចំមិនប្រព្រឹត្តិអំពើអាក្រក់ (សព្វបាបសូអករណ៍) និងការប្រព្រឹត្តិអំពើល្អ (កុសលសូបសម្បទា) មកធ្វើជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់សកម្មភាពពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរផ្នែកគំនិតអំពីជីវិត និងការគិតតែប្រយោជន៍ បុគ្គលមកជាការគិតប្រយោជន៍រួមដើម្បីឲ្យមានការចូលរួមដោយទឹកចិត្ត និងការយល់ដឹងក្នុងសកម្មភាពនយោបាយជាមួយគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនប្រជាជនប្រជាជន។ យោងទៅលើផ្នែកសង្គមប្រជាជនប្រជាជន តាមកម្លាំង និងការទទួលខុសត្រូវរៀងៗខ្លួន ក្នុងនាមជាប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ៗប្រទេសដែលមានប្រវត្តិសាស្ត្រធ្លាប់ឈឺរន្ធតាយពីអតីតកាល។

ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋផ្លាស់ប្តូរផ្នែកគំនិតលើកិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនប្រជាជនប្រជាជន និងកំពុងពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋអំពី ៖

- ភាពខុសគ្នាជាសារវន្តរវាងព្រះធម៌ និងទំនៀមទម្លាប់ សាសនា ជំនឿដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋមានការយល់ដឹង និងបុព្វហេតុច្បាស់លាស់សម្រាប់ប្រព្រឹត្តទង្វើដែលជាកុសលសម្រាប់ខ្លួនឯងផង និងសម្រាប់ជនរួមឈាមខ្មែរទាំងមូលផង
- គួរនាំទីសំខាន់របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងការចូលរួមបញ្ចប់ការចាត់ទុកព្រះធម៌ជាជំនឿសាសនា សម្រាប់ការសម្បូនសង្គមស៊ីសេចក្តីសុខសម្រាប់ជាតិក្រោយ ឬការឧទ្ទិស និងប្លង់ស្នងទៅដល់អ្នកដែលបានស្លាប់ហើយមកជាកិច្ចបដិបត្តិដោយការយល់ដឹង ដើម្បីឲ្យពួកគាត់រកបានប្រយោជន៍ពីកិច្ចបដិបត្តិរបស់ពួកគាត់ សម្រាប់បច្ចុប្បន្នជាតិទាំងអស់គ្នា

- ដំណើរនៃជីវិត ជាពិសេសទាក់ទងទៅនឹងរដ្ឋនៃការស្លាប់ និងការកើតជីវិតសាជាថ្មីដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋប្រកាន់យកទម្លាប់រស់នៅស្របទៅតាមច្បាប់ធម្មជាតិដែលនាំទៅកាការីកចម្រើន
- ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងផ្សេងៗនៃសេចក្តីសុខបច្ចុប្បន្នដែលកើតចេញពីកិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌ (ការធ្វើបុណ្យទីភ្លឺ និងប្រាសចាកភាពអាត្មានិយម) និងការខាតបង់សម្ភារៈទាំងបច្ចុប្បន្ន និងអនាគតដែលកើតចេញពីការអនុវត្តជំនឿសាសនា (ការធ្វើបុណ្យទីងងឹតភ្ជាប់ទៅនឹងប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន)
- ភាពខុសគ្នារវាងទង្វើណាជាទង្វើបុណ្យ និងទង្វើណាជាទង្វើបាប ហើយហ៊ានក្រោកឡើងកម្ចាត់អំពើអាក្រក់ដែលបានពូនសម្លាប់ផ្លាញព្រះធម៌ និងប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋខ្លួនឯងជាយូរមកហើយ
- របៀបនៃការទាញយកផលប្រយោជន៍ពីកិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌ដើម្បីប្រក្លាយខ្លួនឲ្យទៅជាប្រជាពលរដ្ឋថ្លៃថ្នូរ មានតម្លៃពិតប្រាកដ ទាំងនៅក្នុងគ្រួសារ សហគមន៍ និងប្រទេសជាតិសមជាខ្មែរម្ចាស់កេរ្តិ៍អង្គរ
- ទំនាក់ទំនងដែលមិនអាចកាត់ផ្តាច់គ្នាបានរវាងព្រះធម៌ សីលធម៌សង្គម និងនយោបាយដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋមានសទ្ធាជ្រះថ្លាចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនយោបាយ ប្រាសចាកភាពអាត្មានិយមដែលជាទង្វើចម្រើន “បុណ្យ” ជាងទង្វើណាៗទាំងអស់

រួមគំរូមធ្វើទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

ការយកស្រាយលម្អិតនៃចំណុចនីមួយៗខាងលើនេះមាននៅក្នុងសារសំឡេងដែលអាចរកបាននៅទីស្នាក់ការកណ្តាលបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ ឬគេហទំព័រ ៖ www.camldp.org ។

ព្រះធម៌ជាចលករដ៏មានសក្តានុពលសម្រាប់អភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ប៉ុន្តែដើម្បីទាញយកប្រយោជន៍ពីកិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌ ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវតែផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតរបស់ខ្លួនពីការអនុវត្តបែបជំនឿ ដើម្បីជាតិក្រោយមកជាការសិក្សាស្វែងយល់រកហេតុផលសម្រាប់ជីវិតរស់នៅក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន។ ផ្នែកលើស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នរបស់ប្រទេសជាតិ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យយល់ឃើញថាគ្មានទង្វើណាដែលធ្វើឲ្យចម្រើន “បុណ្យ” បានច្រើនជាងទង្វើជួយសង្គ្រោះប្រជាពលរដ្ឋទូទៅឲ្យរួចផុតពីបញ្ហាសព្វបែបយ៉ាង និងស្រោចស្រង់ជាតិតាមរយៈសកម្មភាពនយោបាយដោយដឹងចិត្តសង្គ្រោះ ប្រាសចាកភាពអាត្មានិយមនោះទេ។

២. ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតប្រជាពលរដ្ឋអំពីសីលធម៌សង្គម

អសីលធម៌សង្គម កង្វះក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ ការគិតតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន និងការអនុវត្តច្បាប់ជូរលុង កំពុងតែត្រូវបានប្រព្រឹត្តយ៉ាងរាលដាលនៅក្នុងប្រទេសដោយប្រជាពលរដ្ឋទូទៅតាមរយៈការបំពេញមុខងារវិជ្ជាជីវៈ ឬការប្រកបមុខរបរកសិ។ អ្នកលក់បន្លែផ្លែឈើ ត្រីសាច់ ចំណីអាហារ និងថ្នាំពេទ្យ បានធ្លៀតប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីដែលអាចជួយរក្សា ឬបង្កើនសោភ័ណភាពផលិតផលរបស់ខ្លួនតែវាបានបំផ្លាញសុខភាពប្រជាពលរដ្ឋដែលជាអ្នកប្រើប្រាស់។ មន្ត្រីរាជការសាធារណៈយុបយិតគ្នាជាខ្សែសង្វាក់ដើម្បីរកងចំណេញប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនបំផ្លាញធនធានធម្មជាតិ សម្បត្តិវប្បធម៌ខ្មែរ ធ្វើឲ្យបាត់បង់ចំណូលថវិកាដ្ឋ និងជាងនេះទៀត អាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ពុំបានចាត់វិធានការមានប្រសិទ្ធភាពដើម្បី

ទប់ស្កាត់ការហូរចូលខុសច្បាប់នៃនិគមន៍ធនបរទេស មកក្នុងប្រទេសនោះ ទេ។ អ្វីដែលធ្ងន់ធ្ងរជាងនេះទៀត ដោយសារកង្វះក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ មាន បុគ្គលមួយក្រុមទៀតកំពុងតែបំផ្លាញការគិត និងបន្លំប្រជាពលរដ្ឋ ជាពិសេស ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការបដិបត្តិសាសនា និងការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចនយោបាយសង្គម របស់គេ។ ក្រុមនេះកំពុងតែបំផ្លាញការគិត និងការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពល រដ្ឋ។ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យចាត់ទុកការបំផ្លាញបែបនេះថាជា ការបំផ្លាញខ្មែរដល់ប្រសគល់តែម្តង។ ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនបាន និងកំពុងចូល រួមបំផ្លិចបំផ្លាញជាតិខ្មែរ និងពូជសាសន៍ខ្មែរម្នាក់បន្តិចៗ តាមគ្រប់រូបភាព និង ស្ថានភាពរៀងៗខ្លួន ដោយដឹងខ្លួន ឬដោយមិនដឹងខ្លួនដែលត្រូវទៅនឹងការគ្រោង ទុករបស់បរទេសដែលឈានដល់យុទ្ធសាស្ត្របច្ចុប្បន្នគឺ “ការដាក់ថ្នាំបន្លន់ផ្តុំ រួចលេបទាំងរស់”។

នៅពេលការអនុវត្តច្បាប់មានភាពធ្ងន់ធ្ងរ និងគ្មានការដាក់ពិន័យឲ្យបានត្រឹម ត្រូវ និងយុត្តិធម៌ចំពោះការរំលោភបំពានច្បាប់ ជាពិសេសដោយមន្ត្រីរាជការ គ្រប់លំដាប់ និងគ្រប់វិស័យដូចបច្ចុប្បន្ននេះ ការពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យស្គាល់ ថាអ្វីជាអំពើល្មើសដែលខ្លួនគួរមានចំពោះខ្លួនឯង ចំពោះគ្រួសារ និងចំពោះសង្គម គឺជាការចាំបាច់ និងដើម្បីឲ្យពួកគាត់មានបុព្វហេតុច្បាស់លាស់ដើម្បីរស់នៅឲ្យ បានជាប្រយោជន៍សម្រាប់ខ្លួនឯងផង និងសម្រាប់សង្គមផង។ ការពង្រឹង សីលធម៌ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរម្នាក់ៗប្រកាន់ និងបដិបត្តិជាប់ជានិច្ចនូវធម៌របស់ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៖ ការរៀបចំការប្រើត្រូវតែអំពើអាក្រក់ និងការប្រើត្រូវតែអំពើ ល្អ គឺជាធម៌យ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ការបំពេញការងារប្រកបដោយសីលធម៌ វិជ្ជាជីវៈ និងការទទួលខុសត្រូវដោយខ្លួនឯង និងក៏ជាសម្ពាធយ៉ាងមានទម្ងន់

រួមគ្នាឲ្យទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

ធ្វើឲ្យអ្នកនយោបាយ និងអ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រក្នុងសាសនា លែងហ៊ានដើម្បីបម្រុង ដោយចំហរដើម្បីបោកប្រាស់ និងប្រើត្រូវតែអំពើអសីលធម៌នានាតទៅទៀត។

ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋផ្លាស់ប្តូរផ្ទៃកំណត់និយមសីលធម៌សង្គម គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បី ប្រជាធិបតេយ្យបាន និងកំពុងពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋអំពី ៖

- តម្លៃពិតនៃជីវិត បុព្វហេតុនៃជីវិត និងការលះបង់ជីវិតដើម្បីបុព្វហេតុ មាតុភូមិ និងពូជសាសន៍ខ្មែរដោយប្រាសចាកភាពអាត្មានិយម
- សារៈសំខាន់នៃសាមគ្គីភាពរវាងប្រជាពលរដ្ឋ និងប្រជាពលរដ្ឋដោយ ឈរលើផលប្រយោជន៍រួម និងមនោសញ្ចេតនាជ្រះថ្លៃទៅវិញទៅ មកដើម្បីបង្កើតសង្គមដែលប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅ ដោយស្មើភាពគ្នាក្នុង ភាពជាម្ចាស់
- កាតព្វកិច្ចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងភាពជាសមាជិកគ្រួសារ សហគមន៍ និងសង្គមដើម្បីឲ្យពួកគាត់ចូលរួមបង្កើតសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ និង ដេញកម្លាំងភាពអសកម្មរបស់ប្រជាពលរដ្ឋផ្សេងទៀត នៅក្នុងសង្គម
- ភាពខុសគ្នារវាងទង្វើបោកប្រាស់ និងទង្វើជួយសង្គ្រោះ ជាពិសេស ទង្វើរបស់អ្នកនយោបាយ និងរបស់ធម្មកិច្ចដែលដេញត្រាំប្រវត្តិសាសនា ក្នុងសាសនា
- ភាពខុសគ្នារវាងទង្វើអាក្រក់ និងទង្វើល្អ ទោះជាទង្វើតាមកាយ វាចា និងចិត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋធម្មតា មន្ត្រីរាជការ ព្រះសង្ឃ អ្នកនយោបាយ អ្នកវិភាគនយោបាយសង្គមដោយឈរលើព្រះធម៌ជាគោល ហើយចូល រួមវាយកម្លាំងអំពើអាក្រក់មិនជិតដៃ

- សម្មាទិដ្ឋិដែលប្រជាពលរដ្ឋត្រូវប្រកាន់យកថា នយោបាយគឺជាកិច្ចការរបស់មនុស្សមានបេះដូងសុចរិត ហើយជួយសង្គ្រោះអ្នកដទៃដោយគ្មានភ្ជាប់ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន
- តួនាទីមិនអាចខ្វះបានរបស់ប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ៗ ក្នុងការចូលរួមបង្កើតនិងកសាងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យឲ្យរីកចម្រើន និងថ្លៃថ្នូរដោយយកកំរូរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅប្រទេសរៀនលឿន

ការបកស្រាយលម្អិតនៃចំណុចនីមួយៗខាងលើនេះ មាននៅក្នុងសារសំឡេងដែលអាចរកបាននៅទីស្នាក់ការ ឬគេហទំព័រគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ។

៣. ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតប្រជាពលរដ្ឋអំពីប្រជាធិបតេយ្យ/នយោបាយ

ប្រជាធិបតេយ្យគឺជាទម្រង់នៃការគ្រប់គ្រងរដ្ឋដែលសិទ្ធិ និងអំណាចក្នុងការចាត់ចែងកិច្ចការប្រទេសជាតិស្ថិតនៅក្នុងដៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ហើយការប្រើប្រាស់ប្រើសិទ្ធិ និងអំណាចជាម្ចាស់ត្រូវបានធានាជាអចិន្ត្រៃយ៍ដោយប្រព័ន្ធច្បាប់ដែលមានតុល្យភាពគ្នា (Checks-and-Balances System) ។ ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពីមួយជំនាន់ទៅមួយជំនាន់ទៀតថា ដោយសារតែភាពល្ងង់ខ្លៅ និងការមិនយកចិត្តទុកដាក់លើកិច្ចការសង្គមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនេះហើយទើបអ្នកនយោបាយខ្មែរទុច្ចរិតអាចបោកប្រាស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្លួនឯងឲ្យវង្វេង បាត់បង់ទ្រព្យសម្បត្តិ និងអាយុជីវិតជាច្រើនជំនាន់ដើម្បីឲ្យខ្លួនបានឡើងកាន់អំណាចក្រោមលេសអ្នកប្រជាធិបតេយ្យ និង/ឬអ្នកស្នេហាជាតិ។ ផលវិបាកនៃបទពិសោធន៍ចាញ់បោកអ្នកនយោបាយច្រើនជំនាន់ជាប់ៗគ្នា ធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋយល់ឃើញថា ការធ្វើនយោបាយគឺជាមុខរបររកស៊ីមួយរបស់មនុស្សមួយក្រុម

រួមគិតរួមធ្វើមេទូលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

ឬជាសកម្មភាពគ្រោះថ្នាក់ដែលខ្លួនមិនគួរប្រឡូកប្រឡាក់ជាមួយ។ ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋមានសម្មាទិដ្ឋិចំពោះកិច្ចការនយោបាយ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យបាន និងកំពុងពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យយល់ថា នយោបាយគឺជាកិច្ចការរបស់មនុស្សគ្រប់រូប ហើយជាកិច្ចការដែលខ្លួនត្រូវបំពេញជាប់ជាប្រចាំដោយការយល់ដឹងច្បាស់លាស់ក្នុងនាមជាប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ៗប្រទេសដើម្បីជ្រើសរើសបានអ្នកនយោបាយដែលមានមនោសុចរិតជួយសង្គ្រោះនោះទើបប្រជាពលរដ្ឋអាចរួចផុតពីស្ថានភាពនៃការគ្រប់គ្រងប្រទេសដោយការប្រមូលផ្តុំអំណាចដែលជាប្រភពនៃបញ្ហាស្រុកទេសសព្វបែបយ៉ាងតាំងតែពីដើមរៀងមក។

គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យយល់ឃើញយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា លុះណាតែប្រជាពលរដ្ឋមានការយល់ត្រូវថា ខ្លួនត្រូវមានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់អំពីប្រជាធិបតេយ្យ និងកាតព្វកិច្ចចូលរួមមិនអាចខ្វះបានរបស់ពួកគាត់ក្នុងការបង្កើតសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ឲ្យស្របតាមគតិបណ្ឌិតរបស់ប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអាមេរិក Abraham Lincoln (ប្រធានាធិបតីពីឆ្នាំ១៨៦១ដល់១៨៦៥) ដែលថា “រដ្ឋាភិបាលប្រជាធិបតេយ្យ គឺជារដ្ឋាភិបាលដែលបង្កើតឡើងដោយប្រជាពលរដ្ឋរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងដើម្បីប្រជាពលរដ្ឋ” ទើបសង្គមប្រជាធិបតេយ្យអាចនឹងកើតឡើងនៅក្នុងមាតុភូមិរបស់យើង និងជាចលករសម្រាប់ជំរុញឲ្យមានការអភិវឌ្ឍប្រទេស តាមការចង់បានរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកាត់ច្រើននៅក្នុងសង្គម។ គតិបណ្ឌិតនេះមានលក្ខខណ្ឌចំនួនបី (១) ដោយប្រជាពលរដ្ឋមានន័យថាប្រជាពលរដ្ឋជាអ្នកជ្រើសរើសតំណាងរបស់ខ្លួននៅគ្រប់លំដាប់ (ភូមិ ឃុំ ស្រុក ខេត្ត និងជាតិ) ដោយចំពោះមុខ និងមានតម្លាភាព (២) របស់ប្រជាពលរដ្ឋមានន័យថា ប្រជាពលរដ្ឋជាអ្នកបោះឆ្នោតទម្លាក់តំណាងពីមុខតំណែងនោះវិញនៅពេលតំណាងនោះមិនធ្វើការឆ្លើយតបនឹងផលប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋ នៅពេល

ណាក៏បាន លើកលែងតែតំណាងណាដែលត្រូវទម្លាក់នៅពេលជាប់អាណត្តិ ដែលកំណត់ដោយច្បាប់ និង(៣)ដើម្បីប្រជាពលរដ្ឋមានន័យថា តំណាងត្រូវតែ បំពេញការងារដើម្បីផលប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋដែលតម្រូវដោយប្រព័ន្ធនៃការ គ្រប់គ្រងរដ្ឋដែលមានតុល្យភាពអំណាចរវាងអំណាចរដ្ឋាភិបាល និងអំណាច ប្រជាពលរដ្ឋ។

ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតអំពីប្រជាធិបតេយ្យ/នយោបាយ គណបក្ស សម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យបាន និងកំពុងពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋអំពី ៖

- តួនាទីដ៏សំខាន់ទូលំទូលាយ និងមានប្រសិទ្ធភាពរបស់អ្នកនយោបាយ សុចរិតដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាស្រុកទេសសព្វបែបយ៉ាងរបស់ប្រជាពល រដ្ឋខ្មែរជាទូទៅ ដូចបានរៀបរាប់នៅក្នុងបុព្វកថានៃឯកសារនេះ
- លក្ខណៈខុសគ្នាជាសារវន្តនៃប្រព័ន្ធដឹកនាំរដ្ឋ ដែលប្រមូលផ្តុំអំណាច នាពេលបច្ចុប្បន្ន និងប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធដឹកនាំរដ្ឋដោយប្រព័ន្ធដែល ពង្រាយអំណាចនាពេលអនាគត
- សង្គមប្រជាធិបតេយ្យ របៀបបង្កើតសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ និងផល ប្រយោជន៍ដែលកើតមានពីសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ
- សិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងភាពជាម្ចាស់ប្រទេស ករណីយកិច្ចមិនអាច ខ្វះបានក្នុងភាពជាម្ចាស់ក្នុងការចូលរួមអភិវឌ្ឍប្រទេស និងអំណាច ដែលប្រជាពលរដ្ឋត្រូវមានជាអចិន្ត្រៃយ៍ដើម្បីអនុវត្តសិទ្ធិជាម្ចាស់ឲ្យ មានប្រសិទ្ធភាព

“យន្តការត្រួតពិនិត្យ” ដែលមានការបកស្រាយខ្លីមហាលម្អិតនៅផ្នែកខាងក្រោម

ការបកស្រាយលម្អិតនៃចំណុចនីមួយៗខាងលើនេះមាននៅក្នុងសារសំឡេងដែលអាចរកបាននៅទីស្នាក់ការកណ្តាលបក្ស ឬគេហទំព័រគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ។

ប្រជាធិបតេយ្យគឺជាទម្រង់នៃការគ្រប់គ្រងរដ្ឋមួយដែលមានសក្តានុពលសម្រាប់ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋទទួលបានផលដោយស្មើភាពគ្នា (មិនមែនស្មើគ្នាទេ) ពីការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ។ ដើម្បីទាញយកប្រយោជន៍ពីប្រជាធិបតេយ្យ ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវតែផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតរបស់ខ្លួនពីការទន្ទឹងរង់ចាំប្រជាធិបតេយ្យ ពីសំណាក់មេដឹកនាំធ្វើឲ្យ មកជាការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ជាប្រចាំដោយការយល់ដឹងច្បាស់លាស់និងការទទួលខុសត្រូវក្នុងសកម្មភាពនយោបាយរបស់ប្រទេសជាតិ ជាពិសេសការចូលរួមនៅដំណាក់កាលនេះដើម្បីបំបែកប្រព័ន្ធដឹកនាំដែលប្រមូលផ្តុំអំណាចតាមរយៈការដាក់ឲ្យអនុវត្តច្បាប់ ដែលកើតចេញពីយន្តការប្រាំបីចំណុចជាមួយគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ។

គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យយល់ឃើញថា ប្រសិនបើផ្នត់គំនិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋលើគោលជំហរខាងលើមិនទាន់ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរទេ បើទោះបីជាគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យឈ្នះ ឆ្នោតដើម្បីដឹកនាំស្រុកទេសក៏ដោយ ក៏គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យមិនអាចនាំប្រជាពលរដ្ឋទៅដល់គោលដៅនៃការប្រែក្លាយ “កម្ពុជាឲ្យទៅជាមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពក្នុងភាពជាម្ចាស់” បានដែរ។ ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតរបស់

រួមគ្នាធ្វើឲ្យទទួលបានសេចក្តីជោគជ័យក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិដោយស្មើភាពក្នុងភាពជាម្ចាស់

ប្រជាពលរដ្ឋគឺជាកត្តាគន្លឹះដែលគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យត្រូវតែសម្រេចឲ្យបាននៅដំណាក់កាលដំបូង មុននឹងខ្លួនឈានទៅសម្រេចគោលដៅនៃការប្រែក្លាយយន្តការប្រាំបីចំណុចឲ្យទៅជាច្បាប់នៅដំណាក់កាលបន្ទាប់។

ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតលើគោលជំហរទាំងបីរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ ជាពិសេសលើកិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌ និងសីលធម៌សង្គមកាន់តែមានចំនួនច្រើនឡើងចាប់តាំងពីគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ ចាប់ផ្តើមផ្សព្វផ្សាយសកម្មភាពរបស់ខ្លួនអស់រយៈពេលជាង៦ឆ្នាំ ដោយគិតពីថ្ងៃបង្កើតគណបក្សនៅឆ្នាំ ២០០៦ ទោះបីជាការផ្សព្វផ្សាយនេះមិនទាន់មានច្រើនទម្រង់ និងបានទូលំទូលាយឲ្យដល់ប្រជាពលរដ្ឋនៅទូទាំងប្រទេសនៅឡើយក៏ដោយ។

ប្រជាពលរដ្ឋមានចំនួនកាន់តែច្រើនឡើង ដែលបានតាមដានសកម្មភាពរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ បានយល់ដឹង និងបានផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតជាបណ្តើរៗ ទាំងទម្រង់នៃការធ្វើនយោបាយ ទាំងការរស់នៅ និងទាំងការបដិបត្តិព្រះធម៌។ មានគ្រួសារជាច្រើនដែលបានប្រែក្លាយទៅជាគ្រួសាររស់នៅសុខសាន្តក្នុងទំនាក់ទំនងរវាងប្តីប្រពន្ធ ឪពុកម្តាយ និងកូន ក្រោយពេលមានការយល់ដឹងអំពីសីលធម៌បុគ្គល សីលធម៌គ្រួសារ សីលធម៌សង្គម និងព្រះធម៌ត្រង់ផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជីវិតដែលបានពន្យល់ដោយគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ។ មានគ្រួសារយល់ដឹងខ្លះបានសន្សំថវិកាបានមួយចំនួនដោយរួចផុតពីការបោកប្រាស់ក្នុងវិស័យសាសនា ដោយព្រះសង្ឃ និងធម្មាចារ្យទុច្ចរិតមួយចំនួន ដូចជាច្រើនពីការធ្វើបុណ្យខ្លះខ្លាយដោយខ្វះការយល់ដឹង។ នេះគឺជាលទ្ធផលជាក់ស្តែងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលកើតចេញពីការពន្យល់របស់គណបក្សសម្ព័ន្ធ

ដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋមានការផ្លាស់ប្តូរផ្នែកគំនិតសម្រាប់ការស្នើសុំ និងការបដិបត្តិព្រះធម៌។

ដោយផ្ដើមចេញពីការយល់ដឹង និងការផ្លាស់ប្ដូរផ្នត់គំនិតនេះហើយ ទើបប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់និន្នាការនយោបាយគ្រប់ទីកន្លែង និងជាពិសេសប្រជាពលរដ្ឋក្មេងៗបានចូលរួមជាមួយគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យយ៉ាងសកម្ម។ នេះគឺជាការចូលរួមដោយទឹកចិត្តបរិសុទ្ធ គ្មានចង់បានអ្វី ជាប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនត្រលប់មកវិញ។ ជាទូទៅ ការចូលរួមមានបីទម្រង់ គឺការចូលរួមជាកម្លាំងកាយ ការចូលរួមវិវិត និងការចូលរួមចំណេះដឹង។ ដោយសារការចូលរួមទាំងនេះ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យអាចដំណើរការសកម្មភាពរបស់ខ្លួនបានរហូតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។ សន្ទុះនៃការគាំទ្រនេះចេះតែបន្តកើនឡើងពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ ទាំងចំនួនអ្នកចូលចិត្ត ទាំងចំនួនអ្នកចូលរួមធ្វើជាភក្ដិនក្នុងវេទិកា និងការផ្សាយផ្ទាល់តាមវីឡូ។ ទម្រង់មួយទៀតនៃការចូលរួមផ្សព្វផ្សាយទស្សនៈ គឺមានអ្នកគាំទ្រគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យមួយចំនួនបានរៀបចំការផ្សព្វផ្សាយរបស់ខ្លួនឲ្យទៅជាទម្រង់បោះពុម្ពលើក្រដាស និងតាមបណ្តាញសង្គមនានា ដូចជាតេឡេក្រាម ហ្វេសប៊ីក យូធូប និង Paltalk ដើម្បីពង្រីកការផ្សព្វផ្សាយរបស់ខ្លួនឲ្យបានទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យកាន់តែទូលំទូលាយ និងដើម្បីចងក្រងឯកសារសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ និងទុកជាមតិសម្រាប់អ្នកនយោបាយជំនាន់ក្រោយៗទៀតធ្វើបន្ត។

គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យគឺជាគណបក្សនយោបាយដែលបានផ្តល់ ផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ជាពិសេសបានផ្តល់ចំណេះដឹងដែលពាក់ព័ន្ធ នឹងគោលជំរឿន ៖ ប្រជាធិបតេយ្យ/នយោបាយ កិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌ និងសីលធម៌

រូបគិតតួរមេធូរមេទទួលខុសត្រូវដ៏ថ្លៃថ្នូរកុក្កិមួយដែលពួកយើងស្រនៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

ដោយប្រជាពលរដ្ឋ របស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងដើម្បីប្រជាពលរដ្ឋ។ ប្រទេសនីមួយៗ កំណត់និយមន័យ និងប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រខុសៗគ្នាដើម្បីបង្កើតសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ដែលសមស្របតាមបរិបទរបស់ប្រទេសរៀងៗខ្លួន។ ពុំមានវិធីសាស្ត្រជាក់លាក់ ណាមួយត្រូវបានគេយកទៅអនុវត្តជាទូទៅ ដើម្បីបង្កើតសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ នោះទេ។

ខាងក្រោមនេះគឺជាយន្តការដែលគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនកម្ពុជាប្រើប្រាស់ យើង ថាសមស្របសម្រាប់កាលៈទេសៈបច្ចុប្បន្ននៅកម្ពុជាសម្រាប់អនុវត្តដើម្បីប្រកួតប្រជែងជាមួយគ្នាជាមួយគ្នាទៅទៅជាសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ។

យន្តការស្រាវជ្រាវ

ដោយគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនកម្ពុជាប្រើប្រាស់យើង ថាការដឹកនាំដោយប្រព័ន្ធ ដែលប្រមូលផ្តុំអំណាចជាប្រភពនៃបញ្ហាស្រុកទេសសព្វបែបយ៉ាង ទើប គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនកម្ពុជាប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធការប្រើប្រាស់ជាវិធានការ ផ្លូវច្បាប់មានប្រសិទ្ធភាព បន្ថែមលើវិធានការសីលធម៌តាមរយៈការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់ គំនិតលើគោលជំនឿទាំងបីសម្រាប់បំបែកប្រព័ន្ធដែលប្រមូលផ្តុំអំណាចមកជា ប្រព័ន្ធដែលពង្រាយអំណាច។

១. កំណត់អាណត្តិនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រឹមពីរអាណត្តិ

មាត្រា១នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាចែងថា ប្រទេសកម្ពុជាជាព្រះរាជាណាចក្រដែល ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ប្រតិបត្តិតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងតាមលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរី ពហុបក្ស។ គណបក្សនយោបាយណាដែលទទួលបានអាសនៈរដ្ឋសភាពីការ

រួមគ្នាបង្កើនទទួលខុសត្រូវដើម្បីមិត្តភាពមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

បោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រច្រើនជាងគេគឺជាគណបក្សដែលស្នើបេក្ខភាព នាយករដ្ឋមន្ត្រីដែលគណបក្សបានសម្រេចជ្រើសរើសពីក្នុងគណបក្ស មុនការ បោះឆ្នោតដើម្បីឲ្យរដ្ឋសភាបោះឆ្នោតតាំងទ្រង់បេក្ខជននោះក្លាយជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីដឹកនាំប្រតិបត្តិអាណត្តិប្រាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញមិនបានកំណត់ ថា បុគ្គលម្នាក់អាចធ្វើនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានប៉ុន្មានអាណត្តិនោះទេ ពោលគឺបុគ្គល ម្នាក់អាចធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រីច្រើនអាណត្តិ ដរាបណាគណបក្សរបស់បុគ្គល នោះឈ្នះក្នុងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រ និងបុគ្គលនោះបានទទួល ការគាំទ្រពីរដ្ឋសភា។

នាយករដ្ឋមន្ត្រីគឺជាបុគ្គលដែលមានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងក្នុងគណបក្ស និងមាន អំណាចខ្ពស់ជាងគេបំផុតនៅក្នុងអំណាចនីតិប្រតិបត្តិ។ លើសពីនេះទៀត ដោយហេតុថា ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងតែគ្រប់គ្រងដោយប្រព័ន្ធដែលប្រមូលផ្តុំ អំណាច នាយករដ្ឋមន្ត្រីអាចប្រើប្រាស់ឥទ្ធិពលដើម្បីគ្រប់ដណ្តប់ទៅលើអំណាច ពីរទៀត ៖ អំណាចនីតិប្បញ្ញត្តិ និងអំណាចតុលាការ។ ដោយសារតែនាយករដ្ឋ មន្ត្រីមានអំណាចលើស្ថាប័នទាំងបីយ៉ាងដូច្នេះ ទើបនាយករដ្ឋមន្ត្រីអាចលូកដៃ ចូលក្នុងស្ថាប័នរដ្ឋ និងឯកជនគ្រប់លំដាប់ទាំងអស់។ ជាផលវិបាកនៃការគ្រប់ គ្រងបែបប្រព័ន្ធដែលប្រមូលផ្តុំអំណាចនេះ ទាំងមន្ត្រីរាជការធំតូច ទាំង ប្រជាពលរដ្ឋមិនថាអ្នកមាន ឬអ្នកក្រីក្រនោះទេ តែងប្រើប្រាស់ការទទួលខុសត្រូវទាំង អស់ ដែលទាក់ទងនឹងប្រទេសជាតិទៅឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីទទួលខុសត្រូវតែម្នាក់ ឯង។ ដោយមានការទទួលខុសត្រូវយ៉ាងធំធេងយ៉ាងដូច្នេះ នាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រូវតែ បង្កើតបណ្តាញបញ្ចូលរបស់ខ្លួនតាមគ្រប់រូបភាពទាំងអស់ដើម្បីឲ្យប្រព័ន្ធដែល ប្រមូលផ្តុំអំណាចអាចបន្តនិរន្តរភាពបាន។

គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនកម្ពុជាឃើញថា ការកាន់កាប់មុខតំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីច្រើនអាណត្តិនៅក្នុងប្រទេសដែលកំពុងមានបញ្ហាដូចប្រទេសកម្ពុជា នាំឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋផង និងប្រទេសជាតិផង។ នៅពេលដែលបុគ្គលណាម្នាក់កាន់មុខតំណែងជានាយករដ្ឋមន្ត្រីច្រើនឆ្នាំ បុគ្គលនោះអាចបង្កើតបណ្តាញគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួននៅគ្រប់លំដាប់ទាំងក្នុងកិច្ចការរដ្ឋ និងក្នុងកិច្ចការពាណិជ្ជកម្ម។ នៅពេលនោះ កិច្ចការគ្រប់គ្រងស្រុកទេសហាក់បីដូចជាការគ្រប់គ្រងគ្រួសារដែលរាល់ការសម្រេចទាំងអស់នៅលើតែបុគ្គលជាមេគ្រួសារដែលពុំមានការអនុវត្តច្បាប់ឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះពលរដ្ឋទូទៅទេ។ ការគ្រប់គ្រងបែបនេះធ្វើឲ្យបុគ្គលដែលមានអំណាច និងទ្រព្យសម្បត្តិអាចប្រព្រឹត្តអំពើទាំងឡាយតាមតែអំពើចិត្តរបស់ខ្លួនដើម្បីតែផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន គ្រួសារខ្លួន និងបញ្ចូលខ្លួន។

លើសពីនេះទៀត ការកាន់មុខតំណែងជានាយករដ្ឋមន្ត្រីយូរឆ្នាំរបស់បុគ្គលតែមួយប្រឆាំងនឹងការប្រកួតប្រជែងគ្នា ក្លាយជាឧបករណ៍នយោបាយរបស់គណបក្សកាន់អំណាចនោះ ហើយពួកគាត់រុញការទទួលខុសត្រូវទៅឲ្យថ្នាក់លើរបស់ខ្លួនដើម្បីបង្ហាញប្រជាពលរដ្ឋថា ខ្លួនពុំមែនជាអ្នកខុសនោះទេនៅពេលដែលខ្លួនបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួនមិនបានជោគជ័យ។ ស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពបែបនេះ បើទោះជានាយករដ្ឋមន្ត្រីនោះមានបេះដូងបរិសុទ្ធចង់បម្រើប្រជាពលរដ្ឋទូទាំងប្រទេសក៏ដោយ ក៏គាត់មិនអាចធ្វើបាន ដោយមានប្រសិទ្ធភាពនោះដែរ។ ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំនៃការកាន់មុខតំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រីរូបនោះកាន់តែបង្អួចអិកាពច្រើនឡើងៗ ជាមួយនឹងបុគ្គលទាំងឡាយនៅជុំវិញខ្លួន មិនថាជាបុគ្គលសាមញ្ញ ឬបុគ្គលមានមុខតំណែងធំៗ ដោយសារ

រួមគ្នាធ្វើឲ្យទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

តែទំនាស់ផលប្រយោជន៍ និងវិជ្ជាជីវៈ។ លទ្ធផលចុងក្រោយនៃការគ្រប់គ្រងប្រទេសបែបនេះគឺប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ៗ ទោះបីក្នុងសមាសភាពគាត់ជារដ្ឋមន្ត្រី ឬកសិករនៅតំបន់ដាច់ស្រយាលយ៉ាងណា ពួកគាត់នឹងទម្លាក់ការទទួលខុសត្រូវទាំងអស់ទៅលើនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហើយធ្វើឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីអាចនឹងរងការចោទប្រកាន់ផ្សេងៗ នៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេសខ្លួនផងដែរ។

ការកំណត់អាណត្តិនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រឹមពីរអាណត្តិគឺជាការចាំបាច់ដើម្បីជៀសវាងកុំឲ្យបុគ្គលណាម្នាក់ ដែលជានាយករដ្ឋមន្ត្រីមានឱកាសបង្កើតបណ្តាញខ្សែរយៈគ្រួសារ និងបញ្ចូលក្នុងស្ថាប័នរដ្ឋដែលជាប្រព័ន្ធពង្រឹងអំណាចបុគ្គលដែលអាចនាំឲ្យមានការបង្កើតរបបផ្តាច់ការ បញ្ចូល ឬក្រុមគ្រួសារនិយម និងការបំផ្លាញផលប្រយោជន៍ជាតិ និងប្រជាពលរដ្ឋ។ ប៉ុន្តែមើលទៅនេះទៀត ការកំណត់អាណត្តិនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រឹមពីរអាណត្តិ គឺជាការដោះស្រាយការរដ្ឋមន្ត្រីឲ្យប្រផុតពីការទទួលខុសត្រូវគ្រប់បញ្ហាតែម្នាក់ឯងផង និងជាការផ្តល់ឱកាសឲ្យអ្នកផ្សេងៗទៀតអាចអភិវឌ្ឍប្រទេស តាមទិសដៅផ្សេងៗពីនាយករដ្ឋមន្ត្រីមុនផង។ លទ្ធផលមួយនៃលទ្ធផលជាច្រើន ដែលនឹងកើតចេញពីការកំណត់អាណត្តិនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រឹមពីរអាណត្តិគឺប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ៗត្រូវតែទទួលខុសត្រូវចំពោះជោគវាសនារបស់ប្រទេសជាតិ ក្នុងកម្រិតស្មើគ្នា ដូចនាយករដ្ឋមន្ត្រីយ៉ាងដូច្នេះដែរនៅក្នុងតួនាទីរបស់ខ្លួនម្នាក់ៗ ហើយប្រយោជន៍នៃការមិនទទួលខុសត្រូវរបស់មន្ត្រីសាធារណៈចំពោះភារកិច្ចរបស់ខ្លួននឹងត្រូវបញ្ចប់។

នៅពេលយន្តការនេះត្រូវបានប្រែក្លាយជាច្បាប់សម្រាប់អនុវត្ត បុគ្គលម្នាក់អាចធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រីបានត្រឹម១០ឆ្នាំប៉ុណ្ណោះយ៉ាងយូរបំផុត ដូច្នេះ បុគ្គលនោះនឹងមិនមានឱកាសដើម្បីបង្កើតបណ្តាញបញ្ចូលក្រុមរបស់ខ្លួននៅក្នុងប្រទេស និង

មានឥទ្ធិពលទៅលើអំណាចផ្សេងទៀតរបស់រដ្ឋ ពោលគឺអំណាចនីតិបញ្ញត្តិ និងអំណាចតុលាការឡើយ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត បុគ្គលដែលនឹងត្រូវធ្វើជានាយក រដ្ឋមន្ត្រីបន្ទាប់អាចនាំមកនូវទស្សនវិស័យផ្សេងៗគ្នាសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍជាតិបន្ត។

២. មិនអនុញ្ញាតឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីបង្កើតក្រុមអង្គរក្សដោយខ្លួនឯង

ទោះបីជាការកំណត់អាណត្តិនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រឹមពីរអាណត្តិគឺជាវិធានការទប់ ស្កាត់នាយករដ្ឋមន្ត្រីមិនឲ្យបង្កើតបណ្តាញបក្សពួកគ្រប់គ្រងប្រទេសក៏ដោយ ក៏ នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៅតែអាចបំពេញការងារដើម្បីក្រុមគ្រួសារខ្លួន ឬបក្សពួកខ្លួនក្នុង រយៈពេលពីរអាណត្តិនេះដែរ ប្រសិនបើនាយករដ្ឋមន្ត្រីនោះមានអំណាចពេញលេញ ដោយសារតែខ្លួនមានកម្លាំងប្រដាប់អាវុធតាមរយៈកងអង្គរក្សរបស់ខ្លួន។ ដូច្នេះ ដើម្បីកុំឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីអាងកម្លាំងអង្គរក្សរបស់ខ្លួនទៅបង្ក្រាបអ្នកណាដែលមិន យល់ស្របតាមសេចក្តីសម្រេចក្រៅផ្លូវច្បាប់របស់គាត់ នាយករដ្ឋមន្ត្រីមិនត្រូវ អនុញ្ញាតឲ្យបង្កើតកងអង្គរក្សដោយខ្លួនឯងនោះទេ។

សុវត្ថិភាពនាយករដ្ឋមន្ត្រីដែលជាថ្នាក់ដឹកនាំកំពូលរបស់ជាតិ គឺជាកិច្ចការមួយរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប។ ដូច្នេះ នាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រូវតែមានអង្គរក្សការពារគាត់ឲ្យ មានសុវត្ថិភាពខ្ពស់បំផុត មិនថានាយករដ្ឋមន្ត្រីនៅទីណានោះទេ។ ប៉ុន្តែ កង អង្គរក្សមិនត្រូវបង្កើតឡើងដោយនាយករដ្ឋមន្ត្រីខ្លួនឯងឡើយ។ ប្រធានកងអង្គ រក្សអាចត្រូវស្នើឡើងដោយនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីឲ្យសភាអនុម័តផ្តល់សេចក្តីទុក ចិត្ត។ ដូច្នេះ ក្រុមអង្គរក្សនឹងមិនទទួលបានសម្ពាធពីនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហើយពួក គាត់ដឹងយ៉ាងច្បាស់ថា ខ្លួនគឺជាមន្ត្រីរាជការដែលទទួលបានការចាត់តាំងឲ្យទៅការ ពារនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដូចមន្ត្រីរាជការដទៃទៀត ដែលត្រូវបំពេញការងារវិជ្ជាជីវៈ របស់ខ្លួនតែរៀងៗខ្លួនយ៉ាងដូច្នោះដែរ។

រួមគ្នាក្រុមរដ្ឋមន្ត្រីមុខស្រុកត្រូវដើរតួនាទីមួយដែលពួកយើងស្នើនៅដោយឆ្លើយតបក្នុងភាពជាម្ចាស់

ក្នុងឋានៈបែបនេះ កងអង្គរក្សអាចបំពេញការងាររបស់ខ្លួនដោយឯករាជ្យ និង មានវិជ្ជាជីវៈខ្ពស់ មានការទទួលខុសត្រូវ ទាំងការការពារនាយករដ្ឋមន្ត្រីដើម្បីឲ្យ នាយករដ្ឋមន្ត្រីអាចធ្វើដំណើរ និងបំពេញការងារឲ្យជាតិមាតុភូមិដោយ សុវត្ថិភាព ហើយកងអង្គរក្សដែលនេះក៏នឹងត្រូវបំពេញការងារដោយសហការ ជាមួយស្ថាប័នតុលាការដើម្បីចាប់ខ្លួននាយករដ្ឋមន្ត្រីផងដែរ បើកាលៈទេសៈ តម្រូវឲ្យធ្វើយ៉ាងដូច្នេះ។

នៅពេលយន្តការនេះត្រូវបានរៀបចំឲ្យទៅជាច្បាប់ នាយករដ្ឋមន្ត្រីនឹងមិនមាន សិទ្ធិអំណាចជ្រើសរើសកងអង្គរក្ស ដើម្បីការពារខ្លួនឲ្យហួសពីគម្រូវការទៀត ឡើយ។ អំណាចខាងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីតាមរយៈកង អង្គរក្សក៏រំលងមានទៀតដែរ។

៣. តម្រូវឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីរស់នៅក្នុងនិវេសនដ្ឋានរដ្ឋ

បើទោះបីជាមានការកំណត់អាណត្តិនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងការឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រី ទទួលបានការការពារតាមផ្លូវច្បាប់ដោយកងអង្គរក្សរដ្ឋហើយក៏ដោយ ក៏ នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៅតែអាចរៀងគរកម្លាំងសម្ងាត់នៅក្នុងគេហដ្ឋានរបស់គាត់ ដើម្បីពង្រីកអំណាចរបស់គាត់ដោយមធ្យោបាយណាមួយផ្សេងទៀតក៏បាន។ គេអាចនិយាយម្យ៉ាងទៀតថា ការកំណត់ឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីរស់នៅក្នុងនិវេសនដ្ឋាន រដ្ឋ ជារឿងជោគជ័យដើម្បីទប់ស្កាត់នាយករដ្ឋមន្ត្រីកុំឲ្យគាត់អាចរៀបចំគេហដ្ឋាន របស់គាត់ឲ្យទៅជាមានទ្រង់ទ្រាយ ដូចជាបន្ទាយទាហានផ្ទាល់ខ្លួនដើម្បីតែការពារ គាត់ និងក្រុមគ្រួសារគាត់។

ការកំណត់ឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីរស់នៅក្នុងនិវេសនដ្ឋានរដ្ឋមានគោលបំណង ដើម្បីឲ្យបុគ្គលណាម្នាក់ នៅពេលធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រីរស់នៅដោយតម្លាភាព និងផាសុកភាព ទាំងក្នុងពេលបំពេញការងារ និងជីវិតឯកជន។ ការរស់នៅក្នុង និវេសនដ្ឋានរដ្ឋគឺជាវិធានការចាំបាច់ដើម្បីការពារសន្តិសុខ និងទំនុកចិត្ត ជីវភាពរស់នៅរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី និងក្រុមគ្រួសាររបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីឲ្យ ប្រកបដោយសុខុមាលភាព និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយ ស្រួលក្នុងការបំពេញការងារទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រទេសជាតិឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព ខ្ពស់បំផុត។

ការកំណត់អាណត្តិនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រឹមពីរអាណត្តិ ការមិនអនុញ្ញាតឲ្យនាយករដ្ឋ មន្ត្រីបង្កើតកងអង្គក្សវាយខ្លួនឯង និងការតម្រូវឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីរស់នៅក្នុង និវេសនដ្ឋានរដ្ឋនឹងអាចធានាថា នាយករដ្ឋមន្ត្រីមិនមានឱកាសណាមួយដើម្បី រៀបចំការដឹកនាំប្រទេសដោយប្រព័ន្ធដែលប្រមូលផ្តុំអំណាចបាន។

៤. បង្កើតតុលាការរដ្ឋបាល

បញ្ហាជាច្រើនដែលប្រជាពលរដ្ឋកំពុងជួបប្រទះក្នុងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ នាពេលនេះគឺ មួយភាគធំពាក់ព័ន្ធនឹងការបំពេញការងាររបស់មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល ដែលគ្មានប្រសិទ្ធភាព គ្មានប្រសិទ្ធផល និងគ្មានការទទួលខុសត្រូវ។ ក្រៅអំពីការ ប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាក់ស្តែង ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និងក្រម រដ្ឋប្បវេណី កំហុសក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈរបស់មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលជាច្រើនចេះតែបន្ត កើតឡើងដោយគ្មានទទួលបានការដាក់ទណ្ឌកម្ម។ មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលដែលបំពេញ ការងារមិនត្រឹមត្រូវតាមក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ មិនជាវិជ្ជាជីវៈនោះជាគ្រូបង្រៀន ជាតុលាការ ឬជាប៉ូលីសនោះទេ ពួកគាត់នៅតែបន្តបំពេញការងាររបស់គាត់

រួមគ្នាធ្វើឲ្យទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

ដើម្បីបានផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ហើយជាទូទៅដោយការបំផ្លាញផលប្រយោជន៍ ជាតិដោយគ្មានទោសព្រឹត្តិសោះ ដោយសារតែគ្មានតុលាការរដ្ឋបាលដើម្បី វិនិច្ឆ័យទោសខុសក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈរបស់ពួកគាត់។

តុលាការបច្ចុប្បន្នមិនអាចចាប់កំហុស និង/ឬផ្ដន្ទាទោសចំពោះមន្ត្រីរាជការ ដែលប្រព្រឹត្តកំហុសក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈទេ។ កំហុសទាំងនេះ ទោះបីជាមើល ទៅហាក់ដូចជាមិនធ្ងន់ធ្ងរក៏ដោយ ក៏វាគឺជាទង្វើដែលកំពុងតែបំផ្លាញប្រជាពល រដ្ឋខ្មែរជាទូទៅ។ ដូច្នេះ តុលាការរដ្ឋបាលដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់បង្កើន មន្ត្រីរាជការលើរាល់ទង្វើរំលោភបំពាននានារបស់ពួកគាត់ក្នុងការបំពេញការ ងារ ឬដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋអាចប្តឹងទៅស្ថាប័ននេះឲ្យពិនិត្យភាពមិនប្រក្រតីនៃ លិខិតស្នាម ឬសេចក្តីសម្រេចផ្សេងៗដែលចេញដោយអង្គភាពរដ្ឋបាលសាធារណៈ គ្រប់លំដាប់។

នៅពេលយន្តការនេះត្រូវបានប្រែក្លាយឲ្យទៅជាច្បាប់ ប្រជាពលរដ្ឋនឹងមាន ឱកាសគ្រប់ពេលដើម្បីបង្កើនមន្ត្រីរាជការដែលបំពេញការងារមិនត្រឹមត្រូវតាមក្រម សីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ ឬបង្កើនទំនាស់ទៅនឹងភាពមិនប្រក្រតីនៃលិខិតស្នាមរដ្ឋបាល នានារបស់រដ្ឋ។

៥. ឋានន្តរសក្តិច្បាប់ពីឧត្តមសេនីយ៍យោធា និងនគរបាលត្រូវសុំសេចក្តីទុកចិត្តពីសភា

ឧត្តមសេនីយ៍យោធា និងនគរបាលគឺជាបុគ្គលដែលមានអំណាចខាងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធដែលអាចបង្កគ្រោះថ្នាក់ចំពោះប្រទេសជាតិ តាមរយៈការធ្វើរដ្ឋប្រហារផ្តល់របបគ្រប់គ្រងដែលពួកគាត់មិនពេញចិត្ត។ ប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងប្រធានកងអង្គរក្សការពារនាយករដ្ឋមន្ត្រីដែរ នាយយោធា និងនគរបាលដែលមានឋានន្តរសក្តិច្បាប់ពីឧត្តមសេនីយ៍ឡើងទៅត្រូវតែទទួលបានការសម្រេចផ្តល់សេចក្តីទុកចិត្តដោយសភាដែលជាតំណាងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

នេះគឺជាវិធានការដើម្បីធ្វើឲ្យសភាមានឥទ្ធិពលទៅលើនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងនាយនគរបាលជាន់ខ្ពស់ដែលជាអ្នកបញ្ជាលើកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងដើម្បីធានាថាកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទនឹងបំពេញតួនាទីរបស់ខ្លួនដោយឯករាជ្យដើម្បីរក្សាបូរណភាពទឹកដី សន្តិសុខ និងស្ថេរភាពសង្គម និងដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឲ្យមានការប្រើប្រាស់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធជាឧបករណ៍ផ្តាច់ការរបស់គណបក្សដែលកំពុងកាន់អំណាច។

នៅពេលយន្តការនេះត្រូវបានប្រែក្លាយឲ្យទៅជាច្បាប់ ឧត្តមសេនីយ៍យោធា និងនគរបាលនឹងត្រូវបានដោះឲ្យរួចផុតពីក្រញាំមេគណបក្ស ហើយអាចបំពេញការងារការពារសន្តិសុខជូនប្រជាពលរដ្ឋ និងប្រទេសជាតិដោយមិនសិការវិជ្ជាជីវៈនិងការទទួលខុសត្រូវ។

រួមគិតរួមធ្វើទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

៦. អព្យាក្រឹតមន្ត្រីរាជការ

មន្ត្រីរាជការរាប់បញ្ចូលទាំងមន្ត្រីរាជការក្នុងស្ថាប័នស៊ីវិល ឬកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធដែលស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌសហលក្ខន្តិកៈមន្ត្រីរាជការរួមទាំងមន្ត្រីរាជការដែលបំពេញការងារជាមន្ត្រីក្របខ័ណ្ឌនៅគ្រប់ក្រសួងមន្ទីរកាិយាល័យទាំងអស់របស់រដ្ឋ។

បច្ចុប្បន្ន មន្ត្រីរាជការត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយគណបក្សកំពុងកាន់អំណាចឲ្យបម្រើគណបក្សនេះប្រាសចាកពីក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន។ មិនថាមន្ត្រីរាជការនៅថ្នាក់ណា នៅសីលធម៌នោះទេឲ្យតែមន្ត្រីរាជការរាប់បញ្ចូលទាំងនាយកសាលារៀននៅបឋមសិក្សាឡើងទៅ តែងតែប្រើប្រាស់តួនាទីរបស់គាត់ក្នុងនាមជាសកម្មជនរបស់គណបក្សកាន់អំណាច ទោះបីដោយការស្ម័គ្រចិត្តក្តីដោយការគោរពសង្កត់ក្តី ដើម្បីតាមសង្កត់បុគ្គលិកដែលនៅក្រោមឱវាទរបស់ខ្លួនឬប្រជាពលរដ្ឋដែលនៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្លួនបន្ត។ ការដែលពួកគាត់ក្លាយជាសមាជិកសកម្មរបស់គណបក្សនយោបាយបែបនេះ បណ្តាលឲ្យការបំពេញតួនាទីរបស់គាត់មិនច្បាស់លាស់ គ្មានប្រសិទ្ធភាព និងមិនចាំបាច់ត្រូវប្រយោជន៍ការទទួលខុសត្រូវវិជ្ជាជីវៈអ្វីសោះ ដរាបណាគាត់បានទទួលទំនុកចិត្តពីថ្នាក់លើរបស់គណបក្ស ឬត្រូវបានមេគណបក្សកោតសរសើរក្នុងនាមរដ្ឋាភិបាលតាមរយៈការផ្តល់គ្រឿងឥស្សរិយយស ចំពោះស្នាដៃបំពេញការងារជូនជាតិមាតុភូមិក្នុងសកម្មភាពបម្រើគណបក្សនយោបាយ។

ការប្រើប្រាស់មន្ត្រីរាជការជាឧបករណ៍របស់គណបក្ស នាពេលបច្ចុប្បន្នមានលក្ខណៈធំធេង និងគ្រោះថ្នាក់ដល់ពេលណាៗទាំងអស់។ មន្ត្រីរាជការទាំងនោះត្រូវបានគណបក្សនយោបាយបំពុលក្រោមរូបភាពនៃការបំប៉ន ដំឡើង

ឋានន្តរសក្តិ ឬការប្រគល់គ្រឿងឥស្សរិយយសជាបន្តបន្ទាប់ ទទួលស្គាល់ស្នាដៃកសាងជាតិ ប៉ុន្តែតាមការពិតទៅជាការទទួលស្គាល់ចំពោះការបំពេញការងារជូនគណបក្សបានល្អប្រសើរ ឬដើម្បីជំរុញពួកគាត់ឲ្យងាកមកបំពេញការងារគណបក្សដើម្បីជាថ្នូរនឹងការដំឡើងបុណ្យសក្តិទៅវិញទេ។

អព្យាក្រឹតរបស់មន្ត្រីរាជការសំដៅទៅលើការបំពេញការងារដោយអព្យាក្រឹតមិនលម្អៀងទៅលើគណបក្សនយោបាយណាមួយ។ គេអាចនិយាយម្យ៉ាងទៀតថា មន្ត្រីរាជការទាំងអស់មានសិទ្ធិគាំទ្រគណបក្សនយោបាយទៅតាមឆន្ទៈរបស់ខ្លួន ក៏ប៉ុន្តែទាំងការបំពេញការងារ ទាំងការដំឡើងឋានន្តរសក្តិមិនមានអ្វីពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការគណបក្សនោះទេ។

អព្យាក្រឹតមន្ត្រីរាជការគឺជាវិធានការដើម្បីធានាឲ្យមានការចាត់តាំងបែងចែកការងាររបស់មន្ត្រីរាជការបានចំនាញ ស្របតាមសមត្ថភាព និងបទពិសោធការងារ និងផ្តល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរដល់មន្ត្រីរាជការដែលជាភ្នាក់ងាររបស់រដ្ឋ។ ការនៅជាអព្យាក្រឹតនឹងជួយឲ្យមន្ត្រីរាជការបំពេញការងាររបស់ខ្លួនដោយឯករាជ្យ និងដោះពួកគាត់ឲ្យប្រផុតពីការគាបសង្កត់ពីគណបក្សដែលកំពុងកាន់អំណាច។ មន្ត្រីរាជការក៏មិនចាំបាច់ខ្វល់ខ្វាយអំពីការចាត់បង់មុខតំណែង ក្រោយពីការរៀបចំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និងឬក្រោយពេលបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រសម្រាប់អាណត្តិថ្មីម្តងៗ។

ប្រហាក់ប្រហែលនឹងមន្ត្រីរាជការដែរ ព្រះចៅអធិការ និងព្រះសង្ឃមួយចំនួនធំនៅតាមវត្តអារាមនានា ក៏ជាបណ្តាញរបស់គណបក្សដែលកំពុងកាន់រដ្ឋាភិបាលដែរ។ ពួកគាត់បានការពារគណបក្សដែលកំពុងកាន់អំណាចផង គាបសង្កត់

រួមគិតរួមធ្វើទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

ព្រះសង្ឃណាដែលមាននិន្នាការនយោបាយផ្ទុយផង និងជួយយោសនាឲ្យប្រជាពលរដ្ឋគាំទ្រគណបក្សកាន់អំណាចផង។ ព្រះសង្ឃគួរមានភាពអព្យាក្រឹតមិនគួរទៅបម្រើនិន្នាការនយោបាយរបស់គណបក្សមួយដើម្បីតែផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនដោយគ្មានហិរិ និងឥតឃ្លៀងឃ្លាតនោះទេ។

នៅពេលយន្តការនេះត្រូវបានប្រែក្លាយឲ្យទៅជាច្បាប់ មន្ត្រីរាជការទាំងអស់នឹងត្រូវបានរំដោះឲ្យចេញពីក្រញាំមេគណបក្សទាំងថ្នាក់កណ្តាល ទាំងថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងអាចធានាថា ពួកគាត់ត្រូវតែបំពេញកិច្ចការដោយគោរពទៅតាមក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួននីមួយៗ និងប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះអ្នកដែលទទួលសេវាពីពួកគាត់ ពោលគឺប្រជាពលរដ្ឋ មិនមែនចំពោះគណបក្សដូចពេលបច្ចុប្បន្ននេះទេ។

៧. បោះឆ្នោតជ្រើសរើស និងបោះឆ្នោតជកតំណាងគ្រប់លំដាប់ - ឃុំ/សង្កាត់ ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ ខេត្ត/រាជធានី - ដោយប្រជាពលរដ្ឋផ្ទាល់
រដ្ឋបាលគ្រប់គ្រងនៅកម្ពុជាត្រូវបានបែងចែកជាថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិដែលរួមមានថ្នាក់ខេត្ត/រាជធានី ស្រុក និងឃុំ។ សព្វថ្ងៃនេះ កម្ពុជាមានការរៀបចំការបោះឆ្នោតសកលថ្នាក់ជាតិ គឺការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រ និងការបោះឆ្នោតសកលថ្នាក់ក្រោមជាតិ គឺការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់។ ប្រហាក់ប្រហែលនឹងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រដែរ ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់បច្ចុប្បន្នគឺជាការបោះឆ្នោតឲ្យគណបក្ស ហើយគណបក្សជាអ្នកចាត់តាំងបេក្ខភាពថាតើអ្នកណាជាអ្នកត្រូវឈរឈ្មោះនៅលំដាប់លេខរៀងលេខ១ លេខរៀងលេខ២ និងលេខ

រៀងជាបន្តបន្ទាប់ទៀត។ ដូចនេះ ប្រជាពលរដ្ឋបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគណបក្សមិនមែនជ្រើសរើសតំណាងរបស់ខ្លួននោះទេ។

ដើម្បីឲ្យប្រជាធិបតេយ្យកាន់តែមានលក្ខណៈទូលំទូលាយ និងឲ្យសេរីសាធារណៈរបស់រដ្ឋអាចឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋតាមមូលដ្ឋានកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ/សង្កាត់ ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ និងខេត្ត/រាជធានីគឺត្រូវតែធ្វើជាចាំបាច់ឲ្យបានទៀងទាត់ និងមានលក្ខណៈដូចការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រយ៉ាងដូច្នោះដែរ។

ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ និងខេត្ត/រាជធានីដោយប្រព័ន្ធបច្ចុប្បន្ន គឺជាការជ្រើសរើសគណបក្ស។ តំណាងចេញពីប្រព័ន្ធដូចនេះមិនបានធ្វើការឆ្លើយតប ដល់ផលប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានទេ ពីព្រោះពួកគាត់ត្រូវធ្វើការបម្រើគណបក្សដែលជាអ្នកសម្រេចជាតំណាងរបស់ពួកគាត់។ ដូច្នេះ ការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធពីការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគណបក្សមកជាការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសបុគ្គលដោយផ្ទាល់ គឺជាវិធានការចាំបាច់ដើម្បីឲ្យពួកគាត់ផ្តល់សេវាជូនប្រជាពលរដ្ឋ ដោយមិនខ្លាចរំលោភអង្គមេគណបក្ស។ តំណាងនៅកម្រិតឃុំ/សង្កាត់ ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ និងខេត្ត/រាជធានី ដែលត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសរើសដោយផ្ទាល់ដោយប្រជាពលរដ្ឋ នឹងមិនងាយស្រួលធូលីសម្រេចគណបក្សទៀតទេ។ នៅពេលនោះ ពួកគាត់នឹងងាកមកបំពេញការងារដែលច្បាប់បានកំណត់ និងទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានវិញម្តង។ ទន្ទឹមនឹងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសដោយផ្ទាល់ ប្រជាពលរដ្ឋក៏ជាអ្នកបោះឆ្នោតទម្លាក់តំណាងទាំងនោះវិញ នៅពេលណាដែលតំណាងទាំងនោះបំពេញការងាររបស់ពួកគាត់ពុំមានប្រសិទ្ធភាព។

រួមគិតត្រឹមទទួលខុសត្រូវដើម្បីអាតុភូតិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

វិធានការនេះក៏ដើម្បីធ្វើឲ្យតំណាងប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់លំដាប់-ឃុំ/សង្កាត់ ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ និងខេត្ត/រាជធានីមានការទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ចំពោះមុខប្រជាពលរដ្ឋដែលជាម្ចាស់អំណាច និងដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ហាតាមខ្សែរយៈបក្សពួកពីថ្នាក់ជាតិដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ តំណាងនៅគ្រប់លំដាប់នឹងយកចិត្តទុកដាក់បំពេញការងារជូនប្រជាពលរដ្ឋតាមមូលដ្ឋាន ជាជាងបម្រើគណបក្សដែលកំពុងកាន់អំណាច។

នៅពេលយន្តការនេះត្រូវបានប្រែក្លាយទៅជាច្បាប់ តំណាងគ្រប់លំដាប់ - ឃុំ/សង្កាត់ ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ ខេត្ត/រាជធានី - នឹងត្រូវបានជ្រើសរើសដោយប្រជាពលរដ្ឋផ្ទាល់ឲ្យទៅទទួលខុសត្រូវការងារតាមមុខនាទីនីមួយៗ ហើយពួកគាត់ក៏នឹងត្រូវបោះឆ្នោតទម្លាក់ដោយប្រជាពលរដ្ឋវិញដែរ។ ពួកគាត់នឹងទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ មិនមែនចំពោះគណបក្សដូចបច្ចុប្បន្ន។

៨. បោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រតាមប្រព័ន្ធបោះ

ដូចបានលើកឡើងខាងលើរួចមកហើយថា ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្របច្ចុប្បន្ន គឺប្រព័ន្ធសមាមាត្រដែលប្រជាពលរដ្ឋបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគណបក្សនយោបាយណាមួយដែលខ្លួនពេញចិត្តចូលរួមក្នុងការបោះឆ្នោតនៅក្នុងខេត្ត រាជធានីរបស់គាត់។ មេគណបក្សជាអ្នកជ្រើសរើសថាតើបេក្ខជនមួយណាជាអ្នកឈរឈ្មោះនៅលំដាប់លេខ១ លេខរៀងលេខ២ និងលេខរៀងបន្តបន្ទាប់។ ប្រព័ន្ធបែបនេះគឺផ្តល់អំណាចឲ្យមេគណបក្សទាំងស្រុងជាអ្នកកំណត់ថាតើអ្នកណានឹងក្លាយជាតំណាងរាស្ត្រ នៅតាមមណ្ឌលនីមួយៗ។ អាស្រ័យហេតុនេះ បេក្ខជនតំណាងរាស្ត្រនឹងធ្វើអ្វីៗដើម្បីផ្តល់ផ្តន់មេគណបក្សឲ្យគាត់អាចឈរឈ្មោះនៅលំដាប់លេខរៀងខ្ពស់ដែលងាយនឹងជាប់ជាតំណាងរាស្ត្រ

បើទោះបីជាប្រជាពលរដ្ឋមិនស្គាល់បេក្ខជនតំណាងរាស្ត្រនោះសោះក៏ដោយ។

ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រតាមប្រព័ន្ធចម្រុះ គឺជាការបោះឆ្នោតឲ្យគណបក្សផង និងឲ្យបុគ្គលដែលឈរឈ្មោះឲ្យគណបក្សនោះផង។ ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតនេះនឹងធានាថា បុគ្គលដែលចង់ឈរឈ្មោះជាតំណាងរាស្ត្រត្រូវតែយោសនាដោយផ្ទាល់នៅតាមមូលដ្ឋានដែលខ្លួនចង់ធ្វើជាតំណាងរាស្ត្រដោយមិនបាច់ឲ្យមេគណបក្សចាត់តាំងខ្លួននោះឡើយ។ ប្រព័ន្ធនេះនឹងជ្រើសរើសបានតំណាងរាស្ត្រដែលឯករាជ្យ និងមានសេរីភាពគ្រប់គ្រាន់ដោយគ្មានរងសម្ពាធពីមេគណបក្សនោះ បើទោះបីជាពួកគាត់ឈរឈ្មោះឲ្យប្រជាពលរដ្ឋបោះឆ្នោតតាមរយៈគណបក្សក៏ដោយ។ តំណាងរាស្ត្រអាចបំពេញការងារជួយកែតម្រូវរដ្ឋាភិបាលយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព និងរៀបចំធ្វើច្បាប់ដើម្បីផ្តល់ប្រយោជន៍ជាតិ និងផលប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋដែលជាម្ចាស់ឆ្នោតពិតៗ។

នៅពេលដែលប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតចម្រុះត្រូវបានដាក់ឲ្យអនុវត្តដើម្បីបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រ នៅពេលនោះតំណាងរាស្ត្រគឺជាតំណាងប្រជាពលរដ្ឋពិតប្រាកដ។ ដោយហេតុថា វាសនាបេសកកម្មរាស្ត្រស្ថិតនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃប្រជាពលរដ្ឋ តំណាងរាស្ត្រនឹងចូលរួមអនុវត្តច្បាប់ដែលឆ្លើយតបផលប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋ និងតាមដានដំណើរការអនុវត្តច្បាប់ទៅតាមគួរត្រូវ និងភារកិច្ចហើយលែងដាក់ខ្លួនជាឧបករណ៍នយោបាយរបស់មេគណបក្សទៀត។

រួមគ្នាធ្វើឲ្យមនុស្សទទួលបានសេរីភាពក្នុងការជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រដោយឆ្លើយតបតាមតម្លាស់

ច្បាប់ដែលកើតចេញពីយន្តការប្រាំបីចំណុចអាច ៖

- កាត់បន្ថយអំណាច និងឥទ្ធិពលនាយករដ្ឋមន្ត្រីធ្វើឲ្យមានតុល្យភាពអំណាចទាំងបីគឺអំណាចនីតិបញ្ញត្តិ អំណាចនីតិប្រតិបត្តិ និងអំណាចតុលាការ និងធ្វើឲ្យមានតុល្យភាពអំណាចរវាងអំណាចរដ្ឋ និងអំណាចប្រជាពលរដ្ឋ
- រំដោះសមាជិករដ្ឋសភា សមាជិកព្រឹទ្ធសភា តំណាងប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់លំដាប់ និងមន្ត្រីរាជការគ្រប់រូបឲ្យរួចផុតពីការធ្វើជាឧបករណ៍បម្រើគណបក្សនយោបាយ ជាពិសេសគណបក្សដែលកំពុងកាន់អំណាច
- រំដោះនាយករដ្ឋមន្ត្រីឲ្យរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវតែម្នាក់ឯង ចំពោះជោគវាសនាប្រទេសជាតិ និងដាក់ឲ្យមន្ត្រីរាជការ និងមន្ត្រីនយោបាយគ្រប់លំដាប់ឲ្យទទួលខុសត្រូវចំពោះរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួន ទាំងខាងផ្លូវច្បាប់ និងខាងមនសិការ
- ផ្តល់ឱកាសឲ្យប្រជាពលរដ្ឋធ្វើម្ចាស់ជាអចិន្ត្រៃយ៍ លើតំណាងគ្រប់លំដាប់ តាមរយៈការបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់ និងចំពោះ ទាំងពេលបោះឆ្នោតគាំទ្រ និងពេលបោះឆ្នោតទម្លាក់
- ជាវិធានការមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាសង្គមសព្វបែបយ៉ាងដូចជាបញ្ហាពុករលួយ បញ្ហាអយុត្តិធម៌ក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការ បញ្ហាជីវភាពក្រីក្រ បញ្ហាការរឹបអូសដីធ្លី បញ្ហាអសន្តិសុខសង្គម និងបញ្ហាសព្វបែបយ៉ាងទៀតដែលប្រជាពលរដ្ឋកំពុងជួបប្រទះនាពេលនេះ

- ជាច្បាប់ជំរុញឲ្យស្ថាប័ន និងបុគ្គលពាក់ព័ន្ធនានាឲ្យអនុវត្តច្បាប់ដទៃទៀត ឬបំពេញតួនាទី និងភារកិច្ចប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ដើម្បីឆ្លើយតបតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ដោយគ្មានការរើសអើង
- ជាវិធានការបញ្ចប់ការគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន និងស្រុកទេសតាមប្រព័ន្ធដែលប្រមូលផ្តុំអំណាចលើបុគ្គលម្នាក់ ឬមួយក្រុម មកជាការគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន និងស្រុកទេសតាមប្រព័ន្ធដែលពង្រាយអំណាចតាំងពីថ្នាក់ជាតិរហូតដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន
- បង្កលក្ខណៈឲ្យប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបមកពីគ្រប់និន្នាការនយោបាយមានឱកាសចូលរួមបង្កើតសង្គមប្រជាធិបតេយ្យពិតប្រាកដ និងអភិវឌ្ឍស្រុកទេសដោយការយល់ដឹង ដោយការទទួលខុសត្រូវ និងដោយមោទនភាព
- បញ្ចប់វប្បធម៌បែបបែកបញ្ចូលនយោបាយនៅតាមស្ថាប័នរដ្ឋ និងនៅតាមមូលដ្ឋានក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ មន្ត្រីរាជការ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងព្រះសង្ឃ
- ជំរុញឲ្យមានសាមគ្គីភាព ការមានទំនុកចិត្ត និងការជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយយល់ឃើញថាគ្រឹះសុចរិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសប្រកាន់យករបបប្រជាធិបតេយ្យ និងបដិបត្តិព្រះធម៌ដែលជាមេរៀនគ្រាន់ដឹងរបស់ព្រះពុទ្ធ
- បញ្ចប់វប្បធម៌នៃការដឹកនាំតាមឆន្ទៈរបស់មេដឹកនាំគ្រប់លំដាប់មកជាការដឹកនាំតាមប្រព័ន្ធបែងចែកតួនាទីច្បាស់លាស់រវាងស្ថាប័ននីមួយៗ និងមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់

រួមគ្នាបង្កើនទទួលខុសត្រូវដើម្បីមិត្តភាពមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

- បញ្ចប់វប្បធម៌នៃការគិតថា នយោបាយគឺជាកិច្ចការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់អ្នកនយោបាយ ឬរបស់អ្នកដទៃដែលកំពុងតែកាន់កាប់អំណាចរដ្ឋ ហើយបណ្តុះគំនិតចូលរួមធ្វើនយោបាយក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ៗរូប
 - ជាប្រព័ន្ធសម្រាប់សម្រិតសម្រាំងយកតែអ្នកមានបេះដូងសុចរិត ចង់ជួយអ្នកដទៃ និងមានទស្សនវិស័យច្បាស់លាស់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍជាតិឲ្យមកធ្វើជាកម្លាំងស្នូលក្នុងចលនានយោបាយរបស់គណបក្ស
 - ធានាឲ្យប្រជាពលរដ្ឋមានឱកាសស្ទើរគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ដើម្បីប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត និងទទួលបានផលទៅតាមកម្លាំងកាយ កម្លាំងប្រាជ្ញា និងទុនវិនិយោគរៀងៗខ្លួន
 - ក្លាយជាមរតកគ្រប់គ្រងសង្គមតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យដែលផ្តល់សេចក្តីសុខ និងកើតចម្រើនយ៉ាងថ្លៃថ្នូរដល់កូនខ្មែរលើគ្រប់វិស័យ
 - ជាមធ្យោបាយមានប្រសិទ្ធភាពទប់ស្កាត់មិនឲ្យកម្ពុជាក្លាយជាប្រទេសដែលរងការគំរាមកំហែងដែលនឹងអាចឈានដល់ការបាត់បង់ទឹកដី ឬពូជសាសន៍សំណាក់ប្រទេសជិតខាង
- ការបកស្រាយលម្អិតនៃចំណុចនីមួយៗខាងលើនេះ មាននៅក្នុងសារសំឡេងដែលអាចរកបាននៅទីស្នាក់ការ ឬគេហទំព័រគណបក្សសម្ព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យ។

នៅពេលមានច្បាប់កើតចេញពីយន្តការប្រាំបីចំណុចមកអនុវត្តនៅកម្ពុជាទាំងប្រមូលដឹកនាំក្រុម ទាំងអ្នកគាំទ្រ និងអ្នកស្ម័គ្រចិត្តរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ នឹងមិនបានទទួលផលជាពិសេសអ្វីដែលជាផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនពីសកម្មភាពនយោបាយរបស់ខ្លួននោះទេ។ ប្រសិនបើមានសមាជិកគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យណាត្រូវចូលកាន់ការងារចាត់ចែងកិច្ចការស្រុកទេស មិនថាការងារនោះនៅត្រឹមកម្រិតណានោះទេ គ្មានទេពាក្យថាលកសក្តារៈផ្ទាល់ខ្លួនខុសច្បាប់ដែលបានមកពីការកាន់តួនាទីនោះ ពីព្រោះថាអ្នកដែលកាន់តួនាទីនោះគឺមានតែការទទួលខុសត្រូវតែប៉ុណ្ណោះ។ ដោយសារមានការអនុវត្តប្រព័ន្ធបង្រួមអំណាចរដ្ឋ ភាពអយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម ទាំងអយុត្តិធម៌នៃការបែងចែកកោតផលធម្មជាតិ និងទាំងអយុត្តិធម៌ក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការនឹងត្រូវកាត់បន្ថយ ឬលុបបំបាត់ជាបណ្តើរៗ។ ជាលទ្ធផលនៃការអនុវត្តប្រព័ន្ធនេះគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា ទាំងមន្ត្រីរាជការទាំងមន្ត្រីរដ្ឋបាលសាធារណៈដែលកាន់មុខតំណែងតាមអាណត្តិ ទាំងអ្នករកស៊ីជំរុញទាំងឡាយ ទាំងកសិករ និងកម្មករ នឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ពីប្រព័ន្ធនៃការគ្រប់គ្រងដែលបុគ្គលម្នាក់ៗបំពេញតួនាទីត្រឹមជាតំណាងទៅតាមតួនាទីរបស់ខ្លួន ទាំងនៅចំពោះមុខច្បាប់ និងនៅចំពោះមុខប្រជាពលរដ្ឋដែលជាម្ចាស់ប្រទេស។ មានតែមនុស្សមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ រួមមានមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល និងពាណិជ្ជករមួយចំនួនដែលកំពុងតែបានប្រយោជន៍ពីការប្រព្រឹត្តមិនប្រក្រតីខុសច្បាប់រដ្ឋ ឬច្បាប់ធម្មជាតិ ទោះក្នុងកិច្ចការរដ្ឋក្តី ក្នុងកិច្ចការរកស៊ីជំរុញ ឬទោះក្នុងស្ថាប័នព្រះសង្ឃក្តីទើបទទួលបានផលប៉ះពាល់នៃការបាត់បង់ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ដោយសារសកម្មភាពនយោបាយរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ។

រួមគ្នាមួយចំនួនទទួលបានត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

កាតព្វកិច្ចនៃការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

តួនាទីគន្លឹះរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងការកសាងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យគឺការចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងសកម្មភាពសាធារណៈក្នុងសង្គម។ ប្រជាពលរដ្ឋមានកាតព្វកិច្ចតាមដានព័ត៌មានអំពីបញ្ហាសង្គម និងតាមដានដោយការវិភាគពិចារណាលើរាល់សកម្មភាពរបស់គណបក្សនយោបាយទាំងអស់ដើម្បីឲ្យខ្លួនអាចប្រើប្រាស់ឆ្នោតមួយសន្លឹកទៅសម្តែងការគាំទ្រ ប្រកបដោយអត្ថន័យត្រឹមត្រូវពិតប្រាកដជាជាងការដោះដូរជាមួយនឹងលកសក្តារៈបន្តិចបន្តួច ដែលផ្តល់ដោយគណបក្សទោះជាផ្ទាល់ក្តី ឬគ្រាន់តែជាការសន្យាក្តី។

ការចូលរួមបោះឆ្នោតគឺជាករណីយកិច្ចមិនអាចខ្វះបាន របស់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ។ ដើម្បីបោះឆ្នោតដោយការយល់ដឹង និងការទទួលខុសត្រូវ ប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ៗត្រូវតែតាមដានគោលនយោបាយរបស់គណបក្សនយោបាយនីមួយៗ ហើយបន្ទាប់មកធ្វើសេចក្តីសម្រេចបោះឆ្នោតគាំទ្រទស្សនវិស័យដឹកនាំស្រុកទេសរបស់គណបក្សណាមួយដែលអាចដោះស្រាយបញ្ហាស្រុកទេស ឬបញ្ហារបស់ប្រជាពលរដ្ឋបាន។

ការចូលរួមអាចរួមបញ្ចូលទាំងការចូលរួមយោសាគាំទ្រគណបក្សនយោបាយឬបុគ្គលដែលឈរឈ្មោះឲ្យគណបក្សនយោបាយ ចូលរួមជំរុញកិច្ចការរដ្ឋាភិបាលជាសាធារណៈ ចូលរួមកិច្ចប្រជុំតាមសហគមន៍ ទាមទារប្រឆាំង រដ្ឋាភិបាល។ល។ ទម្រង់នៃការចូលរួមអាចធ្វើឡើងតាមរយៈការធ្វើជាសមាជិកសកម្មរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលយើងហៅថា “សង្គមស៊ីវិល”។ សង្គមស៊ីវិលទាំងនោះតំណាងផលប្រយោជន៍ និងទស្សនៈនយោបាយផ្សេងៗគ្នា ដូចជា

កសិករ កម្មករ គ្រូពេទ្យ គ្រូបង្រៀន អ្នកកសិ អ្នកសាសនា សិស្សនិស្សិត សកម្មជន សិទ្ធិមនុស្ស។ ល។

ដើម្បីឲ្យមានការចូលរួម វាទាមទារឲ្យមានការខិតខំប្រឹងប្រែងដោយស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ បង្កាត់បង្រៀនប្រជាពលរដ្ឋអំពីប្រជាធិបតេយ្យ សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ លើកកម្ពស់ជំនាញវិភាគនយោបាយ ហើយកៀងគរជាពលរដ្ឋឲ្យចូលរួមក្នុងសកម្មភាពសាធារណៈក្នុងសង្គមឲ្យបានជាប់ជាប្រចាំ។ រាល់ការចូលរួមទាំងអស់នៅក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យត្រូវធ្វើឡើងដោយស្ម័គ្រចិត្ត។ គ្មានអ្នកណាបង្ខំអ្នកណាឲ្យចូលរួមក្នុងសកម្មភាពសង្គមប្រចាំនឹងសុឆន្ទៈរបស់បុគ្គលនោះទេ។ ការចូលរួមដោយការទទួលខុសត្រូវ និងមានគោលដៅច្បាស់លាស់យោងទៅសម្រេចផលប្រយោជន៍រួម ទើបជាការចូលរួមពិតប្រាកដដែលផ្ទុយពីការដើរតាម។

គណបក្សនយោបាយគឺជាអង្គការនយោបាយដ៏សំខាន់នៅក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ហើយសង្គមប្រជាធិបតេយ្យនឹងរីកចម្រើនឡើង នៅពេលណាប្រជាពលរដ្ឋមានការយល់ដឹងច្បាស់លាស់ និងក្លាយជាសមាជិកសកម្មក្នុងគណបក្សនយោបាយ។ ទោះបីយ៉ាងនេះក្តី ចូរចាំថា គ្មានប្រជាពលរដ្ឋណាម្នាក់ត្រូវតែទ្រគណបក្សនយោបាយណាមួយដោយសារតែខ្លួនទទួលបានការគោរពសង្គត់ ការគាំទ្រកំហែង និងការដោះដូរទេ ទោះដោយមធ្យោបាយណាក៏ដោយ។ នៅក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យប្រជាពលរដ្ឋមានសេរីភាពពេញលេញដើម្បីជ្រើសរើសគណបក្សនយោបាយដែលខ្លួនពេញចិត្តដែលអាចមានការប្រែប្រួលទៅតាមកាលៈទេសៈរបស់បុគ្គល ឬគ្រួសារនីមួយៗ។ ការគាំទ្រគណបក្សនេះនៅអាណត្តិនេះ និងគាំទ្រគណបក្សនោះនៅអាណត្តិក្រោយគឺជារឿងធម្មតា។

រួមគិតរួមធ្វើរួមទទួលខុសត្រូវដើម្បីមិត្តភក្តិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមិនធ្លាប់ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនយោបាយ ដោយការយល់ដឹងច្បាស់លាស់នោះទេ ហើយនេះគឺជាដើមចមនៃបញ្ហាសព្វបែបយ៉ាង។ ជាទូទៅការចូលរួមរបស់ពួកគាត់មានតែពីទម្រង់ប៉ុណ្ណោះ។ ទីមួយ គាត់ចូលរួមជាមួយអ្នកខ្លាំង ឬអ្នកឈ្នះដើម្បីលាភសក្ការៈផ្ទាល់ខ្លួន ឬដើម្បីរួចផុតពីការគំរាមកំហែងរួមទាំងការគំរាមកំហែងអាយុជីវិត សេដ្ឋកិច្ច ឬការងារ។ ទីពីរ ប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមជាមួយក្រុមប្រឆាំងដោយសារតែគាត់មិនពេញចិត្តនឹងក្រុមកាន់អំណាច។ តែទោះបីយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏ពួកគាត់មិនដឹងថាតើក្រុមប្រឆាំងនោះកំពុងនាំពួកគាត់ទៅទីណាដោយជីវិតណានោះទេ។ ការចូលរួមក្នុងទម្រង់ទាំងពីរនេះគឺជាការចូលរួមដង្ហែរអ្នកនយោបាយឲ្យសោយសុខលើទុក្ខសោករបស់ខ្លួនដែលជាម្ចាស់ប្រទេស។

គ្មានប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យណាមិនធ្វើនយោបាយនោះទេ។ ប្រសិនបើប្រជាពលរដ្ឋមិនបោះឆ្នោតដោយការយល់ដឹងច្បាស់លាស់ទេ ប្រជាពលរដ្ឋនោះមិនត្រូវនិយាយថា ខ្លួនកំពុងតែរស់នៅក្នុងប្រទេសប្រកាន់យករបបប្រជាធិបតេយ្យឡើយ ពីព្រោះខ្លួនកំពុងតែគាំទ្រចលនានយោបាយមួយនៅក្នុងប្រទេសនោះ ដោយគ្មានការយល់ដឹងក្នុងនាមជាប្រជាពលរដ្ឋម្ចាស់ប្រទេសម្នាក់ទាល់តែសោះ។ ចូរចាំថា បើអ្នកមិនចូលរួមធ្វើនយោបាយសុចរិតដែលជាប្រយោជន៍សម្រាប់ប្រទេសជាតិទេ អ្នកកំពុងតែទុកឱកាសឲ្យអ្នកនយោបាយទុច្ចរិតបំផ្លាញជីវិតអ្នក ពូជសាសន៍អ្នក និងប្រទេសអ្នកជាក់ជាមិនខាន។

គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនកម្ពុជាគឺជាយានសម្រាប់ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមេកពីគ្រប់និន្នាការនយោបាយដែលមានបេះដូងស្រលាញ់ជាតិ និងប្រជាពលរដ្ឋខ្លួនពិតប្រាកដ មានឱកាសចូលរួមបង្កើតសង្គមមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយ

ស្នើការត្រួតពិនិត្យភាពជាម្ចាស់។ ប្រសិនបើគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនប្រជាជាតិ មិនអាចរៀនរៀនបានមនុស្សចំនួនត្រឹមត្រូវ ២០០ ឬ ៣០០ នាក់ នៅដំណាក់កាលដំបូងដែលអ្នកទាំងនោះមានបេះដូងជួយសង្គ្រោះជាតិ និងមានចំណេះដឹង ដើម្បីចូលរួមក្នុងចលនានយោបាយ ឈានទៅប្រែក្លាយ “កម្ពុជាទៅជាមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់” នៅក្នុងជំនាន់នេះបាន វាគឺជាវាសនាអាក្រក់នៃទឹកដីសុដ្ឋក្សភូមិមួយនេះ។ លើសពីនេះទៀត សូមអ្នកបញ្ចប់ការនិយាយអំពីអតីតកាលបែបស្តាយស្រណោះ ដូចជាការនិយាយអំពីការបាត់បង់ទឹកដីកម្ពុជាក្រោម និងការបាត់បង់ធនធានធម្មជាតិ ក៏ដូចជាការនិយាយអំពីការព្រួយបារម្ភអំពីការឈ្លានពានរបស់បរទេស តាមរូបភាពថ្មីៗ កូនចៅជំនាន់ក្រោយរបស់អ្នកនឹងចោទប្រកាន់អ្នកដូចគ្នា ក្រោយពេលអ្នកបាត់បង់ជីវិតទៅ។

តាមគតិបណ្ឌិតរបស់អ្នកប្រាជ្ញអាល់បឺត អាញស្តាយ (Albert Einstein) ដែលថា ពិភពលោកនេះមិនមែនត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមនុស្សអាក្រក់តែប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមនុស្សល្អដែលឈរមើលការបំផ្លាញពិភពលោកដោយមនុស្សអាក្រក់ផងដែរ។

រួមគ្នាសម្រេចបានខុសត្រូវដើម្បីមើលរកភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

៣
សិលាចម្លងយោបាយ

ការធ្វើនយោបាយក្នុងន័យត្រឹមត្រូវគឺជាការងាររបស់បុគ្គលដែលចង់ធ្វើការដើម្បីប្រជាពលរដ្ឋ និងអភិវឌ្ឍប្រទេសតាមទស្សនវិស័យនៃការដឹកនាំរដ្ឋដែលខ្លួនយល់ឃើញថាត្រឹមត្រូវសម្រាប់កាលៈទេសៈរបស់ប្រទេស។

ពិតណាស់ ប្រទេសដែលប្រកាន់យកប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរដ្ឋតាមលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ដូចប្រទេសកម្ពុជា ការផ្លាស់ប្តូរបុគ្គលិកបាលត្រូវតែធ្វើឡើងតាមរយៈការបោះឆ្នោត។ ការបោះឆ្នោតគឺជាឱកាសសម្រាប់ឲ្យគណបក្សនយោបាយចូលរួមប្រកួតប្រជែងទស្សនវិស័យនៃការដឹកនាំស្រុកទេស ប្រសិនបើគណបក្សរបស់ខ្លួនទទួលបានសំឡេងគាំទ្រគ្រប់គ្រាន់ពីម្ចាស់ឆ្នោតដោយខ្លួនឯងជាប់ខាត ឬដោយការចងសម្ព័ន្ធភាពជាមួយគណបក្សផ្សេងទៀត។

ដូច្នេះ រាល់សកម្មភាពរបស់អ្នកនយោបាយគ្រប់ពេលទាំងអស់ត្រូវតែមានតម្លាភាព សុចរិតភាព និងការទទួលខុសត្រូវជាបាតគ្រឹះ ទាំងកាយ វាចា និងចិត្ត។ អ្នកនយោបាយត្រូវយល់ដឹង និងប្រកាន់ឲ្យបានខ្ជាប់ខ្ជួនថា ខ្លួនចូលរួមបង្កើតគណបក្សនយោបាយមួយនេះ ឬមួយនោះឡើងក្នុងគោលបំណងទៅដឹកនាំស្រុកទេសតាមទស្សនវិស័យរបស់ខ្លួនដែលជាទូទៅខុសពីទស្សនវិស័យរបស់ក្រុមផ្សេងដោយចាប់ផ្តើមពីការពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋតាមគ្រប់មធ្យោបាយឲ្យបានយល់ដឹង និងគាំទ្រតាមរយៈសន្លឹកឆ្នោតរបស់ពួកគាត់។ សកម្មភាពនយោបាយដែលមានតម្លាភាព សុចរិតភាព និងការទទួលខុសត្រូវគឺជាសកម្មភាពដែលមិន

បង្អួចអភិភាព ឬគ្រោះថ្នាក់ចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ ទោះបីជាពួកគាត់គាំទ្រ ឬមិនគាំទ្រ គណបក្សនោះក៏ដោយ។

ផ្ដើមចេញពីបេះដូងជួយសង្គ្រោះ សកម្មភាពរបស់អ្នកនយោបាយត្រូវតែជា សកម្មភាពដែលធ្វើឡើងដោយមនោសុចរិត ប្រាសចាកភាពអាត្មានិយម។ ខាង ក្រោមនេះគឺជាហេតុផលដែលអ្នកនយោបាយត្រូវតែ “ធ្វើនយោបាយដោយ សុចរិត” ដើម្បីធានាបាននូវការគាំទ្រពីប្រជាពលរដ្ឋផង និងដើម្បីធ្វើឲ្យការ អនុវត្តកម្មវិធីនយោបាយរបស់ខ្លួនបានជោគជ័យផង ក្រោយការបានទទួល សំឡេងគាំទ្រគ្រប់គ្រាន់ពីប្រជាពលរដ្ឋទៅបង្កើតរដ្ឋាភិបាល។

នយោបាយត្រូវតែធ្វើឡើងដោយប្រជាពលរដ្ឋគំរូក្នុងសង្គមដែលមានទស្សនវិស័យ មុតស្រួចសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាសង្គម និងត្រូវបំពេញកិច្ចការនយោបាយ ដោយការលះបង់។

១. នយោបាយគឺជាសកម្មភាពលះបង់ដោយបេះដូងជួយសង្គ្រោះ

គ្រប់អ្នកនយោបាយគួរតែមកចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនយោបាយរបស់ខ្លួនដោយ ការស្ម័គ្រចិត្ត និងដោយគ្មានការអំពាវនាវ អង្វរករពីប្រជាពលរដ្ឋ។ អ្នកនយោបាយ នៅទីនេះសំដៅទៅដល់អ្នកដែលបានកាន់កិច្ចការស្រុកទេស តាមរយៈការបោះ ឆ្នោត ឬតាមរយៈការតែងតាំងសកម្មជនសំខាន់នៅក្នុងគណបក្សផ្សេងទៀត រួម ទាំងគណបក្សប្រឆាំងដែលនឹងអាចត្រូវទៅកាន់ការងារស្រុកទេសតាមរយៈការ បោះឆ្នោត ឬការតែងតាំងនាពេលអនាគត។ ច្រកដែលប្រជាពលរដ្ឋអាចក្លាយ ជាអ្នកនយោបាយ គឺតាមរយៈការចូលរួមសកម្មភាពជាមួយគណបក្សនយោបាយ។ ដោយសារការចូលរួមធ្វើនយោបាយគឺជាទង្វើជួយសង្គ្រោះ ដែលគ្មានការបង្ខិតបង្ខំ

រួមគិតរួមធ្វើទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

និងជាទង្វើដែលទទួលបានការទុកចិត្តពីប្រជាពលរដ្ឋតាមរយៈសន្លឹកឆ្នោត ឬ ការតែងតាំងពីមេគណបក្សតាមរយៈជំនឿទុកចិត្ត អ្នកនយោបាយ ត្រូវតែមាន បេះដូងសុចរិត និយាយតែការពិតអំពីទស្សនវិស័យនៃសកម្មភាពនយោបាយ របស់ខ្លួន។ ទុច្ចរិតភាពរបស់អ្នកនយោបាយតាមកាយក្តី វាចាក្តី និងចិត្តក្តីគឺជា ការបោកប្រាស់ដែលមានគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរបំផុតចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ និង ចំពោះប្រទេសជាតិទាំងមូល។

២. នយោបាយគឺជាសកម្មភាពរបស់ជនគំរូក្នុងសង្គម

អ្នកនយោបាយត្រូវតែជាជនគំរូនៅក្នុងគ្រួសារ សហគមន៍ និងប្រទេសជាតិទាំង មូល។ ទោះបីជាគ្មានមនុស្សល្អឥតខ្ចោះក្នុងសង្គមក៏ដោយ ក៏អ្នកនយោបាយ ត្រូវតែជាអ្នកដែលមានគុណសម្បត្តិច្រើនជាង និងមានគុណវិបត្តិតិចជាង គេ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងមនុស្សផ្សេងៗទៀត នៅក្នុងស្ថាប័ន ឬមូលដ្ឋាននោះ។ ជនណាម្នាក់អាចក្លាយជាជនគំរូដើម្បីចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនយោបាយ ទាល់ តែជននោះមានលក្ខណសម្បត្តិដូចខាងក្រោមក្នុងផ្នែកធនធានមនុស្សក្នុងឯកសារ នេះ។

ជនគំរូក្នុងកិច្ចការនយោបាយដែលត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាសង្គមខ្មែរ នាពេល បច្ចុប្បន្ននេះ ហើយត្រូវបានគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនកម្ពុជាតែងតែខ្ពស់ បំផុត គឺអ្នកដែលមានបេះដូងសុចរិតជួយសង្គ្រោះជាតិផង និងអ្នកដែលមាន ចំណេះដឹងទូទៅស្តីពីបញ្ហាសង្គម និងជីវិតផង។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានលក្ខណៈ សម្បត្តិទាំងពីរនេះមិនចាំបាច់ទាល់តែអ្នកមានកម្រិតវប្បធម៌បច្ចេកទេសខ្ពស់រហូត ដល់ថ្នាក់អនុបណ្ឌិត ឬបណ្ឌិតនោះទេ។ ជាការពិតណាស់ លក្ខណវិនិច្ឆ័យទាំង ពីរនេះមានលក្ខណៈអរូបីយ៉ាងខ្លាំងណាស់ ហើយមិនអាចវាយតម្លៃដោយប្រជា

ពលរដ្ឋទូទៅ តាមរយៈពាក្យសម្តី និងសកម្មភាពរបស់អ្នកនយោបាយនោះ ទេ។ អ្នកនយោបាយទាំងអ្នកសុចរិត និងអ្នកទុច្ចរិតអាចជាអ្នកពូកែនិយាយ និងមានសកម្មភាពហាក់បីដូចជាជួយសង្គ្រោះដូចគ្នា។ ប៉ុន្តែព្រះពុទ្ធមានពុទ្ធដីកា ថា “មរណបុព្វមាធម្ម” (ចិត្តគឺជាអ្នកបញ្ជាសកម្មភាពតាមកាយ និងវាចា)។

ជនគំរូគឺជាជនដែលមិនប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់ និងជាអ្នកធ្វើតែអំពើល្អ។ អំពើល្អ ក្នុងន័យនេះគឺជា “អំពើចាតៈប្រាសចាកភាពអាក្រក់និយម និងប្រកបដោយការ យល់ដឹង”។ លក្ខណសម្បត្តិសម្គាល់ជនគំរូគឺជាអ្នកដែលរៀបចំចិត្តប្រព្រឹត្តអំពើ ដើម្បីតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ឬប្រព្រឹត្តក្នុងកម្រិតតិចតួចបំផុត បើប្រៀបធៀប ទៅនឹងមនុស្សក្នុងសហគមន៍របស់គាត់។

ដោយមូលហេតុនេះ អ្នកនយោបាយត្រូវមានបេះដូងបរិសុទ្ធ និងមានទស្សនវិស័យ មុតស្រួចបាញ់ឆ្ពោះទៅរកការពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីឲ្យពួកគាត់មានមូលដ្ឋាន គ្រប់គ្រាន់ទៅសេចក្តីសកម្មភាពនយោបាយដែលមានលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់មកកាន់ ការងារប្រទេសជាតិ។ ប្រជាពលរដ្ឋបែបណាដែលបានអ្នកដឹកនាំបែបនោះ។ នៅក្នុង បរិបទកម្ពុជានានាពេលនេះ ប្រជាពលរដ្ឋបានបាត់បង់ជំនឿទុកចិត្តទៅលើអ្នក នយោបាយផង និងទៅលើប្រជាពលរដ្ឋផងគ្នាជាទូទៅផង។ ការបាត់បង់ ការជឿជាក់លើគ្នាទៅវិញទៅមកនេះគឺជាមហាក្រោះថ្នាក់ចំពោះប្រជាពលរដ្ឋខ្លួន ងងឹតផង ក៏ដូចចំពោះប្រទេសជាតិទាំងមូលផង។ ការធ្វើនយោបាយដោយសុចរិត ដើម្បីស្តារការជឿទុកចិត្តទៅលើអ្នកនយោបាយ គឺជាវិធីសាស្ត្រដ៏មានប្រសិទ្ធភាព បំផុតដើម្បីស្តារការជឿទុកចិត្តគ្នា ក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីបង្កើតជាកម្លាំង សាមគ្គីជាតិមួយជំរើងមាំ។

រួមគំរូមេធាវីទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពក្នុងភាពជាម្ចាស់

៣. នយោបាយគឺជាសកម្មភាពប្រកួតប្រជែងទស្សនៈដឹកនាំដោយតម្លាភាព សកម្មភាពនយោបាយ គឺជាសកម្មភាពផ្ដើមចេញពីមនុស្សមួយក្រុមតូចក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែវាជាសកម្មភាពដែលកំណត់ជោគវាសនាប្រទេសជាតិ និងប្រជាពលរដ្ឋទាំង មូល ជាពិសេសក្នុងកាលៈទេសៈបច្ចុប្បន្ននេះ។ បើធ្វើត្រូវទំនង វាអាចនាំឲ្យជាតិ រីកចម្រើន និងគង់វង្ស។ បើធ្វើខុសទំនង វាអាចនាំឲ្យជាតិអន្តរាយ ឬបាត់បង់ ជាតិសាសន៍ និងទឹកដីតែម្តង។

ដោយសារសកម្មភាពនយោបាយ ត្រូវប្រឈមមុខនឹងស្ថានភាពបែបនេះទើបវា គ្មានហេតុផលអ្វីដែលគណបក្សនយោបាយត្រូវលាក់លៀងអំពីសកម្មភាពនៃ ការធ្វើនយោបាយរបស់ខ្លួននោះទេ។ គណបក្សទាំងអស់ រួមទាំងគណបក្សកាន់ អំណាចផងគួរតែបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលឲ្យគណបក្សផ្សេងៗទៀតអាចបង្ហាញ ទស្សនវិស័យនៃការធ្វើនយោបាយរបស់ខ្លួនទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលជាម្ចាស់ ប្រទេសឲ្យបានទូលំទូលាយជាប់ជាប្រចាំ។

ការផ្តល់ឱកាសឲ្យគណបក្សផ្សេងៗធ្វើនយោបាយ ដោយតម្លាភាពតាមរយៈ ការបង្ហាញប្រជាពលរដ្ឋអំពីខ្លឹមសារគោលនយោបាយ និងរបៀបដែលគណបក្ស ទាំងនោះផ្សព្វផ្សាយដើម្បីកៀងគរជាប្រជាពលរដ្ឋឲ្យគាំទ្រខ្លួន គឺជាការចាំបាច់ដើម្បី ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋទទួលខុសត្រូវចំពោះជោគវាសនាប្រទេសជាតិ នៅពេលប្រជា ពលរដ្ឋបោះឆ្នោតគាំទ្រ និងដើម្បីធានាសមភាពនៃការតទល់គ្នារវាងគណបក្ស និងគណបក្ស ដូចដែលបានធានាដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់។

តម្លាភាពគឺជាតុផ្សំចាំបាច់ដើម្បីទប់ស្កាត់មនុស្សទុច្ចរិតមិនឲ្យចូលប្រឡូកក្នុង នយោបាយផង និងដើម្បីជាមធ្យោបាយឲ្យប្រជាពលរដ្ឋអាចវាយតម្លៃថាតើអ្នក

ណាជាអ្នកមានបេះដូងសុចរិត និងជាជនគំរូដែលសក្តិសមនឹងធ្វើជាតំណាង ពួកគាត់ទៅកាន់ការងារប្រទេសជាតិផង។

យន្តការដើម្បីធានាតម្លាភាពក្នុងសកម្មភាពនយោបាយ គឺការផ្សព្វផ្សាយការ ជជែកដេញដោលរវាងតំណាងគណបក្ស និងប្រជាពលរដ្ឋ ឬការជជែកដេញ ដោលរវាងគណបក្ស និងគណបក្សនៅតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ តាមរលកធាតុ អាកាស តាមការបោះពុម្ព តាមបណ្តាញសង្គម ឬតាមវេទិកានានា។ គោល បំណងនៃការជជែកដេញដោលគឺដើម្បីស្វែងយល់អំពីខ្លឹមសារគោលនយោបាយ របស់គណបក្សផង និងដើម្បីស្ទង់មើលដួងចិត្តសុចរិត ឬទុច្ចរិតរបស់ប្រមុខ ដឹកនាំគណបក្សនយោបាយនោះផង។

ជាលទ្ធផលនៃសកម្មភាពប្រកបដោយតម្លាភាពរបស់គណបក្សនយោបាយ ប្រជា ពលរដ្ឋអាចដឹងយ៉ាងច្បាស់អំពីគោលនយោបាយរបស់គណបក្សនីមួយៗ ដឹងអំពី គោលបំណងនៃការធ្វើនយោបាយរបស់អ្នកនយោបាយ និងអំពីគោលដៅដែល គណបក្សនោះចង់នាំប្រជាពលរដ្ឋទៅ។ ដោយការយល់ដឹង ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ អាចធ្វើការសម្រេចជ្រើសរើសគណបក្សដោយផ្អែកលើព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់។ នេះ គឺជាបដិវត្តស៊ីជម្រៅ ផ្លាស់ប្តូរទម្លាប់ពីការបោះឆ្នោតដោយការដោះដូរ ការជើងគុណ ការភ័យខ្លាច និងការអាណិតស្រឡាញ់មកជាការបោះឆ្នោតដោយការយល់ដឹង ច្បាស់លាស់ និងការទទួលខុសត្រូវ។

នយោបាយគឺជាសកម្មភាពនៃការប្រកួតប្រជែងទស្សនៈរវាងគណបក្សនយោបាយ មួយជាមួយគណបក្សនយោបាយមួយ ឬច្រើនទៀតដោយមានប្រជាពលរដ្ឋជា អ្នកសម្រេចសេចក្តី តាមរយៈឆ្នោតមួយសន្លឹករបស់ពួកគាត់។ ក្នុងភាពជាម្ចាស់

រដ្ឋឥតឆ្មើមទទួលខុសត្រូវដើម្បីរកគុម្មុយដែលពួកយើងស្នើនៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

ប្រទេស ប្រជាពលរដ្ឋមានសិទ្ធិស្របច្បាប់ដើម្បីស្វែងយល់អំពីគណបក្ស នយោបាយនីមួយៗ។ ដូច្នេះ គណបក្សនីមួយៗត្រូវធ្វើសកម្មភាពនយោបាយ របស់ខ្លួនដោយតម្លាភាពជាទីបំផុត ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋអាចសម្រេចបោះឆ្នោត ជ្រើសរើសដោយមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់។ រដ្ឋាភិបាល និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានគួរ បង្កលក្ខណៈដើម្បីឲ្យដំណើរការប្រកួតប្រជែងទស្សនៈនយោបាយអាចប្រព្រឹត្ត ទៅបានដោយទូលំទូលាយ និងស្មើភាពគ្នា។

គណបក្សនយោបាយត្រូវតែចាប់ផ្តើមប្រកួតប្រជែងទស្សនៈនៃការធ្វើនយោបាយ ដោយការពិភាក្សាដេញដោល ដោយដឹងចិត្តសុចរិត តម្លាភាព ការទទួលខុសត្រូវ និងផ្អែកលើផលប្រយោជន៍រួមដើម្បីចៀសវាងការប្រឈមមុខគ្នាដោយកម្លាំង បាប ឬកម្លាំងចិត្តនៃការគំរាមកំហែង។ ផ្តើមចេញពីការប្រកួតប្រជែងទស្សនៈ គណ បក្សនយោបាយទាំងអស់ពិតជាអាចធ្វើការជាមួយគ្នាបានដោយ “តម្កល់ផល ប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋ និងជាតិ” ជំជាងផលប្រយោជន៍គណបក្ស ឬផល ប្រយោជន៍បុគ្គល។

សរុបមក ការធ្វើនយោបាយគឺជាសកម្មភាពរបស់មនុស្សដែលចង់ក្រុងគ្នាជា ក្រុមៗដែលមើលឃើញ និងកំណត់បញ្ហាសង្គមដូចគ្នា មានទស្សនវិស័យ ដោះស្រាយបញ្ហានោះដូចគ្នា មានសណ្តានជាអ្នកឈឺធ្លាលជួយសង្គ្រោះអ្នក ដទៃឲ្យរួចផុតពីបញ្ហាដោយប្រាសចាកភាពអាត្មានិយម ដោយការប្រើប្រាស់ មនោគមវិជ្ជានៃការធ្វើនយោបាយខុសប្លែកពីគ្នា។ ផ្អែកលើការវិភាគនេះ គណ បក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនកម្ពុជាយល់ថា សកម្មភាពពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋគឺជា សកម្មភាពនយោបាយអាទិភាពចំពោះមុខដែលខ្លួនត្រូវធ្វើជាអចិន្ត្រៃយ៍។ សន្លឹក ឆ្នោតបានមកពីអ្នកដែលមិនយល់អំពីទស្សនវិស័យនយោបាយរបស់គណបក្ស

សម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ គ្មានប្រយោជន៍អ្វីសម្រាប់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យទេ ហើយមនុស្សនៅក្នុងគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យក៏គ្មានតម្លៃអ្វីដែរ សម្រាប់អ្នកដែលមិនយល់អំពីទស្សនវិស័យនយោបាយរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ។

ទស្សនវិស័យនៃការធ្វើនយោបាយ របស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យនិងធ្វេតមួយសន្លឹកដែលទម្លាក់ចូលក្នុងហិបបញ្ឆោត ដោយការយល់ដឹងទើបមានតម្លៃសម្រាប់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យផង និងសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងចលនារំដោះខ្លួនឲ្យរួចផុតពីបញ្ហា និងការបាត់បង់ជាតិសាសន៍ និងទឹកដីផង។ ដូច្នេះ ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវតែមានការយល់ដឹងអំពីទស្សនវិស័យរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យជាមុនសិន ទើបពួកគាត់មានសទ្ធាជ្រះថ្លាគាំទ្រទស្សនៈនេះ ហើយចាត់ទុកទស្សនៈនេះជារបស់ពួកគាត់ ឯសន្លឹកធ្វេតគ្រាន់តែជាអាសិសង្សដែលបានមកពីទង្វើនៃការពន្យល់របស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យតែប៉ុណ្ណោះ។

គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យប្រកាន់ខ្ជាប់ជានិច្ចទាំងទិសស្លោកដែល “ដាក់ខ្លួនឲ្យទាប ឬក៏ពាឲ្យសុភាព តែការងារឲ្យណាស់” ទាំងមនោគមវិជ្ជាដែលថា “យើងបង្កើតគណបក្សនេះឡើងដើម្បីជាតិ និងមិនយកប្រយោជន៍ជាតិដើម្បីគណបក្សឡើយ” និងទាំងពុទ្ធវិជ្ជាថា “ពលលោកអរិយនាយកោ” (បុគ្គលពាលមិនត្រូវធ្វើនយោបាយទេ) ។

រួមគិតត្រឹមទទួលខុសត្រូវដើម្បីរក្សាតុល្យភាពដែលពួកយើងស្នើសុំនៅក្នុងការធ្វើការជាមួយសមាជិកគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ

ធនធានមនុស្ស

ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើរួចមកហើយថា ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាបានចាត់ទុកនយោបាយគឺជាកិច្ចការរបស់អ្នកនយោបាយ ហើយពួកគាត់បានអប់រំ និងជាទូទៅ ពួកគាត់បំបិទសិទ្ធិសេរីភាពកូនចៅគាត់ មិនឲ្យចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនយោបាយ។ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យយល់ឃើញផ្ទុយពីនេះ ហើយចាត់ទុកប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបគឺជាកម្លាំងមិនអាចខ្វះបាន ដើម្បីប្រើប្រាស់ចលនានយោបាយឲ្យបានដល់គោលដៅ។ ដើម្បីឈានទៅសម្រេចគោលដៅខាងលើ កម្លាំងស្នូលរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យគឺជាអ្នកដែលយល់ដឹងអំពីតម្លៃពិតប្រាកដនៃជីវិត ហើយមានបេះដូងជាអ្នកជួយសង្គ្រោះអ្នកដទៃដោយប្រាសចាកភាពអាត្មានិយមផង និងយល់ដឹងច្បាស់លាស់អំពីអត្តសញ្ញាណសម្គាល់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យទាំងបួនផង និងមានការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ដើម្បីចូលរួមប្រែប្រួលស្ថានភាពនៃការបង្កើតមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពក្នុងភាពជាម្ចាស់ឲ្យទៅជាការពិតផង។

ជាទូទៅ ធនធានមនុស្សដែលជាកម្លាំងស្នូលរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ គឺជាអ្នកដែល ៖

- មើលឃើញបញ្ហាស្រុកទេស ប្រភពបញ្ហា និងដំណោះស្រាយបញ្ហាដូចគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ
- គាំទ្រយន្តការប្រាំបីចំណុច ហើយប្តេជ្ញាប្រែក្លាយយន្តការប្រាំបីចំណុចឲ្យទៅជាច្បាប់សម្រាប់អនុវត្តនៅកម្ពុជា

- ចូលរួមធ្វើឲ្យមានការដឹកនាំប្រទេសជាតិដោយប្រព័ន្ធច្បាប់ដែលគ្មានប្រជាពលរដ្ឋណាម្នាក់ រួមទាំងនាយករដ្ឋមន្ត្រីអាចនៅពីលើច្បាប់បាន
- ប្តេជ្ញាគាំទ្រការប្រើប្រាស់ទាំងបេះដូងសុចរិតទៀងត្រង់ ទាំងទស្សនវិស័យដើម្បីរៀងគ្រឿងប្រជាពលរដ្ឋឲ្យចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនយោបាយដោយការយល់ដឹងច្បាស់លាស់
- ប្តេជ្ញាចាត់ទុកនយោបាយជាដៀងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបដែលត្រូវចូលរួមដោយការលះបង់ដើម្បីបុព្វហេតុរួម
- ជ្រោមជ្រែងទស្សនវិស័យរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យដែលចាត់ទុកគូនាទីក្នុងនយោបាយជាការលះបង់ទាំងកម្លាំងកាយចំណេះដឹង និងចរិត និងមិនមែនជាមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតនោះទេ
- ប្រកាន់យកមេរៀនព្រះពុទ្ធ ត្រង់ចំណុចពាក់ព័ន្ធនឹងជីវិតបច្ចុប្បន្នរបស់បុគ្គលិកទាំងសម្រាប់ការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ និងទាំងសម្រាប់ការធ្វើនយោបាយ
- ស្តើងលោកធម៌ទាំងប្រាំបីដែលជាប្រភពបណ្តាលឲ្យអ្នកនយោបាយមានបេះដូងមិនស្មោះត្រង់ចំពោះសកម្មភាពនយោបាយរបស់ខ្លួន គឺ លាភ (អលាភ) យស(អយស) សរសើរ(និន្ទា) និងសុខ (ទុក្ខ)
- គាំទ្រការលុបបំបាត់ឥទ្ធិពលគណបក្សនយោបាយ ក្នុងជីវិតរស់នៅជាធម្មតារបស់ប្រជាជន និង/ឬមន្ត្រីរាជការដើម្បីចៀសវាងការបោទប្រកាន់គ្នា ឬការប្រព្រឹត្តិដោយអយុត្តិធម៌ចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមក និងយល់ដឹងយ៉ាងច្បាស់ថា មានតែការដឹកនាំដោយប្រព័ន្ធដែលពង្រាយអំណាច

រួមគិតរួមធ្វើមេទទួលខុសត្រូវដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយឆ្លើយតបកាតព្វកិច្ចជាម្ចាស់

- ទើបកម្ពុជាអាចដោះស្រាយបញ្ហាសព្វបែបយ៉ាងបាន និងចង់បន្សល់ទុកមរតកនៃការដឹកនាំស្រុកទេស តាមប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យសម្រាប់កូនចៅជំនាន់ក្រោយៗទៀត
 - ពិសេសបំផុតនោះ មានការច្បាស់លាស់ក្នុងចិត្តថា ខ្លួនចូលរួមធ្វើនយោបាយជាមួយគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យដោយគ្មានចង់បានអ្វីជាប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនទាល់តែសោះ
- ការបកស្រាយយល់ម្នីតនៃចំណុចនីមួយៗខាងលើនេះ មាននៅក្នុងសារសំឡេងដែលអាចរកបាននៅទីស្នាក់ការ ឬគេហទំព័រគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ។

ដោយហេតុថា គោលដៅនៃសកម្មភាពនយោបាយរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យគឺការកសាងមាតុភូមិមួយដែលប្រជាពលរដ្ឋអាចរស់នៅដោយស្មើភាពក្នុងភាពជាម្ចាស់ ទើបការសម្រិតសម្រាំងកម្លាំងស្នូលចេញពីក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ដែលមានការយល់ដឹងច្បាស់លាស់អំពីអត្តសញ្ញាណរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យពោលគឺ គោលដៅ ចំណុចចាប់ផ្តើមឥរិយាបថនយោបាយ និងធនធានមនុស្សគឺជាកត្តាកំណត់ជោគជ័យរបស់ខ្លួន។ គោលដៅ ទាំងបីដែលគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យបាន និងកំពុងធ្វើការពន្យល់ គឺជាមេរៀនសម្រាប់ប្រែក្លាយប្រជាពលរដ្ឋទូទៅឲ្យទៅជាប្រជាពលរដ្ឋខ្លឹម មានចិត្តថ្លៃថ្នូរ និងមានការទទួលខុសត្រូវ។

ប្រជាពលរដ្ឋណា ដែលមានការយល់ដឹងច្បាស់លាស់អំពីគោលដៅទាំងបីរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ ហើយមានការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ចង់ឃើញប្រទេសកម្ពុជាមានប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ទាំងលោកសម្ភារៈ

សីលធម៌សង្គម និងចង់ឃើញកម្ពុជានិរន្តរ៍ជាតិប្រាកដ ស្មើមុខស្មើមាត់នឹង បណ្តាប្រទេសជឿនលឿនលើពិភពលោកនឹងមកចូលរួមជាកម្លាំងស្នូលជាមួយ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនប្រជាជាតិដើម្បីប្រើប្រាស់ឲ្យបានប្រសើរឡើងវិញ។

ដោយផ្អែកលើគោលដៅ ចំណុចចាប់ផ្តើម ឥរិយាបថនយោបាយ និងធនធាន មនុស្សរបស់ខ្លួន គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនប្រជាជាតិគ្រាន់តែជាឈ្មោះ គណបក្សនយោបាយមួយប៉ុណ្ណោះ។ របៀបនៃការគ្រប់គ្រង ការដឹកនាំ និង ការចូលរួមតាំងពីពេលចាប់ផ្តើមរហូតមកដល់ពេលនេះបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនប្រជាជាតិគ្មានម្ចាស់ណាម្នាក់ក្រៅពីប្រជាពលរដ្ឋខ្លួនឯង នោះទេ។

នៅគ្រប់ពេលទាំងអស់ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនប្រជាជាតិគឺជាគណបក្ស របស់ប្រជាពលរដ្ឋ បង្កើតឡើងដោយប្រជាពលរដ្ឋ និងដើម្បីប្រជាពលរដ្ឋ ដែលស្រលាញ់អំពើល្អ ហើយរួមគ្នាដេញកម្លាំងអំពើអាក្រក់ពីសង្គមកម្ពុជា។ នៅពេលប្រជាពលរដ្ឋដែលប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុង ភាពជាម្ចាស់ក៏ត្រូវបានលើកកម្ពស់ឡើងវិញ អ្នកដែលឈ្នះ ពិតប្រាកដគឺប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូបមកពីគ្រប់និន្នាការនយោបាយ។

ពីចំណុចចាប់ផ្តើមនៃការពង្រឹងប្រជាពលរដ្ឋឲ្យយល់ដឹង និងផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិត លើគោលជំរឿន (នយោបាយប្រជាជនប្រជាជាតិ) ក៏ចូលជាប្រព័ន្ធនៃសីលធម៌ និងសីលធម៌ សង្គម) រហូតបង្កើតបានមាតិកាមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នា

រួមគ្នាជួយដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រជាជាតិឲ្យបានលឿនឡើងវិញ។

ក្នុងភាពជាម្ចាស់គឺជាចម្ងាយមួយដែលប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទូទៅត្រូវដើរ និងដែល កំពុងនាំមុខដោយគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនប្រជាជាតិ។ ផ្អែកលើតារាងសង្ខេប សកម្មភាពខាងក្រោមនេះគឺ ជាដំណើរដែលមានផែនការច្បាស់លាស់ ប្រាកដ និយម ល្អិតល្អន់ និងអាចធ្វើទៅបាន។ អ្វីដែលប្រជាពលរដ្ឋត្រូវធ្វើនៅពេល នេះគឺការចូលរួមតាមគ្រប់រូបភាព និងលទ្ធភាពរបស់ខ្លួនម្នាក់ៗ ដោយការ ស្ម័គ្រចិត្ត និងការទទួលខុសត្រូវ ប្រាសចាកភាពអាត្មានិយម ស្របតាម គតិបណ្ឌិតរបស់ប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអាមេរិក ចន កេនេឌី (John F. Kennedy) ដែលថា “កុំសូវថាប្រទេសអ្នកបានផ្តល់អ្វីដល់អ្នក ប៉ុន្តែត្រូវសួរថាអ្នក បានធ្វើអ្វីខ្លះហើយសម្រាប់ប្រទេសរបស់អ្នក”។

“រួមគ្នាជួយដើម្បីប្រជាជាតិ
ឲ្យដោយស្មើភាពគ្នា
ក្នុងភាពជាម្ចាស់” តាមរយៈសកម្មភាពជាតិលាត
ដូចគ្នាគ្នាគ្នាគ្នាគ្នាគ្នា

តារាងសង្ខេបសកម្មភាពរបស់គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ
មាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងកាតជាម្ចាស់
>>>គឺជាគោលដៅរបស់គ.ស.ប

៦៩

ដើម្បីឲ្យកម្ពុជាឆ្លាយជាមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងកាតជាម្ចាស់>>>ការកាត់បន្ថយអំណាចរដ្ឋគឺជាវិធានការមានប្រសិទ្ធភាព

៥៩

ដើម្បីឲ្យមានការកាត់បន្ថយអំណាចរដ្ឋ>>>ការប្រែក្លាយយន្តការប្រាំបី
ចំណុចឲ្យទៅជាច្បាប់គឺជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់

៤៩

ដើម្បីប្រែក្លាយយន្តការប្រាំបីចំណុចឲ្យទៅជាច្បាប់>>>ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុង
សកម្មភាពនយោបាយជាមួយគ.ស.បគឺជាបដិវត្តឆ្លងកំណែស៊ីវិល

៣៩

ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនយោបាយជាមួយគ.ស.ប
**>>>ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតលើគោលជំហរ បី (ប្រជាធិបតេយ្យ កិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌
 និងសីលធម៌សង្គម) គឺជាធាតុគ្រឹះ**

២៩

ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតលើគោលជំហរ បី (ប្រជាធិបតេយ្យ
 កិច្ចបដិបត្តិព្រះធម៌ និងសីលធម៌សង្គម)

>>>ការពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋគឺជាចំណុចចាប់ផ្តើម

១៩

ស្វែងយល់បន្ថែម

១. វេទិកាតាមមូលដ្ឋាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
២. កម្មវិធីផ្សាយតាមវិទ្យុសំបុកឃ្មុំ FM105 ៖ ម៉ោង ២-៣ រសៀល
៣. គេហទំព័ររបស់ គ.ស.ប ៖ www.camldp.org
៤. YouTube: ខឹម វ៉ាសនា ឬ Khem Veasna
៥. Paltalk: Koun Khmer Room
៦. Facebook: LDP Share ឬ Veasna Khem
៧. សារអេឡិចត្រូនិក ៖ camldp3@gmail.com

ដើម្បីមាតុភូមិមួយដែលពួកយើងរស់នៅ ដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាពជាម្ចាស់

**បំបែកប្រព័ន្ធដឹកនាំ
ដែលប្រមូលផ្តុំអំណាច**

តាមរយៈយន្តការ
8
ថ្នាក់

គណបក្សនយោបាយរយៈពេល្វោះបោះឆ្នោត ក្នុងការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ នីតិកាលទី៥ ឆ្នាំ២០១៣

១		គណបក្ស សព្វាភិកម្មជា គ.ស.ក
២		គណបក្សប្រឹក្សានុស្សិម រ.រ.ជ.ក.ង.អ.ស.ស
៣		គណបក្សសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ គ.ស.រ.ប
៤		គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ប្រ.ជ
៥		គណបក្សខ្មែរអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច គ.ខ.អ.ស
៦		គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រ គ.ខ.ឈ.ក
៧		គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ គ.ស.ជ
៨		គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ គ.ស.ប

នេះមិនមែនជាសន្លឹកឆ្នោតទេ

នៅមណ្ឌលពាជធានី ខេត្តខ្លះមានគណបក្សរយៈពេល្វោះតែមួយចំនួនទេ